



Jaarstukken 2013

waterschap
**Hollandse
Delta**

Ridderkerk, 26 juni 2014

Inhoudsopgave:

Voorwoord	4
Exploitatierkening in één oogopslag	5
1 Inleiding	6
1.1 Algemeen.....	6
1.2 Missie.....	6
1.3 Presentatie.....	6
1.4 Leeswijzer.....	6
2 Bestuurlijke samenvatting	8
2.1 Financiële beschouwing exploitatieresultaat 2013.....	8
2.2 Jaarrekening naar kostendragers.....	11
JAARVERSLAG	13
3 Programmaverantwoording	14
3.1 Programma 1 - Waterkeringen.....	14
3.2 Programma 2 - Water.....	22
3.3 Programma 3 - Zuiveren.....	37
3.4 Programma 4 - Wegen.....	43
3.5 Programma 5 - Algemene beleidstaken.....	48
3.6 Algemene dekkingsmiddelen.....	54
3.7 Ondersteuning en bedrijfsvoering.....	56
4 Paragrafen	58
4.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar.....	58
4.2 Incidentele baten en lasten.....	61
4.3 Reserves en voorzieningen.....	63
4.4 Waterschapsbelastingen.....	64
4.5 Weerstandsvermogen.....	68
4.6 Financiering.....	73
4.7 Verbonden partijen.....	76
4.8 Bedrijfsvoering.....	86
4.9 EMU-saldo.....	88
4.10 Rechtmatigheid.....	90
JAARREKENING 2013	94
5 Balans 2013	95
5.1 Balans per 31 december.....	95
5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbestemming.....	95
5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2013.....	99
6 Exploitatierkening naar programma's	114
7 Toelichting exploitatierkening naar programma	117
7.1 Programma Waterkeringen.....	118
7.2 Programma water.....	120
7.3 Zuiveren.....	127
7.4 Wegen.....	129
7.5 Algemene beleidstaken.....	132
7.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	134
7.7 Ondersteuning en bedrijfsvoering.....	137
8 Exploitatierkening naar kostendragers	144
9 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	145
OVERIGE GEGEVENS	146
10 Besluit ter vaststelling	147
11 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	149
Bijlagen	152
Bijlage 1 Overzicht lopende en afgesloten investeringen, toelichtingen.....	153
Bijlage 2 Status volgens Programmabegroting 2013 geplande investeringen.....	175
Bijlage 3 Staat van vaste schulden.....	180

Bijlage 4	Overzicht rechtsgedingen.....	181
Bijlage 5	Lijst van afkortingen	183

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor de burgers en bedrijven op de Zuid-Hollandse eilanden (het werkgebied van waterschap Hollandse Delta) zorgt het waterschap voor sterke dijken en veilige wegen én voor voldoende en schoon water. Zo kunt u veilig wonen, werken en recreëren in dit gebied. U betaalt hiervoor waterschapsbelasting. In de jaarstukken over 2013 kunt u zien waar het waterschap uw belastinggeld in het afgelopen jaar aan heeft besteed. Wij geven hierin aan wat er in 2013 beleidsmatig is bereikt en hoe dit financieel is verantwoord.

In augustus bleek het noodzakelijk, na het uitkomen van de resultaten van de verlengde derde toetsing, bij Spijkenisse en Hoogvliet noodbestortingen uit te voeren om het gevaar van zettingsvloeiing te voorkomen. Hierbij moest gebruik gemaakt worden van de noodbevoegdheid die de dijkgraaf heeft volgens artikel 96 van de Waterschapswet.

Daarnaast werden wij in oktober op Voorne-Putten en op Goeree-Overflakkee geconfronteerd met een grote neerslag tot 120mm in een etmaal. Hierbij werd met grote inzet van onze mensen en extra pompen in korte tijd het water weggemalen. De investeringen in vasthouden, bergen en afvoeren die na de hevige buien van 1998 en 2000 zijn gedaan lieten overduidelijk het positieve effect hiervan zien.

De vraagstukken op het gebied van water zijn talrijk en complex, met name in Zuid-Holland Zuid waar we zowel met sterk verstedelijkte als agrarische gebieden te maken hebben. Daarom zoeken wij constant naar mogelijkheden om onderwerpen met elkaar te verbinden en samen te werken met bijvoorbeeld gemeenten, provincie en rijk. Daarbij stellen wij de belangen en behoeften van burgers en bedrijven centraal en streven naar de beste verhouding tussen maatschappelijke lasten en baten. Zo werken wij bijvoorbeeld samen met het rijk aan het versterken van dijken, samen met de provincie aan het aanleggen van fietspaden en samen met gemeenten aan een efficiënte afvalwaterketen (inzameling, transport en zuivering van afvalwater).

Met genoegen presenteren wij deze jaarstukken. Ons waterschap bevindt zich qua financiële positie bij de top 5 waterschappen in Nederland. Het is verheugend te kunnen melden dat de gestelde doelen van verdere professionalisering zijn gehaald en dit proces nog steeds door gaat. Hierbij staat de zorg voor droge voeten en schoon water centraal om de Zuid-Hollandse eilanden voor nu en in de toekomst voor al onze inwoners en bedrijven veilig, gezond én leefbaar te houden.

Dijkgraaf,



ing. J.M. Geluk

Exploitatierkening in één oogopslag

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Jaarrekening 2013
Kosten			
Rente en afschrijving	35.615	32.109	32.288
Personeelslasten	42.152	48.053	47.801
Goederen en diensten	71.576	72.948	72.409
Bijdragen aan derden	7.770	7.524	7.451
Toevoeging aan voorzieningen	100	226	1.740
Onvoorzien	500	500	0
Totaal kosten	157.713	161.360	161.689
Opbrengsten			
Financiële baten	2.166	1.175	921
Personeelsbaten	0	80	239
Goederen en diensten aan derden	3.053	5.886	5.968
Bijdragen van derden	10.267	9.984	12.735
Waterschapsbelastingen	137.577	137.577	133.075
Vrijval voorzieningen	0	0	759
Geactiveerde lasten	7.515	10.007	10.236
Totaal opbrengsten	160.578	164.709	163.933
Exploitatieresultaat voor bestemming	2.865(V)	3.349(V)	2.244 (V)
Toevoeging aan reserves	-4.888	-3.590	-4.731
Bestemming resultaat 2012			-3.742
Onttrekking aan reserves	2.023	3.299	3.299
Bestemming resultaat 2012			3.742
Mutaties reserves	2.865(N)	291(N)	1.432(N)
Resultaat na bestemming	0	3.058(V)	812 (V)

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2013 van waterschap Hollandse Delta aan. Met de jaarstukken legt het college van Dijkgraaf en Heemraden (D&H) verantwoording af aan de Verenigde Vergadering (VV) over de prestaties, activiteiten en werken van het afgelopen jaar met daaraan gekoppeld de verantwoording van de lasten en baten, alsmede de financiële positie van het waterschap.

1.2 Missie

De missie voor waterschap Hollandse Delta is als volgt geformuleerd. Bepalend hierbij is het gebied, de taken, het kwaliteitsniveau en de relatie met anderen (zowel inwoners als mede-overheden) en de medewerkers.

"Waterschap Hollandse Delta beschermt de Zuid-Hollandse Eilanden tegen wateroverlast, beheert het oppervlaktewater, zuivert het afvalwater, beheert de (vaar)wegen en levert een actieve bijdrage aan de ruimtelijke invulling van zijn gebied. Het richt zich daarbij, samen met anderen, op veilig en duurzaam wonen, werken en recreëren voor burgers, bedrijven en andere gebruikers. Hollandse Delta is vooruitstrevend, open en transparant in de uitvoering van zijn taken, streeft naar de beste verhouding tussen maatschappelijke lasten en baten, stelt zich ten dienste van zijn omgeving en is een goed en aantrekkelijk werkgever."

1.3 Presentatie

De jaarrekening is ingericht op basis van de verslaggevingregels voor de waterschappen. De hoofdlijnen van deze voorschriften zijn vastgelegd in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en gedetailleerd uitgewerkt in de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (RBVW). Ze vormen samen de verslaggevingvoorschriften van de waterschappen.

1.4 Leeswijzer

De opzet van de jaarstukken is conform de verplichte bepalingen van het RBVW, waarbij gebruik wordt gemaakt van een programmaplan met de vijf programma's van het waterschap Hollandse Delta, te weten:

- Programma 1: Waterkeringen.
- Programma 2: Water.
- Programma 3: Zuiveren.
- Programma 4: Wegen.
- Programma 5: Algemene beleidstaken.

Het programmaplan wordt afgesloten met het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens. Onderdeel van de "overige gegevens" is het besluiten tot vaststelling door de VV en de controleverklaring van de accountant.

In hoofdstuk 2 wordt in hoofdlijnen ingegaan op het exploitatieresultaat 2013.

In hoofdstuk 3 worden de programma's toegelicht. De programma's zijn opgedeeld in beleidsproducten. Voor 2013 is sprake van een nieuwe productenstructuur. Door de nieuwe structuur wordt de informatievoorziening aan de Verenigde Vergadering verbeterd. Per beleidsproduct worden de volgende onderwerpen toegelicht:

- basisgegevens;
- wettelijke en maatschappelijke kaders;
- wat wilden we bereiken in 2013;

- prestatie-indicatoren;
- wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013.

De prestatie-indicatoren zijn in de Programmabegroting 2013 nieuw opgenomen. Met de prestatie-indicatoren worden de te realiseren beleidsdoelen geconcretiseerd. Door deze concretisering kan in de jaarstukken beter gerapporteerd worden over de voortgang en de realisatie van de beleidsproducten. Niet bij elk beleidsproduct zijn prestatie-indicatoren opgenomen. Een meetbare indicator is niet altijd beschikbaar.

Hoofdstuk 4 geeft in een aantal verplichte paragrafen een verdieping in diverse zaken zoals waterschapsbelasting, toelichting op reserves en voorzieningen en het weerstandsvermogen. Vanaf 2013 is de paragraaf rechtmatigheid hieraan toegevoegd.

Hoofdstukken 5- 9 bevatten de toelichting op de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans en de toelichting op de balans;
- de exploitatierekening naar programma's plus de toelichting per programma;
- de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- de exploitatierekening naar kostendragers;
- de exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten.

In het onderdeel overige gegevens is het besluit tot vaststelling van de jaarrekening 2013 door de VV opgenomen. Hierin stelt de VV het jaarverslag 2013 alsmede het te bestemmen resultaat over 2013 en de resultaatbestemming 2013 vast.

Een ander onderdeel van de overige gegevens vormt de controleverklaring van de onafhankelijke accountant. In de verklaring geeft de accountant zijn oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Van het jaarverslag stelt de accountant vast dat het verenigbaar is met de jaarrekening waarmee het jaarverslag dus niet inhoudelijk wordt gecontroleerd.

De jaarrekening 2013 wordt afgesloten met een aantal bijlagen zoals: het overzicht van lopende en afgesloten investeringsprojecten, de status van de volgens de Programmabegroting 2013 geplande investeringen met toelichting, de staat van vaste schulden en het overzicht rechtsgedingen. Tevens is een lijst van afkortingen opgenomen.

2 Bestuurlijke samenvatting

2.1 Financiële beschouwing exploitatieresultaat 2013

Het exploitatieresultaat 2013 (voor bestemming) bedraagt € 2.244.000 voordelig. Het exploitatieresultaat wordt beïnvloed door de mutaties in de reserves waartoe de Verenigde Vergadering heeft besloten bij het vaststellen van de begroting 2013 en de buraps. Het resultaat 2013 na mutaties in de reserves **bedraagt € 812.000** voordelig, zoals uit onderstaande tabel blijkt.

Exploitatieresultaat 2013	€ 2.244.000 voordelig
Saldo mutaties reserves	€ 1.432.000 af
Nog te bestemmen resultaat	€ 812.000 voordelig

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat een deel van het voordelig resultaat gedurende het begrotingsjaar reeds is toegevoegd aan de reserves. Voor een nadere toelichting op de mutaties in de reserves wordt verwezen naar pagina 103 e.v. van de jaarrekening.

In de onderstaande tabel is per programma een opsomming van de voor- en nadelen groter dan € 50.000 weergegeven ten opzichte van Burap-2 2013. Het betreft hier alle mutaties, zowel structureel als incidenteel.

				(bedragen *€ 1.000)		
Programma	§	beleidsproduct	Toelichting op de afwijking van het resultaat	Voor-deel	Na-deel	I/S
			Exploitatiesaldo voor bestemming Burap 2	3.060		
Waterkeringen	6.1.2	Versterken waterkeringen	Niet vergoede planvormingkosten voor 6 HWBP projecten		590	I
Waterkeringen	6.1.3	aanleg en onderhoud	Lagere kosten muskusrattenbestrijding	54		I
Waterkeringen	6.1.3	aanleg en onderhoud	Lagere kosten overige ongediertebestrijding	52		I
Waterkeringen	6.1.3	aanleg en onderhoud	Bomen t-inspectie naar 2014	113		I
Watersysteem	6.2.1	Plannen, instrumenten & register water	Hogere bijdrage 2013 GR Aquon dan begroot		192	I
Watersysteem	6.2.1	Plannen, instrumenten & register water	Gunstige aanbesteding en daardoor lagere bijdrage aan de doelenboom en lagere bijdrage voormalig ISGO	81		I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	Bijdrage GR Groenbeheer landinrichtingsproject		234	I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	Technisch onderhoudsactiviteiten hoger dan geraamd		168	I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	Minder te verwerken maaisel binnen de maaibestekken	112		I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	Minder inspanning op overig onderhoud waterlopen	60		I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	(Groot) onderhoud kunstwerken watersysteem naar 2014	59		I
Watersysteem	6.2.2	Droge voeten	Vergoeding capaciteitsinzet oude jaren Kierbesluit	779		I
Watersysteem	6.2.3	Voldoende water	Kosten uitvoering onderhoudsprogramma lager	75		I
Watersysteem	6.2.4	Schoon en gezond water	Afrekening subsidie Verlengde Lepelaarsingel		225	I
Watersysteem	6.2.4	Schoon en gezond water	Subsidie projecten van derden t.b.v. waterkwaliteit	76		I
Watersysteem	6.2.5	Baggeren	Landelijke en stedelijke bestekken/vergoedingen zijn lager	679		I
Watersysteem	6.2.5	Baggeren	Vorming voorziening bagger zijtakken van de Waal		327	I
Watersysteem	6.2.7	Calamiteiten watersysteem	Calamiteit wateroverlast oktober		558	I
Watersysteem	6.2.8	samenwerken in de afvalwaterketen	Samenwerking in de afvalwaterketen, afkoppelplannen en stiwas	93		I

Watersysteem	6.2.8	Samenwerken in de afvalwaterketen	Minder uitgaven afkoppelplannen en stiwas	69		I
Zuiveren	6.3.1	Plannen, instrumenten & registers zuiveringsbeheer	Niet benut deel ontwikkelbudget inzake eigen bijdrage CENIRELTA	185		I
Zuiveren	6.3.2	gezuiverd afvalwater	Minder onderzoeken zoals bijvoorbeeld fosfaatterugwinning op locatie	180		I
Zuiveren	6.3.2	gezuiverd afvalwater	Naar voren halen aantal onderhoudsactiviteiten door falen dan wel als gevolg van resultaten uitgevoerde inspecties		291	I
Wegen	6.4.1	Plannen, instrumenten & registers wegenbeheer	Latere start onderhoudsbestek belijningen en wegmarkeringen en hogere uitgaven onderhoud	167		I
Wegen	6.4.2	Berijdbaarheid	Bijdrage GR Groenbeheer landinrichtingsproject		234	I
Wegen	6.4.2	Berijdbaarheid	Lagere kosten voor het verwerken van maaisel in de berm	107		I
Wegen	6.4.3	Verkeersveiligheid	Hogere gewenningsbijdrage provincie	89		I
Wegen	6.4.3	Verkeersveiligheid	Voordeel a.g.v. lagere vaststelling groeipercentage gemeenten	62		I
Alg beleidstaken	6.5.1	Bestuur	Benodigde sloopvergunning vergt meer tijd	98		I
Alg beleidstaken	6.5.1	Bestuur	Lager dan begrote opbrengst uit grondverkoop		125	I
Alg beleidstaken	6.5.2	Externe communicatie	Minder telefoondiensten, advertenties en reclame	115		I
Alg beleidstaken	6.5.3	Waterwet	Extra legesinkomsten aanleg A15	53		I
Alg dekkingsmidd	6.6.1	Algemene baten en lasten	Extra afschrijving gronden		513	I
Alg dekkingsmidd	6.6.1	Algemene baten en lasten	Incidentele baten Aquon, HWH en kadestraal recht	531		I
Alg dekkingsmidd	6.6.1	Algemene baten en lasten	Verhoging v.d. voorziening dubieuze belastingdebiteuren		144	I
Alg dekkingsmidd	6.6.1	Algemene baten en lasten	Te verrekenen btw over de jaren 2011, 2012 en 2013	350		I
Alg dekkingsmidd	6.6.2	Onvoorzien	post onvoorzien is niet aangewend	500		I
Alg dekkingsmidd	6.6.3	Belastingen	Lagere opbrengst waterschapsbelastingen en mutatie voorziening GOA		3.951	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.1	Organisatieontwikkeling	Toevoeging aan de voorziening verlofdagen		224	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.1	Organisatieontwikkeling	Lagere uitgaven op personeelsontwikkeling en innovatie	384		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.1	Organisatieontwikkeling	Toevoeging aan de voorziening vm. personeel en bestuur		706	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.1	Organisatieontwikkeling	eenmalige bate inzake belastingplan premie WIA	151		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.2	Personeel en Organisatie	Onderschrijding van de inhuur van derden	657		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.2	Personeel en Organisatie	Overschrijding van de personeelskosten		467	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.2	Personeel en Organisatie	Lagere uitgaven voor medische zorg	87		I
Onderst & bedrijfsv	6.9.2	Personeel en Organisatie	Minder uren van intern geactiveerd		334	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.2	Personeel en Organisatie	Meer uren van externen geactiveerd	621		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.3	KAM	Uitgaven onvoorzien zaken en KAM inz. RIE's doorgeschoven naar 2014	56		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.4	Informatievoorziening	Vervanging firewall, tech inbelvoorziening en inrichting rekencentrum naar 2014. Aanschaf portofoons via budgetoverheveling	461		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.6	Financiën	Hogere uitkering verzekering brandschade	100		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.6	Financiën	Lagere financiële baten		78	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.8	Faciliteiten	bijdrage aan derden lager door latere start aanbesteding schoonmaak, goedkoper huur meubilair	201		I
Onderst & bedrijfsv	6.7.8	Faciliteiten	Minder dan begrote huurinkomsten Aquon eerder vertrek Dokhaven		48	I
Onderst & bedrijfsv	6.7.8	Faciliteiten	Incidentele baten verkoop materiaal	70		I
Alle programma's	6.1-6.7	Algemeen	Saldo overige voor- en nadelen < € 50.000	112		I

	6.1- 6.7	Algemeen	Saldo lasten en opbrengsten		2.279	I
	6.1- 6.7	Algemeen	Kapitaallasten	2.941		I
Mutatie reserves		Reserves	Toevoeging aan reserve geactiveerde lasten		1.140	I
			Exploitatieresultaat te bestemmen (voordelig)	812		

Incidentele baten en lasten

Bij incidentele baten en lasten wordt als richtlijn gehanteerd dat deze baten en lasten zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen conform artikel 4.14 Waterschapsbesluit. Incidentele baten en lasten leiden tot minder inzicht in het reguliere, meerjarige beeld van de nettokosten.

Om dit te voorkomen en om de financiële positie van het waterschap te kunnen beoordelen, wordt een nadere beschouwing gegeven van de incidentele baten en lasten voor het begrotingsjaar 2013. Eliminatie van de incidentele baten en lasten op het resultaat na bestemming, levert een gezuiverd netto resultaat op. Dit biedt meer inzicht op het meerjarig structureel financieel perspectief.

In de verplichte paragraaf "incidentele baten en lasten" op pagina 61 staat de tabel met de incidentele baten en lasten 2013. Het uiteindelijke resultaat uit het overzicht incidentele baten en lasten geeft het volgende overzicht.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	€	Voordelig (V)/ nadelig (N)
Jaarrekeningresultaat 2013	812	V
<i>Uit overzicht incidentele baten en lasten</i>		
Saldo incidentele lasten	3.397	V
Saldo incidentele baten	3.214	N
Gecorrigeerd resultaat 2013	995	V

Het jaarrekeningresultaat gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten komt op € 995.000 voordelig uit.

2.2 Jaarrekening naar kostendragers

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2013	Realisatie 2013
<u>Netto-lasten:</u>		
Watersysteemheffing	63.809	62.321
Zuiveringsheffing	62.471	60.169
Wegenheffing	9.507	8.486
Totaal netto-lasten	135.787	130.976
<u>Mutaties reserves:</u>		
Watersysteemheffing	1.526	1.453
Zuiveringsheffing	353	59
Wegenheffing	-88	-80
Totaal mutaties reserves	1.791	1.432
<u>Netto-belastingopbrengsten:</u>		
Watersysteemheffing	-65.335	-65.289
Zuiveringsheffing	-62.824	-58.179
Wegenheffing	-9.419	-9.752
Totaal netto-belastingopbrengsten	-137.578	-133.220
<u>Resultaat:</u>		
Watersysteemheffing	0	-1.515
Zuiveringsheffing	0	2.049
Wegenheffing	0	-1.346
Resultaat	0	-812

Specificatie verdeling beleidsproducten naar de kostendragers

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Totaal	Water- systeem- heffing	Zuiverings- heffing	Wegen- heffing
PC_1 Waterkeringen				
1.10. Plannen, instrumenten & registers waterker.	1.841	1.841	0	0
1.20. Versterken waterkeringen	5.783	5.783	0	0
1.30. Behouden waterkeringen	4.157	4.157	0	0
1.40. Calamiteiten waterkeringen	1.042	1.042	0	0
Totaal waterkeringen	12.823	12.823	0	0
PC_2 Water				
2.10. Plannen, instrumenten & registers watersys.	8.279	8.279	0	0
2.20. Droge voeten	17.796	17.796	0	0
2.30. Voldoende water	1.762	1.762	0	0
2.40. Schoon en gezond water	1.568	1.568	0	0
2.50. Baggeren	7.022	7.022	0	0
2.60. Vaarwegenbeheer	392	392	0	0
2.70. Calamiteiten watersystemen	1.175	1.175	0	0
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	1.307	1.307	0	0
Totaal Water	39.301	39.301	0	0

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Totaal	Water- systeem- heffing	Zuiverings- heffing	Wegen- heffing
PC_3 Zuiveren				
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiv.beh.	1.409	0	1.409	0
3.20. Gezuiverd afvalwater	53.463	0	53.463	0
3.30. Calamiteiten zuiveringsbeheer	0	0	0	0
Totaal Zuiveren	54.872	0	54.872	0
PC_4 Wegen				
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegenbeh.	1.066	0	0	1.066
4.20. Berijdbaarheid	3.059	0	0	3.059
4.30. Verkeersveiligheid	3.276	0	0	3.276
4.40. Calamiteiten wegenbeheer	69	0	0	69
Totaal Wegen	7.470	0	0	7.470
PC_7 Algemene beleidstaken				
7.10. Bestuur	2.460	984	1.230	246
7.20. Externe communicatie	1.156	462	578	116
7.30. Waterwet	6.246	5.621	625	0
Totaal Algemene beleidstaken	9.862	7.067	2.433	362
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen				
8.10. Algemene lasten en baten	6.542	2.617	3.271	654
8.10. Algemene lasten en baten, extra afschrijving grond	513	513	0	0
8.20. Onvoorzien	0	0	0	0
8.30. Belastingen	-407	0	-407	0
8.40. Exploitatiesaldo	0	0	0	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	6.777	6.648	3.130	2.864
Nettolasten	130.976	62.321	60.169	8.486
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Waterkeringen	0	0	0	0
Water	-102	-102	0	0
Zuiveren	-1.885	0	-1.885	0
Wegen	-469	0	0	-469
Algemene beleidstaken	-118	-47	-59	-12
Algemene dekkingsmiddelen	-4.467	283	-2.779	-1.971
Totaal omtrekkingen	-7.041	134	-4.723	-2.452
Toevoegingen				
Waterkeringen	0	0	0	0
Water	0	0	0	0
Zuiveren	0	0	0	0
Wegen	0	0	0	0
Algemene beleidstaken	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	8.473	1.319	4.782	2.372
Totaal toevoegingen	8.473	1.319	4.782	2.372
Totaal mutaties reserves	1.432	1.453	59	-80
Te dekken door belastingopbrengsten				
Watersysteemheffing	-65.289	-65.289	0	0
Zuiveringsheffing	-58.179	0	-58.179	0
Wegenheffing	-9.752	0	0	-9.752
Totaal belastingopbrengsten	-133.220	-65.289	-58.179	-9.752
Resultaat	-812	-1.515	2.049	-1.346

JAARVERSLAG

3 Programmaverantwoording

3.1 Programma 1 - Waterkeringen

Naam :	Inhoud programma
Omschrijving	<p>Het programma Waterkeringen betreft alle activiteiten van het waterschap die er op gericht zijn het stelsel van waterkeringen dat het beheergebied beschermt tegen overstroming nu en in de toekomst in stand te houden.</p> <p>'Veilige Waterkeringen' zijn van groot maatschappelijk belang. Het onderwerp staat dan ook volop in de belangstelling. Het speelveld is in beweging: enerzijds worden er in het kader van het Deltaprogramma, Deltabeslissingen in 2014 voorbereid over een nieuw normenstelsel voor de primaire waterkeringen en voor het toepassen van het concept van meerlaagsveiligheid (MLV). Anderzijds is in het Bestuursakkoord Water in 2011 vastgelegd, dat de rol van het waterschap als dijkbeheerder meer tot uitdrukking moet komen. Dit betekent dat er in de komende jaren een grote maatschappelijke aandacht is voor het effectief en efficiënt uitvoeren van dit programma.</p>

Algemene beleidsuitgangspunten
<p>De algemene beleidsuitgangspunten zijn vermeld in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Europese Hoogwaterrichtlijn. • De Waterwet, waarin de voormalige Wet op de Waterkeringen is opgenomen. • De Waterschapswet, waarin de taken van het waterschap als dijkbeheerder zijn opgenomen. • Het provinciaal Reglement van waterschap Hollandse Delta. <p>Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Deltaprogramma met de Deltabeslissingen in 2014. • Het Bestuursakkoord Water en de daaruit voortvloeiende acties.

Kaderstellende beleidsnota's
<p>Het Beleidsplan Waterkeringen 'Kijk op Dijk en Duin' uit 2006 bevat de kaders en uitgangspunten op basis van de toen geldende wet- en regelgeving. Daarnaast vormt de Basisrapportage HWBP 2 het kader voor de dijkversterking. Inmiddels is ook de subsidieregeling voor het nHWBP in werking getreden voor de derde en komende programma's.</p>

3.1.1 Plannen/instrumenten en registers waterkeringen

Naam :	Plannen/instrumenten en registers waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	Het formuleren en vastleggen van het beleidskader voor de reglementaire beheerstaak "Waterkeringszorg". Het vaststellen en onderhouden van leggers en beheerregisters. Het monitoren van de stand zekerheid van de waterkeringen.
Kerngegevens	344 km primaire waterkeringen in beheer 435 km regionale waterkeringen in beheer

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- De plicht tot het opstellen van overstromingsrisicobeheersplannen op grond van de Europese Hoogwaterrichtlijn.
- De opname in de Waterwet van de nieuwe regelgeving rond het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma en de nieuwe frequentie van toetsing van de primaire waterkeringen.
- De ontwikkeling van een nieuw normeringsstelsel voor de primaire waterkeringen.
- Het provinciaal onderzoek naar aanwijzing en eventuele normering van regionale keringen.
- De plicht tot bijhouden van leggers en beheerregisters, plicht tot uitbrengen periodiek verslag over de toestand van de waterkeringen, op grond van Waterwet of provinciale verordening waterbeheer.
- De wens tot verregaande uniformering van waterschapinstrumenten in Unie van Waterschappen verband.

Wat wilden we bereiken in 2013

- Opname van de dijkversterkingen voortvloeiend uit veiligheidstoetsing 3 op het nHWBP. We sturen aan op een goede aansluiting tussen de versterkingsprojecten van HWBP 2 en nHWBP.
- Vaststellen van uitvoeringsplan Waterkeringen 2013-2017.
- Voldoen aan de verplichting tot het opstellen van beheerplannen zoals die door andere overheden is vastgesteld.
- Voldoen aan de plicht tot het onderhouden van actuele leggers en beheerregisters.
- Harmonisering en onderbouwing van de wijze waarop keurzones rond waterkeringen worden vastgesteld tussen de dijkkringen van het waterschap.
- Bescherming van de benodigde ruimte voor eventuele dijkversterkingen door vaststelling in de legger van het Profiel van Vrije Ruimte.
- Duidelijkheid over aanwijzing en mogelijke normering van regionale keringen.
- Integratie van de toetsing van waterkeringen in het totale beheerproces, waardoor kennis over de keringen compleet en breed toepasbaar wordt.
- Planmatige aansturing van het inspectie- en onderhoudsproces.
- Adequate en actuele calamiteitenbestrijdingsplannen waterkeringen.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- Te realiseren
- Start met het opstellen van meerjarenonderhoudsplannen.
 - Beoordeling van de uitkomsten van de in 2012 uitgevoerde boezemkadetoets op financiële gevolgen (exploitatie en investeringen).
 - Vaststellen van uitwerkingsprogramma Waterkeringen.
 - **Participatie in voor het waterschap relevante Deltadeelprogramma's.**
 - Opname van de WSHD dijkversterkingen uit toetsronde 3 in het nHWBP, bij voorkeur aansluitend aan HWBP 2 versterkingen.
 - Uitvoering en oplevering van de verlengde derde toetsing primaire waterkeringen. **Doel: percentage "Geen Oordeel" nadert nul.**
 - Verdere uitwerking van de aanwijzing en normering van regionale keringen, in samenwerking met provincie Zuid-Holland.
 - Gegevens- en informatiebehoefte rondom de geografische informatie voor waterkeringen wordt vastgesteld.
 - Mutaties vanuit vergunningen en projecten worden nagelopen en binnen 4 weken na ontvangst verwerkt in de registers.
 - Herziening van de calamiteitenbestrijdingsplannen dijkdoorbraak primaire en regionale keringen, mede op grond van de uitkomsten van veiligheidstoetsingen.
 - Evaluatie calamiteitenbestrijding afgelopen seizoen.
- Gerealiseerd
- Het uitwerkingsprogramma Waterkeringen is verwerkt in de Kadernota 2014 en vervolgens in de Programmabegroting 2014-2018.
 - De dijkversterkingsprojecten als gevolg van de uitkomsten van de derde toetsronde zijn verwerkt in het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma (nHWBP 2014-2019). Het traject voor het nHWBP 2015-2020 is inmiddels opgestart.
 - De verlengde derde toetsronde is afgerond. Alle dijkvakken en kunstwerken zijn van een veiligheidsoordeel voorzien. De vertaling naar maatregelen vindt in 2014 plaats.
 - De provincie Zuid-Holland voert onderzoek uit naar nut- en noodzaak van regionale waterkeringen. Deze studie loopt door tot in 2014, waarna het gesprek over de aanwijzing en normering van deze keringen gevoerd zal gaan worden.
 - Via het Informatie Huis Water (IHW) wordt in een landelijk onderzoek bepaald welke kerngegevens voor de waterkeringen van belang zijn. Waterschap Hollandse Delta is hierbij betrokken.
 - De mutaties vanuit vergunningen en projecten zijn nagelopen, en 95% is binnen 4 weken na ontvangst verwerkt in de registers.
 - Het Calamiteitenbestrijdingsplan Waterkeringen, met inbegrip van boezemkaden en andere regionale waterkeringen, is integraal herzien en op 15 oktober 2013 door het college van dijkgraaf en heemraden vastgesteld.
 - Het optreden van het waterschap bij het storm/hoogwater incident op 5 en 6 december 2013 heeft geleid tot een interne evaluatie.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Vaststellen van Uitwerkingsprogramma Waterkeringen		1	n.v.t.	x
<i>Toelichting</i>				
1. Niet meer van toepassing, vervangen door uitvoeringsprogramma				

3.1.2 Versterken waterkeringen

Naam :	Versterken waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	<p>Het tot stand brengen, vernieuwen, aanpassen en eventueel van derden overnemen van waterkeringen (inclusief kunstwerken) om het wettelijk vastgestelde beschermingsniveau van het bedijkte gebied in stand te houden.</p> <p>Hieronder zijn begrepen de primaire, regionale en overige waterkeringen plus de daarin opgenomen waterkerende kustwerken. Ook de specifieke voorzieningen die onder de noemer "Brede Blik" op of nabij waterkeringen worden getroffen zijn hieronder begrepen.</p>

Wettelijke en maatschappelijke kaders

In de Waterwet is bepaald dat beheerders van primaire waterkeringen periodiek toetsen of de keringen aan de gestelde veiligheidsnormen voldoen. Het tweede hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP 2), zoals dat nu in uitvoering is, bestaat uit projecten die in de eerste (2001) en de tweede (2006) toetsronde zijn afgekeurd. In het bestuursakkoord water is afgesproken dat de waterschappen en het Rijk vanaf 2014 ieder 50% gaan bekostigen. De bijdragen van de gezamenlijke waterschappen ten behoeve van het HWBP **lopen op naar € 131 mln. in 2014 en € 181 mln. jaarlijks vanaf 2015.** Daarnaast dragen de waterschappen de rentekosten die voortkomen uit de voorfinanciering van de projecten. De vergoeding van de voorbereidingskosten is vanaf 2012 gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten met een maximum van 15% van de uitvoeringskosten.

Projecten voortvloeiend uit de derde toetsing (2011) en verlengde derde toetsing van de keringen in 2012 zullen deel uitmaken van het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma (nHWBP). De financiering van dit programma is iets anders dan die van HWBP 2: het uitvoerende waterschap is verantwoordelijk voor 10% van de kosten van versterkingswerken. Het aandeel van de gezamenlijke waterschappen daalt daarmee tot 40%.

Bij de uitvoering van de projecten van het HWBP 2 worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Minimumeisen:** De uitvoering van het werk moet in lijn zijn met de leidraden en het addendum van het HWBP 2.
- **Robuust:** Bij het ontwerp van de te treffen maatregelen wordt rekening gehouden met ontwikkelingen die zich in de toekomst voordoen op basis van de huidige normen en vigerende leidraden.
- **Sober:** De maatregelen die genomen worden dienen louter tot doel het veiligheidsniveau van de dijk weer op orde te brengen.
- **Doelmatig:** De geleverde inspanningen en uitgaven leiden daadwerkelijk tot het behalen van het beoogde doel en de kosten staan in verhouding tot de opbrengsten.
- **Innovatief:** Er wordt binnen de HWBP 2 projecten actief gezocht naar de toepassing van innovatieve oplossingen die de doelstellingen van het HWBP 2 ondersteunen.
- **Budgetneutraal:** Het totale programma moet budgetneutraal zijn voor het waterschap Hollandse Delta. Uitzondering hierop zijn aanvullende maatregelen **zoals extra robuustheid of "Brede Blik" maatregelen. Hierover vindt bestuurlijke besluitvorming plaats.**

Het Volkerak-Zoommeer zal voor eind 2015 worden ingericht voor waterberging bij piekwaterstanden in het benedenriviereengebied. Hiertoe zal het waterschap enkele kleine werken uitvoeren op kosten van het Rijk.

Wat wilden we bereiken in 2013

- De versterkingswerken die het waterschap uitvoert binnen het programma HWBP 2 zijn in 2017 afgerond. Daarmee voldoen waterkeringen die in toetsrondes 1 en 2 zijn afgekeurd weer aan de veiligheidsnorm.
- De totale omvang van het huidige programma is 74,6 km.
- Het HWBP 2 **versterkingsprogramma blijft binnen de totale raming van € 444 mln.**
- Maatregelen die nodig zijn om het Volkerak-Zoommeer in te richten voor waterberging worden uitgevoerd binnen het daarvoor door het Rijk beschikbaar gesteld budget.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	Voor veel projecten in het HWBP 2 zullen in 2013 de voorbereidingen voor de uitvoeringfase starten. Hierdoor zal er veel aandacht zijn voor het verkrijgen van toegang tot gronden van derden en het verleggen van kabels en leidingen. Tevens is binnen het programma een pilot gestart ten aanzien van nieuwe/innovatieve vormen van contracteren om marktpartijen te prikkelen met 'slimme' oplossingen te komen. In 2013 zullen deze aanbesteed worden.
Gerealiseerd	<p>Onze ambitie om, in samenspraak met onze partners Provincie Zuid-Holland en het projectbureau HWBP, waar mogelijk de planfase af te ronden, is voor de meeste projecten gerealiseerd. Alleen de planfasen Hoeksche Waard Zuid, Spui Oost en Spui West zijn nog niet afgerond. Naar verwachting zullen deze in het eerste kwartaal van 2014 zijn afgerond. In 2013 is het project Zettingsvloeiing Spui aanbesteed middels de RAW+ -methode; de projecten Eiland van Dordrecht en Hoeksche Waard Noord zijn aanbesteed volgens de E&C-methode.</p> <p>De afkeuring van een aantal waterkeringen (uit de verlengde derde toetsing) op het faalmechanisme zettingsvloeiing heeft geleid tot direct optreden, waarbij de dijkgraaf gebruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheden op grond van artikel 96 van de Waterwet. De noodmaatregelen zijn getroffen in nauwe afstemming met onze partners. De evaluatie hiervan zal naar verwachting eerste kwartaal 2014 worden afgerond.</p>

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1, Uitvoering HWBP 2 versterkings-programma conform planning basislijn (juni 2011) in km (cumulatief)	15,6	15,6	17,1	17,1
<i>Toelichting</i>				
1. In de basislijn was opgenomen dat het dijkvak Oostmolendijk (1,8 km) in 2014 zou worden afgerond. Dit is echter grotendeels al in 2013 gerealiseerd.				

3.1.3 Behouden waterkeringen

Naam :	Behouden waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	<p>Het met beheer en onderhoud waarborgen van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap.</p> <p>Uitvoering van, en toezicht op onderhoudswerkzaamheden aan de waterkeringen en daarin gelegen waterkerende kunstwerken en specifieke voorzieningen, die in beheer zijn bij het waterschap. Hieronder vallen zowel primaire, regionale als overige keringen. Het onderhoud omvat ook de bestrijding van plaagsoorten die de standzekerheid van de waterkering aantasten.</p>

Naam :	Behouden waterkeringen
	Bestrijding van muskus- en beverratten
	Doelmatige bestrijding van plaagsoorten die de standzekerheid van de waterkering aantasten.

Wettelijke en maatschappelijke kaders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De Waterwet. ▪ Het waterschap voert het regulier onderhoud uit binnen de kaders van de Flora- en Faunawet.

Wat wilden we bereiken in 2013
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een volledige overstap van jaarlijkse onderhoudsbudgetten naar onderhoud en budgettering volgens een meerjarenonderhoudsplanning. ▪ Erosiebestendige grasbekleding op de groene waterkeringen. ▪ Doelmatige bestrijding van muskus- en beverratten.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013	
Te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In 2013 wordt een aanvang gemaakt met het uitvoeren van onderhoud op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Het onderhoudsbudget voor 2014 zal worden vastgesteld op basis van die meerjarige onderhoudsplannen. ▪ Start met het inspecteren volgens inspectieplannen, minimaal twee maal per jaar. ▪ De systematiek voor het prioriteren, plannen en financieren van onderhoudswerken wordt nader uitgewerkt. ▪ De noodzaak tot aanbesteding van onderhoudswerk in de vorm van een meerjarig raamcontract (en de daaruit voortkomende "nadere overeenkomst onderhoud en glooiingen") zal nader beoordeeld en afgewogen worden. ▪ De bestrijding van muskus- en beverratten wordt samen met onze partners uitgevoerd.
Gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er is in 2013 twee maal planmatig geïnspecteerd. De inspecties genereren input voor het jaarlijks onderhoud. Er is een aanvang gemaakt met onderhoud op basis van meerjarige onderhoudsplannen. Dit is tot uiting gekomen in de voorbereiding van de werkzaamheden maar nog niet in de uitvoering zelf. ▪ In 2013 is nog met een conventioneel 1 jaarlijks bestek gewerkt. In 2014 wordt gestart met een open postenbestek voor een periode van twee jaar, met een optie tot een verlenging van nogmaals twee jaar. Het doel van een open postenbestek is een betere benutting van het totale budget voor alle noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. ▪ De muskus- en beverrattenbestrijding is conform afspraken uitgevoerd.

3.1.4 Calamiteiten waterkeringen

Naam :	Calamiteiten waterkeringen
Basisgegevens	
Omschrijving	Calamiteitenbestrijding Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen en de gevolgen van calamiteiten te beperken.

Wettelijke en maatschappelijke kaders
<ul style="list-style-type: none"> ▪ De Waterwet: het waterschap dient doeltreffend op te treden bij gevaar. ▪ De Wet Veiligheidsregio's: Implementatie van netcentrisch werken. ▪ Het landelijk draaiboek Hoogwater en Overstroming.

Naam : Calamiteiten waterkeringen

Wat wilden we bereiken in 2013

- Een qua omvang, uitrusting, opleidingsniveau en training op haar taak toegeruste calamiteitenorganisatie.
- Waterschap Hollandse Delta pleit voor een goede samenhang in meerlaagse veiligheid. WSHD wil slagvaardig kunnen zijn in het bestrijden van calamiteiten, waarbij voor wat betreft de dijkwachtorganisatie een tweede shift wenselijk is. Hiervoor is in de planperiode een gestage groei van de vrijwilligersgroep noodzakelijk. De voorraad aan middelen moet toereikend zijn om zonder tijdverlies noodzakelijke maatregelen slagvaardig te kunnen treffen. Goed opgeleide medewerkers en vrijwilligers in het dijkleger zijn essentieel.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- | | |
|---------------|---|
| Te realiseren | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opleiding, training en oefening van de calamiteitenorganisatie en de dijkbewakingsorganisatie. ▪ De uitrusting van de calamiteiten- en dijkwachtorganisatie wordt permanent op niveau gehouden. ▪ Deelname aan voorbereiding en uitvoering van de oefening "Natops". ▪ Dijkpostonderkomens worden op orde gebracht. |
| Gerealiseerd | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Opleiding, training en oefening van zowel de calamiteitenorganisatie als de dijkbewakingsorganisatie heeft plaatsgevonden. ▪ De uitrusting van de calamiteiten- en dijkwachtorganisatie is op orde gehouden. ▪ In oktober heeft de oefening "Samen Sterker" plaatsgevonden, waar WSHD een bijdrage aan heeft geleverd (eerder Natops genoemd). ▪ De dijkpostonderkomens zijn op orde gebracht. |

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. % van de bij de dijkbewaking ingedeelde personeelsleden en vrijwilligers die de opleidingen en trainingen hebben bijgewoond	70%	75%	75%	75%
<i>Toelichting</i>				
1. Gemiddelde bezettingsgraad opgeroepen WAC's en dijkposten op afgesproken tijdstip.				

3.1.5 Wat heeft het gekost

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct (bedragen x1000) (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
1.10. Plannen, instrumenten & registers waterkeringen.	Lasten	1.577	2.157	2.157	1.841	-316	V
	Baten	0					
	Saldo	1.577	2.157	2.157	1.841	-316	V
1.20. Versterken waterkeringen	Lasten	10.789	5.022	5.022	5.790	768	N
	Baten	-4.166	0	0	-6	-6	V
	Saldo	6.623	5.022	5.022	5.783	762	N
1.30. Behouden waterkeringen	Lasten	4.961	5.007	4.954	4.518	-436	V
	Baten	-474	-409	-362	-362	0	
	Saldo	4.487	4.597	4.592	4.157	-436	V
1.40. Calamiteiten waterkeringen	Lasten	973	1.051	1.031	1.042	11	N
	Baten	0	0	0	0	0	
	Saldo	973	1.051	1.031	1.042	11	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		13.659	12.827	12.802	12.823	21	N
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		-513	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		13.147	12.827	12.802	12.823	21	N

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.



3.2 Programma 2 - Water

Naam :	Inhoud programma
Omschrijving	Waterschap Hollandse Delta heeft als wettelijke taak de waterstaatkundige verzorging van zijn beheersgebied. Tot die taak wordt gerekend de zorg voor het watersysteem.

Algemene beleidsuitgangspunten

De algemene beleidsuitgangspunten zijn vermeld in:

- de Waterwet
- de Waterschapswet
- het provinciaal Reglement van waterschap Hollandse Delta
- het coalitieprogramma 2009-2013

Kaderstellende beleidsnota's

De belangrijkste beleidsnota vormt het Waterbeheerplan 2009-2015. In juni 2012 heeft de Verenigde Vergadering het uitwerkingsprogramma van het Waterbeheersplan (uWBP) vastgesteld. Hierin zijn concrete (tussen)doelen benoemd en heeft een prioritering van de uitvoeringsmaatregelen plaatsgevonden. Het uWBP vormt daarmee een belangrijke basis voor deze Programmabegroting 2013.

Daarnaast is de Nota 'Strategie: Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011) richtinggevend.

3.2.1 Plannen/instrumenten en registers water

Naam :	Plannen/instrumenten en registers water
Basisgegevens	
Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> • Het opstellen van de strategische en tactische beleidskaders m.b.t. watersysteem en vaarwegen. • Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen, waaronder wordt gerekend: <ul style="list-style-type: none"> - Peilbesluiten - Waterakkoorden - Legger waterlopen en kunstwerken - Beheersregister waterlopen en kunstwerken - Meetprogramma/monitoring waterkwantiteit en waterkwaliteit • Het toetsen van plannen van derden (externe plannen)
Kerngegevens	7.200 km waterlopen in beheer

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Deltaprogramma

In 2014 staan de Deltabeslissingen vanuit het Deltaprogramma geprogrammeerd. De consequenties voor het beheersgebied van WSHD worden in of na 2014 voorgelegd aan het bestuur.

NBW opgave in relatie tot nieuwe klimaatscenario's

In het Nationaal Bestuursakkoord Water is opgenomen hoe het waterschap zijn verantwoording neemt voor het anticiperen op de effecten van de klimaatsveranderingen op het watersysteem. Het waterschap is verantwoordelijk

Naam :	Plannen/instrumenten en registers water
	<p>voor de toetsing. In het najaar 2013 komt het KNMI met nieuwe klimaatscenario's. Dit kan, na toetsing van alle peilgebieden, leiden tot veranderingen in de wateropgave.</p>
	<p><u>KRW opgave en nieuwe Stroomgebiedbeheerplannen</u></p> <p>In 2015 levert WSHD een bijdrage aan de totstandkoming van de nieuwe Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP) voor Rijn en Maas. Ook is voorzien dat het tweede Nationaal Waterplan wordt vastgesteld door het Rijk, zodat de verschillende Deltabeslissingen in het beleid verankerd worden. In de tweede generatie SGBP's wordt een nieuwe lijst van KRW maatregelen vastgesteld op basis van de evaluatie van de reeds genomen maatregelen, zodat in 2027 de doelstellingen van een Goede Ecologische Toestand (GET) of een Goed Ecologisch Potentieel (GEP) in de verschillende waterlichamen gehaald worden.</p>
	<p><u>Grondwaterbeleid</u></p> <p>De grondwatertaak is ingebed binnen de operationele waterbeheertaak van Hollandse Delta (zowel qua regelgeving als qua organisatie). In Nederland loopt opnieuw een discussie waar de verschillende grondwatertaken uitgevoerd moeten worden.</p>

Wat wilden we bereiken in 2013

De volgende doelen worden gerealiseerd:

- Opstellen nieuw Waterbeheerplan 2016-2021. Het waterschap is conform de provinciale waterverordening verantwoordelijk voor het opstellen van een waterbeheerplan. In 2013 wordt gestart met het opstellen van het nieuwe waterbeheerplan, dat vanaf 2016 gaat gelden. Nadrukkelijk wordt samenwerking gezocht met waterschap Rivierenland.
- Bijdrage leveren aan het opstellen van het nieuwe Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 als invulling van de waterkwaliteitsopgave uit de Kaderrichtlijn Water. De maatregelen gaan onderdeel uitmaken van het nieuwe Waterbeheerplan 2016-2021.
- Uitvoering herijking meetnetten. In 2012 is nader onderzoek gedaan naar de omvang van de meetnetten. Na bestuurlijke vaststelling van de herijking zullen aanpassingen plaatsvinden.
- Het verder ontwikkelen van een meetnet op het gebied van de waterkwantiteit zodat beter verantwoording afgelegd kan worden over het peilbeheer, en getransporteerde waterstromen beter in beeld kunnen worden gebracht. Dit laatste opent de mogelijkheid dat het watersysteem beter gemodelleerd kan worden en effectiviteit van maatregelen beter vooraf kan worden ingeschat.
- Op basis van de evaluatie van het gevoerde grondwaterbeleid, dat in 2013 aangeboden zal worden, worden datzelfde jaar ter besluitvorming concrete beleidskaders en tussendoelen op gesteld.
- Verder invulling geven aan het buitenlandbeleid van WSHD.
- Uitvoering geven aan het beleid om landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarden te beschermen.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- | | |
|---------------|--|
| Te realiseren | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Het opstellen van de Waterbeheerrapportage 2011/2012 en het opstellen van een Nota van aanbeveling bij de watersysteemrapportage (1e kwartaal 2013). ▪ In 2013 wordt een plan gemaakt om voor de in- en uitlaatpunten in het beheersgebied debietregistraties mogelijk te maken (2e kwartaal 2013). ▪ Op basis van de evaluatie van het gevoerde grondwaterbeleid zullen concrete beleidskaders en tussendoelen opgesteld worden (2e kwartaal 2013). |
|---------------|--|

- Deelname aan verschillende werkgroepen uit het Deltaprogramma met reguliere terugkoppeling aan Directieraad en Dijkgraaf & Heemraden.
- Het uitvoeren van de watertoets voor 300 - 400 ruimtelijke plannen die jaarlijks aan het waterschap voorgelegd worden.
- In 2013 zal peilbesluit de Eendragt (pilot implementatie GGOR) voor vaststelling aan de Verenigde Vergadering worden voorgelegd. De zeven peilbesluiten, die op basis van het besluit van het college van september 2011 on-hold waren gezet, zullen in 2013 in procedure worden gebracht.
- Deelnemen aan LNC-commissie.
- Deelname aan overleg van Kaderrichtlijn Water West met reguliere terugkoppeling aan Directieraad en Dijkgraaf & Heemraden.
- Doorvoeren van een reductie van 30% op onze laboratorium meetinspanning.
- Participatie in internationaal project Adama in Ethiopië in het kader van de 'Millennium Development Goals' onderdeel van het Schoklandakkoord tussen Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties.
- WSHD onderzoekt in samenwerking met waterschap Rivierenland in welke mate samenwerking bij calamiteitenbestrijding watersystemen voordeel kan opleveren (beleid en beheer noodmaterialen, uitwisseling van mensen).
- WSHD evalueert met veiligheidsregio's en gemeenten de multidisciplinaire samenwerking bij wateroverlast en watertekort (droogte), i.c. de uitvoering van het multidisciplinair Incidentbestrijdingsplan Extreem Weer dat in 2012 m.m.v. WSHD bij de VRR en VRZHZ tot stand is gekomen.
- WSHD ontwikkelt een Protocol Incidentmanagement Vaarwegen in afstemming met Rijkswaterstaat Zuid-Holland en het Havenbedrijf Rotterdam. Hiermee komt het Calamiteitenbestrijdingsplan Vaarwegen te vervallen.

Gerealiseerd

Wateropgave (NBW)

- In 2013 zou het KNMI nieuwe klimaatscenario's publiceren. Dit is echter uitgesteld naar het voorjaar van 2014. De nieuwe klimaatscenario's kunnen, na toetsing van alle peilgebieden, leiden tot veranderingen in de wateropgave.
- In juni is de Waterbeheerrapportage 2011/2012 in de VV vastgesteld. Aanbevelingen komen terug in het nog op te stellen Waterbeheerprogramma 2016-2021.
- In juni 2013 heeft de VV het procesvoorstel om tot een nieuw Waterbeheerprogramma te komen vastgesteld. In 2013 is ten behoeve van dit programma een doelenboom opgesteld en is een bestuurlijke workshop georganiseerd rondom deze doelenboom.

Debietregistraties

- In 2013 is een plan gemaakt om voor de in- en uitlaatpunten in het beheersgebied debietregistraties mogelijk te maken. In 2014 krijgt dit een vervolg.

Grondwaterbeleid

- In 2013 is de evaluatienota grondwater opgesteld. Deze evaluatie wordt in maart 2014 behandeld in de VV.
- Het toetsen van grote 'plannen derden' is door herprioritering bij derden teruggelopen. Veel ruimtelijke ontwikkelingen zijn 'on hold' gezet of ingetrokken. Het merendeel van de uitgevoerde watertoetsen bestond dit jaar uit de herziening van bestemmingsplannen en een aantal kleine particuliere projecten. Naast de 'reguliere' toetsen zijn met regelmaat verzoeken binnengekomen tot het uitvoeren van informele wateradviezen. Het aantal behandelde formele en informele adviezen inzake de watertoets is daarmee vrij constant gebleven.
- Conform het VV besluit van februari 2013 is op 29 oktober 2013 een plan van aanpak en planning t/m 2020 t.b.v. peilbesluiten door het college vastgesteld. De herziening van peilbesluiten zal vanaf 2014 volgens de betreffende planning plaatsvinden. De VV is hierover op 28 november 2013 geïnformeerd.
- In 2013 is studie verricht naar het samen laten vallen van het peilbesluit De Eendragt en KRW-maatregelen. De procedure van het vaststellen van het

peilbesluit zal nu voortgezet worden zodat het in 2014 officieel vastgesteld kan worden. De VV is hierover op 30 januari 2014 geïnformeerd.

- In 2013 heeft de LNC commissie de Cultuurhistorische Atlas opgeleverd, die begin 2014 binnen de organisatie geïmplementeerd wordt.

Overleg KRW West

- Het waterschap neemt samen met de andere waterschappen in het stroomgebied Rijn-West deel aan het regionaal ambtelijk overleg (RAO) en regionaal bestuurlijk overleg (RBO).
Het doel hiervan is afstemming van de werkzaamheden en te leveren deelproducten, die gebruikt kunnen worden voor het opstellen van stroomgebied beheerplannen. Het leveren van deze plannen is een wettelijke verplichting vanuit de EU die in de Waterwet is vastgelegd. De waterschappen bereiden de overleggen gezamenlijk voor zowel ambtelijk als bestuurlijk.
- In 2013 heeft de deelname een paar concrete deelproducten opgeleverd zoals:
 - Een advies over het omgaan met nutriënten
 - Een rapport over de uitwisseling van stoffen tussen regionaal en Rijkswater in het stroomgebied Rijn-West
 - Een regionale planning op basis van het landelijk spoorboekje voor het opstellen van de stroomgebiedbeheerplannen.
 - Een gezamenlijke uitwerking voor het omgaan met doelen in overige wateren.
- Conform de landelijke planning voor de voorbereiding van de tweede ronde stroomgebied beheerplannen wordt in de periode december 2013 – maart 2014 een gebiedsproces gevoerd samen met externe partijen. In deelsessies per eiland worden problemen met de waterkwaliteit en waterkwantiteit besproken en worden maatregelen en oplossingsrichtingen uitgewerkt om aan de KRW te voldoen.

Reductie meetinspanning

- In 2013 is de meetaanvraag binnen watersystemen met ca. 40% gereduceerd ten opzichte van 2012.

Participatie internationale project Adama

- In 2013 is verder vorm gegeven aan het ROSSA project in Adama Ethiopië. Dit project loopt volgens planning.

De volgende zaken zijn gerealiseerd:

- Opstellen en ondertekenen Memorandum of Understanding (MoU);
- Aanstellen plaatselijke projectmanager, regelen kantoorruimte;
- Business workshop voor stakeholders Ethiopië;
- Overeenkomst gesloten met een plaatselijke bank i.v.m. een garantiefonds;
- Uitwisselen ervaring Ethiopisch partners met vergelijkbaar project;
- Multi criteria Analyse m.b.t. toilet / systeemkeuze;
- **Marktstudie t.a.v. gebruik van "human faces based fertilizers"**;
- Inventarisatie plaatselijke zzp-ers werkzaam in de waste management en hun training behoeften;
- Start opzet ROSSA website;
- Proposal and fieldwork UNESCO-IHE students;
- Opzet Community-Led Total Sanitation (CLTS) training.

Onderzoek samenwerking calamiteitenbestrijding watersystemen in samenwerking met waterschap Rivierenland

- In 2013 is door eindejaars studenten van de Hogeschool Rotterdam onderzoek gedaan naar beleid en beheer calamiteitenbestrijdingsmiddelen (noodmaterialen) bij WSHD en WSRL. Op grond van hun conclusies en aanbevelingen wordt in 2014 een voorstel tot wijziging van beleid en beheer van calamiteitenbestrijdingsmiddelen (noodmaterialen) aan de directieraden van WSHD en WSRL gedaan. Ook wordt in 2014 een voorstel aan de

directieraden van WSHD en WSRL gedaan over samenwerking en gezamenlijke ondersteuning bij het uitwijken en ontzorgen (verlenen van personele bijstand) van de wederzijdse calamiteitenorganisaties.

Evaluatie multidisciplinaire samenwerking bij wateroverlast en watertekort

- De Veiligheidsregio Rotterdam (VRR) heeft in 2013 afgezien van het opstellen van een Incidentbestrijdingsplan (IBP) Extreem Weer, maar wel Basis Informatie Kaarten Extreem Weer opgesteld. Naar aanleiding van de evaluatie wateroverlast 2013 die het 1e kwartaal van 2014 door WSHD en de VRR zal worden behandeld, zal door WSHD aan de VRR worden gevraagd, evenals bij de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) in 2012, alsnog een IBP Extreem weer op te stellen.

Protocol incidentmanagement Vaarwegen

- Een Incidentbestrijdingsplan Vaarwegen is in 2013 ontwikkeld en door de stuurgroep calamiteitszorg WSHD akkoord bevonden. In het 1e kwartaal van 2014 zal het plan voor vaststelling worden voorgelegd aan het college van dijkgraaf en heemraden.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Aantal peilbesluiten herzien (cumulatief)		7	0	0
<i>Toelichting</i>				
1. Conform afgegeven planning: 7 peilbesluiten in procedure, vaststelling in 2014.				

3.2.2 Droge voeten

Naam :		Droge voeten
Basisgegevens		
Omschrijving	Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor de passieve waterbeheersing.	
Kerngegevens	7.200 km waterlopen in beheer	
Wettelijke en maatschappelijke kaders		

Het wettelijk kader is vastgelegd in de provinciale Waterverordening. Hierin is vastgelegd dat de landelijke waterbergingsopgave in 2015 ingevuld moet zijn en de stedelijke waterbergingsopgave in 2027. WSHD hanteert het jaar 2017 voor het landelijk gebied.

Wat wilden we bereiken in 2013

Doelstellingen wateropgave

- De NBW-opgave voor het landelijk gebied (464.000 m³) is geheel ingevuld.
- Tenminste 1/3 van de NBW-opgave voor het stedelijk gebied (101.000 m³) is ingevuld

Doelstellingen regulier beheer en onderhoud

- Voor het landelijk gebied zijn gebiedsgerichte onderhoudsplannen, afgestemd op de doelen voor schoon water opgesteld.
- Voor 11 gemeenten met stedelijk gebied is een gebiedsgericht onderhoudsplan voor baggeren en nat maaien beschikbaar.
- Er is een actueel beheer- en onderhoudsplan voor de peilregulerende kunstwerken.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren

Wateropgave

- Voor de 11 in het uitwerkingsprogramma Sturen op Water benoemde 'falende' peilgebieden in het landelijk gebied is in de eerste helft van 2013 een plan van aanpak gereed.

Regulier beheer en onderhoud

- In 2013 worden onderhoudsplannen voor het onderhoud van het watersysteem opgesteld.
- Opstellen van investeringsprogramma 2013 - 2016 voor stuwen en gemalen (1e kwartaal).
- Voor drie gemeenten (Oud-Beijerland, Dordrecht en Strijen) worden gebiedsgerichte maai onderhoudsplannen opgesteld (1e kwartaal).

Gerealiseerd

Wateropgave

- In 2013 zijn 4 landelijke falende peilgebieden opgelost en 1 stedelijk falend peilgebied.
- **De grootste opgave is opgelost in het gebied 'binnenbedijkte Maas'.** Door de maalstop (welke is opgenomen in het calamiteitenplan) door te voeren in de beoordeling bleek de opgave in werkelijkheid veel lager dan oorspronkelijk berekend. Vervolgens is een ter plaatse aanwezige verbinding met het naastgelegen peilgebied geautomatiseerd, waardoor in geval van calamiteiten het overschot aan berging in het naastgelegen peilgebied benut kan worden.
Door deze uitvoering is de opgave voor de binnenbedijkte Maas voor het huidige klimaat ingevuld.
- Voor het stedelijke gebied is het project De Zwanen uitgevoerd, waarmee ook dit (stedelijke) peilgebied voor het huidige klimaat is opgelost.
- Voor de 11 in het uitwerkingsprogramma Sturen op Water benoemde 'falende' peilgebieden in het landelijk gebied is in 2013 een plan van aanpak opgesteld.

Regulier beheer en onderhoud

- Onderhoudsplannen watersysteem
Om goed onderhoud te plegen en tegelijkertijd te verbeteren, zijn twee acties ingezet. In de eerste plaats zijn op basis van de kennis van de onderhoudsafdelingen de objecten in beeld gebracht die aangepakt moeten worden. Om te komen tot rationeel, planmatig en risico gestuurd onderhoudsmanagement is in 2013 begonnen met het **optimaliseringstraject "onderhoudsmanagement"**. Dit betekent dat de organisatie op een andere, meer gestructureerde, manier moet gaan werken conform de methode van assetmanagement. Dit begint met het opzetten van processen en het beschrijven van onderhoudskaders / strategieën. Deze kaders/strategieën zijn in 2013 opgesteld en zullen in de komende jaren worden toegepast voor een steeds groter deel van het te beheren areaal. Op deze wijze zal het beheer en onderhoud in enkele jaren de stap van reactief naar anticiperend gaan maken.

Investeringsprogramma 2013-2016 stuwen en gemalen

- Het investeringsprogramma is opgesteld. De werken, gepland in 2013 zijn deels in uitvoering en deels gereed. De werken, die gepland staan voor 2014 zijn in voorbereiding en de werken voor 2015 zijn gedefinieerd.
- Gebiedsgerichte maai onderhoudsplannen
Voor Oud-Beijerland en Dordrecht zijn de maai onderhoudsplannen opgesteld. De gemeente Strijen heeft aangegeven dat er geen behoefte is aan een dergelijk onderhoudsplan.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Nog te realiseren NBW-opgave landelijk gebied in m3	464.000	403.000	430.000	317.058
1.a. Gerealiseerde NBW-opgave landelijk gebied in m3		61.000	34.000	146.942
2. Nog te realiseren NBW-opgave stedelijk gebied in m3 (1/3 van totaal tot 2027)	303.000	296.000	296.000	204.878
2.a. Gerealiseerde NBW-opgave stedelijk gebied in m3		7.000	7.000	98.122
<i>Toelichting</i>				
1. Door een versnelling in een NBW-studie is in een falend peilgebied geconcludeerd dat de NBW-opgave met behulp van aanpassingen van onze werkwijze opgelost kan worden. Hierdoor is in 2013 de realisatie hoger dan de prognose.				
2. Er is meer wateropgave opgelost dan vooraf was beoogd.				

3.2.3 Voldoende water

Naam :		Voldoende water
Basisgegevens		
Omschrijving	<p>Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor de actieve waterbeheersing.</p> <p>Het met behulp van regulerende kunstwerken (gemalen, hevels en stuwen) invloed uitoefenen op de aan- en afvoer van water t.b.v. de waterkwantiteit en waterkwaliteit.</p>	
Kerngegevens	<p>- 3.000 regulerende kunstwerken</p> <p>- 83.231 ha bemalen gebied</p>	

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Een belangrijke ontwikkeling is het opstellen van het Deltadeelprogramma Zoetwater. Mogelijk komen hier maatregelen uit voort die WSHD in de (meerjaren) begroting moet opnemen.

Wat wilden we bereiken in 2013**Peilbeheer**

- Het te leveren serviceniveau bij peilbeheer is bepaald en vastgelegd.
- Er is bepaald hoe knelpunten in het watersysteem die het peilbeheer belemmeren worden opgelost.

Zoetwatervoorziening

Optimalisatiemogelijkheden huidig doorspoelregime zijn bepaald en geïmplementeerd.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren

Peilbeheer, peilbesluiten en GGOR

- Uitvoeren onderzoek naar het opheffen van knelpunten in het watersysteem die het peilbeheer belemmeren (2e kwartaal 2013).
- Uitvoering van het project 'Peilbeheer door middel van stuwen'. In 2012 is een hoeveelheid van ca. 22 stuwen geïnventariseerd welke vervangen moeten worden. Hiervan worden in 2013 acht stuwen vervangen.
- Benoemen kpi serviceniveau peilbeheer.

Zoetwatervoorziening

- Bijdrage leveren aan Deltadeelprogramma Zoetwater door deelname aan werkgroepen en de consequenties van voorstellen regionaal vertalen en beoordelen.

Gerealiseerd

Peilbeheer d.m.v. stuwen

In het gehele beheergebied van Hollandse Delta worden in 2014 circa 40 stuwen vervangen in verband met de verouderde staat van de kunstwerken. Er is bewust voor gekozen om in 2013 te bekijken op welke wijze de stuwen het voordeligst en snelst kunnen worden vervangen binnen de gestelde termijn. De voorkeursvariant per stuw is bepaald. De uitvoering zal in 2014 plaatsvinden.

Zoetwatervoorziening

In 2013 is een bijdrage geleverd aan het Deltadeelprogramma Zoetwater. Er is deelgenomen aan werkgroepen en aan de Unie-themagroep Zoetwater.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. In 95% van de bemeterde peilgebieden zijn de peilen 95% van de tijd gehandhaafd volgens vastgestelde peilbesluiten		95	95	85
2. 100% registratie van peilschalen		100	100	100
<i>Toelichting</i>				
1. Van de getoetste peilgebieden voldeed in 2013 85% (304 van 356, beoordeling voldoende) aan de doelstelling.				
2. Alle benodigde metingen zijn verricht.				

3.2.4 Schoon en gezond water

Naam : Schoon en gezond water

Basisgegevens

Omschrijving Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van kunstwerken voor de waterbeheersing ten behoeve van waterkwaliteit doelstellingen.

Aanpak van bronnen van verontreiniging.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

In 2015 moeten de KRW stroomgebiedbeheersplannen (SGBP) voor Rijn en Maas opnieuw vastgesteld worden. In deze tweede generatie SGBP's zal een nieuwe lijst van KRW maatregelen moeten worden vastgesteld (zie 3.3.1 plannen/instrumenten en registers water) die in de periode 2016-2021 uitgevoerd moeten worden. De wetgeving rondom zwemwater zal aangepast worden. De uitwerking hiervan moet nog plaatsvinden; consequenties zijn dus nog niet bekend.

Wat wilden we bereiken in 2013

Te realiseren

Kaderrichtlijn Water

- Vijf uitvoeringsmaatregelen in het bemalingsgebied De Eendragt (Hoeksche Waard) zijn heroverwogen op grond van nieuwe kennis.
- Het KRW maatregelpakket uitgedrukt in aantallen maatregelen wordt omgezet naar inhoud van maatregelen.

Visstandbeheer

- Standpuntbepaling Visstandbeheer. Dit vormt de basis voor hoe Hollandse Delta met visplannen omgaat en aangeeft welke rol zij speelt in de Vis Beheers Commissies.
- Onderzoek naar verspreiding van beschermde vissoorten (visatlas Zuid-Holland) ten behoeve van de gedragscode Flora en Fauna wet.

Agroranden

- De huidige subsidieregeling Agroranden stopt eind 2013. In 2013 zal een evaluatie van de agrorandenregeling opgesteld worden op basis waarvan de effecten van deze agroranden op de waterkwaliteit inzichtelijk zijn. Op basis van deze evaluatie wordt bepaald of en hoe de agrorandenregeling voortgezet wordt.

Gerealiseerd

Kaderrichtlijn Water

- Vijf uitvoeringsmaatregelen in het bemalingsgebied "De Eendragt" in de Hoekse Waard zijn heroverwogen op grond van nieuwe kennis. Dit heeft geleid tot een voorstel voor wijzigingen in het KRW programma. Dit is in januari 2014 aan de VV ter kennisname aangeboden.
- In de P&C cyclus wordt over de KRW maatregelen zowel financieel als over de **voortgang gerapporteerd. De voortgang wordt nu uitgedrukt in 'aantallen maatregelen'. In het uWBP is opgenomen om het maatregelenpakket om te zetten naar 'inhoud van maatregelen' in plaats van aantallen. Bijvoorbeeld het aantal strekkende meters natuurvriendelijke oever of kuubs baggerspecie.** Deze actie is uitgevoerd. Inzichtelijk is nu welke prestaties per maatregel nu geleverd moeten worden.

Visstandbeheer

- Standpuntbepaling Visstandbeheer.
- Het rijk is bezig met het aanpassen van de Visserijwet. Hierin worden de taken en verantwoordelijkheden van zowel de waterbeheerder als de visserij vastgelegd. Na aanpassing van de wet zal het waterschap dit verder uitwerken voor de eigen organisatie.
- Het onderzoek naar verspreiding van beschermde vissoorten (visatlas Zuid-Holland) ten behoeve van de gedragscode Flora en Fauna wet is in 2013 uitgevoerd.

Agroranden

- Op basis van de evaluatie is met de sector en de regio afgesproken dat de regeling door de regio wordt overgenomen, 2014 is hiervoor het overgangsjaar.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
KRW maatregelen zijn volgens planning in uitvoering (stuks/cumulatief)	70 (eind 2012)	107	106	106

Toelichting

1. KRW onderzoek dat gepland stond voor 2013 zal begin 2014 worden afgerond. In 2013 is vooral voortgang geboekt op de KRW onderzoeksmaatregelen. Verder is gestart met de voorbereiding van een aantal oeverinrichtingsprojecten die gepland staan voor 2014 en 2015. Bij de beheermaatregelen gaat het tot nu toe om een aantal pilotprojecten om het onderhoud van het natte profiel natuurvriendelijker uit te voeren. De verdere implementatie van het natuurvriendelijke onderhoud wacht op de verdere implementatie van het nieuwe onderhoudsmanagementsysteem.

3.2.5 Baggeren

Naam :	Baggeren
---------------	-----------------

Basisgegevens

Omschrijving	Het periodiek op diepte brengen van de watergang door het verwijderen van de aanwezige sliblaag waarbij minimaal de leggerdiepte bereikt moet worden.
--------------	---

Kerngegevens	4.300 km waterlopen in periodiek onderhoud
--------------	--

Wettelijke en maatschappelijke kaders

De normering van waterbodems is beschreven in het Besluit Bodemkwaliteit (BBK). Baggerspecie kan over het gehele aangrenzende perceel verspreid worden of op land- of waterbodem worden toegepast indien de kwaliteit dat toe laat.

Het toepassen van grond en bagger is afhankelijk gesteld van de kwaliteit van ontvangende bodem, waarbij het stand-still beginsel van toepassing is. Vooral voor het nuttig toepassen van baggerspecie in (oude) zandwinputten zijn er (extra) mogelijkheden gekomen. Dat speelt ook in het beheersgebied van WSHD. Met de inwerkingtreding van de Waterwet valt de aanpak van verontreinigde waterbodems (tot boven de interventiewaarde) onder de Waterwet. Oude gevallen van ernstige verontreiniging die beschikt zijn als 'ernstig en spoedeisend' blijven onder de Wet Bodembescherming vallen. Er wordt niet meer gesproken over saneren, maar over herstellen van de gebiedskwaliteit.

Wat willen we bereiken in 2013

- Het verbeterprogramma baggeren is uitgevoerd conform het meerjarenbaggerplan 2012-2018 van Hollandse Delta vastgesteld door de VV in november 2011.
- Na de uitvoering van baggerwerk is elke watergang minimaal op leggerdiepte.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	Ten aanzien van 2013 geldt de volgende prestatie: <ul style="list-style-type: none"> • De uit te voeren baggerwerkzaamheden in het onderhoud vak 2013 incl. stedelijke gebieden zijn op 31 december 2013 gereed. • Op 31 december 2013 zijn de voor het functioneren van het watersysteem kritische achterstanden aan baggerwerk in het stedelijk gebied weggewerkt. • In 2013 zal besluitvorming plaatsvinden over de instelling van een baggervoorziening. In deze voorziening zullen ook bedragen opgenomen worden voor het baggeren van projectmatige baggerwerken zoals het baggeren van grote watergangen.
---------------	---

- Gerealiseerd
- De extra inspanning en kwaliteitsverbetering bij de voorbereiding van de landelijke baggerwerkzaamheden hebben geleid tot een goede uitvoering en een realisatiegraad van 92%. Ook de uitgekeerde vergoedingen zijn binnen de raming gebleven. De uitgaven voor landelijk baggeren blijven in lijn met het Beheerplan baggerwerken, vastgesteld in de VV van 27 juni 2013. Door de betere voorbereiding van de bestekken, hoefden de geraamde bedragen voor onvoorziene uitgaven niet aangesproken te worden.
 - In juni 2013 was op grond van het aanbestedingsresultaat van het landelijk baggeren een overschrijding geprognosticeerd (gemeld aan de VV op 27 juni 2013). Om dit op te vangen is de uitvoering van het stedelijk baggerwerk getemporiseerd. Om de achterstanden in te lopen in de komende jaren is een cashflow van inkomsten en uitgaven opgesteld. De achterstanden worden risico gestuurd ingelopen.
 - In 2013 heeft de VV op 27 juni 2013 het Beheerplan Baggerwerken vastgesteld. Op basis van de evaluatie wordt u een voorstel aangeboden of het wenselijk is een voorziening Baggeren op basis van dit Beheerplan in te stellen.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Km waterloop (in onderhoud bij WSHD) dat voldoet aan norm (baggerprotocol)		610	610	560
<i>Toelichting</i>				
1. Realisatiegraad is 92%. Dit wordt met name veroorzaakt door het temporiseren van het stedelijk baggerwerk.				

3.2.6 Vaarwegenbeheer

Naam :	Vaarwegbeheer
Basisgegevens	
Omschrijving	Het verwerven, aanleggen en onderhouden van waterlopen en het verwerven, bouwen, onderhouden en bedienen van vaarwegvoorzieningen.
Kerngegevens	50 km vaarwegen

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Voor WSHD is het wettelijk kader voor het vaarwegbeheer (bakbeheer) de wet van 1982 ter zake van de overdracht van Rijkswaterstaatswerken naar het waterschap met inbegrip van het vaarwegbeheer.
- Voor het nautisch beheer is het waterschapsreglement met de Scheepvaartverkeerswet het wettelijk kader.
- Vaarwegenbeleidsplan.

Wat wilden we bereiken in 2013

- Bepaling standpunt over de afbakening van nautisch beheer en recreatief medegebruik, waarbij dit beeld wordt gedeeld door waterschap, gemeenten en recreatieschappen.
- Bepaling standpunt over de beheersinspanning (weghalen overmatig plantengroei) met betrekking tot nautisch beheer.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	De werkzaamheden richten zich met name op onderhoud aan boeiwerken, remmingswerken, begroeiing van oevers en (vervanging van) bebording op basis van inspecties. Op grond van de herziening van het Vaarwegenbeleidsplan, waarbij de vaarintensiteit wordt bepaald, aanpassen van vergunningenregime.
Gerealiseerd	De reguliere werkzaamheden zijn conform planning uitgevoerd. Dit betrof onder andere het onderhoud aan boeiwerken, remmingswerken, begroeiing van oevers en zo nodig vervanging van bebording op basis van inspecties.

Vaarontheffingen beleid.

Voor het snelvaren met motorboten op de Brielse Meer wordt jaarlijks een aantal ontheffingen verleend. Op basis van jaarlijkse evaluatie wordt bezien in hoeverre het ontheffingenbeleid bijstelling behoeft. Uit een pilot die dit jaar is uitgevoerd, blijkt dat doordeweeks vrijwel niet wordt snel gevaren op de Brielse Meer. In goed overleg met alle betrokkenen is besloten om doordeweeks varen vrij te stellen van de ontheffingsplicht. Na 2014 wordt deze wijziging geëvalueerd.

3.2.7 Calamiteiten watersystemen

Naam :	Calamiteiten water
Basisgegevens	
Omschrijving	Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.

Wettelijke en maatschappelijke kaders 2013

De acceptatiegraad van optredende (dreigende) calamiteiten wordt kleiner, zodat snel ingrijpen van steeds groter belang is. Met name de wijze waarop gecommuniceerd wordt, is hierin essentieel. De inspanningen zullen eerder toe dan afnemen.

Wat wilden we bereiken in 2013

- Calamiteitenbestrijdingsplannen zijn actueel.
- Calamiteiten worden snel en adequaat bestreden.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> • WSHD gaat de Calamiteitenbestrijdingsplannen voor watersystemen (wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit) integraal herzien naar aanleiding van: <ul style="list-style-type: none"> - de risicobeoordeling in het Calamiteitenplan op grond van de Watersysteemanalyse 2012; - de evaluatie van de droogte 2011; • WSHD zorgt voor opleiding, training en oefening in calamiteitenbestrijding met betrekking tot watersystemen. Per werkgebied wordt tenminste 1 operationele oefening gehouden. • WSHD controleert in elk werkgebied de werking van noodpompen aan de hand van proefopstellingen. ▪ Er zijn noodscenario's voor transport van water bij uitvallen van inlaatpunten vastgelegd.
---------------	--

Gerealiseerd

Herziening Calamiteitenbestrijdingsplannen

WSHD heeft de Calamiteitenbestrijdingsplannen voor watersystemen (wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit) integraal herzien. Deze zijn vastgesteld door het college van dijkgraaf en heemraden op 16 juli 2013. Bij de herziening is rekening gehouden met evaluaties, leerpunten, de nota Peilbesluiten 2013, risicobeoordelingen volgens Waterbeheerrapportage 2011/2012 en uniforme landelijke opschalingsstructuur.

Operationele oefening calamiteitenbestrijding

WSHD heeft gezorgd voor opleiding, training en oefening in calamiteitenbestrijding met betrekking tot watersystemen. In 2013 hebben zich enkele incidenten voorgedaan op het vlak van de watersystemen, die als operationele oefeningen kunnen worden aangemerkt. Duidelijk voorbeeld hiervan is de extreme neerslag op 13 oktober, waardoor vooral in Goeree-Overflakkee en Voorne-Putten wateroverlast is opgetreden. Zie hiervoor ook de evaluatie Wateroverlast oktober 2013. Dit heeft tot gevolg dat er geen afzonderlijke operationele oefening is gehouden.

Proefopstellingen noodpompen

WSHD heeft in 2013 in elk werkgebied de werking van noodpompen aan de hand van proefopstellingen gecontroleerd.

Noodscenario's watertransport

Scenario's voor transport van water bij uitvallen van inlaatpunten zijn opgenomen in het vastgestelde Calamiteitenbestrijdingsplan Watersysteem 2014.

3.2.8 Samenwerken in de afvalwaterketen**Naam :****Samenwerken met gemeenten****Basisgegevens**

Omschrijving

Uitvoering geven aan het Bestuursakkoord Water 2011 door (bestuurlijk) afspraken te maken met gemeenten, waterschappen en andere partners.

Adviseren over gemeentelijke rioleringsplannen om er voor te zorgen dat de waterkwaliteits-, waterkwantiteits- en zuiveringsdoelen voldoende gewaarborgd zijn.

Kerngegevens

18 gemeenten
22 zuiveringskringen (in 2017 nog 20)

Wettelijke en maatschappelijke kaders

De zorgplicht voor waterschappen in de afvalwaterketen bestaat uit het zuiveren van afvalwater, dat ingezameld is door de gemeente. Ten aanzien van de taakafbakening binnen de afvalwaterketen dienen in goede samenwerking afspraken met gemeenten tot stand te komen en (bestuurlijk) te worden vastgelegd. In het kader van de samenwerking worden met gemeenten ook afspraken gemaakt over de wijze van monitoren en sturen.

Het Bestuursakkoord Water geeft een nadere richting hoe de doelmatigheid in de afvalwaterketen versterkt kan worden.

Van belang zijn:

- Bestuurlijk Akkoord Waterketen (BWK-2007)
- Bestuursakkoord water (BAW-2011)
- Nota 'Strategie: Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011)

- Waterwet

Wat wilden we bereiken in 2013

- Lozingen uit gemengde rioolstelsels zijn zoveel mogelijk voorkomen.
- Met de zes regio's zijn bestuurlijk afspraken gemaakt over de samenwerking in de afvalwaterketen ter uitvoering van het Bestuursakkoord Water.
- Uitvoeringsprogramma's zijn vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren

- Adviseren op gemeentelijke rioleringsplannen.
- Voor één regio in samenwerking met gemeenten opstellen van een business case voor het sturen in de afvalwaterketen (ISA).

Gerealiseerd

Adviseren op gemeentelijke rioleringsplannen

In 2013 is advies gegeven op gemeentelijke rioleringsplannen om er voor te zorgen dat de waterkwaliteits-, waterkwantiteits- en zuiveringsdoelen van WSHD voldoende gewaarborgd zijn. Daarnaast zijn subsidies verstrekt voor de uitvoering van afkoppelprojecten en zijn de laatste subsidies vastgesteld voor de aanleg van riolering in het buitengebied (Riobuit).

De voortgang van het bestuursakkoord water wordt gerapporteerd door de commissie Peijs. Uitkomst begin 2014 is dat 80% van de regio's goed op weg zijn.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1, Per regio in samenwerking met gemeenten opstellen business cases voor het sturen in de afvalwaterketen	0	1	1	1
<i>Toelichting</i>				
1. De business case ISA Hoeksche Waard is gerealiseerd. In 2013 is een tweede business case opgesteld.				

3.2.9 Wat heeft het gekost

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
2.10. Plannen, instrumenten & registers watersys.	Lasten	7.426	8.939	9.758	8.445	-1.313	V
	Baten	-31	0	-248	-167	81	N
	Saldo	7.395	8.939	9.510	8.279	-1.232	V
2.20. Droge voeten	Lasten	10.126	21.290	21.030	18.950	-2.080	V
	Baten	-144	-64	-331	-1.155	-824	V
	Saldo	9.982	21.226	20.699	17.796	-2.904	V
2.30. Voldoende water	Lasten	875	2.320	2.060	1.765	-294	V
	Baten	0	-3	-3	-3	0	
	Saldo	875	2.318	2.057	1.762	-295	V
2.40. Schoon en gezond water	Lasten	645	2.512	2.185	1.831	-354	V
	Baten	0	-241	-207	-263	-56	V
	Saldo	645	2.271	1.978	1.568	-410	V
2.50. Baggeren	Lasten	8.055	6.404	7.103	7.261	158	N
	Baten	-896	-1.457	-517	-239	278	N
	Saldo	7.159	4.947	6.586	7.022	436	N
2.60. Vaarwegenbeheer	Lasten	417	519	466	394	-72	V
	Baten	0	-2	-2	-2	0	N
	Saldo	416	517	464	392	-71	V
2.70. Calamiteiten watersystemen	Lasten	186	230	230	1.175	945	N
	Baten						
	Saldo	186	230	230	1.175	945	N
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	Lasten	791	862	1.258	1.173	-85	V
	Baten		0	134	134	0	
	Saldo	791	862	1.392	1.307	-85	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		27.449	41.309	42.917	39.301	-3.616	V
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		-1.331	0	-102	-102	-102	
Saldo van baten en lasten na bestemming		26.117	41.309	42.815	39.199	-3.616	V

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

3.3 Programma 3 - Zuiveren

Naam :	Inhoud programma
Omschrijving	<p>Het programma Zuiveren draagt zorg voor de bouw en exploitatie van zuiveringstechnische werken binnen de wettelijke eisen en bepalingen, nu en in de toekomst.</p> <p>In een continue cyclus worden zuiveringstechnische werken vernieuwd en uitgebreid en nieuwe zuiveringstechnologie ontwikkeld. Bij de exploitatie wordt gezorgd voor een optimale beschikbaarheid en effectieve inzet van de installaties en een zo goed mogelijk rendement.</p>

Algemene beleidsuitgangspunten

De algemene beleidsuitgangspunten zijn vermeld in:

- Waterwet
- Waterbesluit
- KRW
- Wet Milieubeheer
- Activiteitenbesluit
- Klimaatakkoord Unie van Waterschappen
- Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie (MJA3)
- Bestuursakkoord Water 2011

Kaderstellende beleidsnota's

- Waterbeheerplan 2009-2015
- Uitvoeringsprogramma waterbeheerplan 2013-2017
- Nota Strategie: 'Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011)
- Beleidsplan Duurzame Ontwikkeling 2010-2014

3.3.1 Plannen/instrumenten en registers zuiveren

Naam :	Plannen/instrumenten en registers zuiveren
Basisgegevens	<p>Omschrijving</p> <p>Het formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor de reglementaire beheerstaak (Zuiveren). Tevens het vertalen van externe ontwikkelingen naar het Programma Zuiveren.</p> <p>Thema en gebiedsgerichte plannen: De activiteiten die het waterschap, veelal samen met gemeenten, kennispartners en bedrijven ontplooit in de sfeer van studies, (technologische) onderzoeken en plannen ter optimalisatie van de afvalwaterketen.</p>

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Wettelijke bepalingen:

- Waterwet
- Waterbesluit
- KRW
- Wet Milieubeheer
- Activiteitenbesluit

Bestuurlijke akkoorden:

- Klimaatakkoord Unie van Waterschappen

- Meerjarenaafspraken Energie-efficiëntie (MJA3)
- Initiatief Energiefabriek
- Initiatief Grondstoffenfabriek

Maatschappelijke ontwikkelingen:

- Overheidsbeleid t.a.v. energietransport
- Vraag naar transparantie en lage kosten
- Vraag naar innovatie
- Aandacht voor Cradle to Cradle (C2C) benadering: maximale terugwinning van grondstoffen uit afval

Wat wilden we bereiken in 2013

Het waterschap streeft naar een doelmatige aanpak in de (afval)waterketen in samenwerking met de gemeenten zoals vastgelegd in de Nota Strategie: 'Doelmatigheid in de afvalwaterketen voor WSHD' (2011).

Vanuit het oogpunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen, streeft het waterschap naar een duurzaam beheer van de afvalwaterketen. De afspraken uit het klimaatakkoord zijn vastgelegd in het Beleidsplan Duurzame Ontwikkeling 2010-2014.

Voor de Meerjarenaafspraken Energie Efficiency (MJA3) is een Energie Efficiency Plan vastgesteld met doelstellingen tot op maatregelenniveau. Uitgangspunt is een efficiencyverbetering van 2% per jaar.

Op het gebied van duurzaamheid wordt samengewerkt met HVC voor wat betreft de productie van duurzame energie en het terugwinning van grondstoffen uit het zuiveringsslib.

Het streven naar toenemende transparantie en verantwoorde kosten vraagt om asset management met doorzicht in de kostenontwikkeling van installaties gedurende de totale levensduur (levenscyclusanalyse).

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren

Het opzetten en invoeren van een asset management structuur op basis van levenscyclusanalyses zal inzicht geven in de kostenontwikkeling op de langere termijn en geeft een heldere basis voor het samenwerken met andere partijen. In samenwerking met HVC wordt onderzoek uitgevoerd naar verdere invulling van productie van duurzame energie en terugwinning van grondstoffen waaronder fosfaat.

Om op termijn te kunnen voldoen aan een mogelijke aanscherping van de lozingseisen op de rwzi Rotterdam Dokhaven (afloop vergunning in 2020) en te komen tot een verduurzaming van het zuiveringsproces wordt onderzoek uitgevoerd naar het innovatieve proces Anammox in de hoofdstroom (Koude Anammox).

Minimalisatie van het gebruik van chemicaliën wordt uitgewerkt in een praktijkstudie naar het verminderen van het Fe-verbruik op Dokhaven. In het kader van de Energieafspraken worden diverse onderzoeken gedaan naar optimalisatie van de energie efficiëntie, zoals bijvoorbeeld de uitwisseling op Sluisjesdijk van warmte met het aan te leggen warmtenet in Rotterdam-Zuid. Om voorbereid te zijn op een aantal grootschalige vervangingen van bestaande installaties zal onderzoek worden uitgevoerd naar de optimale oplossing t.a.v. duurzaamheid en kosten voor:

vervanging van de beluchtinginstallatie van de B-trap van Dokhaven
uitvoering van een masterplan Sluisjesdijk waarbij de installatie toekomstzeker wordt gesteld.

Met het opzetten en invoeren van een asset management structuur op basis van

Gerealiseerd

levenscyclusanalyses is een verdere stap gemaakt door uitvoering van de ALM studie Sluisjesdijk. De studie is eind 2013 afgerond. Hiermee is inzicht verkregen in de kostenontwikkeling op de langere termijn. De studie geeft een heldere basis voor het samenwerken met andere partijen.

In samenwerking met HVC is een verkenning uitgevoerd naar de invulling van productie van duurzame windenergie binnen het beheersgebied van WSHD. Verder is onderzoek gedaan voor de GR Slibverwerking naar de voorwaarden voor terugwinning van grondstoffen (fosfaat) uit het verwerkte slib bij HVC (de Ecophos route).

Om op termijn te komen tot een verduurzaming van het zuiveringsproces op de rwzi Rotterdam Dokhaven is onderzoek uitgevoerd naar het innovatieve Anammox proces in de hoofdstroom (Koude Anammox). De resultaten van dit onderzoek worden gebruikt in het demonstratieproject CENIRELTA.

Minimalisatie van het gebruik van chemicaliën wordt in een praktijkstudie naar het verminderen van het Fe-verbruik op Dokhaven in 2014 verder uitgewerkt.

In het kader van de Energieafspraken is onderzoek gedaan naar de uitwisseling op Sluisjesdijk van warmte met het aan te leggen warmtenet in Rotterdam-Zuid.

Conclusie van het onderzoek: Volop mogelijkheden, maar kostentechnisch nog niet interessant. Op het moment dat warmtenet in het gebied Sluisjesdijk wordt aangelegd dan aansluiting verder uitwerken.

Om voorbereid te zijn op een aantal grootschalige vervangingen van bestaande installaties is onderzoek uitgevoerd naar de optimale oplossing t.a.v. duurzaamheid en kosten voor:

- vervanging van de beluchtinginstallatie van de B-trap van Dokhaven: Project is opgenomen in de programmabegroting 2014-2018.
- uitvoering van een masterplan Sluisjesdijk waarbij de installatie toekomstzeker wordt gesteld.

3.3.2 Gezuiverd afvalwater

Naam :	Gezuiverd afvalwater
Basisgegevens	
Omschrijving	Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van zuiveringstechnische werken, mogelijk maken dat afvalwater wordt getransporteerd, gezuiverd en geloosd, waarbij het ontstane zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt. Onder zuiveringstechnische werken worden verstaan transportgemalen en -leidingen, rioolwaterzuiveringsinrichtingen en slibverwerkingsinstallaties.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Wettelijke Bepalingen:

1. Waterwet
2. Waterbesluit
3. Wet Milieubeheer
4. Activiteitenbesluit; het onlangs ingevoerde activiteitenbesluit bepaalt dat installaties soms moeten voldoen aan algemene regels zonder dat een vergunning benodigd is. Het besluit heeft verder aangepaste richtlijnen ten aanzien van geur en geluid.

Bestuurlijke Akkoorden:

- Klimaatakkoord
- Meerjarenafspraken Energie (MJA3)

Maatschappelijke ontwikkelingen:

- Overheidsbeleid t.a.v. duurzaamheid en energietransitie
- Vraag naar transparantie en verantwoorde kosten
- Vraag naar innovatie

Toetreding van de Zuid-Hollandse waterschappen tot HVC middels een Gemeenschappelijke Regeling.

Wat wilden we bereiken in 2013

1. Voldoen aan normen en eisen:
 - capaciteit afgestemd op overeengekomen afvalwateraanbod (tenminste 99% van de afnameverplichting);
 - toegepaste technologie maakt voldoende zuiveringsrendement mogelijk;
 - uitbreiding of aanpassing installaties als aangescherpte eisen dit noodzakelijk maken;
 - tijdige renovatie van installaties om betrouwbaarheid te waarborgen.
2. Zuiveren tegen de laagste kosten:
 - door continue verbetering wordt de efficiëntie verhoogd;
 - kosten en prestaties zichtbaar gemaakt in Bedrijfsvergelijking ZB, Waterschapsspeil en Waterschapsspiegel;
 - renovatie/vervanging installaties op basis van levenscyclusanalyse.
3. Optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid installaties in relatie tot geaccepteerd risiconiveau.
4. Maximale veiligheid installaties, met als uitgangspunt dat er geen zware ongevallen kunnen optreden.
5. Maximaal haalbare duurzaamheid bij ontwerp en beheer installaties:
 - minimaal energieverbruik / maximale energierugwinning;
 - minimaal chemicaliëngebruik;
 - terugwinning van reststoffen;
 - duurzaam bouwen;
 - geen kostenverhogende effecten door maatregelen gedurende levensduur installatie.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Beschikbaarheid installaties	99,8%	>98%	>98%	99,7
2. Afnameverplichting	99,4%	>99%	>99 %	99,5 %
3. Fosforverwijderingsrendement	85%	<77,5%	85,5%	85,0 %
4. Nalevingspercentage WvO vergunning	99%	>98%	100%	98,5%
5. Stikstofverwijderingsrendement	80%	77,5%	78,3%	78,2%
<p>1. Ten opzichte van voorgaande jaren is sprake van een vrij stabiele lijn, dit doordat er geen grote schommelingen meer zijn in het aantal risicovolle storingen en de duur om deze storingen te verhelpen. Beschikbaarheid is 99,7% daarmee is aan de streefwaarde voldaan.</p> <p>2. Aan de streefwaarde t.a.v. de afnameverplichting is voldaan.</p> <p>3. Dit verwijderingspercentage is nog onder voorbehoud, omdat nog niet alle data over 2013 definitief zijn vastgesteld. Aan de streefwaarde is echter voldaan. De Rwzi Zwijndrecht en Oostvoorne hebben in 2013 slechter gepresteerd dan begroot.</p> <p>4. De RWZI's Dordrecht en Zwijndrecht hebben beide een beperkte overschrijding op fosfaat effluentconcentratie laten zien. Deze overschrijdingen vergen nog nader onderzoek om ze in de toekomst te kunnen voorkomen. Aan de streefwaarde is voldaan.</p> <p>5. Dit verwijderingspercentage is nog onder voorbehoud, omdat nog niet alle data over 2013 definitief zijn vastgesteld. Aan de streefwaarde is voldaan.</p>				

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren

Beheer

Het reguliere beheer van de installaties moet ertoe leiden dat het ruim 130 miljoen m³ gezuiverd afvalwater voldoet aan alle (vergunning-)eisen. In de planperiode zal een verbeteringslag t.a.v. prestaties en risico gemaakt worden door invoering van de Waterschapsbrede Controle Kamer (WCK):

- verdergaande technische automatisering;
- uniformering van installaties;
- centrale sturing.

Voor het beheer van de zuiveringen gelden verder de volgende specifieke doelstellingen:

- de restvervuiling van de effluentlozingen op oppervlaktewater is minder dan 75.000 vervuilingseenheden;
- de energie-efficiëntie wordt jaarlijks verbeterd met 2% conform de afspraken van het MJA3-akkoord.

Onderhoud

Het reguliere onderhoud van de installaties moet leiden tot een optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de installaties.

Binnen het exploitatiebudget worden een reeks vervangingen en aanpassingen uitgevoerd.

Gerealiseerd

Begin 2013 is de WCK van start gegaan. Het is de verwachting dat in de Waterketenrapportage van 2013 de voordelen van de invoering van de WCK inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Naar verwachting is de waterketenrapportage op 1 april definitief.

Op 14 maart 2013 is geconstateerd dat de persleiding van Hoogvliet van de gemeente Rotterdam kapot was. Op basis van de kostenverdelingsovereenkomst is WSHD voor 40% verantwoordelijk voor de kosten. De leiding is 21 maart 2013 gerepareerd. De kosten van de reparatie en de bijkomende kosten zoals afvoer van afvalwater met tankauto's hebben niet geleid tot overschrijding van het budget, de kosten voor het herstel van de persleiding van Hoogvliet van de gemeente Rotterdam zijn meegenomen in Burap 2-2014.

Eind 2012 is op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) Zwijndrecht lekkage van ijzerchloride geconstateerd.

Door de dosering van ijzerchloride op de verkeerde leiding is de gietijzeren afsluiter aangetast, waardoor slib gemengd met ijzerchloride in de bodem is gekomen. De saneringswerkzaamheden en de reparatie van het leidingwerk, afsluiters en het binnenwerk van de slibbuffer zijn in 2013 uitgevoerd. De onvoorziene kosten, naar verwachting € 70.000, zijn ten laste gebracht van 2013, binnen de begroting.

3.3.3 Calamiteiten Zuiveren

Naam :	Calamiteiten Zuiveren
Basisgegevens	
Omschrijving	Bestrijding van (dreigende) incidenten of calamiteiten op zuiveringen, rioolgemalen of (pers)leidingen voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.
	Het uitgangspunt bij de bestrijding, in welke vorm dan ook, is het beperken en wegnemen van het (dreigende) gevaar voor de waterstaatswerken, het beperken van milieuschade en het voorkomen van slachtoffers.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

- Waterwet
- Wet Milieubeheer
- Activiteitenbesluit
- Vergunningen
- Calamiteitenplan

Wat wilden we bereiken in 2013

- Calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren is actueel. Het bestrijdingsplan behandelt de gefaseerde bestrijding van de calamiteiten die stagnatie in de afvoer van rioolwater veroorzaken en die op kunnen treden bij de zuivering en het transport van rioolwater.
- Incidentenplannen en bedrijfsnoodplannen zijn actueel.
- Calamiteiten worden snel en adequaat bestreden.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- Te realiseren
- Herziening calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren.
- Gerealiseerd
- In 2013 is het calamiteitenbestrijdingsplan Zuiveren herzien. Dit heeft geleid tot verschillende scenario's die begin 2014 worden vertaald in de juiste lay out, zodat het plan daarna het goedkeuringstraject in kan gaan.

3.3.4 Wat heeft het gekost

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
3.10. Lasten	1.481	1.988	2.159	2.603	444	N
Plannen, instrumenten & registers						
3.10. Baten	-335	-260	-416	-1.193	-777	V
zuiv. beh.						
Saldo	1.147	1.728	1.743	1.409	-333	V
3.20. Gezuiverd afvalwater						
Lasten	63.749	54.990	55.112	54.872	-240	V
Baten	-1.834	-1.264	-1.414	-1.409	5	N
Saldo	61.915	53.726	53.698	53.463	-235	V
3.30. Calamiteiten zuiveringsbeheer						
Lasten		31	31	0	-31	V
Baten						
Saldo		31	31	0	-31	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	63.061	55.485	55.471	54.873	-599	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-6.878	-1.554	-1.885	-1.885	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	56.183	53.931	53.586	52.987	-599	V

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

3.4 Programma 4 - Wegen

Naam :	Inhoud programma
Omschrijving	<p>Het programma Wegen richt zich op het ontwikkelen en in stand houden van een veilig wegennet (conform de doelstellingen van Duurzaam Veilig). Dit betekent dat het wegennet zodanig wordt beheerd, dat een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en bereikbaarheid gewaarborgd zijn.</p> <p>De strategische visie, vastgelegd in het Wegenbeleidsplan 'Wegen naar de toekomst' zoals dat is vastgesteld door de Verenigde vergadering in maart 2008, is dat het waterschap een goed wegbeheerder wil zijn, met wegen van een goed kwaliteitsniveau en een daarop toegesneden organisatie.</p>
Algemene beleidsuitgangspunten	<p>De algemene beleidsuitgangspunten zijn vermeld in:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wegenwet, waarin de beheerswetgeving is opgenomen; ▪ Wegenverkeerswet, waarin de verkeerswetgeving is opgenomen; ▪ Waterschapswet, waarin is bepaald dat aan het waterschap ook andere taken kunnen worden opgedragen (in casu de Wegentaak); ▪ Waterschapsreglement waarin de wegentaak is belegd. <p>Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ evaluatie van de Wet herverdeling Wegenbeheer in 2013; ▪ evaluatie van de Wegenwet in 2013.
Kaderstellende beleidsnota's	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De landelijke structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en de Nota Mobiliteit ▪ Het Wegenbeleidsplan van 2008 bevat de kaders en uitgangspunten op basis van de toen geldende wet- en regelgeving. In 2012 is gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma Sturen op wegen. Dit programma (het integrale tactische afwegingskader) waaruit een integraal maatregelenpakket voortvloeit, wordt in 2013 in besluitvorming gebracht.

3.4.1 Plannen/instrumenten en registers wegen

Naam : **Plannen/instrumenten en registers wegen**

Basisgegevens

Omschrijving Het formuleren en vastleggen van het tactisch afwegingskader voor de reglementaire beheerstaak 'wegenbeheer' van het waterschap.
 Het bijdragen aan, opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger gemeenten en beheerregister waterschap), teneinde de staat van de wegen zichtbaar te maken.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

De belangrijkste wettelijke kaders voor dit programma zijn de Waterschapswet en het reglement voor WSHD, waarin de wegentaak is verankerd. Een landelijke evaluatie van de Wegenwet staat op het programma.

Wat wilden we bereiken in 2013

- De in het Wegenbeleidsplan aangegeven beleidslijn, te weten: streven naar optimale verkeersveiligheid en optimaal gebruik van de wegen en dat gebruik van de wegen overeenkomstig de functie wordt voortgezet. Tevens wordt hiermee duidelijkheid naar de omgeving gegeven op welke wijze het beheer van de wegen vorm wordt gegeven.
- Herziening van het Wegenbeleidsplan.
- De Wegenlegger wordt momenteel beheerd door de provincie. Ten behoeve van de eigen taakuitvoering beschikt het waterschap over een beheerregister van de wegen, waarin de feitelijke toestand (ligging, afmeting, vorm, constructie) is opgenomen. Doelstelling is om steeds een volledig en actueel beheerregister te hebben en houden.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- Te realiseren
- Het Uitvoeringsprogramma Sturen op wegen en het op basis daarvan te ontwikkelen integraal maatregelpakket wegen (IMW) wordt in besluitvorming gebracht.
 - De wegenbeheerrapportage wordt doorontwikkeld.
 - In 2013 wordt de wegensysteemrapportage opgeleverd.
- Gerealiseerd
- De ontwikkeling van het Uitvoeringsprogramma heeft vertraging opgelopen.
 - De wegenbeheerrapportage wordt onderdeel van een waterschapsbrede beheerrapportage. De ontwikkeling hiervan loopt door tot in 2014.
 - In 2013 is de verkeersveiligheidsmonitor 2012 opgeleverd.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
1. Vaststellen uitvoeringsprogramma op basis van (huidig) Wegenbeleidsplan		1		0
<i>Toelichting</i>				
1. in 2014 wordt dit gerealiseerd.				

3.4.2 Berijdbaarheid

Naam :	Berijdbaarheid
Basisgegevens	

Omschrijving Het aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van wegen, wegbermen, bermsloten, beplanting en kunstwerken wegbeheer.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Wegenwet, Wegenverkeerswet, en Wegenbeleidsplan WSHD.

Wat wilden we bereiken in 2013

De focus ligt op handhaving van de beheerskwaliteit van het wegennet door duurzaam en doelmatig onderhoud. Op basis van het huidige Wegenbeleidsplan is de streefwaarde voor de beheerskwaliteit voor 2012 93%. Het huidige onderhoudsniveau ligt op 86% (op basis van inspecties en metingen volgens algemeen aanvaarde CROW systematiek). Het in 2013 vast te stellen IMW wordt geënt op het huidige Wegenbeleidsplan, waarbij een verbetering van het onderhoudsniveau wordt nagestreefd, zodat uiteindelijk het percentage van 93% wordt bereikt. In 2014 wordt het Wegenbeleidsplan herzien. Op basis van het herziene Wegenbeleidsplan worden streefwaarden eventueel bijgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

- | | |
|---------------|---|
| Te realiseren | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoeren van onderhoudsbestekken voor maaien, groot en klein asfaltonderhoud en kunstwerken in wegen. ▪ Aanpak van de geplande investeringen voor weginrichting conform het geldende investeringsschema. ▪ Aanbrengen van duurzame bermverharding. ▪ Opstellen kader maaibeleid. |
| Gerealiseerd | <ul style="list-style-type: none"> ▪ De onderhoudsbestekken voor maaien, groot en klein asfaltonderhoud en kunstwerken in wegen zijn uitgevoerd. ▪ De geplande investeringen voor weginrichting conform het geldende investeringsschema zijn uitgevoerd. ▪ Duurzame bermverharding is aangebracht. ▪ Het kader Maaibeleid is opgesteld. |

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
Beheerskwaliteit /onderhoudsstaat van het wegdek: laagste beheersniveau	7%	7%	8%	7%
Beheerskwaliteit /onderhoudsstaat van het wegdek: matig	7%	7%	8%	5%
Beheerskwaliteit /onderhoudsstaat van het wegdek: voldoende	86%	86%	84%	88%

Toelichting

3.4.3 Verkeersveiligheid

Naam :		Verkeersveiligheid
Basisgegevens		
Omschrijving:	Activiteiten gericht op een verkeersveilig gebruik van de wegen en een gebruik zoveel mogelijk overeenkomstig de categorisering passend binnen de regionale en subregionale routenetwerken.	
Wettelijke en maatschappelijke kaders		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verkeersveiligheid heeft in het programma Wegen prioriteit. ▪ Kaderstellend is de Nota Mobiliteit, waarin de nationale doelstelling voor 2020 is reductie van het aantal verkeersdoden tot 640 (-40% t.o.v. 2008) en reductie van het aantal ziekenhuisgewonden tot 13.500 (-30%). De overige wegbeheerders dienen aan deze doelstelling naar evenredigheid een bijdrage te leveren. ▪ Uit de trendanalyse van de Verkeersveiligheidsmonitor WSHD 2006-2010 blijkt dat het waterschap ruimschoots voldoet aan de landelijke doelstellingen voor wat betreft het terugdringen van het aantal ziekenhuisslachtoffers. Uit het aantal dodelijke verkeersslachtoffers is, gelet op het incidentele karakter, geen analyse te trekken. ▪ Het programma Duurzaam Veilig is hierbij kaderstellend. ▪ Het wettelijk kader is het reglement Verkeersregels en Verkeerstekens. 	
Wat wilden we bereiken in 2013		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een evenredige bijdrage aan de Rijksopgave voor wat betreft het terugdringen van het aantal doden en ziekenhuisgewonden op de waterschapswegen. ▪ Op basis van het in 2013 vast te stellen IMW zal - voor zover mogelijk - een nieuwe trendanalyse - met prestatie-indicatoren- worden gegeven. ▪ Optimalisering van het wegennet door het uitvoeren van het IMW v.w.b. de verkeersveiligheid en wegategorisering. ▪ Het waterschap plaatst, vervangt en onderhoudt openbare verlichting en de verkeersregelinstallaties permanent. Daarbij wordt rekening gehouden met maatschappelijke ontwikkelingen, duurzaamheid (bijvoorbeeld LED-verlichting) en kostenefficiency. ▪ Verhoging van de verkeersveiligheid door het uitvoeren van de preventieve gladheidbestrijding en het op peil houden van de strooivoorraden. ▪ Op het terrein van het operationele verkeersmanagement rondom Rotterdam wordt onderzoek verricht naar centralisatie. Door het koppelen van alle installaties aan de centrale beheercentrale ontstaat een verbetering in het technisch beheer waarbij adequater kan worden ingespeeld op storingen. 	
Wat gaan we daarvoor doen in 2013		
Te realiseren	Aanpak van de geplande investeringen voor verkeersveiligheid, categorisering, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties.	
Gerealiseerd	<p>De geplande investeringen voor verkeersveiligheid, categorisering, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties zijn opgepakt. De aanpak van een tweetal trajecten (Tilsedijk, Hekelingseweg-Groene Kruisweg) zit in de voorbereidingsfase (bestek). Verder is een bijdrage verstrekt aan de provincie voor de aanleg van een tweetal rotondes (Westvoorneweg). Voor wat betreft de openbare verlichting zijn lichtmasten vervangen op IJsselmonde en Voorne Putten en is de pilot voor het toepassen van LED-verlichting in de uitvoeringsfase.</p> <p>Voor het vervangen van de verkeersregelinstallaties zijn initiële business cases opgesteld en afspraken gemaakt met de betrokken wegbeheerders. Uitvoering is voorzien in 2014. Ook zijn de eerste installaties aangesloten op de beheercentrale</p>	

van de gemeente Rotterdam.

3.4.4 Calamiteiten wegen

Naam :	Calamiteiten wegen
Basisgegevens	
Omschrijving	Het optreden bij onverwachte gebeurtenissen die het normale gebruik ernstig hinderen voor zover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt.

Wettelijke en maatschappelijke kaders

Wegenwet, Wegenverkeerswet, Waterschapswet en Reglement voor WSHD.

Wat wilden we bereiken in 2013

- Een actueel Incidentmanagementprotocol, met geoefend personeel.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Protocol incidentmanagement wegen vastgesteld. ▪ Operationele oefening incidentmanagement wegen gehouden.
Gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Protocol incidentmanagement wegen en operationele oefening. ▪ Het Calamiteitenbestrijdingsplan Wegen is vervangen door het Incidentenbestrijdingsplan Wegen. De stuurgroep calamiteitenzorg is in december 2013 akkoord gegaan met het Incidentenbestrijdingsplan. In februari 2014 volgt vaststelling door D&H.

3.4.5 Wat heeft het gekost

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
4.10. Lasten Plannen, instrumenten & registers wegenbeh.	990	2.725	2.306	1.070	-1.237	V
Baten	-4	-5	-5	-4	1	N
Saldo	986	2.720	2.301	1.066	-1.236	V
4.20. Berijdbaarheid	14.138	10.760	11.192	10.865	-328	V
Lasten	-7.825	-7.435	-7.655	-7.806	-151	V
Saldo	6.312	3.325	3.537	3.059	-479	V
4.30. Verkeersveiligheid	4.362	2.478	3.210	3.490	280	N
Lasten	-338	-195	-229	-215	14	N
Saldo	4.024	2.283	2.981	3.276	294	N
4.40. Calamiteiten wegenbeheer	44	104	104	72	-32	V
Lasten		0	0	-3	-3	V
Saldo	44	104	104	69	-34	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	11.367	8.432	8.924	7.469	-1.455	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-3.152	-469	-469	-469	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	8.215	7.963	8.455	7.000	-1.455	V

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

3.5 Programma 5 - Algemene beleidstaken

Naam :	Inhoud programma
Omschrijving	Dit programma betreft activiteiten van het waterschap die niet onder een inhoudelijk programma verantwoord kunnen worden. Het betreft de activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, de externe communicatie en de uitvoering van de Waterwet.

Algemene beleidsuitgangspunten
<p>Het college vormt een collegiaal bestuur en treedt als zodanig naar buiten. In de Verenigde Vergadering (VV) kunnen de verschillende groeperingen hun standpunt toelichten.</p> <p>De activiteiten van het waterschap worden breed bekend gemaakt. De beleidskeuzes van het bestuur en de uitvoering van de waterschapstaken moeten op een transparante en voor iedereen begrijpelijke wijze gecommuniceerd worden. Belanghebbenden worden vooraf, in een zo vroeg mogelijk stadium, bij de planvorming betrokken.</p> <p>De uitvoering van de Waterwet heeft als doel activiteiten van derden te reguleren, waardoor de inbreuk van deze activiteiten op de omgeving zijn geminimaliseerd en in overeenstemming zijn met de doelen van het waterschap.</p>

Kaderstellende beleidsnota's
<ul style="list-style-type: none"> • Reglement van bestuur voor het waterschap Hollandse Delta. • Coalitieprogramma op hoofdlijnen 2009-2013. • Gedragscode bestuurlijke integriteit Hollandse Delta. • Organisatiebesluit WSHD. • Mandateringsbesluiten WSHD. • beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit (2010-2013)".

3.5.1 Bestuur

Naam :	Bestuur
Basisgegevens	<p>Omschrijving</p> <p>Alle activiteiten, die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van de bestuursvergaderingen. Onder dit product valt ook de preparatie voor de calamiteitenbestrijding.</p> <p>Kerngegevens</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 leden Verenigde Vergadering (VV) • 5 leden college van Dijkgraaf en Heemraden (D&H)

Wettelijke en maatschappelijke kaders
<p>De kaders voor het functioneren als bestuursorgaan zijn vastgelegd in de Waterschapswet. De VV geeft daarbij invulling aan het budgetrecht en de verordenende bevoegdheid.</p> <p>Het calamiteitenplan wordt vastgesteld op grond van de Waterwet, het Waterbesluit, Waterschapswet en de Wet op de Veiligheidsregio's en het provinciaal</p>

Reglement van waterschap Hollandse Delta.

Wat wilden we bereiken in 2013

Het op een rechtmatige, integere en doelmatige wijze maken van strategische keuzes en het behartigen van belangen van de ingelanden van het waterschap. Leidraad daarvoor vormt de vastgestelde missie van waterschap Hollandse Delta.

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013

Te realiseren	<p>Het effectueren van de aanbevelingen van het Bestuurskrachtonderzoek 2012 en het organiseren van een Bestuurstevredenheidsonderzoek.</p> <p>Uiterlijk 1 oktober 2013 is het calamiteitenplan en het crisiscommunicatieplan geactualiseerd. Op basis van een voor 1 april 2013 vastgesteld programma, worden in 2013 opleidingen, trainingen en oefeningen uitgevoerd. Een multidisciplinaire oefening crisiscommunicatie wordt voor 1 december 2013 gehouden. Voor de onderlinge bijstand en uitwijklocaties WSHD WSRL is uiterlijk 1 april 2013 een plan van aanpak opgesteld. Verder is uiterlijk 31 december 2013 een project implementatie netcentrisch werken in samenwerking met WSRL gestart.</p>
Gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> • Conform de doelstellingen zijn de aanbevelingen van het Bestuurskrachtonderzoek 2012 geëffectueerd. Een initiatiefvoorstel is in de VV van januari 2014 behandeld. Het Bestuurstevredenheidsonderzoek is in het vierde kwartaal 2013 uitgevoerd. • De calamiteitenorganisatie heeft in 2013 meerdere malen op moeten treden (zettingsvloeiing zomer, wateroverlast oktober en hoogwater begin december). Om de leer- en verbeterpunten uit de evaluatie van de wateroverlast van oktober 2013 mee te nemen in de actualisatie van het calamiteitenplan en het crisiscommunicatieplan, is de vaststelling daarvan uitgesteld tot het eerste kwartaal 2014. Daarnaast is het project implementatie netcentrisch werken uitgesteld, omdat de producten die nodig zijn voor de realisatie van het project vanuit de landelijke werkgroep nog niet zijn opgeleverd.

3.5.2 Externe communicatie

Naam : Externe communicatie

Basisgegevens

Omschrijving	Externe communicatie is het geheel van communicatievormen en -processen van het waterschap naar de buitenwereld. Dit bestaat uit de rechtstreekse communicatie met de burger, public relations en imagocommunicatie.
--------------	--

Wettelijke en maatschappelijke kaders

De voortschrijdende techniek werkt versnellend op sociale, politieke en demografische ontwikkelingen. Met alle digitale media binnen handbereik vraagt de belastingbetaler 24 uur per dag afgestemde, bereikbare en transparante informatie en (elektronische) dienstverlening.

Wat wilden we bereiken en hebben we gedaan in 2013

De kernstrategie is op simpele en begrijpelijke wijze informatie geven, die afgestemd is op de verschillende doelgroepen. De communicatie wordt in concrete projecten gebiedsgericht/persoongericht opgezet en toegespitst op wensen en behoeften van de ontvanger.

De herkenbaarheid van WSHD en zijn beleid moet verder verbeterd worden. De focus ligt op basisscholen en daarnaast op burgers en bedrijven, alsmede samenwerkingspartners.

Verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven begint bij goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van informatie en diensten. Gemeenten worden daartoe de frontoffice voor alle dienstverlening. De verdere ontwikkeling van het waterschapsloket is daarop gericht, in samenwerking met gemeenten in het werkgebied van WSHD.

Wat gaan we daarvoor doen in 2013

Te realiseren

Op basis van de beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit (2010-2013)", wordt het volgende gerealiseerd:

- doorvertaling uitkomsten meting 'zichtbaarheid en herkenbaarheid' 2011 alsmede resultaten tweetal burgerpanelonderzoeken 2012 en kwalitatief onderzoek onder agrariërs 2012 onder inwoners en bedrijven naar corporate communicatie en projectcommunicatie (doelgroepgericht communiceren via diverse kanalen en middelen);
- proactief mediabeleid en ontwikkeling media gericht op partners/relaties;
- gerichte inzet burgerpanel en burgerparticipatie;
- uitvoering educatiebeleid conform doelstellingen (bovenbouw basisscholen en onderbouw voortgezet onderwijs);
- opstellen en implementeren integraal communicatiebeleid public affairs inclusief relatiemanagement;
- vervolgmeting 2011 waardering en klanttevredenheid d.m.v. imago-onderzoek/KTO;
- actualiseren van de in mei 2010 vastgestelde beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit (2010-2013)".

Gerealiseerd

- De doorvertaling uitkomsten meting 'zichtbaarheid en herkenbaarheid' 2011 alsmede resultaten tweetal burgerpanelonderzoeken 2012 en kwalitatief onderzoek onder agrariërs 2012 onder inwoners en bedrijven naar corporate communicatie en projectcommunicatie (doelgroepgericht communiceren via diverse kanalen en middelen) is gerealiseerd, evenals proactief mediabeleid en ontwikkeling media gericht op partners/relaties.
- Burgerpanel is ingezet bij het onderzoek naar belastingcommunicatie. Burgerparticipatie is ingezet bij de planvormingsfasen van dijkversterkingen.
- Uitvoering educatiebeleid conform doelstellingen (bovenbouw basisscholen en onderbouw voortgezet onderwijs).
- In 2013 zijn werkafspraken gemaakt ten aanzien van integraal communicatiebeleid public affairs inclusief relatiemanagement, waarmee communicatie naar samenwerkingspartners is versterkt.

Niet gerealiseerd:

Vanwege het doorschuiven van de waterschapsverkiezingen naar 2015 is besloten de vervolgmeting 2011 waardering en klanttevredenheid door middel van imago-onderzoek/KTO door te schuiven naar 2014, zodat informatie voor het nieuwe bestuur zo actueel mogelijk is. Het vigerende communicatiebeleid is gerelateerd aan het huidige coalitieprogramma. Het actualiseren van de in mei 2010 vastgestelde beleidsnotitie "Waterschap Hollandse Delta, een professionele waterautoriteit (2010-2013)" vindt na het aantreden van een nieuw bestuur plaats.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
Aantal basisscholen (groepen 7 en 8) in gebied WSHD bereiken via eigen rondleidingen/gebruiken lesbrieven over waterschapstaken etc.	10%	15%	15 %	15%

3.5.3 Waterwet

Naam :		Waterwet
Basisgegevens		
Omschrijving	Behandelen van aanvragen voor een watervergunning of een melding op grond van de Waterwet en op de Waterwet gebaseerde verordeningen en AMvB's, zoals bijvoorbeeld de Keur, Besluit Bodemkwaliteit, etc. Het handhaven van de wet- en regelgeving ter voorkoming van gevaarlijke situaties.	
Kerngegevens	<ul style="list-style-type: none"> • 850 Watervergunningen • 220 Meldingen AMvB • 650 Meldingen keur • 25 Adviezen aan RWS/ RUD's 	

Wettelijke en maatschappelijke kaders	
<p>Het vergunningenbeleid is gebaseerd op de keur en de modelbeleidsregels, zoals die door de Unie van Waterschappen zijn vastgesteld.</p> <p>Het handhavingsbeleid is gebaseerd op de kwaliteitseisen genoemd in het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) behorende bij de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo).</p> <p>Belangrijke ontwikkelingen zijn harmoniseren van regels, verlichting van administratieve lastendruk en het verhogen van de dienstverlening aan de burgers en bedrijven. Dit kan leiden tot vergaande samenwerking, integratie tussen overheden of zelfs het onderbrengen van taken in gemeenschappelijke regelingen, zoals de Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's).</p> <p>Dit proces wordt versterkt doordat het Rijk werkt aan een nieuwe Omgevingswet. In deze wet worden de Waterwet, de Wabo en enige andere wetten geïntegreerd, zodat burgers en bedrijven nog maar één vergunning nodig hebben als zij activiteiten uitvoeren in een waterstaatswerk, de omgevingsvergunning.</p>	

Wat wilden we bereiken in 2013	
<p>Het vergunning- en handhavingsbeleid tussen de waterschappen is geharmoniseerd. Burgers en bedrijven kunnen bij één loket terecht voor al hun aanvragen voor vergunningen m.b.t. de fysieke leefomgeving. De samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen op dit gebied (gemeenten, waterschappen, provincies en Rijkswaterstaat) zorgt voor een soepele afhandeling van aanvragen. De wateraspecten worden geborgd door deskundige medewerkers van het waterschap.</p>	

Wat gaan we daarvoor doen en hebben we gedaan in 2013	
Te realiseren	<ul style="list-style-type: none"> • uitvoering geven aan het verbeterplan behorende bij het Bewijs van Goede Dienst; • samenwerking versterken met netwerkpartners; • verbeteren van de naleefbaarheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van regels;

- hanteren van onderscheid tussen koplopers (goede nalevers), middenmoters en achterblijvers. Bij de koplopers wordt het toezicht zodanig uitgevoerd dat recht wordt gedaan aan de koploperspositie. Achterblijvers worden vaak en intensief gecontroleerd;
- toepassen van risicogerichte prioritering;
- verbreden van het handhavingsinstrumentarium door het ontwikkelen en breder inzetten van communicatie, zelfcontrole, ketenbenadering, administratief toezicht en auditmethoden;
- verbeteren van de kwaliteit van het toezicht. Om de kwaliteit verder te verbeteren, wordt onder andere ingezet op het versterken van deskundigheid;

Gerealiseerd

Opgeleverde producten VG:

- 886 Watervergunningen
- 228 meldingen AMvB
- 783 meldingen Keur
- 46 Adviezen RWS/RUD's
- Het totaal aantal aanvragen is ongeveer gelijk aan het aantal zoals die geraamd waren. Ook worden meer zaken met meldingen afgehandeld.
- Het Bewijs van Goede Dienst is uitgereikt, de verbetermaatregelen die hieruit voortkomen zijn opgepakt.
- De inliggende gemeenten hebben een bijeenkomst gehad waarin de relatie van de watervergunning met de omgevingsvergunning is besproken. Ook wordt de samenwerking gezocht met Rijkswaterstaat en zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met waterschap Rivierenland.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
max. % van uitgevoerde controles wordt bestuursrechterlijk gehandhaafd		10%	< 10%	6,5%
max. % van uitgevoerde controles wordt strafrechtelijk gehandhaafd		2%	< 2%	1,1%

3.5.4 Wat heeft het gekost

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
(bedragen x 1000)						
7.10. Bestuur						
Lasten	2.211	3.079	3.198	3.311	112	N
Baten	-1.054	-475	-975	-850	125	N
Saldo	1.158	2.604	2.223	2.461	238	N
7.20. Externe communicatie						
Lasten	1.060	1.610	1.535	1.140	-395	V
Baten	-25	0	0	15	15	N
Saldo	1.035	1.610	1.535	1.155	-379	V
7.30. Waterwet						
Lasten	4.740	6.904	6.906	6.479	-426	V
Baten	-311	-130	-180	-233	-53	V
Saldo	4.430	6.774	6.726	6.246	-480	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	6.622	10.988	10.483	9.862	-622	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-11	0	-118	-118	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	6.611	10.988	10.366	9.744	-622	V

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

3.6 Algemene dekkingsmiddelen

Naam : Algemene dekkingsmiddelen

Basisgegevens

Omschrijving Het programmaplan wordt afgesloten met een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Hieronder vallen de belastingheffing, het invorderingsbeleid en de kwijtschelding. Verder worden hier ontvangen dividenden, overige algemene baten en lasten en de raming voor onvoorzien uitgaven verantwoord.

Algemene beleidsuitgangspunten

De belastingheffing gebeurt op basis van actuele wet- en regelgeving. De heffingen worden ingezet voor waterschap gerelateerde taken. Gestreefd wordt naar een evenwichtige verdeling van kosten over de categorieën.
De uitvoering van de heffing en invordering wordt door SVHW afgewikkeld.

Prestatie indicatoren	Nulmeting	Streefwaarde	Prognose	Realisatie
Het % van alle aanslagen dat voor 31 december van het betreffende jaar is opgelegd	98,45 %	98%	98%	97,4%

3.6.1 Wat heeft het gekost?

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voord eel (V) / Nadeel (N)
(bedragen x 1000)						
8.10 Algemene baten en lasten						
Lasten	15.998	7.220	6.514	20.107	13.592	N
Baten	-145.474	-2.049	-3.806	-13.473	-9.667	V
Saldo	-129.476	5.171	2.708	6.634	3.926	N
8.20 Onvoorzien						
Lasten		500	500	0	-500	V
Baten						
Saldo		500	500	0	-500	V
8.30 Belastingen						
Lasten		0	0	245	245	N
Baten		-137.577	-137.577	-133.871	3.706	N
Saldo		-137.577	-137.577	-133.626	3.951	N
8.40 Exploitatiesaldo						
Lasten	3.742	0	3.060	0	-3.060	V
Baten	0	0	0	0	0	
Saldo	3.742	0	3.060	0	-3.060	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-125.734	-131.906	-131.309	-126.992	-4.317	V
Toevoeging aan reserves	2.101	4.889	3.590	8.473	4.883	N
Onttrekking aan reserves	-2.101	0	-304	-4.046	-3.742	V
Saldo van baten en lasten na bestemming	-125.734	-127.017	-128.023	-122.565	5.458	N

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

3.7 Ondersteuning en bedrijfsvoering

Naam :	Ondersteuning en bedrijfsvoering
Basisgegevens	
Omschrijving	<p><u>Organisatieontwikkeling</u> Het opbouwen en in stand houden van een goed functionerende ambtelijke organisatie die op zijn taak is berekend.</p> <p><u>Personeel en organisatie</u> Het ontwikkelen, invoeren, bewaken, hanteren en onderhouden van centrale instrumenten ten behoeve van het te voeren personeelsbeleid en -beheer, alsmede het voeren van de salarisadministratie.</p> <p><u>Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid en -beheer</u> De centrale activiteiten m.b.t. de ontwikkeling, het beheer, het onderhoud en het richting geven aan de uitvoering van een intern milieuzorgsysteem, een adequate arbozorg en een kwaliteitszorgsysteem binnen de organisatie van het waterschap.</p> <p><u>Informatievoorziening</u> De ontwikkeling, het onderhoud en de implementatie van het informatiebeleidsplan alsmede automatiserings-(beleids)plannen van het waterschap, c.q. systemen en programma's.</p> <p><u>Concerncontrol</u> Het geheel van centrale activiteiten gericht op het zo doelmatig mogelijk sturen en beheersen van de organisatieprocessen ten behoeve van de te bereiken organisatiedoelstellingen, alsmede het ontwikkelen en het tot uitvoering brengen van financiële kaders.</p> <p><u>Financiën</u> De registratie in financiële zin van de uitvoering van de verschillende budgetten in de administratieve systemen van het waterschap. Daarnaast de coördinatie en de financiële inbreng bij het opstellen van de meerjarenraming, begroting en begrotingswijzigingen (inclusief) de daarbij behorende stukken, alsmede van de op de begroting gebaseerde budgetten. Verder de coördinatie en de samenstelling van de bestuursrapportages en jaarrekening.</p> <p><u>Juridische zaken</u> De activiteiten van algemeen-bestuurlijke en algemeen-juridische aard ten behoeve van het waterschap als geheel.</p> <p><u>Faciliteiten</u> Alle activiteiten die zijn gericht op het aanbieden van een goed verzorgde werkplek aan de bestuurders en medewerkers in de (centrale) huisvesting van het waterschap, verzorging van een aantal interne voorzieningen ter ondersteuning van de gehele organisatie en alle activiteiten die gericht zijn op een goed beheer en het toegankelijk maken van waterschapsbrede (digitale) informatievoorziening.</p>
Algemene beleidsuitgangspunten	
<p>De bedrijfsvoeringdoelstelling is een afgeleide van de missie van het waterschap: vooruitstrevend, open en transparant in de uitvoering van zijn taken, streeft naar de beste verhouding tussen maatschappelijke kosten en baten, stelt zich ten dienste van zijn omgeving en is een goede en aantrekkelijke werkgever.</p>	

3.7.1 Wat heeft het gekost?

Uit het volgende overzicht blijkt de verdeling van de totale kosten van dit programma naar de verschillende beleidsproducten:

Beleidsproduct (bedragen *€1.000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
9.10. Organisatieontwikkeling	Lasten	2.299	3.196	2.898	3.494	596	N
	Baten	-2.299	-3.196	-2.898	-3.494	-596	V
	Saldo	0	0	0	0	0	
9.20. Personeel en organisatie	Lasten	57.498	71.339	77.564	74.354	-3.210	V
	Baten	-56.619	-71.339	-77.639	-74.354	3.286	N
	Saldo	879	0	-76	0	76	N
9.30. Kwaliteitszorg, arbeidsomstandigheden & milieuzorgbel	Lasten	513	554	554	554	0	
	Baten	-513	-554	-554	-554	0	
	Saldo	0	0	0	0	0	
9.40. Informatievoorziening	Lasten	7.724	8.392	8.914	8.865	-49	V
	Baten	-7.548	-8.392	-8.473	-8.444	29	N
	Saldo	175	0	441	421	-20	V
9.50. Concern control	Lasten	296	642	642	642	0	
	Baten	-296	-642	-642	-642	0	
	Saldo	0	0	0	0	0	
9.60. Financiën	Lasten	3.045	39.209	35.728	35.988	259	N
	Baten	-3.045	-39.209	-35.698	-35.988	-289	V
	Saldo	0	0	30	0	-30	V
9.70. Juridische zaken	Lasten	1.115	1.785	1.793	1.785	-8	V
	Baten	-1.115	-1.785	-1.793	-1.785	8	N
	Saldo	0	0	0	0	0	
9.80. Faciliteiten	Lasten	9.561	9.267	9.340	9.571	231	N
	Baten	-9.357	-9.267	-9.315	-9.571	-256	V
	Saldo	204	0	25	0	-25	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		1.258	0	421	421	0	
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		-1.258	0	-421	-421	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		0	0	0	0	0	

Voor een toelichting op de baten en lasten wordt verwezen naar hoofdstuk 7, toelichting exploitatierekening naar programma.

4 Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar

4.1.1 Externe ontwikkelingen

Ontwikkelingen in het begrotingsjaar 2013

Wet- en regelgeving

In 2013 is de wet- en regelgeving voor de waterschappen op diverse onderwerpen aangepast. Zo is de regelgeving voor de financiële aspecten via de wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet HOF) aangepast. Daarbij is de relatie gelegd met het landelijke EMU-saldo. De wijze waarop het EMU-saldo doorwerkt in de investeringsportefeuille van de waterschappen zal in de komende jaren verder onderwerp van discussie zijn met het Rijk. Verder is in de wet Financiering decentrale overheden **het aanhouden van financiële tegoeden via 'schatkistbankieren' wettelijk verankerd**. De waterschapsverkiezingen zijn ook behandeld aan de hand van een concreet wetsvoorstel, waarbij deze verkiezingen gelijktijdig met de verkiezingen voor Provinciale Staten als stembusverkiezingen via de gemeenten worden georganiseerd. Vooruitlopend op de definitieve vaststelling in de Eerste Kamer zijn de voorbereidingen inmiddels vanuit de Unie en Hollandse Delta gestart.

Ook ten aanzien van de vergunningverlening en handhaving en de calamiteiten- en crisisbeheersing is nieuwe wet- en regelgeving ontwikkeld, die effect hebben op de samenwerking tussen het waterschap en de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) respectievelijk de Veiligheidsregio's.

Deltaprogramma

In 2013 is door de verschillende generieke en regionale Deltadeelprogramma's de voorkeursrichting voor de concrete Deltabeslissingen bepaald. Voor Hollandse Delta is daarbij vooral aandacht besteed aan de Deltabeslissing Waterveiligheid en de Deltabeslissing Zoetwater. **De overstap naar een nieuw normstelsel op basis van de overstromingsrisico's betekent ook meer afstemming met de gemeenten en de veiligheidsregio's. De beschikbaarheid van voldoende zoet water gaat in ons beheersgebied vooral over het tegengaan van de verzilting.** Daarbij vindt er veel overleg plaats tussen Rijkswaterstaat (beheerder van het hoofdsysteem) en de waterschappen (beheerders van de regionale watersystemen).

Hollandse Delta participeert zowel bestuurlijk als ambtelijk in de diverse deelprogramma's 'Veiligheid', 'Zoetwater', 'Nieuwbouw en Herstructurering', 'Zuid-Westelijke Delta', 'Rijnmond-Drechtsteden', 'Rivieren' en 'Kust'. De Deltabeslissingen moeten een duidelijk kader vormen voor de toekomstige inrichting van het hoofd- en regionaal systeem. Daarmee kan het huidige overlegcircuit verminderen, zodat ruimte ontstaat voor concrete samenwerkingsverbanden om de noodzakelijke maatregelen uit te voeren.

Samenwerking

Samenwerking vormde in 2013 een belangrijk speerpunt. Dit werd enerzijds ingegeven door de extra aandacht, die nodig was voor de samenwerking t.a.v. de belastinginning, de laboratorium activiteiten, de ICT, archivering en beheeractiviteiten. Daarom is een duidelijk kader voor Gemeenschappelijke Regelingen vastgesteld, niet alleen voor nieuwe samenwerkingsvormen, maar ook als toetssteen voor bestaande regelingen.

Daarnaast is veel aandacht besteed aan de samenwerking met Rijkswaterstaat en andere waterschappen. De reeds bestaande samenwerking met Rivierenland op het gebied van de handhaving is in 2013 uitgebreid met de samenwerking voor vergunningverlening. Daarnaast wordt met Rivierenland samengewerkt aan deelgebieden van ICT, zuivering en het buitenlandbeleid (Zuid-Afrika). Maar ook met RWS en andere waterschappen wordt nauw samengewerkt ten aanzien van het Delta programma, inkoop en subsidies, personeelsbeleid, etc. Doelmatigheid vormt één van de belangrijkste criteria bij de afweging of bepaalde activiteiten gezamenlijk worden aangepakt.

4.1.1.1 Interne ontwikkelingen

Bestuurskracht

In 2013 zijn de resultaten van het bestuurskrachtonderzoek omgezet in concrete acties. De belangrijkste actie is meer kaderstellend te zijn. Niet alleen zijn de kaders voor verbonden partijen vastgesteld, maar in 2013 is ook de eerste Kadernota besproken. Daarmee is een duidelijk kader vastgesteld voor een meerjarenbegroting, waarbij taken en tarieven met elkaar in evenwicht zijn. Tenslotte heeft de VV meerdere eigen initiatiefvoorstellen geformuleerd, niet alleen voor het eigen functioneren, maar ook voor concrete zaken, zoals de opzet van de Rekenkamer commissie.

Calamiteiten

2013 wordt gekenmerkt door drie calamiteiten:

- In de zomer bleek uit het onderzoek in het kader van de Verlengde 3^e Toetsing, dat de dijken langs de Oude Maas tussen Hoogvliet en Spijkenisse een groot gevaar liepen op een zettingsvloeiing. Daarop heeft de dijkgraaf gebruik gemaakt van zijn wettelijke bevoegdheden om snel de adequate maatregelen te kunnen nemen.
- Medio oktober was er een extreme neerslag in het westen van het beheergebied. Omdat er meer dan 100 mm binnen een etmaal viel, was de calamiteitenorganisatie een week lang in touw om de situatie weer terug te brengen naar de normale situatie.
- Op 6 december ontstond er door een storm vanuit zee een hoogwatersituatie, die met name in Rotterdam en Dordrecht tot acties heeft geleid (vooral in buitendijkse gebieden). Maar ook de controle van de duinafslag en de dijken in het gebied heeft na de storm extra inzet gevraagd.

De ervaringen van deze calamiteiten worden verwerkt in het calamiteitenplan en de verschillende calamiteitenbestrijdingsplannen, zodat een goed functioneren van de calamiteitenorganisatie ook in de toekomst wordt gewaarborgd.

Duurzaamheid.

Ook in 2013 is WSHD actief bezig geweest met het verder verduurzamen van de bedrijfsvoering.

Duurzaam aanbesteden.

In 2013 is gestart met het invoeren van de Aanpak Duurzaam Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW). Dit is een praktische methode om duurzaamheid in GWW projecten concreet te maken. Bij de aanbesteding in het project Renovatie Voornse Sluis is de CO2 prestatieladder gebruikt. Dit instrument stimuleert aannemers om de CO2-uitstoot bij de uitvoering van werken te verminderen door onder andere innovatieve werkwijzen en/of middelen toe te passen. De score op de prestatieladder wordt beloond met een - fictieve - korting op de inschrijfprijs. De aanpak Duurzaam GWW zal voorts in 2014 worden toegepast bij het sluiten van de raamovereenkomst Baggeren Voorne-Putten (pilot 2). Het is de bedoeling om na evaluatie, de aanpak op grotere schaal te gaan toepassen.

Duurzame energieopwekking.

Beleidsdoelstelling: 40% aandeel duurzame energie, eigen energieopwekking van totale energiebehoefte van WSHD in 2020.

- Biogas:
 - Met biogas uit slibvergisting wordt elektriciteit en warmte geproduceerd. Deze productie heeft 18% van de energiebehoefte opgeleverd.
 - Op basis van onderzoeksresultaten is afgezien van verdere stappen naar een centrale slibvergisting. De HVC-waterschappen zullen zich richten op verdere benutting van de bestaande gistinginstallaties om de biogasproductie te verhogen. **Bij eventuele herinvesteringen/renovaties op rwzi's zal WSHD per geval de haalbaarheid beschouwen om (extra) slib naar Sluisjesdijk af te voeren.**
- Energie uit de keten (HVC)
 - Via ketensamenwerking in HVC krijgt WSHD, naar rato van deelneming en aangeleverde stromen, duurzame energie toegerekend die is geproduceerd met de HVC-installaties. Deze productie heeft 7% van energiebehoefte opgeleverd.
- Windenergie:

- De duurzame energie die de windturbine Middelharnis produceert, wordt aan het waterschap toegerekend.
Deze productie heeft 2% van de energiebehoefte opgeleverd.
- In 2012 en 2013 is i.s.m. met HVC een haalbaarheidsverkenning uitgevoerd. Uit de resultaten blijkt dat er goede mogelijkheden zijn voor toepassing van windenergie **op waterschapsobjecten (rwzi's)**.
- Zonne-energie:
 - In 2013 is een quickscan uitgevoerd en uit de resultaten blijkt o.a. de mogelijkheid van energieproductie middels een zonnepark op **(reserve)terreinen van rwzi's**.
- Groene biomassa: geen nieuwe ontwikkelingen.
- Warmtelevering:
 - In 2012 en 2013 is i.s.m. het Warmtebedrijf Rotterdam een onderzoek uitgevoerd naar uitwisseling van warmte en/of biogas met Sluisjesdijk. Op basis van de onderzoeksresultaten is vooralsnog geen kosteneffectieve koppeling te realiseren.

- De totale eigen duurzame energieproductie betreft op dit moment 27% van de totale energiebehoefte van WSHD.
- Op basis van de onderzoeks- en verkenningresultaten en vooruitzichten zullen in 2014 voorstellen worden gedaan voor een verdere ontwikkeling naar een duurzame energiehuishouding (verlaging energieverbruik en verhoging energieproductie).

Grondstofwinning

Terugwinning van fosfaat uit afvalwater wordt als kansrijk aangemerkt (Ketenakkoord Fosfaat). WSHD zet in op de terugwinning van fosfaat uit de reststroom van de slibverbranding. HVC heeft aangegeven te willen inzetten op terugwinning van fosfaat uit de slibas middels de Ecophos-route. De mogelijkheden voor realisatie van deze route worden verkend.

Uitstoot broeikasgassen afvalwaterbehandeling (lachgas en methaan).

Op basis van het STOWA onderzoek wordt beleid ontwikkeld voor het terugdringen van de emissie van broeikasgassen. In 2012 is gebleken dat er onvoldoende kennis aanwezig is om te sturen op de uitstoot van lachgas (N₂O). In afwachting op verder internationaal wetenschappelijk onderzoek is landelijk afgesproken om deze doelstelling tijdelijk te parkeren.

Duurzaam terreinbeheer.

Het terreinbeheer is gecertificeerd volgens de Barometer Duurzaam Terreinbeheer (niveau zilver). Voor toetsing aan de norm is in 2013 een audit op het terreinbeheer uitgevoerd. Daarbij is vastgesteld het beheer aan de certificeringsnormen voldoet en WSHD het certificaat kan behouden. Chemische bestrijdingsmiddelen worden alleen bij het ontbreken van goede alternatieven, uiterst minimaal en volgens wettelijke voorschrift gebruikt.

4.2 Incidentele baten en lasten

Deze paragraaf bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van de voorgaande en de komende begrotingsjaren worden beschouwd.

Bij incidentele baten en lasten wordt als richtlijn gehanteerd dat deze baten en lasten zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen conform artikel 4.14 Waterschapsbesluit. Incidentele baten en lasten leiden tot minder inzicht in het reguliere, meerjarige beeld van de nettokosten. Eliminatie van de incidentele baten en lasten op het resultaat na bestemming, levert een gezuiverd netto resultaat op. Dit biedt meer inzicht in het meerjarig structureel financieel perspectief.

In het hieronder staande overzicht zijn de incidentele baten en lasten van € 50.000 en hoger opgenomen.

Incidentele baten en lasten 2013

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Incidentele lasten	
<u>Programma Waterkeringen</u>	
- Niet vergoede planvormingskosten voor 6 HWBP projecten	590
<u>Programma Water</u>	
- Uitvoering projecten Ethiopië (Rossa en Awash-river)	248
- Hogere kosten Aquon	228
- Kosten waterbodemonderzoek, SSK-ramingen, waterbodemkwaliteitskaarten	83
- Baggeren: Hoeksche Waard 2012 w.o. Grote wateren en gebieden van Groenbeheer	1.240
- Baggeren: baggeren op IJsselmonde (afronding landelijk 2011 en 2012)	73
- Baggeren: bijstelling ramingen voorbereiding onderhoudsvakken 2013	-274
- Activeren groot onderhoud kunstwerken actieve waterbeheersing	-1.127
- Lagere uitgaven subsidie afkoppelen en samenwerken gemeenten	-100
- Energiekosten (elektriciteit)	419
- Bijdrage GR Groenbeheer landinrichtingsprojecten	234
- Vorming voorziening bagger zijtakken van de Waal	327
- Calamiteit wateroverlast oktober	558
<u>Programma Zuiveren</u>	
- Nulmeting gebouwen van de rioolgemalen en zuiveringsinstallaties	120
<u>Programma Wegen</u>	
- Bijdrage GR Groenbeheer landinrichtingsprojecten	234
- Groot onderhoud fietspad Rijksstraatweg Ridderkerk (F16)	270
<u>Algemene beleidstaken</u>	
- Extra kosten voor uitvoeren herstelwerkzaamheden door onjuiste vergunning	51
- Lagere garantstellingsprovisie HVC door uitstel overgang naar aandeelhouder A	71
- Vrijval van de post 'nog te betalen kosten 2012'	-1.810
- Extra afschrijving gronden	513
<u>Bedrijfsvoering</u>	
- Lagere afrekening bouwverzekering 2012 o.b.v. gerealiseerde uitgaven investeringen	-52
- Vervanging analoge door digitale portofoons	150
- Herinrichting steunpunten in het buitengebied	55
- Verlenging inhuur bij afdeling PR	133
- Vervanging afdelingshoofd IA conform DR besluit	175
- Vervanging afdelingshoofd DA en inhuur adviseur Waterkeringen	278
- Tijdelijke inhuur afdeling FN i.v.m. vacatures	194
- Inhuur interim afdelingshoofd IA	85
- Inhuur interim afdelingshoofd DA	135
- Toevoeging aan voorziening i.v.m. arbeidsgerelateerde verplichtingen	126

- Software t.b.v. objectenmanagement en extra vraag business software	122
- Minder dan begrote huurinkomsten Aquon eerder vertrek Dokhaven	48
Totaal incidentele lasten	3.397
Incidentele baten	
<u>Programma Water</u>	
- Voorschotten projecten Ethiopië (Rossa en Awash-river)	248
- Baggeren: Lagere baten door minder baggerwerkzaamheden voor gemeenten	-606
- Lagere subsidie ISA Hoeksche Waard	-111
- Vergoeding kosten oude jaren Kierbesluit	779
<u>Programma Zuiveren</u>	
- Niet geraamde inkomst voor slibverwerking voor WSRL	250
- Bijdrage CENIRELTA-project van EU en STOWA	111
- Gehonoreerd bezwaar tegen eigen aanslag zuiveringsinstallaties	50
- Niet benut deel ontwikkelbudget inzake eigen bijdrage CENIRELTA	185
<u>Wegen</u>	
- Overdracht fietspaden waaraan een gewenningsbijdrage is gekoppeld	112
- Subsidie Stadsregio voor groot onderhoud fietspad F16	270
<u>Algemene beleidstaken</u>	
- Verlaging van de voorziening dubieuze debiteuren	283
- Te verrekenen btw over de jaren 2011, 2012 en 2013	350
- Lagere toevoeging aan reserves door lagere garantstellingsprovisie HVC	71
- Eenmalige meeropbrengsten Ecologische hoofdstructuur, rotonde Hekelingen etc.	500
<u>Bedrijfsvoering</u>	
- Eenmalige bate inzake belastingplan premie WIA	151
- Niet geraamde huuropbrengsten Aquon voor locatie Dokhaven	262
- Inhuur interim afdelingshoofd IA wordt gedekt uit reserve reorganisatie WSHD	175
- Inhuur interim afdelingshoofd DA wordt gedekt uit reserve reorganisatie WSHD	134
Totaal incidentele baten	3.214
Saldo van incidentele baten en lasten	-183

Het totaal van de incidentele lasten is hoger dan het totaal van de incidentele baten. Dat betekent dat een deel van de incidentele lasten is gedekt door structurele baten en dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Hiermee is er sprake van een 'materieel' begrotingsevenwicht.

4.3 Reserves en voorzieningen

Voor de toelichting op de onttrekkingen aan de algemene reserves, bestemmingsreserves en voorzieningen wordt hier korthedshalve verwezen naar de toelichting op de balans.

4.4 Waterschapsbelastingen

Belastingopbrengsten 2013

In de jaarrekening 2013 is een belastingopbrengst verantwoord van € 133.626.495. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Tabel 1 Netto belastingopbrengsten 2013			
	Begroot	Gerealiseerd	
Bruto belastingopbrengsten 2013			
Opgelegd over 2013		140.900.924	
Storting voorziening grensoverschrijdend afvalwater 2013		-244.922	
Nog op te leggen over 2013		4.182.000	
Totaal bruto belastingopbrengsten 2013	145.044.933		144.838.002
Verminderen over 2013			
Verzoek- en bezwaarschriften		-1.498.038	
Kwijtscheldingen	-6.017.028	-6.061.785	
Oninbaarverklaringen	-1.450.449	-190.066	
Totaal verminderen in 2013	-7.467.477		-7.749.889
Totaal netto belastingopbrengsten 2013	137.577.456		137.088.113
Bruto belastingopbrengsten voorgaande jaren			
Afrekening voorgaande jaren		-392.307	
Vrijval voorziening grensoverschrijdend afvalwater afrekening 2010		652.212	
Totaal bruto belastingopbrengsten voorgaande jaren			259.905
Verminderen in 2013 over voorgaande jaren			
Verzoek- en bezwaarschriften		-2.039.230	
Kwijtscheldingen		-449.217	
Oninbaarverklaringen		-1.233.076	
Totaal verminderen in 2013			-3.721.523
Totaal netto belastingopbrengsten over voorgaande jaren			-3.461.618
Totaal netto belastingopbrengsten	137.577.456		133.626.495

Bruto belastingopbrengsten 2013

De (bruto) begrote belastingopbrengst 2013 bedraagt € 145.044.933. In 2013 is in totaal € 144.838.002 als bruto belastingopbrengsten verantwoord. In 2013 is het voorschot grensoverschrijdend afvalwater bij het HH van Delfland in rekening gebracht op basis van de **geschatte vervuilingseenheden (VE's)**. In het voorschot is nog geen rekening gehouden met een correctie voor kwijtschelding en oninbaarheid. Hiervoor wordt een bedrag in de voorziening gestort van € 244.922. Bij de afrekening die plaats zal vinden nadat de definitieve aantal VE's bekend zijn zal dit bedrag worden verrekend met het HH van Delfland.

Het verschil tussen begrote en gerealiseerde opbrengst wordt veroorzaakt door een bijstelling van waarden van belastingobjecten en eenheden gedurende het heffingsjaar. De hoogte van de belastingopbrengst wordt bepaald door de heffingsmaatstaf (WOZ-waarde, aantal hectares, aantal huishouden en aantal vervuilingseenheden) en het tarief.

Het waterschap heeft geen tarief egalisereserves. De belastingtarieven zijn kostendekkend.

Bruto belastingopbrengsten voorgaande jaren

Op 31 december 2012 was nog een bedrag van voorgaande jaren op te leggen van € 8.987.000. In 2013 is een bedrag opgelegd van bruto € 4.453.693. In dit bedrag zat ook de definitieve afrekening 2010 van het grensoverschrijdend afvalwater met het HH van Delfland en het HH van Schieland en de Krimpenerwaard. Hierdoor kan voor dat jaar de voorziening vrijvallen ten gunste van de exploitatie voor een bedrag van € 652.000. Volgens de opgaven van het SVHW is per 31-12-2013 nog op te leggen over voorgaande jaren een bedrag van € 4.141.000. in de jaarrekening 2013 heeft dit geleid tot een correctie van de belastingopbrengsten van -/- € 393.000. De opbrengsten watersysteemheffing en wegenheffing geven een voordelig resultaat ten opzichte van de te verwachten opbrengsten van respectievelijk € 1.051.000 en € 517.000 maar daar staat tegenover dat de opbrengsten zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing ca. € 1.961.000 lager uitvallen dan verwacht. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de definitieve V.E.'s die in rekening worden gebracht lager uitvallen dan voorcalculatorisch rekening mee was gehouden.

Het verrekenen van het zuiveren van grensoverschrijdend afvalwater geschiedt op basis van de (werkelijk) definitief opgelegde aanslagen. In 2013 is het heffingsjaar 2010 definitief geworden en afgerekend met het Hoogheemraadschap van Delfland en met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Hierbij is ook de correctie op het tarief voor kwijtscheldin en oninbaarheid verrekend waardoor de bedragen die hiervoor in de voorziening waren opgenomen kunnen vrijvallen voor een bedrag van € 652.212.

De nog op te leggen aanslagen ultimo 2013 bestaan in hoofdzaak uit:

- Verontreinigingsheffing bedrijven: SVHW is hierbij afhankelijk van de aanlevering van meetgegevens door bedrijven en WSHD;
- Watersysteemheffing en wegenheffing gebouwd: SVHW is hierbij voor een deel afhankelijk van de aanlevering van de mutaties van gemeenten (waar SVHW de lokale heffingen niet zelf doet) en van het havenbedrijf Rotterdam.

De bruto belastingopbrengst over 2013 kan als volgt worden gesplitst naar de kostendragers/heffingen:

Tabel 2 Belastingopbrengsten naar kostendrager/heffingen				
Kostendrager	Begroot	Opgelegd	Nog op te leggen	Totaal 2013
Belastingopbrengst 2013				
Zuiveringsheffing/verontreinigingheffing	66.819.847	63.583.964	3.460.000	67.043.964
Ingezetenen	31.332.218	31.196.828	90.000	31.286.828
Gebouwd	29.895.926	29.410.550	360.000	29.770.550
Ongebouwd	7.144.025	6.992.075	140.000	7.132.075
Natuur	34.365	22.338	10.000	32.338
Watersysteemheffing	68.406.534	67.621.791	600.000	68.221.791
Ingezetenen	3.949.974	3.929.016	20.000	3.949.016
Gebouwd	4.856.794	4.750.562	100.000	4.850.562
Ongebouwd	1.005.990	1.011.441	0	1.011.441
Natuur	5.795	4.150	2.000	6.150
Wegenheffing	9.818.553	9.695.169	122.000	9.817.169
Totaal belastingopbrengst 2013	145.044.934	140.900.924	4.182.000	145.082.924
Belastingopbrengst voorgaande jaren				
Zuiveringsheffing/verontreinigingheffing		1.824.820	4.069.000	5.893.820

Ingezetenen		72.082	50.000	122.082
Gebouwd		1.481.876	0	1.481.876
Ongebouwd		505.628	0	505.628
Natuur		1.722	10.000	11.722
Watersysteemheffing		2.061.308	60.000	2.121.308
Ingezetenen		14.275	10.000	24.275
Gebouwd		452.625	0	452.625
Ongebouwd		99.315	0	99.315
Natuur		501	2.000	2.501
Wegenheffing		566.716	12.000	578.716
Totaal belastingopbrengst voorgaande jaren		4.452.844	4.141.000	8.593.844
Totaal bruto opgelegd in 2013		145.353.768	8.323.000	153.676.768

De aanslagbiljetten voor de waterschapsbelastingen worden volgens een vast schema door het SVHW verzonden. Het betreft:

- Januari – voorlopige aanslagen zuiveringsheffing bedrijven;
- Februari – aanslagen watersysteemheffing en wegenheffing gebruikers, idem eigenaren bij gemeenten die zelf ook aangesloten zijn bij het SVHW en zuiveringsheffing burgers;
- Mei – aanslagen watersysteemheffing en wegenheffing eigenaren bij gemeenten die niet zijn aangesloten bij het SVHW.

Met SVHW zijn in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afspraken gemaakt over het aantal aanslagen dat minimaal moet worden opgelegd in het betreffende belastingjaar. Dit percentage is vastgesteld op 98%. Werkelijk is door SVHW in 2013 96,8% van de aanslagen opgelegd.

Verminderingen

De verminderingen bestaan uit verminderingen als gevolg van verzoek- en bezwaarschriften, kwijtschelding en oninbaarverklaringen. In 2013 zijn 10.647 verzoek- en bezwaarschriften ingediend waarvan 6.442 verzoekschriften en 4.205 bezwaarschriften. In 2013 is in totaal € 11.471.410 aan verminderingen verantwoord (tabel 3).

De verzoekschriften worden in de regel ingediend bij de zogenaamde tijdvakbelastingen. Dit betreft met name de zuiveringsheffing. Een wijziging in het aantal vervuilingseenheden in de loop van het jaar kan hier leiden tot een restitutie.

De verminderingen als gevolg van bezwaarschriften houden voor een groot deel verband met wijzigingen in de WOZ-waarden. In 2013 zijn in totaal 4.205 bezwaarschriften in behandeling genomen waarvan er 2.306 gegrond zijn verklaard en 1.528 ongegrond; 371 bezwaren waren eind 2013 nog in behandeling.

Als burgers kunnen aantonen dat zij over onvoldoende financiële middelen beschikken kunnen zij in aanmerking komen voor kwijtschelding. Het aantal ingediende en toegewezen kwijtscheldingsverzoeken is de laatste jaren redelijk stabiel. Gemiddeld worden er circa 34.000 kwijtscheldingsverzoeken bij het SVHW ingediend, waarvan er gemiddeld circa 30.000 worden gehonoreerd. In 2013 zijn 34.851 verzoeken om kwijtschelding ingediend, waarvan 31.042 (in 2012 30.207) verzoeken zijn gehonoreerd.

Tabel 3 Verminderingen naar kostendrager				
Kostendrager	Verzoek- en bezwaarschriften	Kwijtschelding	Oninbaar	Totaal 2013
Zuiveringsheffing/verontreinigingheffing	-2.811.802	-3.359.662	-732.484	-6.903.948
Watersysteemheffing	-610.798	-2.790.490	-583.977	-3.985.265
Wegenheffing	-114.668	-360.850	-106.679	-582.197
Totaal verminderingen	-3.537.268	-6.511.002	-1.423.140	-11.471.410

Belastingontvangsten en verloop van de vordering in 2013

In 2013 is een totaalbedrag van € 130.350.000 door SVHW aan WSHD overgemaakt per ultimo 2013 had WSHD nog een bedrag tegoed van SVHW van € 1.300.335.

De totale openstaande belastingvordering ultimo 2013 bedraagt € 19.447.007. Van deze vordering dient € 8.323.000 nog opgelegd te worden over de jaren 2011 tot en met 2013 (tabel 4).

Tabel 4 Openstaande belastingvorderingen	Bedrag vordering	Bedrag opgelegd in 2013	Grondslag dubieus	% dubieus	Bedrag dubieus
Belastingvorderingen 2005	84.475		84.475	100%	84.475
Belastingvorderingen 2006	112.291		112.291	100%	112.291
Belastingvorderingen 2007	102.300		102.300	100%	102.300
Belastingvorderingen 2008	121.594		121.594	100%	121.593
Belastingvorderingen 2009	230.932		230.932	50%	115.466
Belastingvorderingen 2010	948.019	-78.845	1.026.865	40%	410.746
Belastingvorderingen 2011	1.009.903	103.141	906.762	30%	272.029
Belastingvorderingen 2012	1.852.173	196.286	1.655.886	20%	331.177
Belastingvorderingen 2013	6.662.320	2.392.214	4.270.106	10%	427.011
Totaal opgelegd	11.124.007	2.612.796	8.511.211		1.977.088
Nog op te leggen 2011	750.000				
Nog op te leggen 2012	3.391.000				
Nog op te leggen 2013	4.182.000				
Totaal nog op te leggen	8.323.000				
Totaal openstaande belastingvorderingen	19.447.007				1.977.088

Op de nog openstaande saldi belastingvorderingen kunnen vanaf 2013 nog verdere bezwaarschriften toegekend en afgehandeld worden, aanslagen kwijtgescholden worden en/of aanslagen oninbaar worden verklaard.

In verband met mogelijke verminderingen als gevolg van oninbaarverklaringen is het saldo van de openstaande belastingvorderingen over de jaren 2005 tot en met 2013 verminderd met een bedrag voor dubieuze belastingvorderingen van € 1.977.088 (in 2012 € 1.826.141).

4.5 Weerstandsvermogen

Inleiding

Elke organisatie loopt in meer of mindere mate risico's. Te denken valt onder meer aan Aansprakelijkheidsrisico's, financiële risico's, imago- en reputatie-risico's, informatierisico's en milieurisico's. Het in kaart brengen van de risico's maakt het mogelijk ze te analyseren en te beoordelen. Een dergelijke analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt en wat de mogelijke gevolgen daarvan zijn.

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen, zijn die risico's die niet op een andere manier zijn te ondervangen. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en goed meetbaar zijn - maken geen deel uit van de risico's in het onderdeel weerstandsvermogen. Deze risico's hebben geen impact op het weerstandsvermogen van het waterschap omdat passende beheersmaatregelen zijn genomen (verzekering, een post opgenomen in de begroting, een voorziening getroffen). De getroffen maatregelen zijn met name bedoeld om de gevolgen te reduceren en niet om de oorzaken weg te nemen. Deze risico's komen niet in aanmerking voor opname in de risicoparagraaf.

Het weerstandsvermogen geeft de financiële draagkracht aan van het waterschap indien zich onvoorziene tegenvallers voordoen en is op basis van het RBVW een verplicht onderdeel van de begroting. Op basis van het risicoprofiel kan worden bepaald hoeveel geld (weerstandsvermogen) nodig is om de gevolgen van de risico's te dekken.

Risicomanagementbeleid

Het beleid dat het waterschap voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de 'Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta'. In dit beleidstuk is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van het risicomanagement. Op basis van dit beleidsstuk is de paragraaf weerstandsvermogen opgesteld.

Waterschap Hollandse Delta is verplicht zowel in de begroting als in het jaarverslag de risico's te vermelden die de financiële positie van het waterschap kan beïnvloeden. Er dient een zo goed mogelijk beeld van de kwantificeerbare risico's aanwezig te zijn. Dat betekent echter niet dat in de waterschapshuishouding geen financiële risico's meer aanwezig zouden zijn. Net als iedere andere organisatie heeft ook het waterschap bij de uitvoering van haar taken te maken met onzekerheden die kunnen leiden tot financiële nadelen.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Het weerstandsvermogen is de ratio van de weerstandscapaciteit in verhouding tot de risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's van het waterschap zijn geïdentificeerd. Het risicoprofiel is zeer divers van aard. Zowel grote als kleine risico's, risico's met interne of externe oorzaak en risico's die operationeel dan wel strategisch van aard zijn. Een aantal van deze risico's is regulier van aard.

Hieronder volgen de belangrijkste geïdentificeerde risico's:

Ontbreken uitwijkvoorziening

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
WSHD heeft geen uitwijkvoorziening: bij een calamiteit waardoor het hoofdgebouw onbruikbaar wordt of de ICT-infrastructuur (geheel of gedeeltelijk) vernietigd wordt zullen in hoog tempo maatregelen moeten worden genomen om de ICT-infrastructuur weer beschikbaar te stellen. Het streven is om in 2014 maatregelen te treffen om het risico te beheersen.	0%- 19%	€ 250.000 - € 1.000.000

Verzoek om nadeelcompensatie

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>In 2010 is een verzoek tot nadeelcompensatie gedaan aan het waterschap. Dit verzoek is gedaan naar aanleiding van een aanschrijving betreffende een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom aangezien beweiding met koeien niet is toegestaan op de primaire waterkering. De zaak is behandeld door de Adviescommissie Nadeelcompensatie. Deze heeft het waterschap in gelijk gesteld. Tegen deze uitspraak is bezwaar aangetekend. Dit bezwaar is eind 2013 door de AWB hoor- en adviescommissie van WSHD in behandeling genomen.</p> <p>Het verzoek betreft een totaalbedrag aan nadeelcompensatie van circa € 360.000.</p>	0%- 19%	€ 250.000 - € 1.000.000

Erfdienstbaarheid

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>In het kader van het project Strypse Wetering hebben veel grondtransacties (o.a. grondruilingen) plaatsgevonden, teneinde nieuwe bestemmingen van de gronden te kunnen realiseren. Ten gunste van een van de geruilde percelen was een erfdiensbaarheid van weg gevestigd. Later bleek dat tegenpartij afstand had gedaan van het recht van erfdiensbaarheid. WSHD werd aldus eigenaar van een perceel zonder uitpad.</p> <p>Op vordering van WSHD heeft de Rechtbank de tegenpartij veroordeeld tot betaling van een schadeloosstelling. De tegenpartij eist in hoger beroep terugbetaling van deze schadeloosstelling. Als de vordering aan tegenpartij wordt toegewezen moet WSHD, naast terugbetaling van dat bedrag, ook kosten maken om een nieuw uitpad elders aan te leggen.</p> <p>In 2013 hebben getuigenverhoren plaatsgevonden door het Gerechtshof in Den Haag.</p>	20%- 39%	€ 100.000 - € 250.000

Garantstelling HVC

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
<p>De GR Slibverwerking 2009, met in haar verlengde de participerende Waterschappen, staat, in haar hoedanigheid van aandeelhoudster B hoofdelijk garant voor de lang lopende leningen en het rekening-courantkrediet van HVC. In het verlengde van de besluitvorming van de VV van 27 juni 2013 inzake het uitbreiden van het aantal activiteiten die vallen onder aandeelhouderschap B, heeft de AvA van HVC op 4 juli 2013 besloten dat het aandeelhouderschap B van de GR-slib wordt gecontinueerd. De overeenkomst tussen HVC en de GR-Slib is gewijzigd. Ten gevolge van deze wijziging is ook de hoogte van het door de waterschappen gegarandeerde bedrag gewijzigd.</p> <p>Per 31 december 2013 bedraagt het totaal van de leningen waarvoor WSHD hoofdelijk aansprakelijk is ca. € 48,8 miljoen en het rekening-courant krediet maximaal € 10 miljoen. Daarnaast is de garantstelling verhoogd met € 5,4 miljoen, bestaande uit een aan de waterschappen toegerekend deel van de BioEnergieCentrale. De totale hoofdelijke aansprakelijkheid van WSHD bedraagt € 64,2 miljoen.</p>	0%- 19%	€ 1 miljoen- € 19 miljoen

Noodmaatregel Zettingsvloeiing Oude Maas

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Bij de Verlengde 3e toetsronde is naar voren gekomen dat door zettingsvloeiing in de Oude Maas bij Hoogvliet en Spijkenisse de faalkans dermate hoog was dat op zeer korte termijn maatregelen moesten worden genomen. Op grond van de Waterschapswet is de bijzondere wettelijke bevoegdheid van de Dijkgraaf in werking getreden en zijn maatregelen genomen om het risico van zettingsvloeiing weg te nemen. U bent hierover geïnformeerd door de Secretaris-Directeur. Inmiddels is duidelijk geworden dat de kosten voor deze maatregelen € 0,5 miljoen bedragen. Met het programmabureau HWBP is afgesproken dat 90% van deze kosten zullen worden gesubsidieerd door het programma nHWBP. Tot op heden is deze toezegging nog niet geformaliseerd. Dit brengt het risico met zich mee dat de kosten voor deze maatregelen geheel voor eigen rekening zullen zijn. Ervan uitgaande dat de subsidie wordt verleend, bedragen de kosten voor WSHD € 50.000.	0%- 19%	€ 250.000 - € 1.000.000

Vervolgkosten leidingbreuk persleiding gemeente Rotterdam

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Op 14 maart 2013 is geconstateerd dat de persleiding van Hoogvliet van de gemeente Rotterdam kapot was. De leiding is op 21 maart 2013 gerepareerd. De bijkomende kosten van de afvoer van afvalwater met tankauto's vanuit de gemeente Albrandswaard worden mogelijk door de gemeente Rotterdam, op basis van de kostenverdelingsovereenkomst voor 40% (€ 70.000), ten laste gebracht van WSHD. WSHD neemt de positie in dat een dergelijke bijdrage niet ten laste van het waterschap gebracht kan worden omdat het waterschap geen afnameplicht heeft van het afvalwater uit de gemeente Albrandswaard.	60%- 79%	€ 50.000 - € 100.000

Verzoek om nadeelcompensatie

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
In 2014 is er een verzoek om nadeelcompensatie ingediend bij het waterschap. Er wordt gesteld dat er schade is geleden vanwege misgelopen subsidie n.a.v. een dijkversterkingsproject en door het van kracht worden van de beleidsregel van het waterschap. Deze kwestie wordt in behandeling gegeven aan de Adviescommissie Nadeelcompensatie.	20%- 39%	€ 0 - € 50.000

Bijdrage werken derden

Beschrijving	Kans	Financieel gevolg
Het waterschap heeft afspraken met derden over kostenverdelingen inzake werkzaamheden aan gezamenlijk gebruikte dan wel gezamenlijk belang dienende objecten. Wanneer deze werkzaamheden worden uitgevoerd, is het van belang dat beide partijen vooraf overeenstemming hebben over het soort werkzaamheden en het doel. Voor een specifieke locatie wordt het waterschap geacht een bijdrage beschikbaar te stellen waarbij er vanuit de visie van het waterschap onduidelijkheid is over de omvang van de werkzaamheden en de daaruit eventueel voortvloeiende bijdrage van WSHD. Deze discussie loopt nog, waardoor er geen betrouwbare schatting van de mogelijke kosten voor WSHD gemaakt kan worden, op voorhand wordt nu al wel het risico in beeld gebracht.	80%- 100%	€ 250.000 – € 1.000.000

Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit

Het bedrag dat relevant is voor de berekening van het weerstandsvermogen is het reëel financieel gevolg per risico. Het reëel financieel gevolg is het product van de kans van optreden van een risico maal het geschat financieel gevolg bij voordoen van een risico. Voor lang niet alle geïnventariseerde niet reguliere risico's kon het financieel gevolg worden ingeschat of berekend. De som van het reëel financieel gevolg, van de geïnventariseerde niet reguliere risico's waarvoor dit geen probleem vormde, bedraagt afgerond € 1.855.000. Het totale reëel financieel gevolg relevant voor het beoordelen van het weerstandsvermogen zal dus hoger liggen. Voor de niet in te schatten en onbekende risico's wordt daarom voorgesteld een bedrag op te nemen van € 500.000. Of dit teveel of te weinig is, moet blijken wanneer er adequatere middelen beschikbaar zijn om risico's te inventariseren en te kwantificeren. De hoogte van het totale reëel financieel gevolg van alle niet reguliere risico's bedraagt dus in totaal € 2.355.000.

Voor waterschap Hollandse Delta is bepaald (zie 'Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta') dat 90% van het totale reëel financieel gevolg wordt meegenomen voor de berekening van het weerstandsvermogen. De toekomstige praktijk en ervaringen van andere waterschappen zullen uit moeten wijzen of deze schatting goed is geweest. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen van waterschap Hollandse Delta wordt daarom uitgegaan van een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.120.000 (=90% van € 2.355.000).

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Om de risico's te kunnen opvangen, is het van belang dat het waterschap over een buffer beschikt die hiervoor voldoende is, de zogenaamde weerstandscapaciteit. Weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken.

Daarbij komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- de omvang van de post onvoorzien;
- de omvang van de vrij besteedbare reserves;
- de omvang van de stille reserves;
- de omvang van de onbenutte belastingcapaciteit.

De post onvoorzien

Artikel 99, lid 2 van de Waterschapswet verplicht elk waterschap een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. In de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie waterschap Hollandse Delta, artikel 9 lid 1 staat vermeld dat het college van dijkgraaf en heemraden bevoegd is overschrijding van geautoriseerde netto kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien uit de begroting. In het bepalen van de hoogte van deze bedragen is een waterschap vrij. In de Programmabegroting 2013 is de post 'onvoorzien' geraamd op € 500.000.

De vrij besteedbare reserves

Bij waterschap Hollandse Delta vormt het eigen vermogen de belangrijkste buffer tegen optredende risico's. Het eigen vermogen van waterschap Hollandse Delta bestaat uit algemene reserves, egaliseringsreserves en specifieke bestemmingsreserves. De algemene reserves en de bestemmingsreserves waarvoor nog geen verplichtingen zijn aangegaan kunnen als vrij besteedbare reserves worden beschouwd.

De stille reserves (grond, dienstwoningen en aandelen)

Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde activa hoger is dan de op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is een onvermijdelijk gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op de historische kostprijs. Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien het desbetreffende actief vrij verhandelbaar is en de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen. Waterschappen kennen over het algemeen twee soorten stille reserves. Dit zijn de stille reserves in financiële bezittingen en materiële bezittingen. Vooralnog zijn de stille reserves niet meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De onbenutte belastingcapaciteit

Voor de waterschappen gelden er met betrekking tot de tariefstelling, dit in tegenstelling tot de gemeenten, geen wettelijke maxima en is de voor de weerstandscapaciteit in te schatten ruimte in principe onbegrensd. Vooralsnog is de onbenutte belastingcapaciteit niet meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omvang en beoordeling van de weerstandscapaciteit

De totale omvang van de (geprognosticeerde) beschikbare weerstandscapaciteit is in onderstaande tabel voor de jaren 2012 (op basis van jaarrekening, ter vergelijking) en 2013 als volgt opgebouwd:

Stand per 31-12	Beschikbare weerstandscapaciteit	
	2013	2012
Beschikbaar (Bedragen * € 1.000)		
Onvoorzien	€ 500	€ 353
Algemene reserve	€ 12.699	€ 11.763
Stille reserve	PM	PM
Onbenutte belastingcapaciteit	PM	PM
Totaal	€ 13.198	€ 12.116

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 13.198.000) en de benodigde weerstandscapaciteit (€ 2.120.000) en wordt uitgedrukt in de ratio weerstandsvermogen. De ratio weerstandsvermogen is 6,2.

Bij het beoordelen van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel:

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

In de 'beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen waterschap Hollandse Delta' is voorgesteld dat waterschap Hollandse Delta een weerstandsvermogen nastreeft dat ten minste voldoende is. Op basis van de berekende ratio weerstandsvermogen en bovenstaande tabel kan het weerstandsvermogen als uitstekend worden geclassificeerd.

4.6 Financiering

Inleiding

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) zijn kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De belangrijkste doelstellingen van deze wet zijn: het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden, het beheersen van renterisico's en het vergroten van transparantie.

Het treasurybeleid van Waterschap Hollandse Delta is erop gericht toegang te krijgen en te behouden tot de geld- en kapitaalmarkt om zo, binnen de financiële mogelijkheden van het waterschap een optimale of voldoende toegang te verkrijgen dan wel de lasten zo veel mogelijk te reduceren. Hierbij moeten de risico's zo goed mogelijk worden beheerst.

De verantwoording in deze financieringsparagraaf vindt plaats op basis van toetsing van het beleid zoals opgenomen in de programmabegroting 2013.

1. Algemene interne ontwikkelingen

Vooruitlopend op het van kracht worden van de wijziging Wet financiering decentrale overheden (Fido) in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijks Schatkist (schatkistbankieren), is eind 2013 het Treasurystatuut geactualiseerd. In het Treasurystatuut 2014 zijn de belangrijkste artikelen uit de gewijzigde Wet Fido en Regeling schatkistbankieren decentrale overheden opgenomen. Het Treasurystatuut 2014 is door de VV vergadering vastgesteld op 30 januari 2014.

2. Algemene externe ontwikkelingen

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet Hof en de wijziging Wet financiering decentrale overheden (Fido) in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijks Schatkist (schatkistbankieren).

De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat regels voor de Provincies, gemeenten en waterschappen. Door een verschil in boekhoudstelsels tussen rijk en decentrale overheden worden investeringen als tekortvergroting voor het EMU-saldo (nu: EMU-tekort) aangemerkt.

In het Financieel akkoord dat het IPO (Inter Provinciaal Overleg), VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en UVW (Unie van Waterschappen) begin 2013 met het kabinet gesloten heeft, is afgesproken dat de gezamenlijke decentrale overheden voor 2014 en 2015 een gezamenlijke ruimte in het EMU-tekort krijgen van 0,5% van het BBP (Bruto Binnenlands Product). Voor 2014 is tussen IPO, VNG en UVW afgesproken dat gemeenten 0,32%, provincies, 0,11% en waterschappen 0,07% ruimte in het EMU-tekort krijgen van het BBP.

Vanaf het moment dat de wetwijziging in verband met schatkistbankieren in werking is getreden, zijn alle decentrale overheden verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks Schatkist aan te houden.

Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden hun tegoeden aanhouden bij het Ministerie van Financiën in plaats van bij een bank. Eén van de doelstellingen van het schatkistbankieren is het verlagen van de EMU-schuld. Geld dat decentrale overheden in de schatkist aanhouden, hoeft het Rijk niet te lenen op de geld- of kapitaalmarkt. Dit vermindert de EMU-schuld.

Waterschap Hollandse Delta is 4 februari 2014 met schatkistbankieren gestart. De startdatum is bepaald in onderling overleg tussen het Agentschap van het Ministerie van Financiën en de Nederlandse Waterschapsbank.

3. Ontwikkeling in de financierings- en beleggingsbehoefte

In 2013 was voorzien in het aantrekken van leningen ter grootte van € 61 mln. Deze leningen zijn niet aangetrokken. Dit komt hoofdzakelijk doordat de planvormingsfase van een aantal dijkversterkingsprojecten versneld is afgerond waardoor eerder dan verwacht subsidie is

ontvangen. Daarnaast is minder in projecten geïnvesteerd (uitgaven minus ontvangen bijdragen en subsidies) dan verwacht bij de begroting 2013.

Er zijn geen overtollig middelen uitgezet of belegd in 2013.

4. De ontwikkeling in de renterisiconorm en kasgeldlimiet

- **Renterisiconorm**

De renterisiconorm bedraagt 30 % van het begrotingstotaal en is in 2013 niet overschreden:

Bedragen x € 1.000,=	2013	2012
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	11.893	18.122
Renterisico	11.893	18.122
Renterisiconorm	35.837	28.878
Ruimte onder renterisiconorm		
Berekening renterisiconorm		
Begrotingstotaal	152.436	165.500
Percentage regeling	30 %	30 %
Renterisiconorm	45.730	47.000

- **Kasgeldlimiet**

De kasgeldlimiet bedroeg in 2013 € 35 mln. en is niet overschreden.

Bedragen x € 1000,=	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Gemiddelde vlottende schuld	67.329	85.128	60.166	33.161
Gemiddelde vlottende middelen	34.112	173.563	126.333	73.031
Netto vlottende schuld	33.217	-/-88.435	-/-66.167	-/-39.870
Kasgeldlimiet	35.000	35.000	35.000	35.000
Ruimte onder kasgeldlimiet	1.783	123.435	101.167	74.870
Berekening kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	152.436			
Percentage regeling	23 %			
Kasgeldlimiet	35.000			

5. Het risicobeleid: Analyse van de risico's m.b.t. treasury

Het risico m.b.t. treasury is verwaarloosbaar. De afgesloten leningen zijn leningen met een lineair aflossingsschema en een vaste rente gedurende de gehele periode. De gemiddelde looptijd van de leningen bedraagt 7,69 jaar (2012: 8,1 jaar) en het gemiddelde rentepercentage van de leningen bedraagt 5,04 % (2012: 5,42%).

Ten aanzien van de toekomstige risico's heeft één lening speciaal de aandacht. Op de staat van vaste schulden staat een vaste geldlening met een oorspronkelijk, nominaal bedrag van **€ 100 miljoen**. De 30-jarige lening is aangetrokken met een uitgestelde aflossing van 20 jaar. **Gedurende de laatste 10 jaren moet jaarlijks € 10 mln. worden afgelost. In de VV vergadering van 27 juni 2013 is de Kadernota 2014 vastgesteld. Besloten is te kiezen voor scenario 1, "niets doen". Wel moet bereikt worden dat er rond 2020 beter zicht is in de financieringsbehoefte op lange termijn en daarmee in de renterisico's die gelopen worden in het meerjarenperspectief.**

6. Het cashmanagement; de plannen, c.q. realisatie van het beleid betreffende het kasbeheer

Het banksaldo ultimo 2013 bedraagt € 19,1 mln. (voordelig). In de begroting 2013 was uitgegaan van een banksaldo van € 2,8 mln. (voordelig).

7. Het financierings- en beleggingsbeleid; de plannen c.q. realisatie van het beleid voor de waterschap financiering en belegging van overschotten.

Dit jaar zijn er geen nieuwe leningen aangetrokken. De beschikbare liquiditeiten afkomstig uit de positieve cashflow zijn deels aangewend als interne financiering voor de onderhanden projecten.

Er zijn in 2013 geen middelen extern uitgezet.

8. Rentevisie en rentegevoeligheidsanalyse.

• Rentevisie

Het aantal landen met een AAA status is zeer beperkt. Nederland heeft de AA+ status sinds **eind november 2013. Dit was AAA, maar is door Standard & Poor's voornamelijk bijgesteld** als gevolg van de zwakke economie en de magere (groei)vooruitzichten. De AA+ status geeft onze geldverstrekkers een uitstekende zekerheid over de terugbetalingsverplichting. Deze zekerheid zal zich vertalen in concurrerende tarieven en voldoende aanbieders.

De verwachting van de ontwikkeling van de rente op de korte termijn - tot 1 jaar- zal onveranderd laag blijven. De verwachting van de refirente (herfinancieringsrente, is de rente die banken / financiële instellingen betalen aan de centrale bank wanneer zij geld opnemen) bedroeg eind 2013 0,25%. Voor de komende maanden is de verwachting stabiel op 0,25 %.

• Rentegevoeligheidsanalyse

De leningportefeuille van Hollandse Delta is in zeer grote mate ongevoelig voor rente-ontwikkelingen. De gesloten leningovereenkomsten zijn gedurende de looptijd rentevast en worden gedurende de looptijd in het geheel afgelost. Een renteherziening vindt niet plaats.

4.7 Verbonden partijen

Inleiding

Door middel van verbonden partijen kunnen beleidsvoornemens van het waterschap tot uitvoering worden gebracht. In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en mogelijke daarmee verband houdende risico's moet in de begroting en in de jaarstukken een paragraaf worden opgenomen waarin aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. 'Een verbonden partij is een rechtspersoon, waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft'. Van een bestuurlijk belang is sprake indien het waterschap zeggenschap heeft, wat blijkt uit het hebben van stemrecht of door middel van vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Onder een financieel belang wordt verstaan dat het waterschap middelen beschikbaar heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij of in geval de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Waterschap Hollandse Delta kent diverse samenwerkingsverbanden met andere overheden en instellingen. Daar waar het voordeel oplevert om samen te werken, zal deze samenwerking worden opgezet, c.q. gecontinueerd. Dit voordeel kan direct zijn in minder kosten en/of betere kwaliteit, maar ook indirect bijvoorbeeld in de vorm van een netwerk of naamsbekendheid.

Overzicht verbonden partijen

Waterschap Hollandse Delta heeft met veel participanten een relatie, het is dan ook niet de bedoeling om over elk van hen in dit kader te rapporteren. We beperken ons tot de bestaande verbonden partijen. Dat zijn in het geval voor waterschap Hollandse Delta twee vennootschappen, één stichting, zes gemeenschappelijke regelingen en 1 vereniging.

Vennootschap:

1. Nederlandse Waterschapsbank (NWB).
2. Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden SUB-I BV (ZHEW).

Vennootschap:

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Ingangsdatum	1954		
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB Bank) is een financiële dienstverlener die zich met haar diensten exclusief richt op de Nederlandse publieke sector. De klanten van de NWB Bank zijn decentrale overheden (waterschappen, gemeenten en provincies) en instellingen onder garantie van (decentrale) overheden. Dit betreft voornamelijk instellingen voor sociale volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu.		
Financieel belang WSH	De deelneming van Hollandse Delta in deze AAA- bank bedraagt € 234.140,- opgebouwd uit 1893 (van de 50.478) aandelen A van nominaal € 115 en 143 (van de 8.511) aandelen B van nominaal € 460 (waarvan 25% volgestort) van de NWB.		
Bestuurlijk belang WSHD	Het recht bestaat de algemene vergadering van aandeelhouders te bezoeken.		
Financiële kerncijfers (x € 1 mln.):	31-12-2012	31-12-2013	
-Eigen vermogen	1.226	1.256	
-Vreemd vermogen	74.858	71.750	
-Jaarresultaat	40	34	
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Risico's	Gering.		
Overige informatie	Begin 2011 heeft de NWB besloten tot een maximale reservering van de		

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)

	jaarlijkse winsten zolang niet kan worden voldaan aan de Baselse 3% norm. Op grond van het voorgaande heeft de directie van de NWB, na goedkeuring van de Raad van Commissarissen besloten, om de nettowinst van € 40 miljoen 2012 toe te voegen aan de algemene reserve. Als gevolg hiervan resulteert er geen winst die ter beschikking gesteld kon worden aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders voor het uitkeren van dividend. In de begroting 2013 is geen bedrag aan dividenduitkering geraamd. In de begroting 2014-2018 is ook geen dividenduitkering geraamd. Recent zijn de statuten aangepast om PPS-financiering mogelijk te maken. Er is daarnaast besloten het aantal waterschapscommissarissen op termijn van twee naar één te brengen.
--	--

Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden SUB-I BV (ZHEW)

Vestigingsplaats	Dordrecht	
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap	
Ingangsdatum	17 september 1998	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	ZHEW SUB-I bv is een 100% dochter van WSHD en is opgericht om het leasecontract van de cross border lease aan te gaan.	
Financieel belang WSH	Een aandelenkapitaal van € 90.756 waarvan gestort € 18.151	
Bestuurlijk belang WSHD	n.v.t.	
Financiële kerncijfers (x € 1 mln.):		
	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	16.092	13.764
-Vreemd vermogen	16.092	13.764
-Jaarresultaat	0	0
Relatie met programma	Zuiveren	
Risico's		
Overige informatie	Binnen deze bv zijn deposito's ondergebracht die dienen voor de jaarlijkse lease betalingen van de cross border lease.	

Gemeenschappelijke regelingen / verenigingen:

1. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffingen en Waardebepaling (SVHW).
2. Aquon.
3. Groenbeheer Hoeksche Waard.
4. Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg.
5. Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC).
6. Het Waterschapshuis.

Daarnaast een vereniging

1. Unie van Waterschappen.

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Vestigingsplaats	Klaaswaal
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Ingangsdatum	1 januari 2005
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De uitvoering van de belastingheffing en invordering van de waterschapsbelastingen is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling SVHW.
Financieel belang WSHD	De bijdrage aan de dienstverlening door SVHW is voor het waterschap in 2014 begroot op € 4.465.000 (2013: € 4.375.000) .
Bestuurlijk belang WSHD	SVHW kent op 1 januari 2014 27 deelnemers. Hollandse Delta heeft zitting in het algemeen bestuur van SVHW met twee deelnemers uit het

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW)

	college van dijkgraaf en heemraden, ieder met een meervoudig stemrecht van drie (totaal 17,6% van de hoeveelheid stemmen). Het dagelijks bestuur van SVHW heeft vijf leden, waaronder één vertegenwoordiger van WSHD. Het voorzitterschap van het algemeen bestuur van SVHW en het dagelijks bestuur van SVHW wordt geleverd door de gemeente Alblasterdam.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	2.162	Cijfers nnb
-Vreemd vermogen	2.256	Cijfers nnb
-Jaarresultaat	1.559	Cijfers nnb
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen	
Risico's	Beperkt	
Overige informatie	Eind 2012 luidde het oordeel van de Waarderingskamer over SVHW dat de uitvoering van de werkzaamheden door SVHW: 'kan verbeterd worden'. Naar aanleiding daarvan is een verbeterplan opgesteld en in uitvoering gebracht. Dit heeft eind 2013, op basis van een tussentijdse controle, geresulteerd in een bijgesteld oordeel van de Waarderingskamer naar: "Voert de werkzaamheden naar behoren uit'.	

Aquon

Vestigingsplaats	Tiel	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 juli 2011	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	AQUON is het instituut voor wateronderzoek voor negen waterschappen. AQUON levert monsterneming, analyse en rapportage van chemisch, fysisch en biologisch onderzoek naar de eigenschappen van het natte milieu. AQUON verzorgt voor WSHD en de andere deelnemers het waterkwaliteitsonderzoek, dat uitgevoerd moet worden als gevolg van wettelijke verplichtingen (zoals zwemwateronderzoek en KRW monitoring). Tevens is het, ten behoeve van de uitvoering en evaluatie van het eigen beleid, noodzakelijk kwaliteit- en kwantiteitsmetingen uit te voeren en daarover te rapporteren.	
Financieel belang WSHD	Het waterschap heeft in 2013 € 4,5 miljoen betaald voor de dienstverlening van Aquon. Tevens is in 2013 van Aquon de eindafrekening van de dienstverlening over 2012 ontvangen van € 123.452 (voordelig) minus een bijdrage voor bovenformatieven van € 19.183.	
Bestuurlijk belang WDHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.	
Financiële kerncijfers (x € 1000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	0	0
-Vreemd vermogen	14.669	16.205
-Jaarresultaat	-	-
Relatie met programma	Water, Zuiveren en Algemene Beleidstaken	
Risico's	Zie overige informatie.	
Overige informatie	In 2013 is de uitvoering van het plan van aanpak "Sturen op Rendement" verder ter hand genomen. In april 2013 is een begrotingswijziging doorgevoerd van € 4.049.000 als gevolg van enkele incidentele en structurele (plan Sturen op Rendement) oorzaken. Het aandeel van de begrotingswijziging voor het waterschap was € 139.958 (o.b.v. de werkelijke en lagere meetvraag). Als gevolg van de afnemende meetvraag voor AQUON als geheel o.a. door de bezuiniging van Hollandse Delta zal de productie van AQUON in 2013 naar verwachting verder dalen tot ca. 11,0 miljoen ILOW punten (11,9 miljoen in 2012). In de organisatie van AQUON heeft in 2013 een wisseling in de directie plaatsgevonden; in juli is een nieuwe algemeen directeur aangesteld en	

Aquon

eind 2013 heeft het hoofd bedrijfsvoering/controller AQUON verlaten. Het in 2012 genomen besluit tot aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling waarbij een algemene borgstelling voor geldleningen is toegevoegd aan de GR is in 2013 goedgekeurd en gepubliceerd.

Gemeenschappelijke Regeling Groenbeheer Hoeksche Waard

Vestigingsplaats	Ridderkerk
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Ingangsdatum	1 januari 2007
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	<p>Groenbeheer Hoeksche Waard is het samenwerkingsverband tussen het waterschap en de gemeenten van de Hoeksche Waard, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021.</p> <p>De belangrijkste taken in het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021 gaan over de kernkwaliteiten van het landschap; dijken en kreken, bomen, natuur en water. Elementen die samen met de openheid van het polderlandschap, de akkers, boomgaarden, boerenerven en dorpen het unieke Hoekschewaardse landschap vormen. Het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021 speelt daarmee in belangrijke mate in op de thema's biodiversiteit, functionele agrobiodiversiteit en recreatie.</p>
Financieel belang WSHD	Financiering gebeurt door vaste bijdragen van de deelnemers en (voor zover nog bestaand) subsidies van provincie en rijk. Hollandse Delta is 50% deelnemer in de GR. De gezamenlijke deelnemers zijn verantwoordelijk voor de kosten. Bij onvoorziene kosten waarvoor geen dekking is uit de algemene reserve wordt een extra bijdrage van de deelnemers gevraagd. De bijdrage voor het waterschap aan GR Groenbeheer bedroeg in 2013 € 150.900.
Bestuurlijk belang WSHD	Er is een algemeen en dagelijks bestuur. De voorzitter voor beide gremia wordt geleverd door het waterschap.
Financiële kerncijfers:	
-Eigen vermogen	31-12-2012 148.903 31-12-2013 153.863
-Vreemd vermogen	116.156 150.609
-Jaarresultaat	27.902 8.914
Relatie met programma	Water en Wegen
Risico's	Er bestaat een financieel risico als gevolg van een niet in evenwicht zijnde begroting.
Overige informatie	<p>In het Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard (SOHW) wordt in het PFO Landschap invulling gegeven aan de uitvoering van het Landschapsbeheerplan Hoeksche Waard 2012-2021. De samenwerking van de gemeenten in de Hoeksche Waard met WSHD komt tot uiting in het bestuur van Groenbeheer, bestaande uit de portefeuillehouders van de afzonderlijk gemeenten in de Hoeksche Waard en de portefeuillehouder van WSHD. Financiering gebeurt door vaste bijdragen van de deelnemers en (voor zover nog bestaand) subsidies van provincie en rijk. Hollandse Delta is voor 50% deelnemer in de GR. De gezamenlijke deelnemers zijn verantwoordelijk voor de kosten. Bij onvoorziene kosten waarvoor geen dekking is uit de algemene reserve wordt een extra bijdrage van de deelnemers gevraagd.</p> <p>Het uitvoeringsprogramma van Groenbeheer HW bestaat uit de volgende onderdelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Het onderhoud van bomen en beplantingen (ca. 21.500 st. vooral op secundaire dijken); * Een kap- en verjongingsplan (boomsaneringsplannen);

Gemeenschappelijke Regeling Groenbeheer Hoeksche Waard

	<p>* Het beheer van krekennatuur (eigendom van Groenbeheer 21 ha en waterschap 61 ha);</p> <p>* Ecologisch beheer van dijkvegetaties (ca. 7 ha).</p> <p>In het jaar 2013 zijn de volgende ontwikkelingen aan de orde geweest::</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ingezette bezuiniging van de gemeentelijke deelnemers op de begroting 2012 werd gecompenseerd door extra bijdragen van de deelnemers in de begroting 2013 en een eenmalige bijdrage van SOHW teneinde een sluitende begroting te krijgen. • Ook voor 2014 is een sobere begroting vastgesteld onder voorwaarde dat er een kerntakendiscussie gevoerd gaat worden. • De kerntakendiscussie is in 2013 ambtelijk voorbereid en zal begin 2014 een bestuurlijk vervolg krijgen. De toekomstige organisatie van Groenbeheer maakt onderdeel uit van de discussie. • Begin 2013 is discussie tussen de gemeentelijke deelnemers en het waterschap ontstaan over baggerkosten in de door Groenbeheer beheerde natuurvriendelijke waterbergingen. Een overeenkomst over het baggerproject 2013 werd daardoor niet getekend. Om uit de impasse te komen is eind 2013 een opdracht verstrekt aan de landsadvocaat om een bindend advies uit te brengen in deze kwestie. • Eind 2013 bereikte Groenbeheer een bericht van de ruilverkaveling Hoeksche Waard Oost (afgerond 2004) dat ruilverkavelingsrente verschuldigd is voor een bedrag van € 936.000 in een keer of ca. € 1,4 miljoen in 26 jaar. Dit betreft de overdracht van 22 ha droge natuur in het kader van de ruimhartige inpassing van de HSL. Een rekening die bij de inmiddels opgeheven projectorganisatie HSL (RWS) thuis hoort. De kwestie wordt uitgezocht. • Het stormrijke najaar heeft geleid tot schade die binnen de begroting kon worden opgevangen. • Het beheer in de natuurvriendelijke waterbergingen leidt op steeds meer plaatsen tot bijzondere en zeldzame flora zoals verschillende soorten orchideeën.
--	--

Gemeenschappelijke regeling Voorne- Putten en Rozenburg

Vestigingsplaats	Brielle	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1-1-2005	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg is een gemeenschappelijke regeling tussen waterschap Hollandse Delta, de gemeenten op Voorne-Putten en de deelgemeente van Rotterdam, Rozenburg. Doel van de regeling is het beheer ingevolge de Archiefwet van overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van niet overgebrachte archiefbescheiden.	
Financieel belang WSHD	Jaarlijkse bijdrage (bij de begroting) vastgesteld in de gezamenlijke kosten.	
Bestuurlijk belang WSHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur van het streekarchief.	
Financiële kerncijfers (€):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	69.052	67.471
-Vreemd vermogen	40.962	40.503
-Jaarresultaat	-1.690	2.668
Relatie met programma	Bedrijfsvoering	

Gemeenschappelijke regeling Voorne- Putten en Rozenburg

Risico's	Door het college van WSHD is besloten om deelname in deze gemeenschappelijke regeling uiterlijk per 1 januari 2018 te beëindigen en daartoe de voorbereidingen te treffen. Door de afdeling bestuurlijke/juridische zaken van de gemeente Brielle wordt hiertoe, in opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg, een voorstel voorbereid. Hierin zal onder andere worden aangegeven wat de financiële/juridische consequenties zijn voor het waterschap Hollandse Delta.
Overige informatie	Waterschap Hollandse Delta participeert als rechtsopvolger van het voormalige waterschap de Brielse Dijkkring in deze gemeenschappelijke regeling. Voor het huidige archief is participatie niet noodzakelijk, aangezien het archief van het waterschap Hollandse Delta voor beheer en toezicht niet ondergebracht is bij dit Streekarchief, maar bij de gemeentelijke archiefdienst Rotterdam (GAR). Het oud archief van de rechtsvoorganger is hier ondergebracht.

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	2010	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Hoogheemraadschap van Rijnland, waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland zijn een gemeenschappelijke regeling aangegaan onder de naam Gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 met als doel het resterende slib van het zuiveringsproces adequaat te verwerken.	
Financieel belang WSHD	WSHD is hoofdelijk aansprakelijk voor de gegarandeerde geldleningen van € 48,8 miljoen (ultimo 2013), de schuldpositie voor de BECinstallatie te Alkmaar (€ 5,4 miljoen) en de gegarandeerde rekening courant voorziening van € 10 miljoen . De garantstelling voor de rekening courant geldt alleen indien HVC daadwerkelijk van deze faciliteit gebruik maakt.	
Bestuurlijk belang WSHD	Eén lid in het algemeen bestuur. Er is geen plaatsvervanger aangewezen.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
GR Slibverwerking 2009		
-Eigen vermogen	0	0
-Vreemd vermogen	18	18
-Jaarresultaat	0	0
N.V. HVC		
-Eigen vermogen	68.145	Cijfers nnb
-Vreemd vermogen	982	Cijfers nnb
-Jaarresultaat	-1.974	Cijfers nnb
Relatie met programma	Zuiveren	
Risico's	Per 31 december 2013 bedraagt de restant hoofdsom van alle aan HVC gegarandeerde geldleningen € 48,8 miljoen . HVC heeft in 2013 geen gebruik gemaakt van een gegarandeerde rekening courant voorziening van € 10 miljoen . In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 4 juli 2013 is besloten dat het aandeelhouderschap B van de GR-slib gecontinueerd wordt. Ten gevolge van deze wijziging is ook de hoogte van de	

Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/ N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

	garantstelling gewijzigd. Door toevoeging van de garantstelling voor de schuldpotitie van de BECinstallatie in Alkmaar is de garantstelling met € 5,4 miljoen verhoogd . HVC betaalt jaarlijks een vergoeding van 1% op het garantstellingsbedrag.
Overige informatie	Het waterschap heeft via de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 haar voormalige belangen van DRSH Zuiverings-slib NV ondergebracht bij de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland(HVC). De waterschappen staan vanaf hun toetreding garant voor de financiering van de activiteiten die HVC voor de waterschappen uitvoert. In het nieuwe B-plus aandeelhouderschap waartoe in de AVA op 4 juli 2013 besloten is, heeft de garantstelling ook betrekking op financiering van investeringen ter verduurzaming van de activiteiten die voor de waterschappen worden uitgevoerd. Zo wordt een deel van de financiering (c.q. de daarvoor benodigde garantstelling) van de bio-energiecentrale (BEC) aan de waterschappen toegerekend aangezien de BEC de groene elektriciteit levert ten behoeve van de bedrijfsvoering van de slibverbrandingsinstallatie(SVI). Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Ter verduidelijking van het vorenstaande is de ballotageovereenkomst B aangepast, inhoudelijk is de bestaande situatie niet gewijzigd. Het continueren van het aandeelhouderschap B betekent derhalve een voortzetting van de huidige situatie c.q. het bestaande principe van kosten- en batendeling.

Het Waterschapshuis

Vestigingsplaats	Amersfoort	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 juli 2010	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Het Waterschapshuis bevordert samenwerking op ICT-gebied tussen waterschappen en andere overheden die actief zijn in de watersector. Er worden ICT-programma's uitgevoerd voor de waterschappen en er worden applicaties beheerd die door meerdere waterschappen gebruikt worden.	
Financieel belang WSHD	Jaarkosten bedragen voor 2013: ca. € 870.000.	
Bestuurlijk belang WSHD	Eén lid en een plaatsvervangend lid in het algemeen bestuur.	
Financiële kerncijfers (* €1.000):		
	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	324	1.334
-Vreemd vermogen(totaal vlottende activa)	8.256	7.720
-Jaarresultaat (na bestemming)	116	781
Relatie met programma	Bedrijfsvoering	
Risico's		
Overige informatie	In december 2012 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot transitie van stichting naar gemeenschappelijke regeling. Voorwaarde was dat in de eerste helft van 2013 een voorstel ontwikkeld zou worden voor de nieuwe structuur van Het Waterschapshuis, HWH 2.0. Hierin moesten de aanbevelingen uit het evaluatierapport van het mislukte TAX-i project worden meegenomen. Dit voorstel is in juli 2013 door het dagelijks bestuur van HWH aangeboden aan het algemeen bestuur van HWH. In het voorstel was onder meer een scenario opgenomen dat voorzorg in het afstoten van facultatieve taken (taken waar niet alle waterschappen aan deelnemen). In het najaar is dit voorstel in opdracht van het algemeen bestuur verder uitgewerkt. De uitwerking resulteerde voor een aantal	

Het Waterschapshuis

	waterschappen, waaronder WSHD, in een onaanvaardbare oplossing. Mede door de bestuurlijke en ambtelijke inspanning van WSHD is in de november vergadering van het algemeen bestuur van HWH dit voorstel weggestemd. Daarvoor in de plaats is besloten dat HWH 2.0 collectieve taken en facultatieve taken blijft uitvoeren, echter met een strikte scheiding. De scheiding moet er voor zorgen dat GR-leden die niet deelnemen aan een product van HWH daar geen risico voor dragen. Eén waterschap (Hunze en Aa's) had voorafgaand aan dit besluit al kenbaar gemaakt de gemeenschappelijke regeling per januari 2014 te verlaten.
--	--

Unie van Waterschappen

Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Vereniging	
Ingangsdatum	1927	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de Unie van Waterschappen. De Unie behartigt de belangen van de waterschappen en zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking tussen de waterschappen. De Unie van Waterschappen treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de regering, internationale instanties, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De Unie neemt deel in veel overleg- en adviesorganen en is betrokken bij de ontwikkeling van het rijksbeleid, regelgeving en beleidsnota's voor waterbeheer. De Unie neemt ook het initiatief zelf onderwerpen op de politieke agenda te zetten. Visie De Unie opereert op basis van de volgende visie: - Leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer, in zowel nationale als internationale context, met als doel: duurzaam waterbeheer. - De Unie is de meest inspirerende gesprekspartner over regionaal waterbeheer en dus aanwezig op plekken waar belangrijke besluiten worden genomen. - We excelleren in strategisch netwerken, spelen adequaat in op veranderingen, nemen initiatieven en zijn communicatief: inspireren en verbinden, zijn volwaardige gesprekspartner en kennen de 'ins and outs' van de Haagse en Brusselse bureaucratie. Hiermee anticipeert het Uniebureau op veranderende wensen van waterschappen, veranderende maatschappelijke vraagstukken en toenemende internationalisering. De beoogde proactieve inzet van het Uniebureau, als ondersteuner van het bestuur, wordt bereikt met een organisatiestructuur die op samenwerking is gericht.	
Financieel belang WSHD	Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. In 2013 is een bijdrage van € 473.248 betaald.	
Bestuurlijk belang WSHD	Het hoogste orgaan van de Unie van Waterschappen is de ledenvergadering. In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting. De ledenvergadering vergadert 4 keer per jaar. Uit de ledenvergadering worden de leden van het bestuur gekozen. De bestuursleden en de voorzitter worden benoemd voor een periode van 3 jaar met de mogelijkheid tot eenmalige herbenoeming. In de Uniecommissies wordt het beleid van de Unie op diverse beleidsterreinen voorbereid. De commissies worden geadviseerd door de werkgroepen. Hierin hebben waterschap medewerkers zitting. Formele besluitvorming vindt plaats in het bestuur en in de ledenvergadering.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	3.111	2.774
-Vreemd vermogen	11.614	11.622
-Jaarresultaat	-337	-1.934

Unie van Waterschappen	
Relatie met programma	Algemene beleidstaken
Risico's	
Overige informatie	De Unie van Waterschappen is de werkgeversorganisatie van ongeveer 10.000 waterschap medewerkers bij 24 waterschappen in Nederland. Het Uniebureau wordt aangestuurd door een directeur. Er wordt gewerkt binnen 4 programma's : -Waterbeleid -Innovatie en internationaal - Moderne overheid -Vereniging en communicatie In totaal werken er circa 60 mensen bij het Uniebureau, dat gevestigd is aan de Koningskade 40 te Den Haag.

2 – Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee WSHD indirect verbonden is. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang, maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang in de indirect verbonden partij, bijvoorbeeld omdat de indirect verbonden partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

Indirect verbonden partijen:

1. Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee (ISGO).
2. Stowa.

Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee

Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee is vanwege de herindeling tussen de gemeenten met ingang van 1 januari 2013 opgehouden te bestaan. Voor het beheer van de archieven van de rechtsvoorganger waterschap Goeree- Overflakkee is een dienstverleningsovereenkomst aangegaan tussen het WSHD en de gemeente Goeree Overflakkee.

Stowa		
Vestigingsplaats	Den Haag (statutair)	
Rechtsvorm	Stichting	
Ingangsdatum	13 september 1971 (als STORA, m.i.v. 1992 STOWA)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven waar waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren.	
Financieel belang WSHD	De reguliere jaarlijkse bijdrage voor 2013 bedraagt € 465.848.	
Bestuurlijk belang WSHD	Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschap vertegenwoordigers in het bestuur van Stowa.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000):	31-12-2012	31-12-2013
-Eigen vermogen	-	-
-Vreemd vermogen	-	-
-Jaarresultaat	-	-
Relatie met programma	Waterkeringen, Watersysteem en Zuiveren	
Risico's		
Overige informatie	Enkele onderwerpen, die momenteel in vanuit STOWA worden opgepakt, gestimuleerd of ondersteund: <ul style="list-style-type: none"> • Innovatie in de afvalwaterzuivering (zoals CENIRELTA); • Ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (grondstoffen-fabriek, energiefabriek); • Integrale oplossingen in de waterketen (bijv. medicijnresten); • Innovatie in de waterveiligheid (o.a. MLV, dijken op veen); • Normering regionale waterkeringen (overstromingsklassen); • Inspectie waterkeringen (Handboek); 	

Stowa

- Studiegroep Pijpleidingen (kennisuitwisseling);
- Innovatie in het Waterbeheer (flexibel peilbeheer, visvriendelijke gemalen);
- Toekomstig waterbeheer (Deltaproof);
- Watergovernance (relatie met WGC).

4.8 Bedrijfsvoering

Formatie en bezetting

De formatie van Hollandse Delta bedroeg bij aanvang van 2013 523,57 formatieplaatsen. Op basis van het D&H besluit van 12 maart 2013 zijn daar per 1 april 2013 twee formatieplaatsen aan toegevoegd. Dit betreft een tijdelijke, gesubsidieerde uitbreiding van de formatie ten behoeve van het project Anammox life+. Over 2013 bedroeg de gemiddelde bezetting 96,4 %.

Afdeling	formatie	Bezetting
	31 december 2013	31 december 2013
Directieraad	4,93	5,00
Concerncontrol	6,00	6,00
Faciliteiten	32,58	29,88
Financiën	23,58	23,29
Informatisering & Automatisering	23,00	21,34
P&O/KAM	20,20	17,23
Bestuurlijke & Juridische Zaken	36,10	33,86
Vergunningverlening	27,32	24,54
Handhaving	23,29	22,55
Technologie en Beleid	17,31	17,39
Technisch onderhoud	53,24	54,05
Zuiveren	34,13	33,86
Plannen & Regie	40,26	44,15
Data & Advies	35,24	34,24
Projecten & Uitvoering	64,64	56,89
Beheer & Onderhoud	80,75	80,14
Stelpost formatie en ontwikkeling	1,00	--
TB project Anammox life+	2,00	2,00
Totaal	525,57	506,41

Ziekteverzuim

Op 1 januari 2013 bedroeg het verzuim over de afgelopen twaalf maanden 4,6 % met een meldingsfrequentie van 1,24 meldingen per medewerker, op 31 december 2013 was het 4 % over de laatste 12 maanden en de meldingsfrequentie 1,25.

Inhuur

Hollandse Delta beschikt over een flexibele schil voor de opvang van pieken in het werk als gevolg een tekort aan capaciteit en/of kennis. In dit onlosmakelijk onderdeel van de arbeidsorganisatie wordt voornamelijk inhuur ingezet.

Uren inhuur	2012	2013
Totaal	82954	92640
Hoogwaterbeschermingsprogramma	16146	42135
Overige activiteiten	66808	50505

Ten opzichte van 2012 zien wij in 2013 een stijging van het aantal uren ten behoeve van inhuur. Deze stijging is volledig toe te schrijven aan de versnelling van het extern gefinancierde Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Verloop

In 2013 hebben 16 medewerkers (13,5 fte) Hollandse Delta verlaten. Daarmee kwam het verlooppercentage op 2,7%. Dat is een relatief laag percentage en toe te schrijven aan een stagnerende arbeidsmarkt. Voornaamste redenen van vertrek waren flexibele pensionering, andere baan buiten het waterschap en niet verlengen (tijdelijke) aanstelling.

Verjongen en verkleuren

Dit programma kende een tweede traject. In het afgelopen jaar hebben 12 jongeren via een tijdelijk aanstelling kennis gemaakt met Hollandse Delta. In dit jaar zijn ook de voorbereidingen getroffen voor de traineepool die in 2014 is gestart. Aan de traineepool neemt ook het waterschap Rivierenland en de hoogheemraadschappen Rijnland, Hollands Noorderkwartier en Schieland en de Krimpenerwaard deel. De traineepool bestaat uit 16 trainees die recent zijn afgestudeerd op technisch HBO/WO niveau. Hollandse Delta heeft er daarvan vier vast in de gelederen.

Het programma Verjongen en verkleuren werkt aan de lange termijn personeelsvoorziening voor Hollandse Delta. Het motto hiervoor is verwoord in het volgende strategische doel: **Voldoende, betrokken en competente medewerkers die een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelen van het waterschap”;**

Management Development

Het MD-programma is een leer & ontwikkeltraject voor alle leidinggevenden. Dit zijn de teamleiders, afdelingshoofden en directeurs. Totaal 45 personen. In het MD traject gaat individueel en groepsgewijs leren hand in hand samen. Vanaf mei zijn in gemengde samenstelling leergroepen aan de slag gegaan met diverse onderwerpen uit de praktijk van onze organisatie. In september is de tweede serie leergroepen van start gegaan. De uitkomsten van de leergroepen worden besproken tijdens werkconferenties. Op basis daarvan worden verbeteractiviteiten uitgevoerd.

Integriteit

In dit jaar is de online dilemmatraining geïntroduceerd. Via deze training krijgen medewerkers **verschillende dilemma's m.b.t. integriteit voorgelegd waarin zij een keuze moeten maken. De** resultaten van de training worden tot een anonieme rapportage voor het werkoverleg verwerkt.

4.9 EMU-saldo

De waterschappen zijn in het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU) verplicht financiële informatie op kwartaalbasis aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) te verstrekken. Ten behoeve van deze gegevensverstrekking is er tussen de waterschappen en het CBS een convenant afgesloten. Deze informatie wordt door het CBS onder andere gebruikt voor de verplichte aanlevering van kwartaalinformatie over overheden aan de Europese Commissie.

In het jaarverslag moeten de waterschappen verplichte informatie opnemen over het EMU-saldo. Voor het verslagjaar zijn deze onderdelen in onderstaand schema opgenomen.

Opbouw EMU-saldo

Omschrijving		Jaarrekening 2013	Jaarrekening 2012
(bedragen x € 1.000)			
1	EMU exploitatiesaldo		
	Saldo exploitatiebegroting naar kosten- en opbrengstsoorten	812	3.742
+	Dotaties aan reserves	8.473	3.472
-/-	Onttrekkingen aan reserves	-7.041	-17.924
-/-	geactiveerde lasten	-10.236	-4.931
	Totaal EMU exploitatiesaldo	-7.992	-15.641
2	Invloed investeringen		
	Bruto-investeringsuitgaven (excl. geactiveerde lasten en rente tijdens de bouw)	-55.409	-49.654
+	Investeringsubsidies	39.495	27.656
+	Verkoop van materiele en immateriele vaste activa	16.605	9.519
+	Afschrijvingen	21.688	35.052
	Totaal invloed investeringen	22.379	22.573
3	Invloed voorzieningen		
+	Toevoegingen aan voorzieningen	1.740	2.724
-/-	Onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie (vrijval)	0	-976
-/-	Onttrekkingen rechtstreeks uit voorzieningen	-759	-2.249
	Totaal invloed voorzieningen	981	-501
4	Deelnemingen en aandelen		
-/-	Boekwinst	0	0
+	Boekverlies	0	0
	Totaal invloed deelnemingen en aandelen	0	0
	Geraamd Emu-saldo WSHD	15.368	6.431
	1. Maximaal Emu-tekort o.b.v. macroreferentiewaarde	-17.236	-17.236
	Verschil (+ = ruimte; - = tekort)	32.604	23.667

Het maximale EMU-tekort voor de waterschappen is door het Rijk geschat op € 311,1 miljoen in 2013. Het aandeel per waterschap is gebaseerd op de verhouding van de netto-kosten per waterschap. Door de Unie van Waterschappen is het aandeel voor WSHD berekend op 5,54%, wat overeenkomt met een maximaal EMU-tekort van € 17,2 miljoen.

Dit is exclusief een claim voor aanvullende ruimte van € 100 miljoen in verband met de van het Rijk overgenomen financiering van het HWBP die de Unie van Waterschappen heeft ingebracht.

Uit de berekening blijkt WSHD bij de jaarrekening 2013 een EMU-overschot te hebben. In het wetsvoorstel Wet houdbare overheidsfinanciën is opgenomen dat gestuurd gaat worden op de

macronorm voor het Emu-saldo van de gezamenlijke medeoverheden (gemeenten, provincies en waterschappen). Als macro sprake is van een overschrijding dan moeten maatregelen worden genomen. Hierbij dienen de individuele referentiewaarden een aanknopingspunt om te bepalen welke organisatie met maatregelen moet komen.

4.10 Rechtmatigheid

Inleiding

De door de Verenigde Vergadering op grond van artikel 109 lid 2 van de Waterschapswet aangewezen accountant voert een controle uit op de jaarrekening van waterschap Hollandse Delta.

De accountantscontrole is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- **het rechtmatig ('volgens geldende regels') tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties;**
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college van dijkgraaf en heemraden opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (AMvB) te stellen regels als bedoeld in artikel 98a Waterschapswet (deze maatregelen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Financiële rechtmatigheid

In deze paragraaf wordt ingegaan op de rechtmatigheid in het kader van de jaarrekening. Bij rechtmatigheid in het kader van de jaarrekening is er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Bij de jaarrekening moeten de baten en lasten en balansmutaties tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder de waterschapsverordeningen. Dit wordt de financiële rechtmatigheid genoemd.

Ten aanzien van de rechtmatigheid zijn de artikelen 108 en 109 van de Waterschapswet van belang. In artikel 108 van de Waterschapswet wordt bepaald dat het algemeen bestuur bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vaststelt. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Bij besluit van 26 september 2013 heeft de verenigde vergadering deze Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie geactualiseerd. Artikel 109 van de Waterschapswet geeft aan dat het algemeen bestuur bij verordening regels vast stelt voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.

De rechtmatigheid wordt getoetst aan de hand van het 'Normenkader rechtmatigheid'. Een aanvullend toetsingscriterium in het kader van rechtmatigheid betreft de begrotingsrechtmatigheid. Voor de controle steunt de accountant voor een belangrijk deel op de bevindingen uit de interne controle van het waterschap zelf.

Interne controle 2013

Op 6 augustus 2013 heeft het college van dijkgraaf en heemraden het 'Interne controleplan waterschap Hollandse Delta 2013' vastgesteld. Het interne controleplan zoomt in op een tiental financiële processen, te weten:

1. Inkoop en aanbesteden
2. Personeelskosten
3. Afschrijvingen
4. Treasury
5. Bijdragen aan derden
6. Belastingen
7. Bijdragen van derden
8. Reserves en voorzieningen
9. Overige opbrengsten

10. Investeringsen.

De interne controle is uitgevoerd conform het door het college van dijkgraaf en heemraden **vastgestelde 'Interne controleplan 2013'**. Naar aanleiding van de uitgevoerde interne controles worden met het management afspraken gemaakt ter verbetering van processen en beheersmaatregelen. Deze afspraken komen bijeen in een organisatiebrede verbeteragenda.

Normenkader rechtmatigheid

De rechtmatigheid wordt getoetst aan de hand van het Normenkader Rechtmatigheid. Het normenkader omvat de relevante wet- en regelgeving (Europees, nationaal, provinciaal) voor de belangrijkste processen met financiële consequenties. Ook bevat het normenkader de relevante regelgeving van het waterschap zelf.

Het normenkader wordt periodiek geactualiseerd. De laatste actualisatie heeft plaatsgevonden in de bijeenkomst van de Verenigde Vergadering 28 november 2013. Het college van dijkgraaf en heemraden heeft het normenkader geoperationaliseerd met een toetsingskader.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheerhandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde Programmabegroting 2013. Afwijkingen tussen de programmabegroting en de jaarrekening worden in de jaarrekening toegelicht. Door het vaststellen van de jaarrekening door de verenigde vergadering worden de uitgaven alsnog geautoriseerd. Het gaat hier om afwijkingen waarbij het college van dijkgraaf en heemraden bij het doen van de uitgaven binnen het door de verenigde vergadering uitgezette beleid zijn gebleven. Het is zijn algemeenheid niet de bedoeling dat de accountant deze overschrijdingen betreft bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven.

Programmaplan

Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de verenigde vergadering. In het onderstaande overzicht netto-lasten per programma opgenomen als uitgangspunt voor de evaluatie van de begrotingsrechtmatigheid.

Programma (bedragen x € 1.000)	Netto- lasten Begroting 2013 (na wijziging)	Jaar- rekening 2013 lasten	Saldo 2013 lasten	Voordeel/ nadeel	Oorzaak afwijking							
					1	2	3	4	5	6	7	
1. Waterkeringen	12.802	12.823	21	Nadeel			x					
2. Water	42.814	39.199	-3.615	Voordeel								
3. Zuiveren	53.586	52.987	-599	Voordeel								
4. Wegen	8.454	7.000	-1.454	Voordeel								
5. Algemene beleidstaken	10.365	9.744	-621	Voordeel								
6. Algemene dekkingsmiddelen	-128.021	-122.564	5.457	Nadeel			x					
Totaal/Resultaat	0	-811	-811									

Bij de toetsing van de begrotingsafwijkingen kunnen de volgende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend:

Nr.	Omschrijving:	A	B
1.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend.		x
2.	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die ten onrechte niet tijdig aan de verenigde vergadering zijn voorgelegd. Bijvoorbeeld,		

	de overschrijding was bij de 2e Tussenrapportage al bekend, maar ten onrechte niet opgenomen in de begrotingswijziging.		x
3.	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid welke niet tijdig konden worden gesignaleerd dan wel niet hoefden te worden gesignaleerd, waardoor deze niet opgenomen zijn in een begrotingswijziging.	x	
4.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendeekkende omzet, dan wel passen binnen het betreffende begrotingsprogramma.	x	
5.	Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen.	x	
6.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de verenigde vergadering immers nog geen besluit genomen.		x
7.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. Afhankelijk van het tijdstip van constatering hebben deze overschrijdingen gevolgen voor de rechtmatigheid: <ul style="list-style-type: none"> - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar 	x	x

A: De overschrijding is onrechtmatig, maar deze telt niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

B: De overschrijding is onrechtmatig, en telt mee voor in het rechtmatigheidsoordeel.

Toelichting

Bij het programma Waterkeringen en bij de Algemene dekkingsmiddelen is sprake van een begrotingsoverschrijding. Gezien de geringe netto-overschrijding van het programma Waterkeringen wordt deze niet afzonderlijk toegelicht in deze paragraaf. Het saldo van de **algemene dekkingsmiddelen is € 5,5 mln. nadelig**. Dit nadeel kent twee belangrijke oorzaken. In de eerste plaats is de netto belastingopbrengst lager dan begroot. Een nadere analyse van de waterschapsbelasting is opgenomen in de paragraaf waterschapsbelastingen. In de tweede plaats is sprake van een lagere doorbelasting van de ondersteuning en bedrijfsvoering naar de **programma's dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door minder directe uren dan bij de** begroting aangenomen. Hierdoor ontstaat een nadeel bij de algemene dekkingsmiddelen. Hiertegen over **staat een voordeel op de overige programma's. De kostenverdeling vindt, conform de beleidsnota** Doorbelasting indirecte kosten, bij de jaarrekening plaats. Derhalve kan en hoeft deze overschrijding niet eerder gesignaleerd te worden en telt de overschrijding niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Investeringsprojecten

Bij de volgende investeringsprojecten is sprake van een overschrijding van de bruto-uitgaven (**x € 1.000**):

Projectnr.	Investeringsproject / krediet	Krediet bruto	Totale besteding	Over- schrijding
7001007000	Planvorming Hellevoetsluis	1.273	1.279	6
7103300078	Aanpassen elctr.install.gemaal Trouw	542	557	15
7103300093	WB Putten; vispassage stuw Garsdijk	40	46	6
7304100110	RWZI Oostvoorne: renovatie	4.610	4.633	23
7405120091	F245 Middelharnis-Melissant	1.070	1.085	15

Toelichting

Hierna worden de oorzaken van de overschrijdingen groter dan € 10.000 toegelicht.

7103300078 Aanpassen elektrische installatie gemaal Trouw

Tijdens de nazorgperiode is bij de wateroverlast in oktober een aantal punten tot verbetering geconstateerd. Bij een normale bedrijfsvoering zouden deze punten niet gesignaleerd zijn. De verbeterpunten zijn uitgevoerd en zijn de oorzaak van de overschrijding. De overschrijding past binnen het bestaande beleid.

7304100110 RWZI Oostvoorne: renovatie

De overschrijding wordt met name veroorzaakt door extra interne begeleidingsuren als gevolg van een geschil met de aannemer. De overschrijding past binnen het bestaande beleid.

7405120091 F245 Middelharnis-Melissant

De overschrijding wordt veroorzaakt door de geactiveerde bouwrente. In de oorspronkelijke raming werd er vanuit gegaan dat deze investering in 2012 zou worden afgerond. Doordat dit 2013 is geworden is de geboekte bouwrente hoger. De overschrijding past binnen het bestaande beleid.

Eindconclusie begrotingsrechtmatigheid

De geconstateerde overschrijdingen zijn onrechtmatig, maar tellen niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

Aanbestedingsdossiers

In de interne controle is bij vijf aanbestedingsdossiers onrechtmatig inkopen geconstateerd voor een totaalbedrag van **circa € 528.000**. De geconstateerde fouten betreffen rechtmatigheidsfouten die meetellen in het rechtmatigheidsoordeel. Bij twee andere aanbestedingsdossiers is sprake is van vormfouten, deze tellen niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.

JAARREKENING 2013

5 Balans 2013

5.1 Balans per 31 december

Balans per 31 december 2013					
Bedragen x € 1.000					
ACTIVA	2013	2012	PASSIVA	2013	2012
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	14.204	14.477	Eigen vermogen		
Materiële vaste activa	257.979	269.262	Algemene reserves	12.698	11.763
Financiële vaste activa	11.062	13.018	Overige bestemmingsreserves	17.271	13.033
			Nog te bestemmen resultaat	812	3.742
				30.781	28.538
			Voorzieningen	7.870	7.754
			Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer	237.854	251.492
Totaal vaste activa	283.245	296.757	Totaal vaste passiva	276.505	287.784
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Kortlopende vorderingen	12.659	15.739	Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar	11.871	6.333
Overlopende activa	19.377	13.279	Overlopende passiva	46.021	32.262
Liquide middelen	19.116	604			
Totaal vlottende activa	51.152	29.622	Totaal vlottende passiva	57.892	38.595
TOTAAL	334.397	326.379	TOTAAL	334.397	326.379

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbestemming

De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met het gestelde in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen (RBVW).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan in het jaar volgend op het jaar van afronding van het onderzoek/ontwikkeling. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden als last verantwoord in het jaar van afsluiten van de geldlening.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief door de derde wordt geëxploiteerd, maar nooit langer dan de afschrijvingstermijn die het waterschap zelf voor vergelijkbare activa hanteert.

De overige immateriële vaste activa worden in 5 jaar afgeschreven, tenzij gemotiveerd wordt dat een langere periode passender is. In voorkomende gevallen wordt de afwijkende afschrijvingstermijn vermeld bij de toelichting op de immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op slijtende investeringen wordt lineair afgeschreven volgens de verwachte levensduur, waarbij de afschrijving aanvangt in het jaar volgend op het moment van ingebruikneming. Hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Materieel vast actief	Afschrijvingstermijn
Vervoermiddelen	
Bedrijfsauto's	5 jaar
Trekkers en strooiwerktuigen, maai- en veegboten	8 jaar
Machines, apparaten en werktuigen	
Machines, apparaten en werktuigen	5 jaar
Bedrijfsgebouwen	
Centrale werkplaatsen	25 jaar
Kantoormeubilair, inrichting	10 jaar
Kantoren	40 jaar
Telefooninstallaties	5 jaar
Technische installaties	15 jaar
Computerhardware (en software dat onderdeel is van de hardware)	5 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Grond	0 jaar
Waterbouwkundige werken	
Waterkeringen	30 jaar
Waterlopen	30 jaar
Gemalen waarvan:	
- bouwkundig	30 jaar
- mechanisch/elektrisch (pompen)	15 jaar
Storingsapparatuur (noodstroom e.d.)	20 jaar
Stuwen, duikers	25 jaar
Telemetrie (technische besturingsystemen)	15 jaar
Bruggen en sluizen	30 jaar
Wegenbouwkundige werken	
Renoveren verkeersregelinstallaties en openbare verlichting	15 jaar
Vervangen verkeersregelinstallaties en openbare verlichting	20 jaar
Wegen, aanleg en aanpassingen, inclusief bomen	15-25 jaar
Zuiveringstechnische werken	
Transportgemalen waarvan:	
- bouwkundig	30 jaar
- mechanisch/elektrisch	15 jaar
Transportleidingen/persleidingen	40 jaar
Zuiveringsinstallaties en slibverwerkingsinstallaties, waarvan:	
- bouwkundig	30 jaar
- mechanisch/elektrisch	15 jaar
Overige materiële vaste activa	
Overig	op basis van verwachte gebruiksduur

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financial leasing

Activa waarvoor het waterschap financiële leasecontracten is aangegaan en waarbij het economisch eigendom bij het waterschap berust, zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het Waterschapsbesluit) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 4.1 Waterschapsbesluit sprake als het waterschap participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA**Vorderingen en overlopende activa**

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte kans op oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

VASTE PASSIVA**Voorzieningen**

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen voor (voormalig) personeel en bestuur is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

VLOTTENDE PASSIVA**Vlottende passiva**

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door het waterschap gewaarborgd zijn, zijn deze toegelicht onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen.

5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2013

VASTE ACTIVA

Immateriële - en materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Immateriële vaste activa		
Onderzoek en ontwikkeling	3.556	2.572
Bijdragen aan activa in eigendom van overheden	9.159	8.650
Overige immateriële activa	1.489	3.255
Totaal immateriële vaste activa	14.204	14.477
Materiële vaste activa		
Werken in exploitatie		
Gronden en terreinen	8.797	9.659
Vervoermiddelen en werktuigen	1.379	1.185
Bedrijfsgebouwen	14.983	15.408
Overige bedrijfsmiddelen	619	793
Waterkeringen	4.356	4.824
Watergangen en kunstwerken	57.892	55.942
Zuiveringstechnische werken	128.779	134.472
Wegen	14.720	15.110
Vaarwegen en havens	0	0
Totaal werken in exploitatie	231.525	237.393
Onderhanden werken	26.454	31.869
Totaal materiële vaste activa	257.979	269.262
Totaal immateriële - en materiële vaste activa	272.183	283.739

Onder handen werken

Voor HWBP projecten worden de subsidies op het onderhanden werk pas in mindering gebracht als de subsidiebeschikkingen zijn ontvangen.

Verloopoverzicht immateriële - en materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa		Totaal
		In exploitatie	Onderhanden	
Boekwaarde per 1 januari 2013	14.477	237.394	31.869	283.740
Investerings	14.678	16.187	35.367	66.232
Bijdragen van derden	-10.942	-4.377	-24.176	-39.495
Afschrijvingen	-4.009	-17.679	0	-21.688
Desinvesteringen en overboekingen	0	0	-16.605	-16.605
Boekwaarde per 31 december 2013	14.204	231.525	26.455	272.183

Het totaal aan afschrijvingen in 2013 bedraagt € 21,7 miljoen.

Financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Deelnemingen en effecten	239	239
Leningen aan personeel	2	11
Leningen aan bedrijven	10.821	12.768
Totaal financiële vaste activa	11.062	13.018

Deelnemingen en effecten

Betreft hoofdzakelijk de waarde van 2.036 aandelen van de NV Nederlandse Waterschapbank. In 2013 is geen dividend ontvangen.

Leningen aan personeel

Betreft aan personeel verstrekte leningen ten behoeve van autofinanciering. De betreffende regeling is inmiddels ingetrokken.

Leningen aan bedrijven

De leningen aan bedrijven betreft het deposito bij de NWB die betrekking heeft op de Cross Border Lease zuiveringstechnische werken. Dit deposito heeft een looptijd tot en met 2023. Zie verder de toelichting onder 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen'.

Tevens zijn onder deze post de verstrekte leningen aan de leasemaatschappij voor transportmiddelen verantwoord.

VLOTTENDE ACTIVA

Kortlopende vorderingen

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Vorderingen opgelegde waterschapsbelastingen	11.124	14.411
Af: dubieuze belastingdebiteuren	-1.977	-1.826
Vorderingen waterschapsbelastingen	9.147	12.585
Overige vorderingen	3.549	3.198
Af: dubieuze overige debiteuren	-37	-44
Overige vorderingen	3.512	3.154
Totaal kortlopende vorderingen	12.659	15.739

Voor de belastingdebiteuren geldt een betaaltermijn van twee maanden of, als een machtiging voor automatisch incasso is afgegeven, 10 maanden. De vorderingen zijn met inachtneming van deze betaaltermijn direct opeisbaar. De nog op te leggen aanslagen over 2013 en voorgaande jaren zijn gerubriceerd onder overlopende activa.

In het saldo van de 'vorderingen waterschapsbelastingen' is rekening gehouden met een bedrag voor dubieuze debiteuren van € 2 miljoen. Het bedrag is berekend op basis van ontvangen informatie van SVHW betreffende vorderingen over de jaren 2005-2013 (zie paragraaf waterschapsbelastingen). Daarnaast is voor de overige debiteuren een aanvullende voorziening gevormd op basis van de geschatte oninbaarheid.

Het saldo van de vorderingen waterschapsbelastingen per 31 december 2013 bedraagt 6,88% van de totaal opgelegde belastingaanslagen in 2013 (2012: 8,54%).

De overige vorderingen hebben hoofdzakelijk betrekking op nog te ontvangen bijdragen van (andere) overheden en nog te ontvangen huren en erfpachten.

Overlopende activa

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Te vorderen omzetbelasting	49	4
Nog op te leggen waterschapsbelastingen	8.323	8.987
Nog te ontvangen bedragen	3.338	1.659
Vooruitbetaalde bedragen	641	475
Nog te ontvangen subsidies	5.133	1.434
Overige overlopende activa	1.893	720
Totaal overlopende activa	19.377	13.279

De belangrijkste posten die per ultimo 2013 onderdeel uitmaken van de nog te ontvangen bedragen zijn:

- Nog te ontvangen bijdragen van Rijk, provincie en gemeenten van in totaal € 2,2 miljoen;
- Rente Cross Border Lease deposito 2013 van € 0,6 miljoen;
- Terug te vorderen btw over de jaren 2011, 2012 en 2013 van € 0,4 miljoen;
- Teruggave basispremie WAO van Belastingdienst € 0,1 miljoen.

De post vooruitbetaalde bedragen bestaat hoofdzakelijk uit facturen die betrekking hebben op het jaar 2014.

De nog te ontvangen subsidies betreffen met name:

- Van het Rijk nog te ontvangen bijdragen HWBP voor een totaalbedrag van € 3,5 miljoen;
- Bijdragen van de provincie met betrekking tot fietspaden voor een bedrag van € 1,1 miljoen;
- Bijdrage van de provincie in verband met de afrit A16 voor een bedrag van € 0,5 miljoen.

De overige overlopende activa betreffen hoofdzakelijk de door SVHW over 2013 en voorgaande jaren ontvangen voorschotten waterschapsbelastingen per ultimo 2013 (€ 1,3 miljoen) en het nog met Aquon te verrekenen bedrag van € 0,5 miljoen hetgeen betrekking heeft op het betaalde voorschot over 2013.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Kas	0	1
Bank	19.116	603
Totaal liquide middelen	19.116	604

In augustus 2013 is besloten tot afschaffing van de centrale kas. Het aanwezige kassaldo is gestort op de bankrekening.

VASTE PASSIVA**Eigen vermogen**

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat van de programmarekening na bestemming. Het eigen vermogen is in 2013 toegenomen met € 2,2 miljoen en bedraagt per 31 december 2013 € 30,8 miljoen.

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Algemene reserves		
Reserve programma Waterkeringen	829	724
Reserve programma Water	2.544	1.197
Reserve programma Zuiveren	5.634	2.827
Reserve programma Wegen	843	0
Reserve programma Algemene beleidstaken	2.848	7.015
Totaal algemene reserves	12.698	11.763
Overige bestemmingsreserves		
Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH	2.341	2.902
Reserve egalisatie Cross Border Lease	2.958	3.549
Reserve Waterkwaliteitsspoor en ISA	0	304
Bestemmingsreserve BBVW Zuiveringsbeheer	0	402
Bestemmingsreserve BBVW Wegenbeheer	938	1.407
Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC	601	455
Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD	373	683
Bestemmingsreserve Planvormingskosten dijkversterkingen	3.327	3.327
Bestemmingsreserve fractiekostenvergoedingen	4	4
Reserve vervangingsinvesteringen	838	0
Reserve egalisatie geactiveerde lasten	2.368	0
Reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren	1.936	0
Reserve vervangingsinvesteringen Wegen	1.587	0
Totaal overige bestemmingsreserves	17.271	13.033
Totaal reserves	29.969	24.796
Nog te bestemmen resultaat programmarekening	812	3.742
Totaal eigen vermogen	30.781	28.538

Verloopoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 1-jan	Storting	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Saldo 31-dec
Algemene reserves					
Reserve programma Waterkeringen	724			105	829
Reserve programma Water	1.198	304		1.042	2.544
Reserve programma Zuiveren	2.827			2.808	5.635
Reserve programma Wegen	0			843	843
Reserve programma Algemene beleidstaken	7.015	1.075		-5.242	2.848
Totaal Algemene reserves	11.764	1.379	0	-444	12.699
Overige bestemmingsreserves					
Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH	2.902		561		2.341
Reserve egalisatie Cross Border Lease	3.549		592		2.957
Reserve Waterkwaliteitsspoor en ISA	304		304		0
Bestemmingsreserve BBVW Zuiveringsbeheer	402		402		0
Bestemmingsreserve BBVW Wegenbeheer	1.407		469		938
Bestemmingsreserve Gegarandeerde geldlening HVC	455	146			601
Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD	683		309		374
Bestemmingsreserve Planvormingskosten dijkversterkingen	3.327				3.327
Bestemmingsreserve fractiekostenvergoedingen	4				4
Bestemmingsreserve budgetoverheveling	0		663	663	0
Reserve vervangingsinvesteringen	0	838			838
Reserve egalisatie geactiveerde lasten	0	2.368			2.368
Reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren	0			1.936	1.936
Reserve vervangingsinvesteringen Wegen	0			1.587	1.587
Totaal overige bestemmingsreserves	13.033	3.352	3.300	4.186	17.271
Totaal reserves	24.797	4.731	3.300	3.742	29.970

*het hierboven opgenomen verloopoverzicht reserves is exclusief het nog te bestemmen resultaat van de programmarekening 2013.

Algemene reserves

De algemene reserves hebben geen specifieke bestemming en fungeren als "weerstandsvormogen" van de organisatie. De algemene reserves dienen in eerste instantie om eventuele toekomstige financiële tegenvallers van algemene aard op te kunnen vangen.

Resultaatbestemming 2012

De resultaatbestemming 2012 heeft plaatsgevonden op grond van het besluit van de Verenigde Vergadering van 27 juni 2013. Het resultaat van € 3.742.305 is voor een bedrag van € 4.185.522 toegevoegd aan de verschillende bestemmingsreserves en verder zijn de algemene reserves gemuteerd voor een bedrag van -/- € 443.217.

Overige mutaties algemene reserves

De algemene reserve programma Water is verhoogd met € 303.618 als gevolg van het besluit bij de jaarstukken 2012 van de Verenigde Vergadering van 27 juni 2013 waarbij gelijktijdig de bestemmingsreserve Waterkwaliteitsspoor en ISA is opgeheven. Verder heeft een toevoeging plaatsgevonden aan de Reserve Algemene beleidstaken voor een bedrag van € 1.074.987 op grond van het besluit van de Verenigde Vergadering van 22 november 2012 (vaststelling programmabegroting 2013).

Overige bestemmingsreserves

Bij besluit ter vaststelling van de jaarstukken 2012 van 27 juni 2013 heeft de Verenigde Vergadering besloten de bestemmingsreserve budgetoverheveling 2011 naar 2012, die ultimo 2012 een saldo van nihil had, op te heffen.

Voorts heeft de Verenigde Vergadering in dezelfde vergadering besloten de volgende bestemmingsreserve in te stellen:

- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen Zuiveren voor een bedrag van € 1.935.661;
- Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen Wegen voor een bedrag van € 1.587.256;
- Bestemmingsreserve budgetoverheveling 2012 naar 2013 voor een bedrag van € 662.605.

Reserve egalisatie Subsidie SVI-DRSH

Voor de bouw van de slibverbrandingsinstallatie van DRSH Zuiverings-slib NV te Dordrecht is in het verleden een subsidie ontvangen van Rijkswaterstaat. Bij de bouw van de installaties werden aanvankelijk aanvullende eisen gesteld ten aanzien van het reduceren van slib, c.q. de verwerking van slib. Echter, door te kiezen voor de oprichting van DRSH Slibverwerking NV waren deze aanvullende eisen per installatie niet nodig. De uiteindelijk in 1994 door Rijkswaterstaat toegekende subsidie is gebaseerd op de bouw van vijf installaties. Jaarlijks vindt gedurende 25 jaar, tot en met 2019, een vrijval plaats ten gunste van het beleidsproduct gezuiverd afvalwater. In 2013 is, conform de Programmabegroting 2013 een bedrag van € 561.000 vrijgevallen. De reserve heeft per 31 december 2013 een omvang van € 2.340.634.

Reserve egalisatie Cross Border Lease

Op 1 oktober 1998 is door één van de rechtsvoorgangers van WSHD (Zuiverings-schap Hollandse Eilanden en Waarden) een Cross Border Lease transactie (CBL) afgesloten met investeerders en banken in de Verenigde Staten. Deze transactie betreft een overeenkomst over de verhuur en huur van 20 rioolwaterzuiveringsinstallaties, waarmee in 1998 een financieel rendement is behaald van circa € 15 mln. Met dit resultaat is een reserve CBL gevormd, van waaruit gedurende 20 jaar, tot en met 2018, een bedrag vrijvalt van € 591.600 ten gunste van het beleidsproduct gezuiverd afvalwater. In 2013 is, conform de Programmabegroting 2013 een bedrag van € 591.600 vrijgevallen. De reserve heeft per 31 december 2013 een omvang van € 2.957.561.

Reserve Waterkwaliteitsspoor en ISA

Deze reserve was ingesteld ten behoeve van het project Stimulering waterkwaliteitsspoor ISA Hoeksche Waard. Bij besluit van de Verenigde Vergadering van 27 juni 2013 is deze reserve opgeheven en toegevoegd aan de algemene reserve Watersystemen.

Bestemmingsreserve BBVW Zuiveringsbeheer

De kosten voor groot onderhoud moeten in de exploitatiebegroting worden opgenomen. Om schommelingen in de uitgaven te voorkomen en de kosten gelijkmatig over een periode van vijf jaar te verdelen is de bestemmingsreserve BBVW Zuiveringsbeheer gevormd, die tot en met 2013 is ingezet voor compensatie van de exploitatielasten. In 2013 is, conform de Programmabegroting 2013, een bedrag van € 401.750 vrijgevallen en daarmee is het saldo per 31 december 2013 nihil.

Bestemmingsreserve BBVW Wegenbeheer

De kosten voor groot onderhoud moeten in de exploitatiebegroting worden opgenomen. Om schommelingen in de uitgaven te voorkomen en de kosten gelijkmatig over een periode van vijf jaar te verdelen is de bestemmingsreserve BBVW Wegenbeheer gevormd. Bij de behandeling van het concept MJB 2012-2016 is geconstateerd dat voor de jaren 2012, 2013, 2014 en 2015 rekening is gehouden met een geraamde onttrekking van € 469.000 per jaar. Ultimo 2010 was de stand van de reserve hiervoor ontoereikend. Bij het besluit tot vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2010 heeft de VV besloten een bedrag van € 1.775.420 aan de bestemmingsreserve toe te voegen om de tot en met 2015 geraamde jaarlijkse onttrekking van € 469.000 ten behoeve van de RBVW effecten in de uitgaven voor groot onderhoud, op te vangen. In 2015 is de laatste onttrekking voorzien en is de reserve nihil. Hiermee is in de

meerjarenramingen rekening gehouden. De onttrekking voor 2013 **bedraagt € 469.000**. De reserve heeft per 31 december 2013 **een omvang van € 938.001**.

Bestemmingsreserve gegarandeerde geldlening HVC

Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 en is bestemd voor de (gedeeltelijke) dekking van eventuele aanspraken op de garantstelling die door WSHD is verstrekt voor een door HVC afgesloten geldlening. Er heeft in 2013 een toevoeging plaatsgevonden van **€ 145.848 in verband met de garantstellingsprovisie**. Het saldo per 31 december 2013 bedraagt **€ 600.711**.

Bestemmingsreserve Reorganisatie WSHD

Per 1 januari 2013 **bedroeg het saldo € 682.817**. In 2013 is bij Burap 1 besloten om van de kosten van de inhuur van het interim hoofd I&A, een **bedrag van € 175.000 te dekken uit deze reserve** en voor de kosten van de inhuur van het interim hoofd DA voor een bedrag **van € 134.000 een beroep** te doen op deze reserve. Per 31 december 2013 bedraagt het saldo van deze reserve **€ 373.400**.

Bestemmingsreserve planvormingskosten Dijkversterkingen

Per 1 januari 2013 **bedroeg het saldo € 3.327.448**. In de programmabegroting 2013 is ten behoeve van de verschillende planvormingstrajecten een bedrag geraamd van **€ 1.019.686**.

Per 31 december 2013 bedraagt het saldo **€ 3.327.448**.

Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt een voorstel gedaan voor de daadwerkelijk te **onttrekken bedragen ad € 589.517** conform onderstaande opsomming.

Planvorming Hellevoetsluis	€ 48.400
Planvorming Eiland van Dordrecht West	€ 199.476
Planvorming Zettingsvloeiing Spui	€ 45.138
Planvorming Hilledijk	€ 11.228
Planvorming Eiland van Dordrecht Oost	€ 3.542
Planvorming Hoekse Waard Noord	€ 173.680
Planvorming Spui West	€ 108.053

Bestemmingsreserve fractiekostenvergoeding

Bij de vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2011 heeft de Verenigde Vergadering op 28 juni 2012 **besloten een deel van het rekeningresultaat, te weten € 4.281**, toe te voegen aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Fractievergoeding. In 2013 hebben hierop geen mutaties plaatsgevonden. Per 31 december 2013 bedraagt het saldo van deze reserve **€ 4.281**.

Bestemmingsreserve budgetoverheveling

Bij de vaststelling en bestemming van het jaarrekeningresultaat 2012 heeft de Verenigde Vergadering op 27 juni 2013 **besloten een deel van het rekeningresultaat, te weten € 662.605**, toe te voegen aan de bestemmingsreserve 'Budgetoverheveling'. In 2013 is het hele saldo onttrokken ten behoeve van de volgende projecten:

▪ het vervangen van de PLC van RZWI Hellevoetsluis	€ 225.000
▪ afronding van het project BABS	€ 28.000
▪ splitsing percelen op Rozenburg	€ 117.500
▪ project upgrade telefooncentrale	€ 84.000
▪ het opzetten 3D hydrodynamisch model Brielse meer	€ 60.500
▪ effectenanalyse peilvarianten bemalingsgebied Eendragt en onderzoek meetplan waterbalansen	€ 41.605
▪ ALM studie	€ 106.000
Totaal	€ 662.605

Reserve vervangingsinvesteringen

Conform de raming en het besluit bij de programmabegroting 2013 is een bestemmingreserve Vervangingsinvesteringen ingesteld voor een bedrag van **€ 838.000**. In 2013 hebben er geen mutaties plaatsgevonden op deze reserve.

Reserve egalisatie geactiveerde lasten

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2013 is besloten tot het instellen van een reserve egalisatie geactiveerde lasten tot een bedrag van € 2.750.000. Bij de vaststelling van Burap 2-2013 is dit bedrag verlaagd met € 1.532.000.

De daadwerkelijke toevoeging komt uit op een bedrag van € 2.368.142. Hierbij is ook meegenomen het bedrag van € 481.382 met betrekking tot het project Kier. De stand van deze reserve per 31 december 2013 bedraagt € 2.368.142.

Reserve vervangingsinvesteringen Zuiveren

Bij besluit van de Verenigde Vergadering van 27 juni 2013 is besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van € 1.935.661. Deze reserve is niet gemuteerd in het dienstjaar 2013.

Reserve vervangingsinvesteringen Wegen

Bij besluit van de Verenigde Vergadering van 27 juni 2013 is besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van € 1.587.256. Deze reserve is niet gemuteerd in het dienstjaar 2013.

Vorzieningen

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Arbeidsgerelateerde voorzieningen		
Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur	4.157	4.194
Verlofrechten personeel	13	13
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	1.927	1.644
Totaal arbeidsgerelateerde voorzieningen	6.097	5.851
Vorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven		
Voorziening contracten	0	50
Grensoverschrijdend afvalwater	1.446	1853
Voorziening baggeren zijtakken Waal	327	0
Totaal voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven	1.773	1.903
Totaal voorzieningen	7.870	7.754

Verloopoverzicht voorzieningen

Bedragen x € 1.000	Saldo 1-jan	Overige interne vermeer- deringen	Aanwen- ding	Vrijval	Saldo 31-dec
Arbeidsgerelateerde voorzieningen					
Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur	4.194	818	855		4.157
Verlofrechten personeel	13				13
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	1.644	350	67		1.927
Totaal arbeidsgerelateerde voorzieningen	5.851	1.168	922	0	6.097
Voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven					
Voorziening contract	50		50		0
Grensoverschrijdend afvalwater	1853	245	652		1.446
Voorziening baggeren zijtakken Waal	0	327			327
Totaal voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven	1.903	572	702	0	1.773
Totaal voorzieningen	7.754	1.740	1.624	0	7.870

Arbeidsgerelateerde voorzieningen**Voorziening Pensioen- en wachtgeldverplichtingen (voormalig) personeel en bestuur**

Deze voorziening is bij de fusie gevormd en bedoeld voor uitbetaling van salaris en kosten van outplacement van werknemers die niet meer ingezet kunnen worden in de bedrijfsprocessen, evenals de pensioenen en uitkeringen aan voormalige bestuursleden.

De administratie voor de berekening en uitbetaling van de wachtgelden en pensioenen wordt verzorgd door een extern bureau die jaarlijks voor alle bekende toekomstige verplichtingen nieuwe actuariële berekeningen opstelt. Hieruit blijkt met welke verplichtingen Hollandse Delta voor de toekomst rekening moet houden. Daarnaast is in eigen beheer bepaald welke middelen moeten worden gereserveerd voor de uitbetaling van de lopende pensioenen en wachtgelden. Om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen is € 818.308 gedoteerd aan de voorziening. De jaarlijkse uitgaven voor wachtgeld en pensioenuitkeringen worden betaald uit deze voorziening, in 2013 betrof dit een bedrag van € 855.081. Per 31 december 2013 bedraagt het saldo van deze voorziening € 4.156.851.

Voorziening verlofrechten personeel

Dit betreft opgebouwde inhoudingen voor verlof van een personeelslid, van een van de rechtsvoorgangers, dat is meegenomen in de fusie. De regeling is per 1 januari 2005 vervallen. Deze voorziening blijft beschikbaar tot het moment dat betrokkene met pensioen gaat, c.q. aanspraak maakt op deze voorziening door middel van het opnemen van verlof. De omvang van de voorziening bedraagt per 31 december 2013 € 13.122 en is toereikend.

Voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen

Opbouw arbeidsgerelateerde verplichtingen

Bedragen x € 1.000	Saldo 1-jan	Vermeer- dering	Aanwen- ding	Vrijval	Saldo 31-dec
Vakantietoelage en eindejaarsuitkering	14				14
Verlofdagen	982	224			1.206
Eindejaarsuitkering	2				2
Jubileumuitkeringen en vergoeding leeftijdsontslag	646	126	67		705
Totaal voorzieningen	1.644	350	67	0	1.927

De post vakantietoelage en eindejaarsuitkering heeft geen mutatie ondergaan in 2013. Voor wat betreft verlofdagen heeft op basis van het restant aantal verlofuren per 31 december 2013 een **vermeerdering plaatsgevonden van € 224.000** waardoor de stand per 31 december 2013 € 1.206.000 bedraagt.

Verder is de post Eindejaarsuitkering niet gemuteerd in 2013.

De post jubileum uitkeringen is door een actualisatie bij burap 2 verhoogd met een dotatie van de personeelsvoorziening van € 126.000. Daarnaast heeft een **aanwending plaatsgevonden ten behoeve van de ambtsjubilea van € 67.484**. De stand per 31 december 2013 bedraagt € 705.000.

Voorzieningen voor claims van ingezetenen en bedrijven**Voorziening Contracten**

Per 1 januari 2013 **bedroeg het saldo van deze voorziening € 50.000**. In 2013 is dit bedrag vrijgevallen omdat er geen kosten meer te verwachten zijn. De stand per 31 december 2013 is nihil.

Voorziening grensoverschrijdend afvalwater

Voor het Hoogheemraadschap van Delfland (HHD) en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) wordt afvalwater gezuiverd op onze zuivering Dokhaven in Rotterdam-Zuid. Op basis van aangiften met geschatte vervuilingseenheden (VE's) van HHD en HHSK worden door SVHW namens WSHD voorlopige aanslagen voor dit zogenaamde grensoverschrijdende afvalwater opgelegd aan HD en HHSK (geheven netto VE's). De definitieve VE's zijn uiterlijk drie jaar na afloop van het belastingjaar bekend. Op basis van de nu bekende gegevens wordt voor de jaren 2011 t/m 2013 **rekening gehouden met een geschatte afrekening van € 1.446.230**. Voor dit bedrag is deze voorziening gevormd.

Voorziening baggeren zijtakken Waal

In de zijtakken van de Waal is verontreiniging geconstateerd. Door de verontreiniging is sprake van extra lasten, waarmee in het beheerplan Baggeren geen rekening is gehouden. Omdat de verontreiniging in het verleden is ontstaan en de veroorzaker niet meer is te achterhalen, is het noodzakelijk voor deze extra lasten een voorziening te vormen. De extra lasten zijn geraamd op € 327.000. In 2015 zullen de zijtakken gebaggerd worden.

Vaste schulden met een looptijd van één jaar of langer

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Langlopende leningen (opgenomen gelden)	229.532	241.425
Langlopende leaseverplichtingen	8.315	10.061
Waarborgsommen	7	6
Totaal langlopende schulden	237.854	251.492

Overzicht verloop vaste schulden met looptijd van één jaar of langer

Bedragen x € 1.000	Geldleningen	Lease- verplichtingen	Waarborg- sommen	Totaal
Saldo per 1 januari 2013	241.425	10.061	6	251.492
Vermeerderingen	0	0	1	1
Aflossingen	-11.893	-1.746	0	-13.639
Saldo per 31 december 2013	229.532	8.315	7	237.854

De rentelast van de langlopende leningen voor het jaar 2013 bedroeg € 10,7 miljoen. Het betreft onderhandse leningen van binnenlandse banken. Voor de vaste schulden is geen onderpand afgegeven. Het gemiddelde financieringspercentage bedraagt 4,525 %.

Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

Bedragen x € 1.000	2013	2012
Rekening courant Groenbeheer	300	264
Schulden aan leveranciers	8.956	2.621
Schulden aan kredietinstellingen	0	3.448
Belastingen, sociale- en pensioenpremies	2.616	0
Totaal kortlopende schulden	11.871	6.333

Per ultimo 2013 bedroeg het totaal van aan leveranciers te betalen facturen € 8,9 miljoen. De nog te betalen sociale premies en belastingen bedroegen € 2,6 miljoen.

Overlopende passiva

Bedragen x € 1.000	2013	2012
verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	16.473	20.078
de van de Europese Unie, het Rijk of provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;	29.084	11.071
overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	464	1.113
Totaal overlopende passiva	46.021	32.262

De belangrijkste posten die per ultimo 2013 onderdeel uitmaken van de nog te betalen bedragen zijn:

- Gerealiseerde maar nog niet gefactureerde opdrachten over 2013 van € 7,2 miljoen;
- Calculatorische rente 2013 voor een bedrag van € 7,4 miljoen;
- Leaseverplichting Cross Border Lease van € 1,9 miljoen.

De belangrijkste posten die per ultimo 2013 onderdeel uitmaken van de vooruit ontvangen bedragen zijn:

- Diverse vooruit ontvangen projectsubsidies voor een totaalbedrag van € 29 miljoen;

De specificatie van de vooruit ontvangen projectsubsidies is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Verschafter	Ultimo 2013
Cenirelta 2012-2013	Europese Unie	246
Uitvoering Hellevoetsluis 7001007500	Rijk	76
Uitvoering Eiland van Dordrecht 7001011600	Rijk	9.652
Uitvoering zettingsvloeiing Spui 7001017500	Rijk	14.702
Kierbesluit Deltanatuur 7103100036	Rijk	293
F426 Lindeweg Zwijndrecht 7405120095	Provincie ZH	823
F464 Rondje Putten; Hekelingen-Bernisse 7405120096	Provincie ZH	1
F 408 Rondje GO Ooltgensplaat-Oude Tonge 7405120097	Provincie ZH	676
F 364 Melissant-Battenoord 7405130006	Provincie ZH	1.166
Fietsverbinding voormalige S40 7405120100	overig	593
ROSSA project Ethiopië	overig	134
Wateraanvoerplan Middelharnis 7103100210	overig	14
Verleggen rioolpersleiding Hoeksche Waard Noord 73040000440	overig	609
Totaal		28.986

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Cross Border Lease zuiveringstechnische werken

Algemeen

Op 1 oktober 1998 is door een van de rechtsvoorgangers van WSHD, het voormalig Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden (ZHEW), een Cross Border Lease-transactie (CBL) afgesloten met een investeerder in de Verenigde Staten (Wells Fargo Bank) en de Nederlandse Waterschapsbank en ABN AMRO bank voor de lease van 20 rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). De CBL-constructie betreft een overeenkomst over de verkoop en huur van 20 rwzi's verspreid in het gehele beheersgebied. De voornaamste reden voor de buitenlandse investeerder om een CBL-transactie aan te gaan, is het verkrijgen van versnelde afschrijvingsmogelijkheden op basis van fiscale regelgeving in de Verenigde Staten, waardoor belastbare winsten tijdelijk worden uitgesteld. Het rentevoordeel dat door dit uitstel van betaling ontstaat, is de winst voor de investeerder. Bij het aangaan van de overeenkomst is geregeld dat beide partijen (de investeerders en voormalig ZHEW) het winstvoordeel delen.

Het totaal geïnvesteerd vermogen in de CBL-constructie bedraagt ongeveer € 365 miljoen. De CBL is verdeeld over drie trusts met verschillende looptijden. Aan het einde van de looptijden vloeit het eigendom van de installaties door middel van het uitoefenen van een koopoptie weer terug naar WSHD.

De CBL-constructie is dusdanig opgezet dat hierdoor geen verstoring van de bedrijfsvoering plaatsvindt en er geen nieuwe financiële consequenties ontstaan. Het beheer en onderhoud en verzekering van betreffende CBL-installaties vindt op een zelfde wijze plaats als voor installaties die niet onder de CBL vallen.

Toelichting op de constructie

De Amerikaanse investeerder heeft in 1998 een bedrag van circa € 365 miljoen betaald voor de overname van de rwzi's. Het financiële voordeel dat met deze transactie behaald is, is 50/50 gedeeld met de Amerikaanse investeerder en bedroeg voor beide partijen circa € 15 miljoen. Met dit gerealiseerde resultaat is de reserve CBL gevormd, van waaruit gedurende 20 jaar, tot en met 2018, een bedrag vrijvalt ten gunste van het beleidsproduct gezuiverd afvalwater.

Uiteraard is het uiteindelijk de bedoeling dat én WSHD het eigendom van de rwzi's weer terugkrijgt én de investeerder het geïnvesteerde bedrag terugkrijgt. De wijze waarop dat plaatsvindt, is contractueel vastgelegd. Van het ontvangen investeringsbedrag is circa € 230 miljoen op depositorekeningen gezet bij de ABN AMRO bank (Series A Deposit, circa € 207 mln) en de

Nederlandse Waterschapsbank (Series B Deposit, circa € 23 mln.). Over de Series B Deposit (€ 23 miljoen bij NWB) kan in principe vrij beschikt worden. Om die reden is dit deposito opgenomen in de balans van WSHD. **Over de Series A Deposit (€ 207 mln. bij ABN AMRO bank)** kan niet vrij beschikt worden, waardoor dit deposito destijds niet in aanmerking is gekomen voor opname in de balans. Bij het aangaan van het contract is dit een eis van de investeerder geweest om meer zekerheid te hebben over de daadwerkelijke betaling van de leasetermijnen.

Vanaf 1998 worden hiervan jaarlijks de contractueel verplichte leasebetalingen aan de investeerder gedaan. De hoogte van de bedragen van deze leasebetalingen liggen per installatie contractueel vast (Series A and B Deposit Agreement). Inmiddels is vanaf 1998 in totaal een bedrag van **ongeveer € 110 miljoen aan leasebetalingen gedaan van beide deposito's**. Op de **depositorekeningen resteert momenteel nog ongeveer € 120 miljoen**. Dit bedrag zal tot aan het einde van de looptijden van de verschillende trusts middels leasebetalingen aan de investeerder worden voldaan.

Beëindiging

In de periode 2018 - 2022 eindigen de looptijden van de drie trusts. Contractueel is bepaald dat WSHD dan een koopoptie kan uitoefenen door middel van een onherroepelijke schriftelijke kennisgeving. WSHD dient de koopoptie uit te oefenen met betrekking tot de gehele Property (dat wil zeggen alle drie de trusts tegelijk). Bij het aangaan van de CBL-constructie in 1998 is van het **ontvangen investeringsbedrag ad € 365 miljoen ongeveer € 230 miljoen op depositorekeningen gezet ter betaling van de jaarlijkse leasetermijnen. De overige € 120 miljoen is volledig** geïnvesteerd in Amerikaanse staatsobligaties, welke zijn ondergebracht bij een depository institute Wilmington Trust, en is ter dekking van de terugkoopoptie. Hiermee wordt de investeerder volledig terugbetaald en komt het eigendom van de rwzi's weer terug bij respectievelijk WSHD, WSRL en HHSK. **De investeerder heeft eind 2023 namelijk in totaal circa € 230 miljoen aan leasebetalingen ontvangen en € 120 miljoen aan koopoptieprijs (in totaal het geïnvesteerde bedrag, exclusief de winst, van € 350 miljoen).** Daarmee zal de CBL-constructie eind 2023 volledig ten einde zijn.

Risico's

Het is lastig om in financieel roerige tijden aan te geven wat in de toekomst risico's zijn van bepaalde instellingen of landen. De feiten zijn op dit moment echter dat de Nederlandse Waterschapsbank een triple A rating heeft bij onder andere zowel Moody's als Standard en Poor's. ABN AMRO bank is momenteel min of meer een staatsbank. Amerikaanse Staatsobligaties zijn nog steeds gewild en gelden al sinds jaar en dag als een veilige belegging. Het blijft uiteraard niet te voorspellen wat er in de toekomst op de financiële markten zal gebeuren. Wel kan geconcludeerd worden dat WSHD zich met de bestaande CBL-constructie géén risicovolle producten, beleggingen of derivaten heeft aangemeten. Resumerend kan worden geconcludeerd dat WSHD in de volgende gevallen een risico loopt:

1. Faillissement van de Verenigde Staten;
2. Faillissement van de ABN AMRO bank of de Nederlandse Waterschapsbank;
3. Het niet naleven van de beheersaspecten van het CBL-contract.

Ten aanzien van de eerste twee risico's kan gesteld worden dat deze buiten onze beheersing vallen. Overigens worden deze risico's klein geacht. Ten aanzien van het derde risico zijn de beheersaspecten vastgelegd in een handleiding CBL met uitgebreide werkbeschrijvingen.

Garantstellingen

Waterschap Hollandse Delta heeft aan de HVC Afvalcentrale als rechtsopvolger van DRSH per **1 januari 2010 een garantstelling afgegeven voor een totaalbedrag aan leningen van € 54,2 miljoen** waarvoor een borgstelling is verleend van 28%. Tevens staat WSHD garant voor het rekening-courant krediet van **€ 10 miljoen**.

Leasecontracten

Het waterschap heeft een raamovereenkomst voor het wagenpark met een leasemaatschappij afgesloten, waarbij per voertuig een deellovenkomst wordt gesloten.

De raamovereenkomst met de huidige leasemaatschappij is per 31 december 2013 afgelopen. De leaseovereenkomsten die **tijdens de raamovereenkomst zijn afgesloten lopen 'gewoon' door**.

In 2010 heeft WSHD met zes andere waterschappen een EU aanbesteding leasen van voertuigen uitgevoerd. Hier zijn drie nieuwe leasepartijen gecontracteerd.

WSHD is per 1-1-2014 gebruik gaan maken van deze raamovereenkomst. Voor ieder nieuw te leasen voertuig worden bij de drie leasemaatschappijen offertes opgevraagd, waarbij de economisch meest voordelige inschrijver het leveren van het voertuig gegund wordt. In 2014 verlopen 50 leaseovereenkomsten na een periode van 72 maanden. Deze vervanging zal in het eerste halfjaar van 2014 plaatsvinden.

Het vaste bedrag voor de leasecontracten bedraagt voor 2013 € 728.000.

Huurcontracten

- Het waterschap is een huurovereenkomst aangegaan betreffende levering en dienstverlening aangaande multifunctionals. De overeenkomst loopt tot en met 30 april 2016 met de mogelijkheid de overeenkomst tweemaal te verlengen met telkens één jaar.
- Het waterschap heeft 2 erfpachtcontracten afgesloten ten behoeve van de locatie Sluisjesdijk. Deze contracten lopen tot eind 2025. De jaarlijkse canon bedraagt € 64.000.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT vervangt de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT). De WNT normeert de bezoldiging (het bezoldigingsmaximum) en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Indien de bezoldiging en/of een ontslagvergoeding van een topfunctionaris de wettelijke norm overschrijdt, dient het meerdere teruggevorderd te worden van de betreffende topfunctionaris. In de wet is tevens geregeld wie als topfunctionaris dient te worden aangemerkt.

Voor een waterschap geldt de secretaris-directeur als topfunctionaris. De WNT is ook van toepassing op (top)functionarissen die geen dienstverband hebben, maar bijvoorbeeld via een **detacheringsbureau zijn ingehuurd. De "bezoldiging" wordt dan bepaald op basis van de vergoeding (exclusief BTW) die aan het detacheringsbureau wordt betaald.**

Het bezoldigingsmaximum voor 2013 bedraagt € 228.599. Dit bedrag wordt jaarlijks per ministeriële regeling aangepast. Daarnaast is het verstrekken van winstdelingen, bonussen of andere vormen van variabele beloning in beginsel niet toegestaan en geldt een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van **€ 75.000, dan wel één jaarsalaris zo dit lager is dan € 75.000.**

Bezoldiging topfunctionarissen

	2013
a. Naam	A.A. van Vliet
b. Beloning	€ 137.385
c. Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	-
d. Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)	€ 24.491
e. Functie(s)	Secretaris-directeur
f. Duur en omvang dienstverband in begrotingsjaar	12 maanden, 36 uur/week

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de bezoldiging van de secretaris-directeur ruim binnen de norm blijft. Eén onderdeel levert een formele discussie op met het ministerie BZK inzake de toepassing van de WNT: De Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschaps personeel (SAW), onze **'waterschaps CAO'**, kent namelijk geen systeem meer van vaste jaarlijkse periodieke loonsverhogingen (die buiten de WNT vallen). Voor alle medewerkers, dus ook voor de secretarisdirecteur, is sinds twee jaar in de SAW het percentage salarisverhoging gekoppeld aan het jaarlijkse presteren van individuele medewerkers. Dit gebeurt volgens een vaste tabel waarin

de jaarlijkse beoordeling (A,B,C,D,E) gekoppeld is aan vaste percentages. In de beloning (onderdeel b) van de secretaris-directeur is deze prestatietoeslag opgenomen. Op grond van de WNT wordt de prestatietoeslag door BZK echter als 'variabele beloning' aangemerkt. Dit punt zal aangekaart worden met de wetgever. Ieder geval valt het formeel onder het overgangsrecht."

Naast een wettelijk bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen, geldt voor reguliere functionarissen een openbaarmakingsverplichting van een bezoldiging boven de norm. De norm voor publicatie bedraagt € 228.599 (bij een voltijd aanstelling) voor 2013. In onderstaande tabel zijn de functionarissen opgenomen waarvan de bezoldiging hoger is dan de norm.

Bezoldiging van reguliere (interim)functionarissen boven de norm:

Functie	Individuele norm voor publicatie (€)	Beloning (€)	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Duur en omvang dienstverband in begrotingsjaar
afdelingshoofd	228.599	277.200	-	-	12 maanden 36 uur/week
programma-manager	228.599	277.650	-	-	12 maanden 36 uur/week
Afdelingshoofd	187.611	208.827	-	-	11 maanden 32 uur/week

Alle functionarissen in bovenstaande tabel zijn ingehuurd. In de tabel zijn de werkelijke betaalde/verschuldigde beloningen opgenomen. In één geval is deze beloning lager dan de norm van € 228.599. Dit komt doordat de wet voorschrijft dat de bezoldigingsnorm bij deeltijd dienstverbanden en dienstverbanden korter dan 1 jaar wordt omgerekend naar een individuele norm voor publicatie. Bij ministeriele regeling van 26 februari 2014 heeft de minister nadere regels gepubliceerd over wijze waarop de individuele norm bepaald moet worden.

De beloning zoals opgenomen in de bovenstaande tabel is het bedrag dat WSHD betaalt aan het detachingsbureau. Dit bedrag is over het algemeen niet gelijk aan de beloning die de ingehuurde functionaris ontvangt van het detachingsbureau. De beloning die het betreffende bureau aan de betrokken functionaris vergoedt is bij het waterschap niet bekend en zal in de regel lager liggen.

6 Exploitatierkening naar programma's

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Realisatie 2013	Saldo 2013
PC_1 Waterkeringen				
Lasten				
1.10. Plannen, instrumenten & registers waterker.	2.157	2.157	1.841	-316
1.20. Versterken waterkeringen	5.022	5.022	5.790	768
1.30. Behouden waterkeringen	5.007	4.954	4.518	-436
1.40. Calamiteiten waterkeringen	1.051	1.031	1.042	11
Totaal Lasten	13.236	13.164	13.191	27
Baten				
1.10. Plannen, instrumenten & registers waterker.	0	0	0	0
1.20. Versterken waterkeringen	0	0	-6	-6
1.30. Behouden waterkeringen	-409	-362	-362	0
1.40. Calamiteiten waterkeringen	0	0	0	0
Totaal Baten	-409	-362	-368	-6
Totaal Waterkeringen	12.827	12.802	12.823	21
PC_2 Water				
Lasten				
2.10. Plannen, instrumenten & registers watersys.	8.939	9.758	8.445	-1.313
2.20. Droge voeten	21.290	21.030	18.950	-2.080
2.30. Voldoende water	2.320	2.060	1.765	-294
2.40. Schoon en gezond water	2.512	2.185	1.831	-354
2.50. Baggeren	6.404	7.103	7.261	158
2.60. Vaarwegenbeheer	519	466	394	-72
2.70. Calamiteiten watersystemen	230	230	1.175	945
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	862	1.258	1.173	-85
Totaal Lasten	43.075	44.090	40.995	-3.095
Baten				
2.10. Plannen, instrumenten & registers watersys.	0	-248	-167	81
2.20. Droge voeten	-64	-391	-1.215	-824
2.30. Voldoende water	-3	-3	-3	0
2.40. Schoon en gezond water	-241	-248	-305	-56
2.50. Baggeren	-1.457	-517	-239	278
2.60. Vaarwegenbeheer	-2	-2	-2	0
2.80. Samenwerken in de afvalwaterketen	0	134	134	0
Totaal Baten	-1.767	-1.276	-1.796	-520
Totaal Water	41.309	42.815	39.199	-3.616
PC_3 Zuiveren				
Lasten				
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiv.beh.	1.988	2.159	2.603	444
3.20. Gezuiverd afvalwater	54.990	55.112	54.872	-240
3.30. Calamiteiten zuiveringsbeheer	31	31	0	-31
Totaal Lasten	57.009	57.301	57.475	174
Baten				
3.10. Plannen, instrumenten & registers zuiv.beh.	-260	-522	-1.299	-777
3.20. Gezuiverd afvalwater	-2.818	-3.193	-3.188	5
Totaal Baten	-3.078	-3.715	-4.488	-772
Totaal Zuiveren	53.931	53.586	52.987	-599
PC_4 Wegen				
Lasten				
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegenbeh.	2.725	2.306	1.070	-1.237

Omschrijving	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Realisatie 2013	Saldo 2013
(bedragen x € 1.000)				
4.20. Berijdbaarheid	10.760	11.192	10.865	-328
4.30. Verkeersveiligheid	2.478	3.210	3.490	280
4.40. Calamiteiten wegenbeheer	104	104	72	-32
Totaal Lasten	16.067	16.812	15.497	-1.316
Baten				
4.10. Plannen, instrumenten & registers wegenbeh.	-5	-5	-4	1
4.20. Berijdbaarheid	-7.904	-8.124	-8.275	-151
4.30. Verkeersveiligheid	-195	-229	-215	14
4.40. Calamiteiten wegenbeheer	0	0	-3	-3
Totaal Baten	-8.104	-8.358	-8.497	-139
Totaal Wegen	7.963	8.455	7.000	-1.454
PC_7 Algemene beleidstaken				
Lasten				
7.10. Bestuur	3.079	3.198	3.311	112
7.20. Externe communicatie	1.610	1.535	1.140	-395
7.30. Waterwet	6.904	6.906	6.479	-426
Totaal Lasten	11.593	11.638	10.930	-709
Baten				
7.10. Bestuur	-475	-1.093	-967	125
7.20. Externe communicatie	0	0	15	15
7.30. Waterwet	-130	-180	-233	-53
Totaal Baten	-605	-1.273	-1.186	87
Totaal Algemene beleidstaken	10.988	10.366	9.744	-622
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen				
Lasten				
8.10. Algemene lasten en baten	7.220	6.818	11.769	4.951
8.20. Onvoorzien	500	500	0	-500
8.30. Belastingen	0	0	245	245
8.40. Exploitatiesaldo	4.889	6.346	8.169	1.823
Totaal Lasten	12.609	13.664	20.183	6.519
Baten				
8.10. Algemene lasten en baten	-2.049	-4.110	-5.135	-1.025
8.30. Belastingen	-137.577	-137.577	-133.871	3.706
8.40. Exploitatiesaldo	0	0	-3.742	-3.742
Totaal Baten	-139.626	-141.687	-142.748	-1.061
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-127.017	-128.023	-122.565	5.458
Eindtotaal	0	0	-812	-812

Recapitulatie baten en lasten

Omschrijving	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Realisatie 2013	Saldo 2013
(bedragen x € 1.000)				
Lasten				
PC_1 Waterkeringen	13.236	13.164	13.191	27
PC_2 Water	43.075	44.090	40.995	-3.095
PC_3 Zuiveren	57.009	57.301	57.475	174
PC_4 Wegen	16.067	16.812	15.497	-1.316
PC_7 Algemene beleidstaken	11.593	11.638	10.930	-709
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen	12.609	13.664	20.183	6.519
Totaal Lasten	153.590	156.670	158.271	1.600

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Realisatie 2013	Saldo 2013
Baten				
PC_1 Waterkeringen	-409	-362	-368	-6
PC_2 Water	-1.767	-1.276	-1.796	-520
PC_3 Zuiveren	-3.078	-3.715	-4.488	-772
PC_4 Wegen	-8.104	-8.358	-8.497	-139
PC_7 Algemene beleidstaken	-605	-1.273	-1.186	87
PC_8 Algemene dekkingsmiddelen	-139.626	-141.687	-142.748	-1.061
Totaal Baten	-153.590	-156.670	-159.082	-2.412
Eindtotaal	0	0	-812	-812

7 Toelichting exploitatierekening naar programma

Hieronder volgt per beleidsproduct een overzicht op kostenrubriekniveau van de gerealiseerde lasten en baten ten opzichte van de (gewijzigde) begrotingscijfers na de laatste Burap. Hierbij worden de afwijkingen van de lasten (personeelskosten, goederen en diensten van derden, bijdragen aan derden, toevoeging aan voorzieningen) en de baten (financiële baten, personeelsbaten, goederen en diensten aan derden, bijdragen van derden) van zowel onder- als **overschrijdingen groter dan € 10.000** toegelicht. Dit geldt tevens voor de stortingen in en de onttrekkingen aan de reserves.

Toegerekende lasten

Alle kosten van de afdelingen en ondersteunende beheerproducten bedrijfsvoering worden conform de beleidsnota "**Doorbelasting indirecte kosten**" (DIK) toegerekend aan de primaire beleidsproducten van de onderscheiden programma's waterkering, watersystemen, zuiveren, wegen en algemene beleidstaken. De (netto) kosten van de ondersteunende beheerproducten worden op basis van verdeelsleutels toegerekend aan de afdelingskostenplaatsen. De kosten van de afdelingskostenplaatsen worden op basis van de ureninzet toegerekend aan de primaire beheerproducten en daarmee aan de beleidsproducten en uiteindelijk aan de taken.

Op de afdelingskostenplaatsen worden naast de doorberekende kosten van de ondersteunende beheerproducten ook de kosten die direct ten laste van een afdeling komen verzameld. Dit betreft met name de salariskosten. Het totaal van de kosten van een afdeling wordt verdeeld op basis van een uurtarief per afdeling. Dit uurtarief is het resultaat van de totaal geraamde kosten gedeeld door het aantal uren dat door de afdeling wordt besteed aan de beheerproducten. De op deze wijze berekende uurtarieven worden alleen gebruikt voor de kostentoerekening.

De kostentoerekening van de ondersteunende beheerproducten en de afdelingskostenplaatsen gebeurt op basis van voorcalculatorische tarieven die zijn gebaseerd op de vastgestelde primitieve begroting van een jaar. Ook voor de verdeelsleutels van de ondersteunende beheerproducten wordt uitgegaan van de voorcalculatorische aantallen.

Bij het opstellen van de jaarrekening komen de verschillen tussen de ramingen en de Realisatie tot uiting. Het gaat hier met name om hoeveelheidsverschillen als gevolg van werkelijk minder direct geschreven uren dan was begroot. Dit kan worden verklaard doordat een deel van de uren indirect zijn geschreven terwijl in deze uren in de begroting als direct waren geraamd. Daarnaast is er sprake van formatieve ruimte die gedurende het jaar niet is ingevuld, maar waarmee wel rekening is gehouden in het begrote aantal te realiseren uren.

In de toelichting hierna op de beleidsproducten in dit hoofdstuk is het onderdeel toegerekende lasten buiten beschouwing gelaten.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijving op en rente over het geactiveerde bezit van het waterschap (zoals opgenomen onder de vaste activa in de balans). De gerealiseerde kapitaallasten **zijn € 246.000** hoger dan de begroting na wijziging. Dit wordt veroorzaakt door een incidentele afschrijving van grond waarmee in de begroting geen rekening was gehouden.

In de toelichting op de beleidsproducten in dit hoofdstuk is het onderdeel kapitaallasten buiten beschouwing gelaten.

7.1 Programma Waterkeringen

7.1.1 Plannen, instrumenten & registers waterkeringen

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	7	51	51	12	-39	V
Bijdragen aan derden	0	5	5	0	-5	V
Kapitaallasten	849	1.028	1.028	814	-214	V
Toegerekende lasten	720	1.073	1.073	1.015	-59	V
Totaal Lasten	1.577	2.157	2.157	1.841	-316	V
Baten Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	0					
Saldo van baten en lasten voor bestemming	1.577	2.157	2.157	1.841	-316	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-10	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	1.566	2.157	2.157	1.841	-316	V

Toelichting op de financiële afwijkingen 2013

In 2013 is incidenteel minder budget besteed aan de uitbesteding van advieswerkzaamheden. Het uitvoeren van de verlengde 3e toetsronde en het HWBP heeft de benodigde capaciteit gevraagd waardoor geen andere onderzoeken zijn uitgevoerd. Daarnaast is de studiegroep voor de herziening van de NEN normen in de loop van 2012 een STOWA werkgroep geworden, waardoor de kosten door de STOWA worden gedragen.

7.1.2 Versterken waterkeringen

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	10	0	0	590	590	N
Bijdragen aan derden	3.951	3.951	3.951	3.951	0	
Kapitaallasten	1.391	863	863	843	-20	V
Toegerekende lasten	5.437	208	208	406	198	N
Totaal Lasten	10.789	5.022	5.022	5.790	768	N
Baten Goederen en diensten aan derden		0	0	-6	-6	V
Bijdragen van derden	-2					
Interne verrekeningen	-4.164					
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	-4.166	0	0	-6	-6	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	6.623	5.022	5.022	5.783	762	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-491	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	6.132	5.022	5.022	5.783	762	N

Toelichting op de financiële afwijkingen 2013

Eind 2013 is van zes HWBP projecten de planvormingsfase afgesloten, waarbij € 590.000 niet voor vergoeding in aanmerking komt. Ter dekking van niet vergoede planvormingskosten is een reserve gevormd. Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2013 wordt aan de VV voorgesteld om de niet vergoede planvormingskosten te onttrekken aan de genoemde reserve.

7.1.3 Behouden waterkeringen

Exploitatie	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
(bedragen x 1000)						
Lasten Personeelslasten	437					
Goederen en diensten van derden	1.704	1.925	2.067	1.825	-242	V
Bijdragen aan derden	1.156	1.934	1.739	1.627	-112	V
Kapitaallasten	0					
Toegerekende lasten	1.664	1.148	1.148	1.066	-82	V
Totaal Lasten	4.961	5.007	4.954	4.518	-436	V
Baten Goederen en diensten aan derden	0	-125	-78	-78	0	V
Bijdragen van derden	-474	-284	-284	-284	0	N
Totaal Baten	-474	-409	-362	-362	0	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	4.487	4.597	4.592	4.156	-436	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	4.487	4.597	4.592	4.156	-436	V

Toelichting op de financiële afwijkingen 2013

De onderschrijding is het gevolg van meevallende aanbestedingen op de onderhoudsbestekken, lagere kosten voor het verwerken van maaisel op waterkeringen, uitstel van toetsing van bomen op waterkeringen naar 2014, een meevaller in de afrekening van de muskusrattenbestrijding en een meevaller in de kosten van de overige ongediertebestrijding.

7.1.4 Calamiteiten waterkeringen

Exploitatie	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
(bedragen x 1000)						
Lasten Personeelslasten		0	30	25	-5	V
Goederen en diensten van derden	345	336	286	290	4	N
Kapitaallasten	39	22	22	22	0	N
Toegerekende lasten	590	693	693	705	12	N
Totaal Lasten	973	1.051	1.031	1.042	11	N
Baten Bijdragen van derden	0	0	0	0	0	V
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	0	0	0	0	0	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	973	1.051	1.031	1.042	11	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-12	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	961	1.051	1.031	1.042	11	N

Toelichting op de financiële afwijkingen 2013
Geen opmerkingen.

7.2 Programma water

7.2.1 Plannen, instrumenten & registers water

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0					
Goederen en diensten van derden	3.592	2.978	3.668	3.860	192	N
Bijdragen aan derden	49	76	104	66	-38	V
Kapitaallasten	800	1.030	1.030	965	-66	V
Toegerekende lasten	2.985	4.855	4.956	3.555	-1.401	V
Totaal Lasten	7.426	8.939	9.758	8.445	-1.313	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-25					
Bijdragen van derden	-6	0	-248	-167	81	N
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	-31	0	-248	-167	81	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	7.395	8.939	9.510	8.279	-1231	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-101	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	7.294	8.939	9.510	8.279	-1.231	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Goederen en diensten door derden

Een deel van het budget was bestemd voor uitbesteding advies/acties voor het waterbeheersplan. Dit is in 2013 incidenteel niet nodig gebleken. De werkzaamheden voor het waterbeheersplan zijn in eigen beheer uitgevoerd. Daarnaast is een deel van de uitbestede variantenstudies m.b.t. herziening van de peilbesluiten vertraagd. Het gevolg hiervan is dat dit deel doorschuift naar het jaar 2014 en ten laste komt van de exploitatie 2014.

Voor het Rossaproject was een budget opgevoerd van € 248.000. Deze raming was gebaseerd op de van derden ontvangen bijdragen (zie de baten). De werkelijke kosten in 2013 zijn ruim € 100.000 lager.

Daarnaast bleek dat de werkelijke afrekening aan de GR Aquon € 300.000 hoger dan de gebudgetteerde bijdrage 2013 die was gebaseerd op de geoffreerde meetvraag. De werkelijke afrekening is inclusief de door de directie van Aquon gemelde overschrijding van de begroting.

Bijdragen aan derden

Door een gunstige aanbesteding door waterschap Rivierenland heeft ons waterschap significant minder hoeven bij te dragen aan de doelenboom (onderdeel van het nieuwe Waterbeheerprogramma 2016-2021) dan was voorzien. Daarnaast is in de begroting van 2013 nog rekening gehouden met een bijdrage aan het voormalige ISGO voor de gebiedsgerichte aanpak op Goeree en met een POP2 bijdrage aan de DLG. In 2012 is besloten dat beide overeenkomsten niet werden verlengd en dat 2012 het laatste jaar was dat het waterschap financieel bijdroeg.

Baten

Bijdragen aan derden

In 2013 heeft het waterschap een subsidie van € 24.000 ontvangen van de Wageningen Universiteit voor een uitgevoerd monitoringsonderzoek. In de begroting was met deze subsidie geen rekening gehouden.

Omdat de lasten voor het Rossaproject lager zijn, is ook de verantwoorde bijdrage van derden **lager** (€ 106.000). Het restant van de ontvangen bijdragen blijft beschikbaar ter dekking van lasten in 2014 en verder.

7.2.2 Droge voeten

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0	94	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	2.241	6.767	6.787	7.213	426	N
Bijdragen aan derden	0	6	0	1	1	N
Kapitaallasten	4.393	7.768	7.525	6.559	-966	V
Toegerekende lasten	3.492	6.655	6.718	5.178	-1.541	V
Totaal Lasten	10.126	21.290	21.030	18.950	-2.080	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-163	-5	-331	-376	-45	V
Bijdragen van derden	27	-60	0	-779	-779	V
Interne verrekeningen	-7					
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	-144	-64	-331	-1.155	-824	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	9.982	21.226	20.699	17.796	-2.904	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-713	0	-61	-61	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	9.269	21.226	20.639	17.735	-2.904	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Het nadeel op de lasten wordt veroorzaakt door hogere energiekosten (€ 260.000). Dit betreft voornamelijk de elektra kosten, wat gecompenseerd wordt door een voordeel bij de beleidsproducten 'Voldoende water', 'Schoon en gezond water' en 'Vaarwegenbeheer'. Het blijkt in de praktijk lastig om de kosten van de kunstwerken voor actieve waterbeheersing te splitsen over de vier beleidsproducten. Per saldo geven de energielasten een nadeel van € 2.000.

Hiernaast is rekening gehouden met een hogere bijdrage van € 234.000 aan de GR Groenbeheer Hoeksche Waard in verband met een ontvangen afrekening voor het landinrichtingsproject Hoeksche Waard-Oost. Door een overbedeling van gronden is de GR in totaal € 937.000 verschuldigd, waarvan 50% (€ 468.500) ten laste van WSHD komt. Van dit laatste bedrag komt weer 50% ten laste van het beleidsproduct Droge Voeten. De overige 50% komt ten laste van het programma Wegen.

Verder is het project "WB Putten: vispassage stuw Garsdijk" in een keer ten laste van de exploitatie gebracht, omdat het investeringsbedrag lager dan € 50.000 bedroeg. Ten laste van Droge voeten is € 37.000 gebracht. Aan het project Objectmanagement is € 23.500 aan lasten verantwoord. Dit project betreft het in beeld brengen van de objecten in verband met het opstellen van de onderhoudsplannen watersysteem.

Het onderhoudsprogramma voor de uitvoering van het technisch onderhoud is grotendeels conform plan uitgevoerd. Het technisch onderhoud dat ten laste van het beleidsproduct Droge voeten is gebracht gaf een nadeel van € 168.000. Echter dit onderhoud wordt verantwoord onder drie beleidsproducten; 'Droge voeten', 'Voldoende water' en 'Schoon en gezond water'. Ook voor dit onderhoud geldt dat het lastig is de kosten te verdelen. Per saldo geeft dit onderhoud een nadeel van € 108.000. Dit nadeel is het gevolg van een aantal onvoorzienne activiteiten die na het opstellen van Burap 2 – 2013 naar voren kwamen. Dit betrof met name extra werkzaamheden in het gemaal Gorzenman, waar een extra revisie is uitgevoerd aan pomp en motor. Een aantal minder

omvangrijke werkzaamheden waren niet begroot, maar naar aanleiding van inspecties zijn deze wel tot uitvoering gebracht.

De maaibestekken geven voor dit beleidsproduct een voordeel van € 112.000. De belangrijkste oorzaak is dat minder maaisel verwerkt moest worden dan voorzien in de bestekken. Het overig onderhoud aan de waterlopen geeft een voordeel van ca. € 60.000. Dit betreft onder andere de exotenbestrijding, die minder inspanning vergde in 2013.

Het groot onderhoud aan kunstwerken (gemalen en stuwen) geeft in 2013 een voordeel van € 59.000. De geplande werkzaamheden aan het gemaal Witte Brug en Stuw Havenhoofd konden niet in 2014 worden afgerond. In verband hiermee wordt een budgetoverheling naar 2014 voorgesteld.

Baten

Het voordeel op de goederen en diensten aan derden wordt voor € 24.000 veroorzaakt door een niet geraamde structurele bijdrage van de gemeente Oud-Beijerland in de exploitatiekosten van kunstwerken. In de begroting 2014 is met deze bijdrage wel rekening gehouden. Verder is een hogere bijdrage (€ 15.000) in de kosten naar de 3D hydrodynamische modellering van het Brielse Meer ontvangen van de partners in de Bernisse commissie.

Rekening is gehouden met een van het Rijk te ontvangen vergoeding voor de uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van het Kierbesluit tot en met 2012. Met deze incidentele bijdrage van € 778.780, die is gebaseerd op de afgegeven controleverklaring, is geen rekening gehouden in de ramingen. De lasten waarop deze bijdrage betrekking heeft, zijn in de jaarrekeningen tot en met 2012 verantwoord.

7.2.3 Voldoende water

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden		15	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	68	825	579	314	-265	V
Bijdragen aan derden		1	0	0	0	
Kapitaallasten	376	482	482	393	-89	V
Toegerekende lasten	431	998	999	1.058	59	N
Totaal Lasten	875	2.320	2.060	1.765	-295	V
Baten Goederen en diensten aan derden		0	-3	-3	0	V
Bijdragen van derden	0	-2	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	0	-3	-3	-3	0	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	875	2.318	2.057	1.762	-295	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-195	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	680	2.318	2.057	1.762	-295	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Het voordeel op de lasten betreft voor € 198.000 de energiekosten. Zie hiervoor de toelichting bij het beleidsproduct Droge voeten.

Verder kon de uitvoering van onderhoudsprogramma voor technisch onderhoud grotendeels conform plan uitgevoerd worden. Een aantal werkzaamheden kon na inspectie eenvoudiger worden uitgevoerd dan oorspronkelijk geraamd of kon worden doorgeschoven in het programma, wat een voordeel gaf van € 75.000.

7.2.4 Schoon en gezond water

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0	5	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	237	1.244	989	1.038	49	N
Bijdragen aan derden	13	368	58	58	0	
Kapitaallasten	0	86	329	44	-285	V
Toegerekende lasten	395	809	809	691	-118	V
Totaal Lasten	645	2.512	2.185	1.831	-354	V
Baten Goederen en diensten aan derden		0	-1	-1	0	V
Bijdragen van derden	0	-241	-206	-262	-56	V
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	0	-241	-207	-263	-56	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	645	2.271	1.978	1.568	-410	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-305	0	-42	-42	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	340	2.271	1.937	1.526	-410	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Het saldo van goederen en diensten van derden wordt als volgt verklaard. Op deze post is de afrekening van een bijdrage aan de gemeente Rotterdam voor het project Verlengde Lepelaar singel (vervangen duiker en aanleg extra water) verantwoord. De bijdrage is in 2006 toegezegd, het werk is in 2008 opgeleverd. Pas in 2013 is de gemeente met de afrekening gekomen. De bijdrage is **vastgesteld op € 225.000. Tegen over deze bijdrage staat een voordeel op de geraamde subsidies aan projecten van derden (€ 76.000).** De belangrijkste oorzaak hiervan is dat door heroverweging van projecten bij gemeenten en onderzoek naar nut en noodzaak bij het waterschap minder waterplanmaatregelen zijn uitgevoerd.

In 2013 is de Agrorandenregeling versoepeld, waardoor minder kosten zijn gemaakt.

De kosten uit het onderhoudsprogramma vielen in 2013 lager uit (€ 26.000). Een aantal werkzaamheden kon na inspectie eenvoudiger en goedkoper worden uitgevoerd of bleek nog niet noodzakelijk. Verder geven de energielasten een voordeel van ca. € 40.000, zie de toelichting bij het beleidsproduct Droge voeten

BatenBijdragen van derden

In 2013 heeft het waterschap minder subsidie van de provincie Zuid-Holland ontvangen dan was begroot. Dit komt doordat in 2012 het waterschap lagere kosten voor de agroranden heeft gehad. Hier tegen over staat een bijdrage van diverse gemeenten voor het project ISA Hoeksche Waard.

7.2.5 Baggeren

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0					
Goederen en diensten van derden	4.623	5.075	5.369	4.410	-959	V
Bijdragen aan derden	543	0	239	266	28	N
Toevoeging aan voorzieningen		0	0	327	327	N
Kapitaallasten	55	33	33	33	0	N
Toegerekende lasten	2.834	1.296	1.463	2.224	761	N
Totaal Lasten	8.055	6.404	7.103	7.261	158	N
Baten Goederen en diensten aan derden	-897	-785	-452	-206	246	N
Bijdragen van derden	1	-672	-66	-33	33	N
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	-896	-1.457	-517	-239	278	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	7.159	4.947	6.586	7.022	436	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-17	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	7.142	4.947	6.586	7.022	436	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

De onderschrijding wordt met name veroorzaakt doordat:

- de landelijke bestekken, inclusief de uitgekeerde vergoedingen, voordeliger zijn uitgevoerd (€ 482.000). Dit wordt veroorzaakt door een onderuitputting van posten voor onvoorziene uitgaven, omdat de kwaliteit van de bestekken drastisch is verbeterd. Verder heeft de wateroverlast in oktober 2013 voor vertraging gezorgd. Tenslotte staan er meer wintergroenten op het land dan ingeschat, waardoor niet gebaggerd kan worden. Deze werkzaamheden worden begin 2014 uitgevoerd.
- de bestekken stedelijk baggeren een voordeel geven van € 88.000. Hierdoor vallen ook de baten lager uit.
- bij de Kreekse Boezem een aanbestedingsvoordeel is behaald. Tevens is een deel van het werk doorgeschoven naar 2014 vanwege vertraging bij de samenwerkingspartner gemeente Rotterdam. (€ 126.000).
- het baggerwerk van de watergangen van Rijkswaterstaat niet in 2013 is uitgevoerd, maar doorgeschoven naar 2014. Dit is kostenneutraal, zie ook baten (€ 200.000).
- de kosten van meten (Aquon) en het opstellen van de waterbodempkwaliteitskaarten een voordeel geven van € 35.000. Het opstellen van de waterbodempkwaliteitskaarten heeft vertraging opgelopen, een deel van de kosten wordt in 2014 verantwoord.
- in de zijtakken van de Waal is verontreiniging geconstateerd. In 2015 zullen de zijtakken gebaggerd worden. Door de verontreiniging is sprake van extra lasten, waarmee in het beheerplan Baggeren geen rekening is gehouden. De verontreiniging van de baggerspecie lijkt toegeschreven te kunnen worden aan diffuse bronnen en aan rivierwater, dat ingelaten is via de inmiddels niet meer in gebruik zijnde Hevel Oostendam. De veroorzaker is derhalve niet meer te achterhalen. Daarom is het noodzakelijk om voor deze extra lasten een voorziening te vormen. De extra lasten zijn geraamd op € 327.000.

Baten

Het nadeel op de baten heeft de volgende oorzaken:

- Inkomsten uit rechtszaak met aannemer vallen lager uit dan geraamd (€ 30.000)
- De inkomsten i.v.m. stedelijk baggeren van de gemeente Dordrecht valt lager uit (€ 50.000)

c. Het baggerwerk van de watergangen van Rijkswaterstaat is niet in 2013 uitgevoerd, maar doorgeschoven naar 2014; dus ook de vergoeding van Rijkswaterstaat. Is kostenneutraal, zie ook lasten (€ 200.000)

7.2.6 Vaarwegenbeheer

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	115	150	97	69	-28	V
Kapitaallasten	8	20	20	8	-13	V
Toegerekende lasten	294	348	348	318	-31	V
Totaal Lasten	417	519	466	394	-72	V
Baten Goederen en diensten aan derden	0	-2	-2	-2	0	N
Bijdragen van derden		0	0	0	0	V
Totaal Baten	0	-2	-2	-2	0	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	416	517	464	392	-71	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	416	517	464	392	-71	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Het onderhoudsprogramma voor de uitvoering van het technisch onderhoud is grotendeels conform plan uitgevoerd. Een aantal werkzaamheden kon na inspectie eenvoudiger worden uitgevoerd dan oorspronkelijk geraamd of kon worden doorgeschoven in het programma, wat een voordeel van € 11.500 geeft.

De kosten van energie geven een voordeel van ca. € 20.000, zie hiervoor de toelichting bij het beleidsproduct Droge voeten.

7.2.7 Calamiteiten watersystemen

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	69	32	32	590	558	N
Bijdragen aan derden		0	0	1	1	N
Toegerekende lasten	117	198	198	584	386	N
Totaal Lasten	186	230	230	1.175	945	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	186	230	230	1.175	945	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	186	230	230	1.175	945	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

In 2013 hebben zich enkele incidenten voorgedaan op het vlak van de watersystemen, die als operationele oefeningen kunnen worden aangemerkt. Duidelijk voorbeeld hiervan is de extreme neerslag op 13 oktober, waardoor vooral in Goeree-Overflakkee en Voorne-Putten wateroverlast is opgetreden. Met name de kosten voor de bestrijding van deze situatie heeft geleid tot een **overschrijding op dit budget van € 559.000** op de directe kosten. Hiernaast zijn ook meer uren doorbelast van de medewerkers die zijn ingezet bij de bestrijding van deze calamiteit. Een deel hiervan betreft overwerk, waarvan de extra kosten € 102.000 bedragen.

7.2.8 Samenwerken in de afvalwaterketen

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
Personeelslasten		0	2	2	0	
Goederen en diensten van derden	36	0	102	9	-93	V
Bijdragen aan derden	145	0	293	224	-69	V
Toegerekende lasten	610	862	862	938	76	N
Totaal Lasten	791	862	1.258	1.173	-85	V
Baten						
Bijdragen van derden		0	134	134	0	
Totaal Baten		0	134	134	0	
Saldo van baten en lasten voor bestemming	791	862	1.392	1.307	-85	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	791	862	1.392	1.307	-85	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten***Goederen en diensten door derden***

In 2013 was € 102.000 opgenomen in de begroting voor doelmatigheid in de afvalwaterketen. Hiervan is € 93.000 niet gebruikt omdat Integrale Sturing Afvalwaterketen (ISA) Barendrecht niet van start is gegaan in 2013 en er minder kosten gemaakt zijn voor ISA Hoekse Waard.

Bijdragen aan derden

Voor de afkoppelplannen en stiwass was in 2013 een budget gereserveerd van € 293.000. In werkelijkheid is incidenteel € 69.000 minder uitgegeven. Er is vertraging opgelopen in geplande afkoppelprojecten, er zijn minder afkoppelplannen ingediend en er zijn minder groene daken aangelegd dan was voorzien door herprioritering bij gemeenten wat een voordeel geeft van € 203.000. Een groot afkoppelplan wat doorschuift is die van de gemeente Oud-Beijerland (circa € 57.000).

In 2013 is circa € 134.000 extra uitgegeven aan Riobuit Ridderkerk-Oostmolendijk en Riobuit Zwijndrecht. Dit betrof toezeggingen uit het verleden.

7.3 Zuiveren

7.3.1 Plannen, instrumenten & registers zuiveringsbeheer

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0	0	0	20	20	N
Goederen en diensten van derden	269	629	733	1.010	277	N
Bijdragen aan derden	251	0	0	95	95	N
Toegerekende lasten	961	1.359	1.426	1.477	52	N
Totaal Lasten	1.481	1.988	2.159	2.603	444	N
Baten Bijdragen van derden	-335	-260	-416	-1.193	-777	V
Onttrekking aan reserves		0	0	0	0	
Totaal Baten	-335	-260	-416	-1.193	-777	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	1.147	1.728	1.743	1.409	-333	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	-106	-106	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	1.147	1.728	1.637	1.303	-333	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

In 2013 is het KRW subsidieproject "Anammox in de **hoofdstroom**" financieel afgewikkeld. Aangezien WSHD in dit project als penvoerder heeft gefungeerd, zijn alle subsidieontvangsten voor alle partners via WSHD gelopen. Dit heeft geleid tot afwijkingen in de baten (ontvangen subsidie) en de lasten (uitbetaling van de subsidie aan de projectpartners). Voor WSHD is dit budgetneutraal verlopen.

Daarnaast zijn er lagere lasten geweest voor het project CENIRELTA (opvolger van het Anammox-project). Dit heeft ertoe geleid dat er een voordeel is op het ontwikkelbudget van € 185.000. Het CENIRELTA is een meerjarig subsidieproject waardoor dit nog geen gevolgen heeft voor de toegekende subsidie. Alleen de eigen bijdrage is in 2013 lager geweest dan voorzien.

Tevens zijn er lagere lasten doordat er minder onderzoeken zijn uitgevoerd dan begroot:

- Samen met HVC wordt in het kader van de grondstoffenterugwinning de route verkend om deze terugwinning via de eindverwerking (slibasroute) te laten plaatsvinden. Hierdoor zijn er geen onderzoeken op locatie nodig geweest.
- De inspecties c.q. restlevensduurbepaling ten aanzien van persleidingen worden doorgeschoven.
- In het kader van efficiëntie is besloten onderzoeken ten aanzien van de Energiefabriek uit te stellen of samen te laten lopen met later op te starten projecten.

7.3.2 Gezuiverd afvalwater

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0					
Personeelslasten		0	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	23.762	24.721	25.107	25.310	203	N
Bijdragen aan derden	1.290	951	641	700	59	N
Kapitaallasten	23.679	16.418	16.418	16.266	-152	V
Toegerekende lasten	15.018	12.901	12.947	12.598	-349	V
Totaal Lasten	63.749	54.990	55.112	54.872	-240	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-407	-114	-364	-369	-5	V
Bijdragen van derden	-1.158	-1.150	-1.050	-1.040	10	N
Interne verrekeningen	-269					
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	-1.834	-1.264	-1.414	-1.409	5	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	61.915	53.726	53.698	53.463	-235	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-6.878	-1.554	-1.779	-1.779	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	55.037	52.172	51.919	51.684	-235	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

In Burap 2 is het budget verlaagd omdat de verwachting was dat een aantal onderhoudswerkzaamheden door zouden schuiven naar 2014. Tijdens inspecties in het laatste kwartaal van 2013 is echter gebleken dat deze werkzaamheden toch noodzakelijk waren. Hierdoor zijn in het laatste kwartaal van 2013 meer werkzaamheden uitgevoerd dan gepland, dit door falen (onvoorzien) dan wel als gevolg van de resultaten van uitgevoerde inspecties. Met name een aantal **onvoorziene schoonmaakwerkzaamheden binnen het programma Gezuiverd afvalwater op de rwzi's** in Dordrecht en Dokhaven zijn uitgevoerd. Gelijktijdig met deze werkzaamheden zijn ook herstelwerkzaamheden uitgevoerd. De genoemde werkzaamheden waren niet in deze omvang voorzien bij het opstellen van Burap 2.

7.3.3 Calamiteiten zuiveringsbeheer

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Toegerekende lasten		31	31	0	-31	V
Totaal Lasten		31	31	0	-31	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		31	31	0	-31	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		31	31	0	-31	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Geen opmerkingen.

7.4 Wegen

7.4.1 Plannen, instrumenten & registers wegenbeheer

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0					
Goederen en diensten van derden	393	483	433	266	-167	V
Bijdragen aan derden	0	36	19	19	0	V
Kapitaallasten	0	352	0	0	0	
Toegerekende lasten	597	1.854	1.854	785	-1.069	V
Totaal Lasten	990	2.725	2.306	1.070	-1.237	V
Baten Goederen en diensten aan derden	0	-5	-5	-4	1	N
Bijdragen van derden	-3					
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	-4	-5	-5	-4	1	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	986	2.720	2.301	1.066	-1.236	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-469	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	517	2.720	2.301	1.066	-1.236	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

In 2013 heeft de inventarisatie van de belijningen en markeringen van de wegen plaatsgevonden. Na de inventarisatie is de voorbereiding van het onderhoudsbestek van start gegaan, maar hierbij en bij de aanbesteding is vertraging ontstaan, waardoor de uitvoering later dan gepland van start ging. Hierdoor zijn de kosten in 2013 lager geweest dan verwacht. Daarnaast is sprake van enige kleinere onderschrijdingen op de budgetten voor onderhoud van abri's, verkeerstellers e.d.

7.4.2 Berijdbaarheid

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0					
Goederen en diensten van derden	5.553	5.734	5.954	6.081	127	N
Bijdragen aan derden	3	0	5	26	21	N
Kapitaallasten	4.435	2.082	2.082	1.769	-313	V
Toegerekende lasten	4.147	2.945	3.151	2.989	-162	V
Totaal Lasten	14.138	10.760	11.192	10.865	-328	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-31	-45	-32	-32	0	N
Bijdragen van derden	-7.329	-7.390	-7.623	-7.774	-151	V
Interne verrekeningen	-466					
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	-7.825	-7.435	-7.655	-7.806	-151	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	6.312	3.325	3.537	3.058	-479	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-2.149	-469	-469	-469	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	4.163	2.856	3.068	2.589	-479	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Er is rekening gehouden met een hogere bijdrage € 234.000 aan de GR Groenbeheer Hoekse Waard in verband met een ontvangen afrekening voor het landinrichtingsproject Hoekse Waard-Oost. Door een overbedeling van gronden is de GR in totaal € 937.000 verschuldigd, waarvan 50% (€ 468.500) ten laste van WSHD komt. Van dit laatste bedrag komt 50% ten laste van het beleidsproduct Droge Voeten. De overige 50% komt ten laste van het beleidsproduct Berijdbaarheid.

Deze extra last wordt gedeeltelijk gecompenseerd door lagere onderhoudskosten als gevolg van lagere kosten voor het verwerken van maaisel in de berm.

Bij de baten is er een meevaller door hogere bijdragen en subsidies door derden i.v.m. diverse fietspadprojecten en bovendien een meevaller in de bijdragen van gemeenten in het kader van de Wet Herverdeling Wegen. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mededeling in de septembercirculaire van het Gemeentefonds. In hoeverre dit structureel is, wordt nader bezien.

7.4.3 Verkeersveiligheid

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
Personeel van derden	0					
Goederen en diensten van derden	1.119	865	1.245	1.208	-37	V
Bijdragen aan derden	446	243	243	225	-18	V
Kapitaallasten	1.252	595	948	607	-341	V
Toegerekende lasten	1.546	775	775	1.451	676	N
Totaal Lasten	4.362	2.478	3.210	3.490	280	N
Baten						
Goederen en diensten aan derden	-218	-150	-219	-160	59	N
Bijdragen van derden	-120	-45	-10	-55	-45	V
Onttrekking aan reserves	0					
Totaal Baten	-338	-195	-229	-215	14	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	4.024	2.283	2.981	3.276	294	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-533	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	3.491	2.283	2.981	3.276	294	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Hier is sprake van lagere kosten voor onderhoud bewegwijzering en waarschuwborden en minder onderhoud aan de verkeersregelininstallatie aan de H. Ydenweg/Munnikensteeg te Zwijndrecht door de grote renovatie die in 2013 heeft plaatsgevonden.

Verder is de bijdrage aan overheden voor het onderhoud aan de openbare verlichting structureel lager dan geraamd.

De kosten die bij derden in rekening zijn gebracht voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding zijn lager dan geraamd. Tevens zijn de kosten voor het onderhoud aan de verkeersregelininstallaties lager geweest dan geraamd waardoor de in rekening gebrachte bedragen bij gemeenten eveneens lager zijn geweest dan voorzien.

7.4.4 Calamiteiten wegenbeheer

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	17	16	16	23	7	N
Toegerekende lasten	27	88	88	49	-38	V
Totaal Lasten	44	104	104	72	-32	V
Baten Bijdragen van derden		0	0	-3	-3	V
Totaal Baten		0	0	-3	-3	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	44	104	104	69	-34	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	44	104	104	69	-34	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

In 2013 hebben zich meer calamiteiten voorgedaan, die niet kunnen worden verhaald. Onder andere schade aan het wegdek door storm, dumping van asbest in Hellevoetsluis en een oliespoor in Den Bommel hebben er voor gezorgd dat het budget is overschreden.

7.5 Algemene beleidstaken

7.5.1 Bestuur

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	11	0	12	10	-2	V
Personeelslasten	522	565	554	504	-50	V
Goederen en diensten van derden	190	1.181	1.299	1.201	-98	V
Toevoeging aan voorzieningen	177	100	100	113	13	N
Kapitaallasten	299					
Toegerekende lasten	1.012	1.233	1.233	1.485	252	N
Totaal Lasten	2.211	3.079	3.198	3.310	112	N
Baten Goederen en diensten aan derden	-1.054	-475	-975	-850	125	N
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	-1.054	-475	-975	-850	125	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	1.158	2.604	2.223	2.460	237	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-11	0	-118	-118	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	1.146	2.604	2.106	2.343	237	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

De onderschrijding van de post Goederen en diensten door derden wordt veroorzaakt omdat het verkrijgen van de benodigde vergunningen voor de sloop van de voormalige dienstwoning aan de Heerendijk 27 te Oude-Tonghe meer tijd vergt waardoor de sloopkosten niet meer ten laste van 2013 komen.

Per saldo vallen de geplande baten over 2013 lager uit. Dit wordt veroorzaakt door lagere baten als gevolg van grondverkopen. De post opbrengst uit grond en water is hoger dan begroot door een voordelig waardeverschil in de grondtransactie in het kader van de Provinciale Economische Hoofdstructuur.

7.5.2 Externe communicatie

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0	14	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	410	425	364	249	-115	V
Bijdragen aan derden	4	56	15	0	-15	V
Toegerekende lasten	646	1.115	1.156	891	-265	V
Totaal Lasten	1.060	1.610	1.535	1.140	-395	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-25	0	0	19	19	N
Toegerekende opbrengsten		0	0	-4	-4	V
Totaal Baten	-25	0	0	15	15	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	1.035	1.610	1.535	1.155	-380	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	1.035	1.610	1.535	1.155	-380	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Er zijn in 2013 minder telefoondiensten van het Call Centre afgenomen dan was voorzien. Daarnaast is er minder geld uitgegeven aan advertentie- en reclamekosten. Eind 2013 werd bekend dat de jaarlijkse bijdrage aan landelijke communicatieactiviteiten aan de Unie van Waterschappen kwam te vervallen, omdat de Unie nog voldoende budget had om de activiteiten van 2013 te dekken. De gesprekken met verschillende waterschappen om in het kader van educatie bij te dragen aan het project STROOM zijn nog gaande en hebben in 2013, door verscheidenheid aan wensen/ideeën van deelnemers, niet geleid tot concrete afspraken. Dit geldt eveneens voor de geraamde eenmalige extra bijdrage van WSHD aan Aquarama Educatiecentrum Duurzaam Weizigt en de verkennende gesprekken voor mogelijke samenwerking voor een educatiecentrum in IJsselmonde. Daarnaast vielen de kosten voor de jaarlijkse evenementen lager uit omdat de bestaande voorraad materialen is opgemaakt. Tevens is er minder uitgegeven aan het ontwikkelen van een aantal corporate communicatiemiddelen, waaronder de belastingfolder voor 2014 en digitale nieuwsbrieven, omdat er meer in eigen beheer is gedaan.

7.5.3 Waterwet

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Personeel van derden	0	18	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	195	209	177	154	-23	V
Bijdragen aan derden	0	0	51	51	0	V
Toegerekende lasten	4.545	6.677	6.677	6.274	-403	V
Totaal Lasten	4.740	6.904	6.906	6.479	-426	V
Baten Goederen en diensten aan derden	-311	-130	-180	-233	-53	V
Totaal Baten	-311	-130	-180	-233	-53	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	4.430	6.774	6.726	6.246	-479	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	4.430	6.774	6.726	6.246	-479	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Door de keuze om meer in eigen beheer te doen zijn er minder uitgaven besteed voor organisatieontwikkeling, waardoor de onderschrijding op goederen en diensten van derden wordt verklaard.

De legesinkomsten zijn hoger uitgekomen dan geraamd. Dit is mede veroorzaakt door vergunningaanvragen van enkele grote leiding tracés en voor een grote grondwateronttrekking in de Botlek.

7.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

7.6.1 Algemene lasten en baten

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
Personeelslasten		0	0	0	0	
Goederen en diensten van derden	3.333	6.617	6.200	6.583	383	N
Bijdragen aan derden		0	0	0	0	
Toevoeging aan voorzieningen		0	0	-129	-129	V
Exploitatieresultaat		0	0	0	0	
Kapitaallasten		0	0	513	513	N
Toegerekende lasten	12.665	603	314	13.139	12.825	N
Totaal Lasten	15.998	7.220	6.514	20.107	13.592	N
Baten						
Financiële baten		-744	-744	-568	176	N
Goederen en diensten aan derden		-1.000	-2.810	-3.291	-481	V
Bijdragen van derden	-44	-226	-155	-686	-531	V
Bijdragen van overheid	0	0	0	-350	-350	V
Waterschapsbelastingen	711	0	0	144	144	N
Onttrekking aan reserves		0	0	0	0	
Toegerekende opbrengsten	-146.141	-79	-97	-8.721	-8.624	V
Totaal Baten	-145.474	-2.049	-3.806	-13.473	-9.667	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-129.476	5.171	2.709	6.634	3.926	N
Toevoeging aan reserves	0	0	304	304	0	N
Onttrekking aan reserves	0	0	-304	-304	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	-129.476	5.171	2.709	6.634	3.926	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

De hogere lasten worden veroorzaakt doordat de kosten van de Cross Border Lease hoger zijn dan begroot. Deze hogere last wordt volledig gecompenseerd door hogere inkomsten verkregen van de huuropbrengst Cross Border Lease.

Baten

De rentebaten inzake de crossborder lease (CBL) zijn € 175.000 lager dan begroot. Dit wordt gedekt door hogere huuropbrengsten uit de CBL. De CBL is per saldo budgettair neutraal.

Er is een uitkering ontvangen ter compensatie van de intrekking vrijstelling kadestraalrecht 2012.

Het voordelige saldo van € 531.496 wordt verklaard door met name twee incidentele posten

waarmee in de begroting geen rekening is gehouden. Namelijk de afrekening van de frictiekosten huisvesting Aquon voor € 391.000 en de afrekening van het Waterschapshuis met de waterschappen 2010-2012 voor € 78.500. Het voordeel op de post diensten voor derden van € 480.731 wordt

voornamelijk bepaald door hogere inkomsten van € 342.704 verkregen uit de huuropbrengst Cross Border Lease en afwikkeling van verplichtingen uit 2012.

Verder is er eind 2013 een eigen intern onderzoek gedaan naar de verrekenbaarheid van betaalde btw en is mede na overleg met de Belastingdienst een verzoek tot teruggave gedaan over de jaren 2011, 2012 en 2013 ter hoogte van € 350.000.

Bij de beoordeling en analyse van het debiteurensaldo is geconstateerd dat het huidig aandeel dubieus te laag is was voorzien. Dit was de reden om de voorziening naar boven bij te stellen met € 144.000.

7.6.2 Onvoorzien

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Toegerekende lasten		500	500	0	-500	V
Totaal Lasten		500	500	0	-500	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming		500	500	0	-500	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		500	500	0	-500	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

In 2013 is er geen aanleiding geweest voor het aanwenden van de post onvoorzien.

7.6.3 Belastingen

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Toevoeging aan voorzieningen		0	0	245	245	N
Totaal Lasten		0	0	245	245	N
Baten Goederen en diensten aan derden		0	0	0	0	
Waterschapsbelastingen		-137.577	-137.577	-133.219	4.358	N
Interne verrekeningen		0	0	-652	-652	V
Totaal Baten		-137.577	-137.577	-133.871	3.706	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		-137.577	-137.577	-133.626	3.951	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		-137.577	-137.577	-133.626	3.951	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Dit bedrag van € 244.922 betreft de storting voor 2013 in de voorziening Grensoverschrijdend afvalwater van Delfland. Een nadere toelichting is opgenomen in de paragraaf waterschapsbelastingen.

Baten

De afwikkeling van de waterschapsbelastingen wordt toegelicht in de paragraaf waterschapsbelastingen 2013, het verschil bestaat voornamelijk uit afrekening van voorgaande jaren. Het voordelige saldo van € 652.212 wordt verklaard door de onttrekking aan de voorziening Grensoverschrijdend afvalwater voor de afrekening over 2010 met Delfland en Schieland.

7.6.4 Exploitatiesaldo

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Bijdragen aan derden	0	0	0	0	0	
Exploitatieresultaat	3.742	0	3.060	0	-3.060	V
Totaal Lasten	3.742	0	3.060	0	-3.060	V
Baten Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Totaal Baten	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten voor bestemming	3.742	0	3.060	0	-3.060	V
Toevoeging aan reserves	2.101	4.889	3.286	8.169	4.883	N
Onttrekking aan reserves	-2.101	0	0	-3.742	-3.742	V
Saldo van baten en lasten na bestemming	3.742	4.889	6.346	4.427	-1.919	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

Het bedrag van € 3.060.000 betreft het vastgestelde exploitatieresultaat bij burap 2 van 2013.

Mutatie reserves

Het saldo van de mutaties op de reserves betreft voornamelijk de hogere dan begrote toevoeging aan de reserve geactiveerde lasten.

7.7 Ondersteuning en bedrijfsvoering

7.7.1 Organisatieontwikkeling

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
Personeel van derden	0					
Personeelslasten	456	343	263	253	-10	V
Goederen en diensten van derden	224	1.102	758	379	-379	V
Bijdragen aan derden	28	35	35	34	-1	V
Toevoeging aan voorzieningen		0	126	1.185	1.059	N
Toegerekende lasten	1.592	1.716	1.716	1.644	-72	V
Totaal Lasten	2.299	3.196	2.898	3.494	596	N
Baten						
Personeelsbaten	-119	0	-80	-231	-151	V
Bijdragen van derden	-52	0	-56	-67	-11	V
Toegerekende opbrengsten	-2.128	-3.196	-2.762	-3.196	-434	V
Totaal Baten	-2.299	-3.196	-2.898	-3.494	-596	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	0	0	0	0	0	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	0	0	0	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Lasten

De reden voor de onderschrijding op de overige goederen en diensten van € 379.000 is dat de bestedingen op de post Onderzoek en innovatie lager zijn uitgevallen, doordat ervoor is gekozen prioriteit te geven aan het tijdig afwerken van de lopende projecten in plaats van plannen die in de startfase staan. Daarnaast is er een onderschrijding op de post Organisatie ontwikkeling die wordt veroorzaakt doordat zowel de start van het MD-traject alsmede het project "aanbesteden op maat" pas later in het jaar heeft plaatsgevonden.

De overschrijding van de post toevoeging aan de voorziening betreft de jaarlijkse actualisering van de voorziening pensioen- en wachtgeldverplichtingen van € 706.000. Daarnaast heeft een toevoeging aan de voorziening arbeidsgerelateerde verplichtingen van € 224.000 plaatsgevonden, gebaseerd op de stand van de openstaande aanspraken van het personeel op verlof(dagen) per eind 2013.

Baten

Op 18 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het belastingplan 2014 en een aantal andere maatregelen die op Prinsjesdag werden voorgesteld. Een van de maatregelen uit het Belastingplan is de eenmalige teruggaaf van een deel van de basispremie WAO/WIA die in 2013 is afgedragen. Deze teruggaaf is eind van het jaar door Belastingdienst overgemaakt. Ook is een niet geraamde bijdrage (€ 11.400) van het Waterschap Rivierenland ontvangen voor de Business Case Zuiveringsbeheer.

7.7.2 Personeel en organisatie

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten						
Personeel van derden	7.857	3.254	10.262	9.605	-657	V
Personeelslasten	34.430	37.425	36.510	36.977	467	N
Goederen en diensten van derden	756	857	827	739	-87	V
Toevoeging aan voorzieningen	694					
Toegerekende lasten	13.760	29.803	29.964	27.032	-2.932	V
Totaal Lasten	57.498	71.339	77.564	74.354	-3.210	V
Baten						
Personeelsbaten	2	0	0	-8	-8	V
Goederen en diensten aan derden	-122	-114	-114	-100	14	N
Bijdragen van derden	-80	0	0	-100	-100	V
Geactiveerde lasten		0	-4.450	-5.071	-621	V
Interne verrekeningen	-15	-7.515	-5.557	-5.222	335	N
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Toegerekende opbrengsten	-56.404	-63.710	-67.518	-63.853	3.665	N
Totaal Baten	-56.619	-71.339	-77.639	-74.354	3.286	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	879	0	-76	0	76	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-879	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	-76	0	76	N

Toelichting op de financiële afwijkingen

Het budget van de post inhuur van derden wordt in totaal **onderschreden met € 0,6 miljoen**. Dit wordt verklaard door een uiteindelijke lagere dan geraamde inzet van derden op projecten dan waarmee in de budgetten rekening was gehouden. Daarbij zijn bepaalde activiteiten en werkzaamheden zoals baggeren in de tijd doorgeschoven naar 2014.

De overschrijding op de **post salarissen met € 0,5 miljoen** kan ondermeer worden verklaard door inzet van medewerkers in overwerk tijdens de wateroverlast.

Anderzijds zijn er door de versnelling die is toegepast in de HWBP projecten en de inzet van externen wel meer uren geactiveerd dan was begroot. Hiermee wordt een voordelig resultaat **behaald van € 0,6 miljoen en wordt het nadelig saldo op de salarissen grotendeels gecompenseerd**.

Voor de toegerekende lasten wordt hier verwezen naar de inleiding bij dit hoofdstuk.

7.7.3 Kwaliteitszorg, arbeidsomstandigheden & milieuzorgbeleid

Exploitatie (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	Goederen en diensten van derden	12	92	92	36	-56	V
	Toegerekende lasten	501	462	462	518	56	N
Totaal Lasten		513	554	554	554	0	
Baten	Toegerekende opbrengsten	-513	-554	-554	-554	0	
Totaal Baten		-513	-554	-554	-554	0	
Saldo van baten en lasten voor bestemming		0	0	0	0	0	
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		0	0	0	0	0	

Toelichting op de financiële afwijkingen

In het budget van KAM wordt rekening gehouden met een post van € 32.000 ten behoeve van onvoorziene kosten voor onderzoek in het kader van ongevallen/incidenten. In 2013 is hier geen gebruik van gemaakt. Zowel de uitvoering van de RI&E voor Beheer & Onderhoud als de Meteo die waren gepland in 2013 zijn naar het 1e kwartaal van 2014 doorgeschoven, waardoor de uitgaven ten laste van het budget 2014 worden gebracht.

7.7.4 Informatievoorziening

Exploitatie (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	Personeel van derden	0	0	0	0	0	
	Personeelslasten	0	0	0	0	0	
	Goederen en diensten van derden	3.617	3.914	4.230	3.767	-462	V
	Kapitaallasten	1.596	1.330	1.330	1.357	27	N
	Toegerekende lasten	2.510	3.148	3.354	3.741	387	N
Totaal Lasten		7.724	8.392	8.914	8.865	-49	V
Baten	Goederen en diensten aan derden	-5	0	0	-2	-2	V
	Bijdragen van derden		0	-5	0	5	N
	Interne verrekeningen		0	0	-50	-50	V
	Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
	Toegerekende opbrengsten	-7.544	-8.392	-8.468	-8.392	76	N
Totaal Baten		-7.548	-8.392	-8.473	-8.444	29	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		175	0	441	421	-20	V
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		-175	0	-421	-421	0	V
Saldo van baten en lasten na bestemming		0	0	20	0	-20	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

De vervanging van een aantal elementen van de ICT-infrastructuur (de firewall en de technische inbelvoorziening voor telewerken) wordt meegenomen in de structurele herinrichting van het rekencentrum, die uitgevoerd gaat worden in 2014.

Verder wordt de aanschaf portofoons ter waarde van **ca. € 150.000 uitgevoerd in 2014** (zie overhevelingsverzoek).

Tot slot zijn de projecten Informatiebeveiliging en Mobiel Werken iets later gestart dan oorspronkelijk voorzien. Het budget voor Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is niet benut, omdat samenwerkingspartners de werkzaamheden niet hebben aanbesteed in 2013. Er is een **budgetoverheveling aangevraagd van € 100.000 voor de uitvoering van de BGT in 2014.**

7.7.5 Concern control

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Goederen en diensten van derden	0					
Toegerekende lasten	296	642	642	642	0	
Totaal Lasten	296	642	642	642	0	
Baten Toegerekende opbrengsten	-296	-642	-642	-642	0	
Totaal Baten	-296	-642	-642	-642	0	
Saldo van baten en lasten voor bestemming	0	0	0	0	0	
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	0	0	0	

Toelichting op de financiële afwijkingen

Geen opmerkingen.

7.7.6 Financiën

Exploitatie (bedragen x 1000)	Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten Rente en afschrijving		430	50	-54	-104	V
Toegerekende lasten		35.185	32.059	32.342	284	N
Goederen en diensten van derden	607	668	713	687	-27	V
Toegerekende lasten	2.439	2.926	2.907	3.012	106	N
Totaal Lasten	3.045	39.209	35.728	35.988	259	N
Baten Financiële baten		-1.422	-431	-353	77	N
Goederen en diensten aan derden	-5	0	0	-1	-1	V
Bijdragen aan derden	-37	0	0	-4	-4	V
Toegerekende opbrengsten	-3.004	-37.788	-35.268	-35.629	-361	V
Totaal Baten	-3.045	-39.209	-35.698	-35.988	-289	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	0	0	30	0	-30	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	30	0	-30	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

De rente- en afschrijvingslasten zijn € 104.000 lager dan begroot, omdat een viertal investeringen rechtstreeks ten laste van de exploitatie zijn gebracht in plaats van de begrote afschrijvingen. In het budget was rekening gehouden met de extra afschrijving.

Daarnaast geldt een onderschrijding van de rentelasten die enerzijds kan worden verklaard doordat er minder is gefinancierd met kasgeld als gevolg van de ontvangen voorfinancieringen van HWBP. Ook zijn als gevolg van het achterblijven van het geplande investeringsniveau geen langlopende leningen aangegaan waarvan in de begroting wel was uitgegaan.

7.7.7 Juridische zaken

Exploitatie (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	Personeelslasten	0	1	1	1	0	V
	Goederen en diensten van derden	65	113	121	119	-2	V
	Toegerekende lasten	1.050	1.671	1.671	1.665	-6	V
	Totaal Lasten	1.115	1.785	1.793	1.785	-8	V
Baten	Goederen en diensten aan derden	0					
	Toegerekende opbrengsten	-1.115	-1.785	-1.793	-1.785	8	N
	Totaal Baten	-1.115	-1.785	-1.793	-1.785	8	N
Saldo van baten en lasten voor bestemming		0	0	0	0	0	
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves		0	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming		0	0	0	0	0	

Toelichting op de financiële afwijkingen

Geen opmerkingen.

7.7.8 Faciliteiten

Exploitatie (bedragen x 1000)		Jaarrekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2013	Saldo 2013	Voordeel (V) / Nadeel (N)
Lasten	Personeel van derden	0	0	0	0	0	
	Personeelslasten	433	418	418	404	-14	V
	Goederen en diensten van derden	4.514	4.551	4.651	4.378	-272	V
	Bijdragen aan derden	130	127	127	108	-19	V
	Kapitaallasten	1.788	1.786	1.786	1.544	-242	V
	Toegerekende lasten	2.696	2.386	2.359	3.136	777	N
	Totaal Lasten	9.561	9.267	9.340	9.571	231	N
Baten	Goederen en diensten aan derden	-411	-40	-320	-273	48	N
	Bijdragen van derden		0	0	-71	-71	V
	Onttrekking aan reserves	0					
	Toegerekende opbrengsten	-8.946	-9.227	-8.995	-9.227	-232	V

Totaal Baten	-9.357	-9.267	-9.315	-9.571	-256	V
Saldo van baten en lasten voor bestemming	204	0	25	0	-25	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-204	0	0	0	0	
Saldo van baten en lasten na bestemming	0	0	25	0	-25	V

Toelichting op de financiële afwijkingen

Doordat machines zijn geleased in plaats van aangeschaft, door de verdergaande digitalisering van stukken en de verminderde bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Streekarchief Goeree Overflakkee zijn de uitgaven op de post goederen en diensten € 272.000 lager dan begroot. Bovendien veroorzaakt de nieuwe Europese aanbesteding in december 2013 een verschuiving van schoonmaakwerkzaamheden naar 2014. Ook is een éénmalige bijdrage in onderhoud/verbouw werkzaamheden in het project springtij (huisvesting Ridderkerk) aan deze post toegevoegd.

8 Exploitatierkening naar kostendragers

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2013	Begroting 2013 incl. wijzigingen	Realisatie 2013
<u>Netto-lasten:</u>			
Watersysteemheffing	63.809	64.727	62.321
Zuiveringsheffing	62.471	59.840	60.169
Wegenheffing	9.507	9.661	8.486
Totaal netto-lasten	135.787	134.228	130.976
<u>Mutaties reserves:</u>			
Watersysteemheffing	1.526	997	1.453
Zuiveringsheffing	353	-511	59
Wegenheffing	-88	-195	-80
Totaal mutaties reserves	1.791	291	1.432
<u>Netto-belastingopbrengsten:</u>			
Watersysteemheffing	-65.335	-65.334	-65.289
Zuiveringsheffing	-62.824	-62.824	-58.179
Wegenheffing	-9.419	-9.419	-9.752
Totaal netto-belastingopbrengsten	-137.578	-137.577	-133.220
<u>Resultaat:</u>			
Watersysteemheffing	0	390	-1.515
Zuiveringsheffing	0	-3.495	2.049
Wegenheffing	0	47	-1.346
Resultaat	0	-3.058	-812

9 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2013	Begroting 2013 na wijziging	Jaarrekening 2013
Kosten			
Rente en afschrijving	35.615	32.109	32.288
Personeelslasten	42.152	48.053	47.801
Goederen en diensten	71.576	72.948	72.409
Bijdragen aan derden	7.770	7.524	7.451
Toevoeging aan voorzieningen	100	226	1.740
Onvoorzien	500	500	0
Totaal kosten	157.713	161.360	161.689
Opbrengsten			
Financiële baten	2.166	1.175	921
Personeelsbaten	0	80	239
Goederen en diensten aan derden	3.053	5.886	5.968
Bijdragen van derden	10.267	9.984	12.735
Waterschapsbelastingen	137.577	137.577	133.075
Vrijval voorzieningen	0	0	759
Geactiveerde lasten	7.515	10.007	10.236
Totaal opbrengsten	160.578	164.709	163.933
Exploitatieresultaat voor bestemming	2.865(V)	3.349(V)	2.244 (V)
Toevoeging aan reserves	-4.888	-3.590	-4.731
Bestemming resultaat 2012			-3.742
Onttrekking aan reserves	2.023	3.299	3.299
Bestemming resultaat 2012			3.742
Mutaties reserves	2.865(N)	291(N)	1.432(N)
Resultaat na bestemming	0	3.058(V)	812 (V)

OVERIGE GEGEVENS

10 Besluit ter vaststelling

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA

Op voordracht van het college van dijkgraaf en heemraden van 22 april 2014;

overwegende dat:

- de Verenigde Vergadering op grond van artikel 104 van de Waterschapswet de jaarrekening en de jaarrekening vaststelt;
- de Auditcommissie in haar bijeenkomst van 16 april 2014 positief/negatief heeft geadviseerd over de jaarstukken 2013;
- de accountant de jaarrekening heeft gecontroleerd en voorzien heeft van een goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en rechtmatigheid;

Gelet op:

- artikel 77, 104 en 107 van de Waterschapswet;

Gezien het advies van de commissies Water, WWV en MBH van respectievelijk 10 en 11 juni 2014;

BESLUIT

- a. De jaarstukken 2013 vast te stellen.
- b. **Het nog te bestemmen resultaat over 2013 vast te stellen op € 811.661 voordelig.**
- c. **Een bedrag van € 411.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve** 'Budgetoverhevelingen' ten behoeve van de volgende projecten:

- Het laten doorrekenen van een aantal bemalingsgebieden	€ 21.000
- Vervangen van de elektrische installatie Gemaal Witte Brug	€ 75.000
- Renovatie van Stuw Havenhoofd	€ 65.000
- Aanschaf portofoons t.b.v. de calamiteitenorganisatie	€ 150.000
- Huidige grootschalige basiskaart wordt opgewerkt naar het BGT informatiemodel	€ 100.000
Totaal	€ 411.000
- d. De niet vergoede planvormingskosten van 7 HWBP projecten aan de bestemmingsreserve **planvormingskosten Dijkversterkingen te onttrekken voor een bedrag van € 589.517** en dit bedrag ten gunste van het nog te bestemmen bedrag 2013 te laten komen;
- e. Een bedrag van **€ 589.517** toe te voegen aan de algemene reserve programma Waterkeringen;
- f. Een bedrag van **€ 1.549.172** toe te voegen aan de algemene reserve programma Water;
- g. Een bedrag van **€ 1.803.723** te onttrekken aan de algemene reserve programma Zuiveren;
- h. Een bedrag van **€ 55.300** te onttrekken aan de algemene reserve programma Wegen;
- i. Een bedrag van **€ 710.512** toe te voegen aan de algemene reserve programma Algemene beleidstaken;
- j. De **budgetoverhevelingen van € 411.000** resulterend uit de verwerking van het jaarrekeningresultaat 2013 vrij te geven ten behoeve van de exploitatie 2014;
- k. De **bestemmingsreserve 'BBVW Zuiveringsbeheer'** met een saldo nihil op te heffen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de Verenigde Vergadering van waterschap
Hollandse Delta van 26 juni 2014,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

drs. A.A. van Vliet

ing. J.M. Geluk

11 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant



Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9630
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van waterschap Hollandse Delta

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2013 van waterschap Hollandse Delta te Ridderkerk gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de exploitatierekeningen naar programma's, naar kostendragers en naar kosten- en opbrengstsoorten over 2013 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van waterschap Hollandse Delta is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit en de Beleidsregels normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit.

Het dagelijks bestuur is voorts verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de verordeningen van het waterschap zelf en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, het controleprotocol zoals vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 28 november 2013 en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT.



Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van het waterschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Deze financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader door het algemeen bestuur op 28 november 2013 en de operationalisering van het normenkader voor rechtmatigheid in de beheersorganisatie van het waterschap.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 5.2, lid 7 Waterschapsbesluit is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur in het controleprotocol op 28 november 2013 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van waterschap Hollandse Delta een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met relevante wet- en regelgeving waaronder

DPS_15875/re/2



de verordeningen van het waterschap/hoogheemraadschap zelf en het Controleprotocol van de Beleidsregels toepassing WNT.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van externe niet-topfunctionarissen

In overeenstemming met de aanvullende beleidsregels van 12 maart 2014, hebben wij geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de functionarissen zoals genoemd in art. 4.2 lid 2 letter c WNT (externe niet-topfunctionarissen).

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 109, lid 3 onder d Waterschapswet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Rotterdam, 30 april 2014

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: W. Kalkman RA

DPS 15875/re/3

Bijlagen

- Bijlage 1. Overzicht van lopende en afgesloten investeringsprojecten
- Bijlage 2. Status volgens de Programmabegroting 2013 geplande investeringen
- Bijlage 3. Staat van vaste schulden
- Bijlage 4. Overzicht rechtsgedingen
- Bijlage 5. Lijst van afkortingen

Bijlage 1 Overzicht lopende en afgesloten investeringen, toelichtingen

1. Waterkeringen

1.10 Plannen, instrumenten & registers waterkeringen

Lopende investeringen

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Toetsing Regionale Waterkeringen	7202020020	600		600	446		446	120
		600		600	446		446	120

7202020020 Toetsing Regionale Waterkeringen

Tussentijdse rapportage is gereed, en is naar de Provincie verstuurd. De nog openstaande werkzaamheden voor de toetsing zullen afgerond worden. Vervolgens zal bepaald worden welke werkzaamheden nog uitgevoerd moeten worden om het resterende deel dat op 'nader onderzoek' staat, te reduceren. Deze werkzaamheden zullen zoveel als mogelijk binnen het lopende project uitgevoerd worden.

Afgesloten investeringen

Investeringsproject / krediet (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Toetsing waterkeringen	7202000002	1.900		1.900	1.678		1.678	1.678
		1.900		1.900	1.678		1.678	1.678

1.20 Versterken waterkeringen

Lopende investeringen

Investeringen (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Uitvoering Hoekse Waard Noord	7001005500	28.818	-28.651	166	1.594	-14	1.581	870
Uitvoering Oostmolendijk	7001006500	2.800	-2.238	562	1.932	-1.498	434	324
Uitvoering Hellevoetsluis	7001007500	3.802	-3.529	273	478	-475	2	1
Aankoop Wieldrechtse Zeedijk 199 Dordrecht	7001010501	347	-325	22	321	0	321	
Aankoop Zeedijk 34 Dordrecht	7001011501	352	-325	27	316	0	316	

Uitvoering Eiland van Dordrecht	7001011600	64.573	-62.282	2.291	4.052	-4.052	0	-992
Uitvoering Spui West	7001012500	16.009	-15.571	438	476	-7	469	469
Planvorming Spui Oost	7001013000	5.695	-5.640	55	4.106	-32	4.075	1.420
Uitvoering Spui Oost	7001013500	18.317	-18.203	114	528	-13	515	504
Planvorming Hoekse Waard Zuid	7001014000	4.968	-4.960	9	3.902	-39	3.863	1.886
Uitvoering Hoekse Waard Zuid	7001014500	12.903	-11.498	1.405	344	0	344	344
Uitvoering Zettingsvloeiing Spui	7001017500	32.397	-31.860	537	3.953	-3.953	0	2
Aankoop gronden t.b.v. dijkversterkingsprojecten	7001018000	2.997		2.997	3		3	3
Planvorming Noodmaatregel Zettingsvloeiing Oude Maas	7001019000	50	-45	5	4	0	4	4
Uitvoering Noodmaatregel Zettingsvloeiing Oude Maas	7001019500	1.107	-996	111	496	0	496	496
Automatische bediening Keersluis Oud-Beijerland	7202100317	200		200	0		0	
Hevelinlaat Goidschaloord (H41704)	7202100319	257		257	0		0	0
		195.592	-186.123	9.469	22.505	-10.082	12.422	5.331

7001005500 Uitvoering Hoekse Waard Noord

Het projectplan bevat een binnendijkse dijkversterking in grond en het voor een deel vervangen van de kleibekleding aan de buitenzijde voor drie dijkvakken in het noorden van de Hoekse Waard. Het projectplan is goedgekeurd door GS, hier is één beroep op binnen gekomen. De dijkversterking Bosschendijk is aanbesteed. Het contract is ondertekend. Voor de overige twee dijkvakken (Simonsdijkje en Gorsdijk) is het opstellen van de contractstukken gestart. Dossievorming voor de onteigening van een deel van de benodigde grond is in gang gezet.

7001006500 Uitvoering Oostmolendijk

Het werk is volgens interne planning in oktober 2013 voltooid op één dijkvak na, waar over een lengte van circa 40 meter grondafschuiving heeft plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan is ter plaatse een nader grondonderzoek uitgevoerd. Momenteel worden de resultaten onderzocht. Voor de oplossingsrichting geldt de randvoorwaarde dat dit binnen het huidige ruimtebeslag dient plaats te vinden. Het project zal worden afgerond binnen de met het PB HWBP afgesproken termijn en budget.

7001007500 Uitvoering Hellevoetsluis

Het projectplan bevat een binnendijkse dijkversterking in grond en het voor een deel vervangen van de kleibekleding aan de buitenzijde voor de Zuiddijk en het aanbrengen van grond in combinatie met damwand bij de vestingwallen van Hellevoetsluis. Het project wordt momenteel aanbesteed, uitvoering zal in 2014 plaatsvinden.

7001010501 Aankoop Wieldrechtse Zeedijk 199 Dordrecht

7001011501 Aankoop Zeedijk 34 Dordrecht

7001011600 Uitvoering Eiland van Dordrecht

De Planfase is afgerond binnen vastgestelde planning en budget. De aanbestedingsfase is geheel doorlopen en het contract is getekend met de partij die de dijkversterking gaat uitvoeren. Hierin zijn niet de werkzaamheden t.a.v. de Kiltunnel opgenomen. Hiervoor zal een aparte opdracht worden verleend. Bij het verleggen van kabels

& leidingen is vertraging opgelopen. Bij zeven grond dossiers is een oteigeningsprocedure opgestart. De uitvoering van het project zal conform de doelstelling in 2017 gereed zijn.

7001012500 Uitvoering Spui West

Doordat er in de planfase nader onderzoek is uitgevoerd blijkt een aantal deeltrajecten niet te hoeven worden versterkt. Hiermee is het benodigde budget sterk gereduceerd. De planfase wordt begin 2014 afgerond met de vaststelling van het projectplan. Parallel aan de planfase is in 2013 de uitvoeringsfase opgestart. Dit heeft geresulteerd in contractdocumenten. Deze contractdocumenten worden in het eerste kwartaal van 2014 definitief gemaakt. Daarmee kunnen de pre-selectie, de uitvraag en de gunning starten. Hiermee kan in de tweede helft van 2014 worden gestart met de uitvoering van de dijkversterkingsmaatregelen.

7001013000 planvorming Spui Oost

7001013500 Uitvoering Spui Oost

Het ontwerp projectplan is afgerond en ligt vanaf december 2013 tot 14 januari 2014 ter visie. De planning is om het definitieve projectplan in maart 2014 aan de VV ter vaststelling voor te leggen. Wanneer de provincie het projectplan heeft goedgekeurd zal de subsidie bij het HWBP worden aangevraagd. Parallel aan de afronding van de planfase vindt de voorbereiding van de contractdocumenten plaats. De preselectie vindt in het voorjaar 2014 plaats, de aanbesteding die hierop volgt moet in het vierde kwartaal 2014 tot gunning leiden. Hierna zal de uitvoering starten, deze wordt in 2017 afgerond.

7001014000 Planvorming Hoekse Waard Zuid

7001014500 Uitvoering Hoekse Waard Zuid

Het ontwerp projectplan is afgerond en heeft ter visie gelegen. De zienswijzen zullen worden beoordeeld en waar mogelijk zal daaraan tegemoet worden gekomen. De planvormingsfase verloopt conform vastgestelde planning en budget. Op dit moment worden de aanbestedings- en contractstukken voorbereid voor de uitvoeringsfase. Daarnaast worden de voorbereidingen getroffen om de beschikbaarheid van gronden te regelen. Het project verloopt conform planning om de doelstelling voor uitvoering gereed eind 2017 te halen.

7001017500 Uitvoering Zettingsvloeïing Spui

2013 is het overgangsjaar geweest van planvorming naar uitvoering. In de eerste helft van het jaar is het projectplan definitief gemaakt en door de VV vastgesteld. Parallel hieraan heeft ook de aanbesteding van het werk plaatsgevonden. Daardoor was het mogelijk om kort na de planstudie het werk ook aan te kunnen besteden. Dit is gedaan zodra de subsidiebeschikking van het HWBP verkregen is, in de zomer van 2013. De opdrachtnemer is daarop voortvarend aan de slag gegaan en de bestellingen zijn sinds het najaar van 2013 in volle gang.

7001018000 Aankoop gronden t.b.v. dijkversterkingsprojecten

De grondverwervingsonderhandelingen zijn voor alle dijkversterkingsprojecten gestart, waarbij het uitgangspunt is zoveel mogelijk tijdelijke toegang te verkrijgen, en alleen grond aan te kopen wanneer dit niet **mogelijk is. In 2013 is van dit krediet € 3.000** ingezet voor niet-subsidiabele grond gerelateerde kosten. Naar verwachting zullen in 2014 de onderhandelingen zijn afgerond.

7001019000 Planvorming noodmaatregel zettingsvloeïing Oude Maas

7001019500 Uitvoering noodmaatregel zettingsvloeïing Oude Maas

Bij de Verlengde 3e toetsronde is naar voren gekomen dat in de Oude Maas bij Hoogvliet en Spijkenisse de faalkans voor zettingsvloeïing dermate hoog was dat direct maatregelen moesten worden genomen. Op grond van de Waterschapswet (Art. 96) is de bijzondere wettelijke bevoegdheid van de Dijkgraaf in werking getreden en zijn noodmaatregelen genomen om het meest acute gevaar op zettingsvloeïing te verkleinen. De kosten van

deze noodmaatregelen worden conform de subsidieregeling van het nHWBP naar verwachting voor 90% vergoed. Tot op heden is deze toezegging nog niet geformaliseerd. Het werk is uitgevoerd in de zomer van 2013. In maart 2014 zal de onderhoudstermijn verstrijken en wordt het project afgesloten. In totaal zal het project ca. € 550.000 kosten.

7202100317 Automatische bediening Keersluis Oud-Beijerland

In verband met uniformiteit en standaardisatie zal er gebruik gemaakt worden van het automatiseringssysteem dat ingezet zal worden bij de renovatie van de Voornse sluis. De planning wordt afgestemd op de planning van de Voornse Sluis.

7202100319 Hevelinlaat Goidschalxoord (H41704)

De bestaande hevelinlaat bij Goidschalxoord moet als gevolg van de dijkversterking Hoekse Waard Noord (Bosschendijk) worden aangepast. Bij nadere beschouwing is gebleken dat het verstandiger is om op een andere locatie een nieuwe hevelleiding aan te leggen. In 2013 is gestart met het opstellen van een projectplan voor een nieuwe hevelleiding. De uitvoering van de werkzaamheden zal zo veel mogelijk worden gecombineerd met de uitvoering van de dijkversterking.

Afgesloten investeringen

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Uitvoering Nieuwe Stadse Zeedijk	7001003500	2.568	-2.565	3	2.134	-2.126	8	
Planvorming Hoekse Waard Noord	7001005000	2.999	-2.928	71	2.731	-2.722	10	-1.984
Planvorming Hoeksche WN/Inlaat Simonsdijkje	7001005002	151	-150	1	19	0	19	
Planvorming HWN Ruimte voor de Rivier	7001005003	201	-200	1	145	0	145	86
Planvorming Hellevoetsluis	7001007000	1.273	-1.239	34	1.279	-1.231	48	-1.130
Planvorming Eiland van Dordrecht West	7001010000	3.127	-2.964	163	2.688	-2.489	199	-2.425
Uitvoering Eiland van Dordrecht West	7001010500	0	0	0	0	0	0	-4
Uitvoering Eiland van Dordrecht Oost	7001011500	0	0	0	0	0	0	0
Planvorming Spui West	7001012000	3.003	-2.944	59	2.965	-2.857	108	-2.012
Planvorming Hilledijk Rotterdam	7001015000	666	-662	4	152	-141	11	-138
Uitv Maatregelen Zettingsvloeïng Dordtse Kil	7001016500	38.984	-39.000	-16	15.364	-15.365	-2	0
Planvorming Zettingsvloeïng Spui	7001017000	1.200	-1.200	0	973	-928	45	-736
Afrastering vernieuwen primaire waterkering.	7202100315	150		150	125		125	
		54.321	-53.851	470	28.575	-27.858	717	-8.342

1.40. Calamiteiten waterkeringen*Afgesloten investeringen*

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Dijkpostonderkomens 2011/2012	7202200008	260		260	145		145	93
		260		260	145		145	93

2. Water**2.10. Plannen, instrumenten & registers watersysteem***Lopende investeringen*

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
KRW Onderzoeksmaatregelen	7101040001	273		273	197		197	68
Uitbreiding meetnet tbv monitoring Kier	7303610002	100		100	15		15	
		373		373	212		212	68

7101040001 KRW Onderzoeksmaatregelen

Onderhavig krediet is bestemd voor het uitvoeren van 6 KRW onderzoeken.

De onderzoeken Den Bommel, lange termijnstudie zoet en zout Goeree-Overflakkee, Agroranden en Waalboezem zijn afgerond.

De onderzoeken afwatering Stadspolders en Binnenbedijkte Maas worden in april 2014 afgerond.

7303610002 Uitbreiding meetnet t.b.v. monitoring Kier

Het Kierproject verkeert in préprojectfase. Ontwerp en raming worden naar 85% nauwkeurigheid gebracht; vervolgens kan, na toetsing, de minister van I en M het projectbesluit nemen. Kredietaanvraag voor het nieuwe project "Compenserende Maatregelen Kierbesluit" bij de VV alsmede de ondertekening van de realisatieovereenkomst staat gepland voor eerste helft 2014; dan volgt opschoning van deze investering.

Afgesloten investeringen

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Vervangingsinvestering meetwagen	7607210000	50		50	50		50	17
		50		50	50		50	17

2.20. Droge voeten**Lopende investeringen**

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Verbetering wtb gebied De Bosschen	7103100003	65		65	33		33	9
Kierbesluit / deltanatuur	7103100036	1.773	0	1.773	1.329	-2.104	-775	-1.271
Plaatsen doorspoelpomp "vtv", Pastoriestr	7103100082	105		105	0		0	0
Groenzone Spijkenisse Zuidoost	7103100134	784		784	580		580	580
Vervangen persleiding onder Spinozaweg	7103100140	71		71	8		8	8
Aankoop en inr. percelen VP	7103100152	1.628		1.628	1.180		1.180	63
Oedevlietsepark (IJS-WAB-0116)	7103100176	300		300	0		0	0
Stuw, duikers Reeland (swd-kwn1)	7103100177	85		85	0		0	0
Waterbergng Zwndr.Waard(Waalbos fase II)	7103100178	540		540	0		0	0
Inrichting Stekelbaarsroute Ouddorp	7103100184	831	-400	431	23	0	23	15
Vergroten duiker onder Doggersbank	7103100190	270		270	0		0	0
Bijdrage Blauwe Verbinding	7103100191	700		700	653		653	653
Vergroten duiker onder Metrobaan	7103100192	244		244	0		0	0
Spinozapark fase 3	7103100199	344		344	0		0	0
Vergroten duiker onder Aveling	7103100201	550		550	0		0	0
Spinozapark fase 2	7103100207	240		240	0		0	0
Renovatie vooruitgang waterbeheer Putten	7103100209	1.730		1.730	1.014		1.014	894

Wateraanvoerplan Middelharnis	7103100210	1.168	-527	641	136	-136	0	0
PE-20 Vergr waterg Pomoma en Zuiderp.wg	7103100267	50		50	47		47	47
Feijenoord (FE-20) prioritair knelpunt	7103100268	290		290	0		0	0
Effectuering peilbesluit De Bosschen 2	7103100270	160		160	0		0	0
Nieuwe Dordtse Biesbosch	7103100272	5.700	-2.300	3.400	1.064	-28	1.036	1.036
Renoveren.gemaal. Beningerwaard	7103100274	150		150	0		0	0
Waterplan van H tot Z, bijdr maatr 7	7103100284	54		54	0		0	0
OptimalisatieWaterafv.-->StrypseWetering	7103300020	663		663	7		7	0
Vervangen kunstwerken Rozenburg	7103300079	95		95	1		1	1
Duiker Koninginnelaan vervangen	7103300086	119		119	10		10	10
WB Putten; vervanging brug Lageweg	7103300092	225		225	0		0	
WB Putten;nw.gemaalPutten en gemaaltocht	7103300095	11.346	0	11.346	454	-114	340	85
Gemaal Hooge Nesse	7103300107	321		321	0		0	0
		30.601	-3.227	27.374	6.538	-2.382	4.156	2.131

7103100003 Verbetering wtb gebied De Bosschen

7103100270 Effectuering peilbesluit De Bosschen 2

De verbetering van het waterbeheer in peilgebied de Bosschen wordt uitgevoerd door de agrariërs en gefinancierd door het waterschap. Het project wordt uitgevoerd in 4 fasen.

Fase 1 en 2 betreft de gesprekken met alle agrariërs en het opstellen van de overeenkomsten met de agrariërs. De gesprekken zijn inmiddels afgerond. Fase 3 en 4 betreft de grondaankoop van een agrariër voor de aanleg van de hoofdwatgang en het aanleggen van de hoofdwatgang ter verbetering van afwatering rondom tweede kruisweg. De herdrainage vindt plaats in het najaar van 2014. De aanleg van de hoofdwatgang is voorzien in 2014.

7103100036 Kierbesluit / deltanatuur

In de periode juli tot en met december 2013 heeft de verfijning plaatsgevonden van de in 2012 opgestelde tekeningen en ramingen met een nauwkeurigheid van 75% naar 85%. Ten behoeve van de totstandkoming van de 85% versie zijn inlopen op Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee georganiseerd, zijn keukentafelgesprekken met grondeigenaren gehouden en zijn een 7-tal onderzoeken uitgevoerd. Daarnaast zijn de planning en het risicoregister geactualiseerd. De website www.kierharingvliet.nl is in de lucht. Het project loopt volgens planning en binnen de raming.

Op 20 december 2013 is de 85% versie met alle onderbouwingen naar Rijkswaterstaat WNZ gestuurd.

7103100082 Plaatsen doorspoelpomp "vtv", Pastoriestraat

Het plaatsen van een doorspoelpomp nabij de Pastoriestraat in Pernis is een maatregel uit het Waterplan Pernis en zorgt voor het verbeteren van de wateraanvoer en waterkwaliteit.

De doorspoelpomp wordt aangesloten op een bestaande persleiding. Op basis van een nieuwe kostenraming en concretisering van de projectdocumentatie is de hoogte van het oorspronkelijke beschikbare krediet verlaagd met € 65.000. De werkzaamheden worden uitgevoerd en afgerond in 2014.

7103100134 Groenzone Spijkenisse Zuidoost

Het project Groenzone is een project voor ontwikkeling van een gebied van 140 ha met recreatieve en natuurwaarden. Hiervan wordt ca. 40 ha door de provincie en Stadsregio ontwikkeld in de Wolvenpolder/Willemspolder ten behoeve van de PEHS. De rest van het gebied (Groenzone) wordt ontwikkeld tot natuur en recreatief gebied, genaamd "de Uitwaaijer".

Door vertraging in de aanleg van de duiker in het meest westelijke deel van de groenzone is de oplevering doorgeschoven naar 2014.

7103100140 Vervangen persleiding onder Spinozaweg

Het betreft een plaatselijke vergroting van de persleiding onder een drukke verkeersweg in verband met samenloop van een infrastructurele investering van de gemeente (werk met werk). Doordat kan worden meegelopen met een werk van derden kunnen hoge kosten later worden voorkomen. De werkzaamheden zijn gestart in 2013 en worden in 2014 afgerond.

7103100152 Aankoop en inrichting percelen VP

De percelen aan de Lageweg in Simonshaven zijn aangekocht voor de aanleg van een waterberging in het kader van de NBW-opgave. Onderzoeken en bestek zijn gereed. De geplande oplevering van het werk is in het tweede kwartaal van 2014; de onderhoudsperiode loopt door tot en met het eerste kwartaal 2015.

7103100176 Oedevlietsepark (IJS-WAB-0116)

Project draagt bij aan de NBW opgave.

Het Oedevlietsepark is opgeleverd. De overeenkomst met de gemeente Rotterdam is echter nog niet ondertekend. De financiële afwikkeling en het afsluiten van het krediet gebeurt daarom in 2014.

7103100177 Stuw, duikers Reeland (swd-kwn1)

Kleinschalige wateroverlast in de wijk Reeland wordt opgelost door het verplaatsen van een stuw en het vergroten van een duiker. De voorbereidingen zijn in 2013 uitgevoerd. De realisatie start in mei 2014. De geplande oplevering van het werk is in juni 2014, de onderhoudsperiode loopt door tot en met het vierde kwartaal 2014.

7103100178 Waterberging Zwijndrechtse Waard(Waalbos fase II)

Door het aanleggen van het Waalbos (fase 1) en fase 2, het graven van de waterberging Zwijndrechtse Waard wordt de volledige NBW opgave in peilgebied 39-1 opgelost.

De uitvoering wordt gedaan door DLG. De uitvoering was voorzien in 2013. Echter doordat er nog geen overeenstemming is bereikt over wie de beheerder wordt van het Waalbos, kan nog niet met de uitvoering worden gestart. De start van de uitvoering is nu voorzien in het voorjaar van 2014. De oplevering van de waterberging is, nog ongewijzigd, gepland voor januari 2016.

7103100184 Inrichting Stekelbaarsroute Ouddorp

Conform bestuurlijke afspraak wordt de Stekelbaarsroute nabij Ouddorp ecologisch ingericht, indien er Provinciale subsidie beschikbaar komt. De Stekelbaarsroute blijft ook na Provinciale herijking in 2013 onderdeel van de ecologische hoofdstructuur. De Provincie verwacht dat het subsidieplafond in de eerste helft van 2014 opgehoogd wordt, waarna de subsidieaanvraag ingediend kan worden. Hierna wordt gestart met de inrichtingsvoorbereiding.

7103100190 Vergroten duiker onder Doggersbank7103100192 Vergroten duiker onder Metrobaan

Het vervangen van de duikers onder de metrobaan en onder de Doggersbank lost de resterende wateropgave op in peilvak 46.1 te Hoogvliet. Daarnaast wordt met het vergroten van de duikers een prioritair knelpunt opgelost. De werkzaamheden worden in 2014 uitgevoerd door de deelgemeente Hoogvliet.

7103100191 Bijdrage Blauwe Verbinding

Tussen het Zuiderpark en de Oude Maas wordt een waterverbinding aangelegd. Het project de Blauwe verbinding is hier een onderdeel van. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de gemeente Rotterdam. De uitvoering is gestart in december 2011. De oplevering van het project vindt plaats in maart 2014.

7103100199 Spinozapark fase 3

In fase 3, de laatste fase van de aanleg van het project 'Spinozapark', wordt ca. 0,8 ha waterberging aangelegd in peilvak 50-6. Het betreft het graven van een watergang en het aanbrengen van singelverbindingen met de **rest van het park en met het eerder uitgevoerde project 'Het Langepad', waarin reeds 0,5ha NBW –** wateropgave is gerealiseerd. De werkzaamheden uit fase 3 zijn gestart. De oplevering van fase 3 is in 2014.

7103100201 Vergroten duiker onder Aveling

Een deel van de bestaande duiker onder de Aveling wordt vervangen door 2 nieuwe, grotere duikers, hiermee wordt een betere doorstroming gerealiseerd waardoor het water beter kan worden afgevoerd. Dit project draagt bij aan de NBW opgave en wordt uitgevoerd door de deelgemeente Hoogvliet. Een van de twee duikers is in 2013 opgeleverd. Door een onverwachte toestand van de ondergrond bij de 2e duiker moest worden gezocht naar een alternatieve boormethode. Inmiddels is er een aannemer gevonden die dit kan realiseren. De planning is nu dat deze duiker medio 2014 wordt opgeleverd.

7103100207 Spinozapark fase 2

Fase 2 van de aanleg van het Spinozapark betreft het aanleggen van een waterverbinding tussen fase 1 en 3. Fase 2 is in 2013 opgeleverd. De afsluiting van het krediet voor fase 2 gebeurt in 2014 omdat de overeenkomst met de gemeente nog dient te worden ondertekend.

Het volledige project (3 fasen) betreft een waterberging die invulling geeft aan de NBW wateropgave, 1,2 ha.

7103100209 Renovatie Vooruitgang waterbeheer Putten

Doelstelling van het project is een volledige renovatie en optimalisatie van het gemaal De Vooruitgang.

Het project is in januari 2011 gestart en zal uiterlijk 1 oktober 2014 worden opgeleverd.

De realisatie van het project verloopt voorspoedig en binnen de planning en raming.

7103100210 Wateraanvoerplan Middelharnis

Het realiseren van voldoende aanvoer van zoet water voor het waterlichaam De Vliegers bij Middelharnis zorgt voor een constante waterkwaliteit en geeft hiermee invulling aan de KRW-maatregel. De werkzaamheden van fase 1 zijn afgerond. Eerste voorschot van de Synergiesubsidie is ontvangen. De planvorming van Middelharnis Oost en West is gezamenlijk in gang gezet. De planning is dat de uitvoering in 2014 en 2015 zal plaatsvinden.

7103100267 PE-20 Vergroten watergang Pomoma en Zuiderparkweg

Maatregel PE20 betreft het verlengen van de bestaande watergang tussen Pomona en de Zuiderparkweg in Pendrecht. Door het verlengen van de watergang ontstaat meer waterberging. Hiermee wordt 0,03 ha van de NBW wateropgave in peilvak 50.01 ingevuld. De werkzaamheden zijn eind 2013 gestart en de oplevering is medio 2014. Het project wordt uitgevoerd door Watermanagement Rotterdam.

7103100268 Feijenoord (FE-20) prioritair knelpunt

Maatregel FE20 is een prioritair knelpunt in peilvak 50.17. Er wordt een ca. 500 meter lange persleiding met pomp aangelegd om het watersysteem in de deelgemeente Feijenoord beter te kunnen verversen met water vanuit het Zuiderparksysteem. De voorbereidende werkzaamheden starten in 2014. De uitvoering vindt plaats in de zomer van 2014.

7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch

In samenwerking met de gemeente Dordrecht en provincie Zuid-Holland wordt een natuur- en recreatiegebied aangelegd op het Eiland van Dordrecht. Het belang van het waterschap hierbij is dat de KRW en NBW doelstellingen gerealiseerd worden en het prioritair knelpunt, onvoldoende drooglegging van landbouwgebied in het noordelijke deel van de polder, opgelost wordt.

De uitvoering van het project start in het najaar van 2014 en loopt door tot in 2018.

De KRW maatregelen, die binnen dit project worden genomen, zijn gerealiseerd in 2015. De overige maatregelen in 2018.

7103100274 Renoveren gemaal Beningerwaard

Door herstructurering van het gebied Beningerwaard en de huidige staat van de twee gemalen is besloten om de gemalen Zuidoord en Beningerwaard samen te voegen tot één bemalingssysteem. Het gemaal Beningerwaard wordt vernieuwd, het watersysteem wordt aangepast en nieuwe inlaat wordt gemaakt. De aanbesteding en de uitvoering van het project vindt in eerste helft 2014 plaats.

7103100284 Waterplan van H tot Z, bijdrage maatregel 7

Waterschap Hollandse Delta is in oktober 2013 met de gemeente Zwijndrecht ambtelijk overeen gekomen dat het waterschap een financiële bijdrage levert aan de, reeds uitgevoerde, maatregelen 7a en 7c uit het waterplan van H tot Z. Door het vaststellen van Burap 2-2013 is de VV akkoord gegaan met deze bijdrage. Aan de Karel Doormanlaan is de watergang verbreed (7a). Hierdoor is de bufferbuffercapaciteit van de watergang toegenomen, waardoor extreme peilstijgingen en effecten op de waterkwaliteit als gevolg van overstortingen gereduceerd worden. In aansluiting daarop is de duiker aan de Admiraal de Ruyterweg vergroot naar 800 mm (7c).

De toezegging dient nog ambtelijk te worden afgewikkeld. Hierna volgt afsluiting van het krediet.

7103300020 Optimalisatie Waterafvoer.-->Strijpse Wetering

De NBW-opgave voor de peilgebieden in de Binnenduinrand wordt opgelost doordat deze peilgebieden afwateren naar het bergingsgebied Strijpse Wetering. Om de afwatering mogelijk te maken is in een modelberekening bepaald welke maatregelen nodig zijn. De eerste fase, het automatiseren van 6 stuwen, van het optimalisatieproject is afgerond. Voor de tweede fase is de voorkeursvariant per maatregel bepaald. De maatregelen worden uitgewerkt tot een ontwerp, welke met de verschillende eigenaren besproken wordt. De planning om de projectafsluiting in 2014 te halen is kritisch, gelet op het nog te voeren overleg met de eigenaren en benodigde procedures.

7103300079 Vervangen kunstwerken Rozenburg

Het project omvat het automatiseren van twee stuwen en het aanleggen van een afsluiter in een duiker. Het betreft een maatregel uit het waterplan Rozenburg. De voorbereidingen zijn in 2013 uitgevoerd. Realisatie start in maart 2014. De geplande oplevering van het werk is in het tweede kwartaal van 2014, waarna de onderhoudsperiode doorloopt tot en met het vierde kwartaal 2014.

7103300086 Duiker Koninginnelaan vervangen

Het project betreft een duiker, gelegen in de Koninginnelaan in Rozenburg, die vervangen moet worden voor de verversing van het singelsysteem van Rozenburg. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Watermanagement Rotterdam. De oplevering vindt plaats in 2014.

7103300092 WB Putten: vervanging brug Lageweg

De duiker in de watergang nabij de Lageweg in gemeente Spijkenisse wordt vervangen door een brug in het kader van de verbreding van de Dalle. Verbreding van de Dalle is een KRW-maatregel. Tijdens de kwaliteitsreview is gebleken dat aanpassingen op het ontwerp noodzakelijk zijn. Gemeente Spijkenisse is akkoord dat geen nieuwe bestemmingplanprocedure nodig is door de ontwerpwijzigingen. De aanbesteding en de uitvoering van het project vindt in de eerste helft 2014 plaats door ontwerpwijzigingen en overleg met de gemeente hierover.

7103300095 WB Putten: nieuw gemaal Putten en gemaaltocht

Het project Nieuw Gemaal Putten draagt bij aan NBW opgave op Putten. Het gemaal is ontworpen als visvriendelijk gemaal en draagt hierdoor bij aan de KRW maatregelen. Het nieuwe gemaal vervangt na realisatie de op leeftijd zijnde gemalen De Biersum en De Volharding.

Er is gestart met het opstellen van het bestek. Bij review van de aangeleverde stukken kwam aan het licht dat er een verdiepingsslag van het ontwerpplan noodzakelijk is. Het ontwerp is door de welstandscommissie goed gekeurd, zodat de omgevingsvergunning kan worden verleend. Het bestuursvoorstel ten behoeve van het projectplan water is ter goedkeuring ingediend. De planning zal worden herzien, maar het project blijft gereed voor eind 2016.

7103300107 Gemaal Hooge Nesse

Het gemaal Hooge Nesse in Heerjansdam heeft twee pompen die circa 40 jaar oud zijn. Uit onderzoek is gebleken dat deze pompen aan renovatie toe zijn. Op dit moment wordt de aanbestedingsvorm bepaald. De voorbereiding is gereed in april 2014 waarna de uitvoering start. De geplande oplevering van het werk vindt in het eerste kwartaal 2015 plaats.

Afgesloten investeringen

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Uitvoering Krekenplan 2005-2010	7103100051	3.922	0	3.922	2.835	-935	1.900	64
Damwand nabij gemaal de leeuw van Putten	7103100095	140		140	138		138	25
DGWPCCharlois&Feyen.&waterg.Krabbedykestr	7103100136	90		90	90		90	90
Vergroten duikers PE04 t/m PE010	7103100159	2.288		2.288	1.638		1.638	38
Slikkerveer Zuid-Oost	7103100182	432		432	432		432	0
Extra waterberging De Zwanen	7103100183	500		500	500		500	150
Duiker Heveringsweg Oost Voorne	7103100185	100		100	84		84	
Verbetr.doorstroom watergangen Plantage	7103100188	300	-40	260	125	-40	85	20
Aanleg verversingsleiding by Welhoeksedyk	7103100193	60		60	32		32	32
Doorspoeling Molenvest doorPlaatsen pomp	7103100205	71		71	42		42	42
6c vergroten 5 duikers 1000 mm	7103100206	169		169	169		169	169

Maatregelen waterplan Hoogvliet 2004	7103120001	584	-25	559	493	0	493	61
Planvorming gemalen Putten	7103300030	300		300	258		258	16
Restauratie oude kunstwerken 2007	7103300069	100		100	24		24	0
Aanpassen elctr.install.gemaal Trouw	7103300078	542		542	557		557	163
WB Putten; De Dalle fase 3	7103300090	570		570	606		606	0
Hevel Rhoonse haven	7103300105	85		85	80		80	80
Gemaal Driepolders	7103300106	115		115	115		115	115
Verwijderen OB van boezem	7303140001	1.838		1.838	1.800		1.800	654
		12.206	-65	12.141	10.018	-975	9043	1.719

2.30. Voldoende water

Lopende investeringen

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Peilbeheer door middel van stuwen	7103300096	955		955	1		1	1
		955		955	1		1	1

7103300096 Peilbeheer door middel van stuwen

In het gehele beheergebied van Hollandse Delta worden in 2014 circa 40 stuwen vervangen in verband met de verouderde staat van de kunstwerken. Er is bewust voor gekozen om in 2013 te bekijken op welke wijze het voordeligst en snelst de stuwen kunnen worden vervangen binnen de gestelde termijn. De voorkeursvariant per stuw is bepaald.

Afgesloten investeringen

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Verbetering vismigratie 2008	7103300059	150		150	81		81	
		150		150	81		81	

2.50. Baggeren*Lopende investeringen*

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Baggerdepot IJsselmonde	7103210028	784		784	25		25	23
		784		784	25		25	23

7103210028 Baggerdepot IJsselmonde

Gemeente Albrandswaard en Barendrecht hebben een overeenkomst met het waterschap om een baggerdepot aan te leggen. Gezien het huidige beleid, waarbij geen bagger door het waterschap wordt aangeleverd, is met de gemeenten een marktconsultatie gehouden om de kennis van de markt als input te gebruiken om het besluitvormingsproces voor al dan niet aanleggen van een baggerdepot te onderzoeken. De resultaten zijn in het eerste kwartaal 2014 bekend. Afhankelijk hiervan wordt de overeenkomst aangepast.

2.60. Vaarwegenbeheer*Lopende investeringen*

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Techn. installatie Voornse sluis te Spijk	7103300035	2.300		2.300	172		172	172
		2.300		2.300	172		172	172

7103300035 Technische installatie Voornse sluis te Spijkenisse

Het project Renovatie Voornse Sluis bestaat uit 2 investeringskredieten te weten de geplande investering 7103300039 Civiele en technische renovatie Voornse sluis en de lopende investering 7103300035 technische installatie Voornse Sluis. Beide investering zijn ondergebracht onder 1 project VP-WAB-0216. Het verzoek tot vrijmaken van de geplande investering staat gepland in september 2014. Eind 2015 zal het project worden afgerond. Het projectresultaat bestaat in hoofdzaak uit: Vervangen van de steigers, renovatie van het civiele deel en alle mechanische en elektrotechnische componenten, waarbij de automatisering van de sluis volledig wordt vervangen.

3.20. Gezuiverd afvalwater*Lopende investeringen*

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
RWZI Hellevoetsluis: afvalwatertransp.Id	7304000041	9.200	-500	8.700	4.535	0	4.535	3.437
Vrlegg.rioolpersleid.dyksverstr.HW-Noord	7304000044	1.330	-652	678	43	-43	0	0
RWZI Dokh. Afvalwatertr.syst(Bijdr Rdam)	7304000047	4.009		4.009	0		0	0
Zuiv-inst Numansd& aanvoerende rioolgem	7304100023	6.845	-45	6.800	554		554	550
Kalibratieverplichting debietmeters	7304100024	320		320	188		188	188
Vervang.roostergoedverwydInstall.rwziSpy	7304100117	470		470	0		0	0
Besturingskasten E/I Sluisjesdijk	7304100703	899		899	356		356	256
Dokh vervangen hoogspanningsinstallatie	7304100710	365		365	0		0	0
Aanpassen slibsilo's; stankloos verladen	7304210007	165		165	58		58	50
RenovatieSlibontwater.install.rwziHoogvl	7304210011	1.386		1.386	0		0	0
OpslagtankPolymeerSlibverw.bedrSluisjesd	7304210012	180		180	0		0	0
Opslag voor vloeibaar polymeer rwziDordr	7304210013	120		120	0		0	0
		25.289	-1.197	24.092	5.735	-43	5.692	4.481

7304000041 RWZI Hellevoetsluis: afvalwatertransport leiding

De opdrachten aan de aannemers zijn begin mei 2013 verleend. De uitvoering van de werkzaamheden verloopt op planning. Op basis van de huidige uitvoeringsplanning wordt het transportsysteem medio maart 2014 geheel in gebruik genomen.

7304000044 Verleggen rioolpersleiding dijkversterking HW-Noord

Dit project is gekoppeld aan het dijkversterkingsproject Hoekse Waard Noord. Het projectplan dijkversterking is vastgesteld en hiermee is de scope voor de te verleggen rioolpersleidingen op hoofdlijnen bekend. Er is gestart met de voorbereiding van het project waarbij wordt gestreefd naar samenwerking met de Gasunie.

Op dit moment wordt een gedoogplichtprocedure (belemmeringwet privaatrecht) voorzien die mogelijk een knelpunt kan vormen voor de planning/deadline in relatie tot het dijkversterkingsproject. Momenteel wordt een planning uitgewerkt waarin risico's zijn verwerkt.

7304000047 RWZI Dokhaven Afvalwatertransportsysteem (Bijdrage Rotterdam)

Voor 2012 is rekening gehouden met een bijdrage van WSHD aan de gemeente Rotterdam voor de aanpassing van het afvalwatertransportsysteem van de rwzi Dokhaven van € 4.009.000. Met een voorstel hiertoe heeft de VV op 22 november 2012 ingestemd. Het is niet mogelijk gebleken om de factuur, voorzien van een controleverklaring, in 2013 naar WSHD te zenden. Gelet op het vorenstaande is besloten om de bijdrage van

2013 niet meer in dat jaar aan de VV ter goedkeuring voor te leggen. Voorzien wordt om in een VV van 2014 zowel de bijdrage van 2013 en 2014 vrij te maken.

7304100023 Zuiveringsinstallatie Numansdorp & aanvoerende rioolgemaal

In september 2013 heeft de aanbesteding plaats gevonden. De aanbiedingen overschrijden het beschikbare projectbudget. Besloten is aanvullend krediet aan te vragen bij de Verenigde Vergadering. Hierdoor ontstaat 3 maanden vertraging. Op 30 januari 2014 heeft de VV ingestemd met het aanvullende krediet.

7304100024 Kalibratieverplichting debietmeters

Door tegenvallende weersverwachtingen is de ombouw van de rwzi Dokhaven niet volgens planning verlopen. De consequentie hiervan is dat het project niet voor 1 januari 2014 gereed is. Het project loopt minimaal 7 weken vertraging op. Dit is gecommuniceerd met het bevoegd gezag.

7304100117 Vervanging roostergoed verwijderinstallatie rwzi Spijkenisse

Dit project zal gezamenlijk met het geplande investeringsproject "Zuiveringsinstallatie Spijkenisse - energieproject" worden gestart. De kredietaanvraag voor deze geplande investering staat op de planning om te worden behandeld in de VV van mei 2014.

7304100703 Besturingskasten E/I Sluisjesdijk

Fase 1 van het project omvat een pilot om inzicht te krijgen in de omvang en kosten van het gehele project. Op basis van dit project blijkt dat de totale kosten voor de vervanging van een groot deel van de schakelkasten op SVB Sluisjesdijk hoger liggen dan in eerste instantie in de programmabegroting 2014-2018 is opgenomen.

7304100710 Dokhaven vervangen hoogspanningsinstallatie

Het project voor het vervangen van de 10kV Hoogspanningsinstallatie verloopt volgens plan. De voorbereiding en ontwerp zijn eind vorig jaar afgerond en de invulling van het bestek loopt. Als het bestek is afgerond zal de aanbesteding volgen en in de tweede helft van 2014 zal de uitvoering starten.

Als in de loop van 2014 het project wordt opgeleverd voldoet de installatie weer aan alle voorgeschreven wet- en regelgeving en kan de installatie weer veilig worden onderhouden.

7304210007 Aanpassen slibsilos: stankloos verladen

De door WSHD uit te voeren werkzaamheden zijn volgend op de werkzaamheden van HVC in het kader van geurloos verladen van slib. De aanpassingen voor rwzi Zwijndrecht, Oud-Beijerland en Spijkenisse zijn afgerond. In de loop van 2014 volgt de ombouw van de RWZI Goedereede, Middelharnis, Ridderkerk, Hellevoetsluis en Sluisjesdijk. De samenwerking met HVC verloopt naar tevredenheid.

7304210011 Renovatie Slibontwateringsinstallatie rwzi Hoogvliet

Krediet is in november 2013 beschikbaar gesteld. In het 1e kwartaal van 2014 wordt het project opgestart.

7304210012 Opslagtank Polymeer Slibverw.bedr Sluisjesdijk

Krediet is in december 2013 beschikbaar gesteld. In het 1e kwartaal van 2014 wordt het project opgestart.

7304210013 Opslag voor vloeibaar polymeer rwzi Dordrecht

Krediet is in december 2013 beschikbaar gesteld. In het 1e kwartaal van 2014 wordt het project opgestart.

Afgesloten investeringen

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
PL RG Maasdam Boezemkade	7304000029	295	-85	210	95	-40	55	0
Vernieuwing rioolgemaal Simonshaven	7304000042	380	-57	323	306	-44	262	-39
RWZI Oostvoorne: renovatie	7304100110	4.610		4.610	4.633		4.633	1.747
Dokh/Sluisj, LEL-metingen (P049C)	7304100707	150		150	81		81	70
		5.435	-142	5.293	5.115	-85	5.031	1.779

4.20. Berijdbaarheid**Lopende investeringen**

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Rotonde Brielseweg te Oostvoorne	7405120012	178	0	178	47	0	47	
Fietsverbinding voormalige S40	7405120092	1.483	-1.300	183	1.004	-900	104	-118
F426 Lindeweg Zwijndrecht	7405120095	2.217	-2.217	0	199	-199	0	0
F464 Rondje Putten: Hekelingen-Bernisse	7405120096	891	-891	0	712	-712	0	0
F408 Rondje G-O: Ooltgensplaat-Oude Tonge	7405120097	2.268	-2.268	0	1.138	-1.138	0	0
Fietsverbinding voormalige S40 IV	7405120100	1.050	-900	150	23	-23	0	0
Verkeersafwikkeling Rdamseweg-A38-Rijnsingel	7405130001	175	-50	125	0	0	0	0
F252.1 Rondje Putten Spijk.-Oud Beijerland	7405130002	1.666	-1.666	0	99	0	99	99
Rotonde Hekelingseweg Spijkenisse	7405130005	450		450	450		450	0
F364 Melissant-Battenoord	7405130006	1.714	-1.714	0	206	-206	0	-53
Fietspad Hoekseweg	7405130007	180	-180	0	6	0	6	0
Reconstructie Blaaksedijk	7405130011	700		700	0		0	0
Maatregelen veilige Rotterdamseweg Rkerk	7405130012	193		193	0		0	0
		13.166	-11.186	1.979	3.886	-3.179	706	-71

7405120012 Rotonde Brielseweg te Oostvoorne

Het project omvat de financiële bijdrage van het waterschap aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van een rotonde en bijbehorende parallelstructuur. Beide werken zijn opgeleverd door de provincie. Het wachten is

op de formele afrekening van de provincie. Daarnaast heeft het waterschap nog de opgave de Breeweg aan te passen, als onderdeel van de parallelstructuur. Bezwaren op het verkeersbesluit hebben gezorgd voor vertraging.

7405120092 Fietsverbinding voormalige S40

Het doel van het project is een veilige fietsverbinding realiseren op de voormalige S40 door middel van fietssuggestiestroken. Het project is opgestart in 2009. Project is gereed. Dit project is één van de projecten uit het 'Gebiedsprofiel verkeer en vervoer Hoekse Waard' die WSHD uitvoert.

7405120095 F426 Lindeweg Zwijndrecht

Ter bevordering van de verkeersveiligheid wordt t.b.v. het recreatief en woon/werkverkeer een vrij liggend fietspad beoogd langs de Lindeweg in Zwijndrecht. Project is een onderdeel van het fietspadenplan van de Provincie. In december 2013 heeft de Provincie een nieuwe subsidiebeschikking afgegeven voor extra krediet. De aanbesteding en start uitvoering is beoogd in het tweede kwartaal van 2014. Het werk is in de eerste helft van 2015 gereed.

7405120096 F464 Rondje Putten: Hekelingen-Bernisse

Project is een onderdeel van het fietspadenplan van de Provincie. Het project levert een bijdrage aan verbeteren van het recreatieve fietsverkeer door de aanleg van een fietsnetwerk. Het fietspad is gerealiseerd. De nazorgfase en financiële afwikkeling zal plaatsvinden in het Q3-2014.

7405120097 F408 Rondje G-O: Ooltgensplaat -Oude Tonge

Tussen Ooltgensplaat en Oude-Tonge in de gemeente Goeree-Overflakkee is een recreatief fietspad gerealiseerd over ca. 9 km. Project is een onderdeel van het fietspadenplan van de Provincie, ter bevordering van het recreatieve fietsverkeer. De nazorgfase en financiële afwikkeling vinden plaats in de eerste helft van 2014.

7405120100 Fietsverbinding voormalige S40 IV

Het doel van het project is een veilige fietsverbinding realiseren op de voormalige S40 door middel van een vrij liggend fietspad. Het project bevindt zich in bestekfase. Dit project is één van de projecten uit het 'Gebiedsprofiel verkeer en vervoer Hoekse Waard' die WSHD uitvoert. In de eerste helft van 2014 zal WSHD aan de betrokken partijen de voortgang rapporteren van alle projecten uit het gebiedsprofiel en een voorstel doen voor het vervolg van de fietsverbindingen. Totdat de bijdragende partijen akkoord zijn, zullen er geen verplichtingen worden aangegaan op dit project.

7405130001 Verkeersafwikkeling Rotterdamseweg-A38-Rijnsingel

7405130012 Maatregelen veilige Rotterdamseweg Ridderkerk

Het waterschap is in samenwerking met de gemeente Ridderkerk gestart met de voorbereiding van de werkzaamheden. Het benodigde krediet is in november vrijgemaakt. Dit krediet maakt onderdeel uit van de integrale aanpak van de Rotterdamseweg (deeltraject Rijnsingel - Ringdijk) en bevat de kredieten 7405130001 resp. 7405130012 in paragraaf 4.20 en 7405210038 en 7405210046 in paragraaf 4.30. Gelet op de benodigde engineering en afstemming van de werkzaamheden met de omgeving is de uitvoering van de werkzaamheden voorzien in de zomer van 2014.

7405130002 F252.1 Rondje Putten Spijkenisse - Oud Beijerland

Ter bevordering van het woon-werk en recreatief fietsverkeer is een fietspad beoogd langs het Spui tussen de Hekelingseweg en de Beerenplaat te Spijkenisse. Project is een onderdeel van het fietspadenplan van de Provincie. Het fietspadtracé is afgestemd met de dijkverzwaringsopgave en project Zettingsvloeiing Spui.

Projectinvesteringskrediet is door VV in september 2013 vrijgemaakt. In de eerste helft van 2014 worden bestek en tekeningen uitgewerkt. De uitvoering van het project is gepland in tweede helft van 2014.

7405130005 Rotonde Hekelingseweg Spijkenisse

Het project omvat een financiële bijdrage van het waterschap aan de gemeente Spijkenisse voor de aanleg van een rotonde in het kader van de verkeersveiligheid en het vergroten van een duiker onder de Dorpsstraat in het kader van het waterbeheerplan Putten. De uitvoering is gestart in 2013, de oplevering van de rotonde en de duiker is in 2014.

7405130006 F364 Melissant-Battenoord

In de Polder Dirksland wordt over ca. 4,5 km. een vrijliggend fietspad aangelegd ter verbetering van de recreatieve kwaliteit van het gebied. Project is een onderdeel van het fietspadenplan van de Provincie. Door de provincie is ingestemd met de nieuwe beschikking voor het totale projectkrediet. De subsidiebeschikking is ontvangen. Start uitvoering januari 2014 met oplevering voor 1 mei 2014.

7405130007 Fietspad Hoekseweg

Als onderdeel van de fietsverbinding Strijen - Oud Beijerland dient nog een deel van het fietspad langs de Hoekseweg te worden gerealiseerd. Dit project is één van de projecten uit het 'Gebiedsprofiel verkeer en vervoer Hoekse Waard' die WSHD uitvoert. In de eerste helft van 2014 zal WSHD aan de betrokken partijen de voortgang rapporteren van alle projecten uit het gebiedsprofiel en een voorstel doen voor het vervolg van de fietsverbindingen. Totdat de bijdragende partijen akkoord zijn, zullen er geen verplichtingen worden aangegaan op dit project.

7405130011 Reconstructie Blaaksedijk

De Blaaksedijk komt voor groot onderhoud in aanmerking. Daarnaast maakt de Blaaksedijk onderdeel uit van een belangrijke fietsroute in de Hoekse Waard. Hiertoe wordt de weg heringericht. De planvorming is afgerond en het krediet is vrijgemaakt. De uitvoering wordt gecombineerd met de gebiedsgerichte aanpak van het gebied tussen Puttershoek en Heinenoord. De werkzaamheden staan gepland rond de zomer 2014.

Afgesloten investeringen

Investering	(bedragen x 1000)	Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
F245 Middelharnis-Melissant	7405120091	1.070	-1.058	12	1.085	-1.008	77	-785
F409 Rondje G-O: Ingang slikken Gabriel	7405120098	2.043	-2.043	0	1.429	-1.429	0	0
Verkeersafwikkelng H.Ydenweg-A16-Munnike	7405130000	1.880	-685	1.195	1.146	-588	559	526
Reconstr.Boutweg incl.betuining teHsluis	7405130013	368		368	119		119	119
		5.361	-3.786	1.575	3.779	-3.025	755	-140

4.30 Verkeersveiligheid*Lopende investeringen*

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Beheercentrale VRI, beweegbare afsluit & ov-voorziening	7405210019	90		90	2		2	2
Vervangingsp en renovatie openb verlicht	7405210025	150		150	80		80	80
Bijdrage rotondes Westvoorneweg	7405210026	309		309	0		0	0
DV inrichten Tilsedijk (fase 1)	7405210027	574		574	82		82	63
DV fase1 geb.onts.Hekelingswg-Gr.Kruiswg	7405210028	763		763	36		36	2
LED-straatverlichting	7405210029	319		319	8		8	8
DV inricht.Tilsedyk-Oudelandsedijk fase2	7405210034	300		300	0		0	
DV inricht.Hekelingseweg-GrKruiswegFase2	7405210035	720		720	6		6	0
Reconstructie 3 vri's in Rkerk&Bdrecht	7405210037	250		250	0		0	0
Reconstr.VRI Rdamsewg-PopulierenIn Rkerk	7405210038	250	-90	160	0	0	0	0
DV Hekelingseweg-Groene Kruisweg fase 3	7405210044	902		902	0		0	0
Verv. VRI. Rotterdamsewg-A38-Rijnsingel	7405210046	340	-90	250	5	0	5	5
		4.967	-180	4.787	220	0	220	160

7405210019 Beheercentrale VRI, beweegbare afsluit ov-voorzieningen

De huidige beheercentrale voor het bewaken van de verkeersregelininstallaties (VRI's) is verouderd en reeds lange tijd over de vervangingstermijn heen. In plaats van het vervangen van deze beheercentrale, is er voor gekozen om aan te sluiten bij de beheercentrale van de gemeente Rotterdam. In 2013 is gewerkt aan een plan van aanpak. Daarnaast zijn de eerste installaties gekoppeld aan de beheercentrale van de gemeente Rotterdam. Mede als gevolg van afstemming met het programma Beter Benutten van de Stadsregio Rotterdam (inclusief subsidie) is de planning van de uitvoering aangepast. Eind 2015 zijn alle installaties aangesloten op de beheercentrale.

7405210025 Vervangingsprogramma en renovatie openbare verlichting

Het uitvoeringskrediet is bestemd voor het vervangen van 60 lichtmasten op Voorne-Putten door WSHD (€70.000) en voor het vervangen van 120 lichtmasten door de gemeente Albrandswaard. WSHD draagt voor 50% van de totale kosten van € 160.000 (bijdrage WSHD €80.000) bij aan dit vervangingsprogramma. De

gemeente Albrandswaard heeft inmiddels 90% gerealiseerd, het resterende deel zal in februari uitgevoerd worden. WSHD zal de 60 lichtmasten vanaf 1 april door de nieuwe raamcontractant uit laten voeren.

7405210026 Bijdrage rotondes Westvoorneweg

Het project omvat een financiële bijdrage van het waterschap aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van 2 rotondes aan de Westvoorneweg. De rotondes zijn inmiddels aangelegd door de provincie.

Van de provincie is een eerste voorstel voor de eindafrekening ontvangen. Met de provincie wordt nader afgestemd over de hoogte van deze eindafrekening. De afwikkeling zal naar verwachting voor de zomer van 2014 zijn afgerond.

7405210027 DV inrichten Tilsedijk (fase 1)

7405210034 DV inrichten Tilsedijk-Oudelandsedijk fase2

Het Duurzaam Veilig inrichten van het traject Tilsedijk - Oudelandsedijk behelst het aanpassen van de snelheid van 80 naar 60 kilometer per uur en de daarvoor benodigde infrastructurele maatregelen. Het project is in de voorbereidingsfase.

Aan de VV zal in de vergadering van mei 2014 een besluit worden voorgelegd voor het vrijmaken van fase 3 van 3. De 3 fasen worden gebundeld als 1 project uitgevoerd. Na vrijkomen het krediet zal in het derde kwartaal het bestek kunnen worden opgesteld. Uitvoering gepland in 2015.

7405210028 DV fase 1 gebiedsontsluiting Hekelingsweg-Groene Kruisweg

7405210035 DV inrichting Hekelingsweg-Groene Kruisweg fase2

7405210044 DV Hekelingsweg-Groene Kruisweg fase 3

Ter bevordering van de verkeersveiligheid en doorstroming zijn voor het Project Duurzaam Veilig inrichten van het wegtracé tussen de Hekelingsweg en de Groene Kruisweg (fase 1-3) projectinvesteringskredieten vrijgemaakt. Gepland is om in de eerste helft van 2014 de bestek- en tekeningen voor fase 1 t/m 3 op te stellen inclusief aanbesteding. De uitvoering van het project zal plaatsvinden in het derde kwartaal van 2014. Project wordt gebundeld uitgevoerd met investeringskrediet 7405210028 DV fase1 gebiedsontsluiting Hekelingsweg-Groene Kruisweg.

7405210029 LED-straatverlichting

Op 16 oktober 2012 heeft door D&H **besluitvorming plaatsgevonden en is €319.000 beschikbaar gesteld voor** het toepassen van LED verlichting in het beheergebied van het waterschap. Start aanbesteding 1e kwartaal. Project is in het tweede kwartaal 2014 gereed.

7405210037 Reconstructie 3 VRI's in Ridderkerk & Barendrecht

De verkeersregelininstallatie op de kruising IJsselmondse Randweg – A15 – Schaapherderweg is verouderd en wordt vervangen. In 2013 is gestart met de voorbereiding en is het krediet vrijgemaakt. Mede om de verkeersoverlast te beperken is de vervanging van de installatie ingepland rond de zomer 2014.

7405210038 Reconstructie VRI Rotterdamseweg-Populierenlaan Ridderkerk

7405210046 Vervangen VRI. Rotterdamseweg-A38-Rijnsingel

Het waterschap is in samenwerking met de gemeente Ridderkerk gestart met de voorbereiding van de werkzaamheden. Het benodigde krediet is in november vrijgemaakt. Dit krediet maakt onderdeel uit van de integrale aanpak van de Rotterdamseweg (deeltraject Rijnsingel - Ringdijk) en bevat de kredieten 7405130001 resp. 7405130012 in paragraaf 4.20 en 7405210038 en 7405210046 in paragraaf 4.30. Gelet op de benodigde engineering en afstemming van de werkzaamheden met de omgeving is de uitvoering van de werkzaamheden voorzien in de zomer van 2014.

Afgesloten investeringen

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Reconstructie vri Langeweg-Munikkensteeg	7405210032	300		300	253		253	228
Verv. VRI N57-Vissersweg	7405210047	66		66	66		66	66
		366		366	318		318	293

9.10. Organisatieontwikkeling**Lopende investeringen**

Investering (bedragen x 1000)		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
Investeringsproject / krediet	Projectnr.	Krediet bruto	Subsidie / bijdrage krediet	Krediet netto	Totale besteding	Totale subsidie / bijdrage	Totale besteding netto	Gerealiseerde netto besteding
Waterschapsbrede controlekamer	7811500084	2.807		2.807	1.800		1.800	559
Digitaal zaakdossier	7811500089	230		230	15		15	15
SAWA (Vervanging IRIS V&H)	7811500090	354		354	124		124	124
Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2012	7811800016	568		568	267		267	267
Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2013	7811800017	545		545	119		119	119
		4.504		4.504	2.325		2.325	1.083

7811500084 Waterschapsbrede controlekamer

Sinds februari 2013 is de sturing van 21 zuiveringen vanuit de WCK in Ridderkerk een feit. Ook is het verbeterd peilbeheer vanuit de WCK Ridderkerk gerealiseerd. In de VV van maart 2013 is krediet beschikbaar gesteld voor de optimalisatie van de software voor Zuiveren. Hier wordt tot in 2014 aan gewerkt, e.e.a. loopt volgens planning.

7811500089 Digitaal zaakdossier

De Project Initiatie Documentatie (PID) is goedgekeurd door de stuurgroep. De DR heeft op 17 april 2013 SharePoint aangewezen als systeem. Het College heeft op 7 mei 2013 het investeringskrediet beschikbaar gesteld. De DR heeft op 22 januari 2014 ingestemd met de verdere uitwerking van het programma Digitaal Zaakgericht Werken. Hierbij is afgesproken dat rond april 2014 het programmaplan met bijbehorende kosten aan DR wordt gepresenteerd.

7811500090 SAWA (Vervanging IRIS V&H)

De naam van het project is gewijzigd van ZENO naar SAWA, wat staat voor samenwerking waterbeheerders.

Het aanbestedingsproces loopt, door ook praktijktests uit te voeren wordt een goed beeld gekregen van hoe de aangeboden pakketten in de praktijk functioneren. Het gunningsbesluit zal door de stuurgroep in september genomen worden, waarna vanaf oktober de implementatie kan starten.

7811800016 Materieel civiel&cultuurtechn.Onderh2012

7811800017 Materieel civiel & cultuurtechnisch Onderhoud 2013

In 2013 heeft de aanbesteding plaatsgevonden voor groot materieel. Aangeschaft zijn 4 zoutstrooiers, 6 sneeuwplougen, 6 tractoren, 1 vrachtauto, 1 versnipperaar en 3 zoutstrooiers/mixers.

Het krediet voor 2012 wordt afgesloten na de levering van de tractoren in het eerste kwartaal van 2014.

De laatste levering, de vrachtauto, is in mei/juni 2014. Daarna wordt het krediet voor 2013 afgesloten.

Afgesloten investeringen

Investering		Verstrekt krediet			Totale besteding			Besteding 2013
(bedragen x 1000)								
Z-info	7811500085	142		142	142		142	142
Materieel directie BO 2010	7811800014	462		462	394		394	
Aanschaf materieel afdeling CC, 2011	7811800015	484		484	374		374	
		1.088		1.088	910		910	142

Bijlage 2 Status volgens Programmabegroting 2013 geplande investeringen

In de Programmabegroting 2013 is in bijlage 7c een overzicht geplande investeringsprojecten 2012-2017 opgenomen. Hierna is ditzelfde overzicht opgenomen waarbij per investeringsproject de status per 31 december 2013 is aangegeven. Alle mutaties zoals in de onderstaande tabel zijn opgenomen conform de eerder vastgestelde buraps in 2013 en de begroting 2014.

Volg-nr	Object-nummer	Omschrijving	Geactualiseerd jaar van aanvang	Geactualiseerd jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Status per 31-8-2013
Programma Waterkeringen								
1	7202020011	Keurgrenzenonderzoek	2014	2015	250	0	250	Geen afwijking
2	7001000002	Niet-subsidiabel Verbeterwzh prim.waterk	2015	2015	1.000	0	1.000	Geen afwijking
3	7001005000	Planvorming Hoekse Waard Noord	2010	2017	619	619	0	Afgesloten
4	7001005500	Uitvoering Hoekse Waard Noord	2010 2013	2017 2016	31.886 25.889 28.818	31.886 25.889 28.651	163 0 187	Vrijgemaakt
5	7001007500	Uitvoering Hellevoetsluis	2010 2013	2016 2015	4.762 2.759 3.802	4.689 2.759 3529	73 0 273	Vrijgemaakt
6	7001010500	Uitvoering Eiland van Dordrecht West	2011 Vervallen	2017 Vervallen	26.924	26.311	613	Vervallen
7	7001012000	Planvorming Spui West	2011	2018	544	544	0	Vrijgemaakt
8	7001012500	Uitvoering Spui West	2011 2013	2018 2017	39.054 24.740	38.616 24.740	438 0	Deels vrijgemaakt
9	7001013000	Planvorming Spui Oost	2011	2017 2014	1.347 1.441 5695	1.347 1.441 5640	0 55	Vrijgemaakt
10	7001013500	Uitvoering Spui Oost	2011 2013	2017	59.657 70.530	59.534 70.530	123 0	Deels vrijgemaakt
11	7001014000	Planvorming Hoekse Waard Zuid	2010 2013	2017	2.039 1.043 4969	2.039 1.043 4960	0 9	Vrijgemaakt
12	7001014500	Uitvoering Hoekse Waard Zuid	2010 2013	2017	106.133 57.175	104.728 57.175	1405 0	Deels vrijgemaakt
13	7001015504	Uitvoering Hilledijk	2013 Vervallen	2013 Vervallen	1.177	1.168	9	Vervallen
14	7001017500	Uitvoering Zettingsvloeiing Spui	2012 2013	2014 2015	67.727 31.426	67.190 31.426	537 0	Vrijgemaakt
15	7001018000	Aankoop gronden tbv dijkversterkingsproj	Niet bekend	Niet bekend	3.000	0	3.000	Vrijgemaakt
16	7202100105	Kunstrwk in waterkeringen by dijkverstrk	2012 2013	2016	12.957 11.463	0	12.957 11.463	Nog niet vrijgemaakt
17	7202200013	Voorz. brede blik waterkeringversterking	2015	2017 2016	1264 1064	0	1264 1064	Planning en raming aangepast
Nieuw	7202100319	Hevelinlaat Goidschalxoord (H41704)	2013	2014	257	0	257	Vrijgemaakt
Programma Water								
18	7103100271	Waterberging Volkerak Zoommeer	2014	2014	2.000	2.000	0	Geen afwijking
19	7103100082	Plaatsen doorspoelpomp "vtv" Pastoriestraat)	2012 2013	2012 2013 2014	170	0	170	Nog niet vrijgemaakt
20	7103100084	Strat.grondaankABH-Cromstr&dykverst HWrd	2012 2014	2012 2014	1.200	0	1.200	Planning aangepast
21	7103100098	Plaatsen doorspoelpomp vtv + persleiding (Tijkenweg)	2012 2013	2012 2013 2014	170	0	170	Nog niet vrijgemaakt
22	7103100103	De reiger	2012 2013	2013 2014	500	0	500	Nog niet vrijgemaakt
23	7103100273	DGWPCCharlois&Feyen. &waterg.Krabbedykestr	2012 2013	2013 2014	170	0	170	Nog niet vrijgemaakt
24	7103100140	Vervangen persleiding onder Spinozaweg	2012	2015	71	0	71	Vrijgemaakt
25	7103100143	NbwWateropgave Smeetsland Nrd Rdam	2012 2013 2014	2012 2013 2014	360	0	360	Planning aangepast
26	7103100171	Aanleg persleiding Paddewei	2012 2013	2012 2013 2014	300	0	300	Nog niet vrijgemaakt
27	7103100177	Stuw, duikers Reeland (swd-kwn1)	2012	2013	150 85	0	150 85	Vrijgemaakt
28	7103100189	Watercirculatie de Struyten en Kooistee	2012 2013 2014	2012 2013 2015	238	0	238	Planning aangepast
29	7103100190	Vergroten duiker onder Doggersbank	2012	2013	270	0	270	Vrijgemaakt

Volg- nr	Object- nummer	Omschrijving	Geactualiseerd jaar van aanvang	Geactualiseerd jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Status per 31-8-2013
30	7103100192	Vergroten duiker onder Metrobaan	2012	2013	244	0	244	Vrijgemaakt
31	7103100194	Vervang.armco duikerHekelingseweg-Westdyk	2012 2013 2014	2012 2013 2014	188	0	188	Planning en raming aangepast
32	7103100199	Spinozapark fase 3	2013	2013 2014	344	0	344	Vrijgemaakt
33	7103100202	Vergroten duikers 800 mm (6g)	2012 2013	2012 2013	223	0	223	Nog niet vrijgemaakt
34	7103100206	6c vergroten 5 duikers 1000 mm	2013	2013	132 168	0	132 168	Afgesloten
35	7103100207	Spinozapark fase 2	2012	2013	240	0	240	Vrijgemaakt
36	7103100210	Wateraanvoerplan Middelharnis	2012	2015	154 1168	900 527	641	Vrijgemaakt
37	7103100211	Aanleg nvo landgoed de Vliegers	2012 Vervallen	2013 Vervallen	100	0	100	Vervallen
38	7103100212	AanvoerOostflakkee-Oost:Verbinding maken	2013	2014	169	160	9	Nog niet vrijgemaakt
39	7103100215	Noorderdiepzone en elzen-noord	2009 Vervallen	2016 Vervallen	3.925	2.300	1.625	Vervallen, maakt nu onderdeel uit van 7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch
40	7103100216	Maatregelen agrarisch gebied	2009 Vervallen	2016 Vervallen	1.031	0	1.031	'Vervallen, maakt nu onderdeel uit van 7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch
41	7103100219	Stations enHoofdpst techn.autom.Waterbeh	2013 2014	2013 2015	1.000	0	1.000	Planning aangepast
42	7103100220	Waterberging Zwijndrechtse Waard	2013 Vervallen	2013 Vervallen	200	0	200	Vervallen
43	7103100223	Aanleg nvo vooroeververdediging (0.5 km)	2013	2014 2015	130	0	130	Nog niet vrijgemaakt
44	7103100224	Herinr. oevers langs noordrand B'drecht	2013 2014	2014 2015	160	0	160	Planning aangepast
45	7103100225	Herinr. oevers bedryventerr. Dierenstein	2013 2014	2014 2015	579	0	579	Planning aangepast
46	7103100227	Plaatselijk verdiepen	2013 2014	2015	50	0	50	Planning aangepast
47	7103100228	Alloijzen- of Bovenpolder	2009 Vervallen	2016 Vervallen	669	0	669	Vervallen, maakt nu onderdeel uit van 7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch
48	7103100229	Herinrichten nvo Rijksstraatweg	2013	2015 2014	612 64	408 0	204 64	Nog niet vrijgemaakt
49	7103100230	Nvo verloren diep zuid	2013 Vervallen	2017 Vervallen	479	319	160	Vervallen, maakt nu onderdeel uit van 7103100280 Gebiedsplan Cromstrijen
50	7103100232	Onderstatio&hoofdpstTechn.autom.waterbeh	2014 2015	2014 2015	2.000	0	2.000	Planning aangepast
51	7103100233	OnderzKIWA nieuw waterafvoerroute zoeken	2014 Vervallen	2014 Vervallen	82	38	45	Vervallen
52	7103100236	Aanleg nvo	2014	2015	166 173	0	166 173	Raming aangepast
53	7103100239	Aanleg nvo met plas/drasberm	2014	2015	210 364	0	210 364	Raming aangepast
54	7103100240	Aanleg nvo met plas/drasberm	2014	2015	207	0	207	Geen afwijking
55	7103100241	Aanleg nvo met plas/drasberm	2014	2015	166 196	0	166 196	Raming aangepast
56	7103100243	Aanleg nvo met plas/drasberm (0.03 km2)	2014	2015	200	0	200	Geen afwijking
57	7103100244	Blauwe verbinding (verbinding Heulweg)	2014	2015	1.860	0	1.860	Geen afwijking
58	7103100246	Verondiepen sloten bosgebied De Elzen	2009 Vervallen	2016 Vervallen	75	0	75	Vervallen, maakt nu onderdeel uit van 7103100272 Nieuwe Dordtse Biesbosch
59	7103100250	Verbreden watergang (plaatselijk)	2015 2014	2015	60	0	60	Planning aangepast
60	7103100251	Verdiepen strand & Middelpa&doorspoel	2015 2014	2015	120	0	120	Planning aangepast
61	7103100252	Ondrstations&hoofdpstTechn.autom.watrbeh	2015 2016	2015 2016	1.000	0	1.000	Planning aangepast
62	7103100254	Aanleg nvo met plas/drasberm	2015	2016	140	0	140	Geen afwijking
63	7103100256	Lint van Nieuwenhoorn	2013 2014	2014 2015	224	224 149	0 75	Planning en raming aangepast
64	7103100258	Stations&hoofdpst techn.automatWaterbeh	2016 2017	2016 2017	1.000	0	1.000	Planning aangepast
65	7103100261	Compenserende maatregelen Kierbesluit	2013 2014	2015	37.629	34.510	3.119	Planning aangepast

Volg-nr	Object-nummer	Omschrijving	Geactualiseerd jaar van aanvang	Geactualiseerd jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Status per 31-8-2013
66	7103100262	Totaal KRW	2016	2017	11007 10816	0	11007 10816	Raming aangepast
67	7103100263	Totale NBW opgave landel. gebied t/m2017	2016	2017	2.306	0	2.306	Geen afwijking
68	7103100264	TotaleNBW opgave stedelijk gebied tm2017	2016	2017	10.205	0	10.205	Geen afwijking
69	7103100265	Totaal prioritaire knelpunten	2016	2017	864 606	0	864 606	Raming aangepast
70	7103100266	B: Ravense Hout	2016 2014	2017	208		208	Planning aangepast
71	7103100267	1). PE-20 Vergroten watergang tussen Pomoma en Zuiderparkweg (peilvak 50.01-Z)	2013	2013	50	25 0	25 50	Vrijgemaakt
72	7103100268	2). Feijenoord (FE-20) prioritair knelpunt	2014 2013	2014	145 290		145 290	Vrijgemaakt
73	7103100269	4). Verbeteren zwemwaterkwaliteit zuidelijk Randpark knelpunt 8	2014	2014	50		50	Geen afwijking
74	7103100270	5). Peilbesluit (effectuering peilbesluit De Bosschen 2)	2014 2013	2014	200 160		200 160	Vrijgemaakt
75	7103210017	Baggeren Boezem van Dirksland	2015 Vervallen	2015 Vervallen	160	0	160	Vervallen
76	7103210025	Baggeren Zuiderdiepboezem	2015 Vervallen	2016 Vervallen	1.040	0	1.040	Vervallen
77	7103300039	Houten steigers vooranse sluis (fase 2)	2016 2014	2016 2015	1.600	0	1.600	Planning aangepast
78	7103300067	VergrotenInlaatdebit door automat.Haven	2012 2013 2014	2012 2013 2015	122	41	81	Planning aangepast
79	7103300096	Peilbeheer door middel van stuwen			955	0	955	Vrijgemaakt
Nieuw	7103100274	Renoveren gemaal Beningerwaard en aanpassen watersysteem	2013	2013	150	0	150	Vrijgemaakt
Nieuw	7103100275	Verbreding hoofdwatergang Hekelingseweg - Toldijk	2013	2013 2014	175	0	175	Nog niet vrijgemaakt
Nieuw	7103300102	Renovatie gemaal Noordermeer	2013	2014	534 350	0	534 350	Nog niet vrijgemaakt
Nieuw	7103100284	Waterplan van H tot Z, bijdr maatr 7	2013	2013	53	0	53	Nog niet vrijgemaakt
Nieuw	7103300108	Kroosrekreiniger Leeuw van Putten	2014	2014	141	0	141	Nog niet vrijgemaakt
Nieuw	7103300109	Gemaal Gravensingel	2014	2014	110	0	110	Nog niet vrijgemaakt
Programma Zuiveren								
80	7304000045	Bouw rioolgem. bedrijvenpark Oude-Tonge	2012 2013	2012 2014	250	203	47	Nog niet vrijgemaakt
81	7304000047	RWZI Dokh. Afvalwatertr.syst(Bijdr Rdam)	2012	2013	4065 4009	0	4065 4009	Vrijgemaakt
82	7304000048	Afwatertransport noordrand Hoeksche-Wrd	2014 2016	2014 2017	3000 3500	0	3000 3500	Planning en raming aangepast
83	7304000049	Vervanging rioolpersleiding Goedereede	2014	2015	190	190	0	Geen afwijking
84	7304000050	Verleggen effluentleiding Numansdorp	2014	2015	455	121	334	Geen afwijking
85	7304000052	Rwzi Rdam Dokh.afvalwatertrnsp(bydrRdam)	2013 2014	2013 2014	6.450	0	6.450	Planning aangepast
86	7304000053	Rioolwaterpersl. capacit.rioolgemMaasdam	2014 2016	2014 2017	1330 1570	0	1330 1570	Planning en raming aangepast
87	7304000054	Rwzi RdamDokh:afvalwatertrnsp(bydr Rdam)	2014	2014	395 1450	0	395 1450	Raming aangepast
88	7304000055	Rwzi RdamDokh:afvalwatertrnsp(bydr Rdam)	2016	2016	970 810	0	970 810	Raming aangepast
89	7304000056	Renovatie rioolgemaal Ooltgensplaat	2013 2014	2015 2016	380 300	150	230 150	Planning en raming aangepast
90	7304000057	Gen. vervanging rioolpersl. Mijnsheerenl	2013 2014	2014 2015	1.625	80	1.545	Planning aangepast
91	7304100112	Zuiveringsinstall Spijkenisse: energieproject	2012 2013 2014	2013 2014 2015	1.395	0	1.395	Planning aangepast
92	7304100114	Zuiveringsinstallatie Piershil:renovatie	2013 2014	2014 2016	776 855	0	776 855	Planning en raming aangepast
93	7304100115	Zuiveringsinstallatie Oude-Tonge: 2efase	2013 2014	2013 2014 2016	300	0	300	Planning aangepast
94	7304100116	Vervanging schakelkasten rwzi Ooltgenspl	2013 2014	2013 2015 2016	360	0	360	Planning aangepast
95	7304100117	Vervang.roostergoedverwydInstall.rwziSpy	2011	2015	470	0	470	Vrijgemaakt
96	7304210010	Schakelkastn slibverwinstall.Rdam-Sldijk	2012 2014 2015	2017 2018	2449 4200	0	2449 4200	Planning en raming aangepast
97	7304210011	RenovatieSlibontwater. install.rwziHoogvl	2013	2014 2015	1.386	0	1.386	Nog niet vrijgemaakt
98	7304210012	OpslagtankPolymeerSlibverw. bedrSluisjesd	2013	2013 2014	145 180	0	145 180	Vrijgemaakt
99	7304210013	Opslag voor vloeibaar polymeer rwziDordr	2013	2013 2014	120	0	120	Vrijgemaakt

Volg-nr	Object-nummer	Omschrijving	Geactualiseerd jaar van aanvang	Geactualiseerd jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Status per 31-8-2013
100	7304210014 Nieuw 7304000059	Verv.gasmotoren slibverw.bedrSluisjesdyk RWZI Rozenburg afvalwatertransport (bijdrage Rotterdam)	2014 2014 Vervallen	2015 2014 Vervallen	1.833 258	0 0	1.833 258	Geen afwijking Vervallen
Programma Wegen								
101	7405130001	Verkeersafwikk Rdamseweg-A38-Rijnsingel	2012 2013	2012 2013 2014	525 175	400 50	125	Vrijgemaakt
102	7405130002	Fietspad rondje Putten F252 Spijkenisse	2012 2013	2012 2013 2014	1400 1666	1400 1666	0	Vrijgemaakt
103	7405130003	Ontsluiting Meeuwenoord Brielle	2012 Vervallen	2012 Vervallen	125	0	125	Vervallen
104	7405130004	Ridderkerk en Rotterdam, knooppunt Rkerk	2012 Vervallen	2012 Vervallen	2.800	2.800	0	Vervallen
105	7405130006	Melissant,Battenoord via polder Dirkslnd	2010	2014	1363 1714	1363 1714	0	Vrijgemaakt
106	7405130009	Rondje Hoekse-Waard en Wacht-Buijendijk	2013 Vervallen	2013 Vervallen	2.250	2.250	0	Vervallen
107	7405130010	Klaaswaal-Rijksweg 29 (F244.2)	2013 Vervallen	2013 Vervallen	1.355	1.355	0	Vervallen
108	7405130011	Reconstructie Blaaksedijk	2013 2014	2013 2015	950 700	0	950 700	Vrijgemaakt
109	7405130012	Maatregelen veilige Rotterdamseweg Rkerk	2013	2013 2014	193	0	193	Vrijgemaakt
110	7405130013	Reconstr.Boutweg incl.betuining teHsluis	2012	2013	368 130	0	368 130	Afgesloten
111	7405130014	Rondje Hoekse-W &v/h ambachtsheerlyckh	2012 2013 2014	2014 2015 2016	500 1500	500 1500	0	Planning en raming aangepast
112	7405130015	RondjeHoekse-W &v/h Oud-enNieuwBeijerlnd	2014 Vervallen	2014 Vervallen	875	875	0	Vervallen
113	7405210015	Fietstunnel Nieuwe-Tonge te Middelharnis	2012 2013	2012 2013 2015	125	0	125	Nog niet vrijgemaakt
114	7405210017	Ontsluiting Nieuwe-Tonge te Middelharnis	2012 2013	2012 2013 2015	200	0	200	Nog niet vrijgemaakt
115	7405210021	Fietsvrz.(Vliet; Westmaas - Klaaswaal)	2014	2014 2016	100 1430	0 1330	100	Planning en raming aangepast
116	7405210025	Vervangingsp en renovatie openb verlicht	2012 2013	2013	150 70	0	150 70	Vrijgemaakt en deels afgesloten.
117	7405210029	LED-straatverlichting	2012	2013	325 319	0	325 319	Vrijgemaakt
118	7405210030	Aanpak verkeersveiligheid Magdalenadijk	2013 Vervallen	2013 Vervallen	90	0	90	Vervallen
119	7405210031	Reconstr.kruising bydr.N217 Stougjesdijk	2012 2013	2012 2013	325	0	325	Nog niet vrijgemaakt
120	7405210036	Verkeerscirc. N215 (Dirksland-Melissant)	2012 2013	2012 2013 2015	200	0	200	Nog niet vrijgemaakt
121	7405210037	Reconstructie 3 vri's in Rkerk&Bdrecht	2012	2013	786 250	0	786 250	Vrijgemaakt
122	7405210038	Reconstr.VRI Rdamsewg-PopulierenIn Rkerk	2013 2014	2013 2014	250	0	250	Vrijgemaakt
123	7405210039	Reconstr. Aaldijk-Kerkhofdijk te Spijken	2015 2014	2015 2016	1150 600	0	1150 600	Planning en raming aangepast
124	7405210040	Verv.buswisselstr. Industrieweg-Rdamseweg	2015 2014	2015	150	0	150	Planning aangepast
125	7405210041	Verv. VRI (A15) Rotterdamseweg te Rkerk	2015 2014	2015	200	0	200	Vrijgemaakt, zie 7405130011
126	7405210042	VRI Rdamseweg-Donkerslootweg Ridderkerk	2015 2014	2015	250	0	250	Vrijgemaakt, zie 7405130011
127	7405210043	VRI Vlietlaan-Rotterdamseweg Ridderkerk	2015 2014	2015	250	0	250	Vrijgemaakt, zie 7405130011
128	7405210044	DV Hekelingseweg-Groene Kruisweg fase 3	2013	2013	902	0	902	Vrijgemaakt
129	7405210045	DV Tilsedijk-Oudelandsedijk fase 3	2013	2014	816	0	816	Geen afwijking
Programma Algemene beleidstaken								
130	7610000004	Waterschapsverkiezingen	2012 2014	2012 2014 2015	1.450	0	1.450	Nog niet vrijgemaakt
Bedrijfsvoering								
131	7811700003	Grond werk&kantoorruimte Ysselm-HoeksWrd	2014	2014	1.500	0	1.500	Geen afwijking
132	7811700006	Nieuwb werf&kantoor Ysselmonde/HoekseWrd	2015	2015	3.000	0	3.000	Geen afwijking
133	7811800016	Materieel civiel en cultuurtechn. onderh	2013	2014	620 568	0	620 568	Vrijgemaakt
134	7811800017	Materieel civiel en cultuurtechn. onderh	2012 2013	2014	560 545	0	560 545	Vrijgemaakt
135	7811800018	Materieel civiel en cultuurtechn. onderh	2014	2014	600 442	0	600 442	Raming aangepast

Volg-nr	Object-nummer	Omschrijving	Geactualiseerd jaar van aanvang	Geactualiseerd jaar van realisatie	Bruto investering	Bijdragen en subsidies	Netto investering	Status per 31-8-2013
136	7811800019	Materieel civiel en cultuurtechn. onderh	2015	2015	540	0	540	Geen afwijking
137	7811800020	Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2016	2016	2016	350	0	350	Geen afwijking
138	7811800021	Civiel en cultuurtechnisch onderhoud2017	2017	2017	350	0	350	Geen afwijking
139	7811500082	Beveiliging 2010	2012 2013 2014	2012 2013 2014	150	0	150	Planning aangepast
140	7811500085	Z-info	2012 2013	2013	140	0	140	Afgesloten
141	7811500086	Geïntegreerd syst.bedryfsvoeringprocessn	2013 2015	2014 2016	3.361	0	3.361	Planning aangepast
142	7811500087	Infrastructuur centrale computerruimte	2013 2014	2013 2015	1.500	0	1.500	Planning aangepast
143	7811500088	Aansluiting basisregistraties	2013 2014	2013 2014	100	0	100	Planning aangepast
144	7811500089	Digitaal zaakdossier	2013	2013	230	0	230	Vrijgemaakt
145	7811500090	Vervanging Iris (V&H)	2013	2014	354	0	354	Vrijgemaakt

Bijlage 3 Staat van vaste schulden

NR LENING	INSTELLING	OORSPRONKELIJK BEDRAG GELDLNING	RENTE VOET	LOOP TIJD (JR)	ANN LIN	VERVAL DATUM AFLOSS	RESTANT 1 JANUARI 2013	VERMEER- DERINGEN IN 2013	VERMINDERINGEN		RESTANT 31 DECEMBER 2013	AFLOSSINGS- VERPLICHTING 2014	RENTE TEN LASTE VAN REKENING	REST LOOP TIJD
									GEWONE AFLOSSING	EXTRA AFLOSSING				
OVERIGEN														
400098824	BNG	€ 4.000.000	3,7900	10	L	19-02	800.000,00		400.000,00		400.000,00	400.000,00	17.181,33	1
58183	ASN bank N.V.	€ 30.000.000	4,3250	20	L	27-03	24.000.000,00		1.500.000,00		22.500.000,00	1.500.000,00	988.622,92	15
INSTELLINGEN														
10024194	NWB	€ 100.774.088	5,0600	30	L	03-01	100.774.088,00		0,00		100.774.088,00	0,00	5.099.168,85	22
10024369	NWB	€ 26.768.000	3,9250	25	L	30-12	18.202.240,00		1.070.720,00		17.131.520,00	1.070.720,00	714.321,18	16
10015393	NWB	€ 2.042.011	4,4600	15	L	17-09	136.133,90		136.133,90		0,00	0,00	4.317,56	0
10022480	NWB	€ 2.250.000	3,8150	10	L	06-02	250.000,00		250.000,00		0,00	0,00	927,26	0
10023110	NWB	€ 2.500.000	3,8600	10	L	04-02	500.000,00		250.000,00		250.000,00	250.000,00	10.534,58	1
10011044	NWB	€ 1.361.341	5,8800	25	L	01-03	163.360,80		54.453,60		108.907,20	54.453,60	6.937,39	2
10013434	NWB	€ 453.780	7,7500	25	L	01-04	145.209,41		18.151,18		127.058,23	18.151,18	10.198,69	7
10013639	NWB	€ 453.780	6,9500	20	L	01-09	68.067,00		22.689,00		45.378,00	22.689,00	4.205,03	2
10013859	NWB	€ 453.780	6,4600	25	L	03-01	163.360,56		18.151,18		145.209,38	18.151,18	9.387,04	8
10015363	NWB	€ 907.560	4,8700	20	L	02-09	272.268,00		45.378,00		226.890,00	45.378,00	12.528,95	5
10022034	NWB	€ 1.000.000	5,0000	25	L	07-08	600.000,00		40.000,00		560.000,00	40.000,00	29.033,33	14
10022357	NWB	€ 1.000.000	4,7300	25	L	27-12	600.000,00		40.000,00		560.000,00	40.000,00	28.358,98	14
10022943	NWB	€ 2.000.000	4,7650	25	L	04-11	1.280.000,00		80.000,00		1.200.000,00	80.000,00	60.388,43	15
10012403	NWB	€ 2.042.010	7,1500	10	L	29-03	204.201,00		204.201,00		0,00	0,00	3.568,98	0
10023081	NWB	€ 2.000.000	4,4400	20	L	14-01	1.200.000,00		100.000,00		1.100.000,00	100.000,00	49.000,33	11
10023180	NWB	€ 4.000.000	4,2100	20	L	31-03	2.400.000,00		200.000,00		2.200.000,00	200.000,00	94.725,00	11
10021899	NWB	€ 3.000.000	5,3900	20	L	24-05	1.500.000,00		150.000,00		1.350.000,00	150.000,00	75.976,54	9
10013828	NWB	€ 3.630.241	6,3700	20	L	28-12	544.535,95		181.512,07		363.023,88	181.512,07	34.590,59	2
10014340	NWB	€ 2.722.681	5,9500	20	L	05-12	544.536,16		136.134,05		408.402,11	136.134,05	31.814,90	3
10014777	NWB	€ 2.268.901	5,7500	20	L	09-10	567.225,24		113.445,06		453.780,18	113.445,06	31.129,64	4
10013964	NWB	€ 1.361.340	6,5500	20	L	01-05	272.267,96		68.067,00		204.200,96	68.067,00	14.861,29	3
10014373	NWB	€ 1.361.340	4,0000	20	L	15-01	340.334,99		68.067,00		272.267,99	68.067,00	10.996,60	4
10014880	NWB	€ 1.815.120	5,6500	20	L	05-12	453.780,00		90.756,00		363.024,00	90.756,00	25.268,24	4
10014973	NWB	€ 1.361.340	5,2600	20	L	13-01	408.402,00		68.067,00		340.335,00	68.067,00	18.020,97	5
10015557	NWB	€ 2.268.901	4,4500	20	L	09-12	680.670,30		113.445,05		567.225,25	113.445,05	29.981,32	5
10015669	NWB	€ 2.268.901	4,2500	20	L	21-01	794.115,35		113.445,05		680.670,30	113.445,05	29.196,34	6
10022751	NWB	€ 4.000.000	4,1600	25	L	12-06	2.560.000,00		160.000,00		2.400.000,00	160.000,00	102.816,71	15
10024197	NWB	€ 50.000.000	3,7000	25	L	29-12	36.000.000,00		2.000.000,00		34.000.000,00	2.000.000,00	1.331.588,89	17
10024939	NWB	€ 30.000.000	4,2425	25	L	01-03	24.000.000,00		1.200.000,00		22.800.000,00	1.200.000,00	975.775,00	19
10026173	NWB	€ 30.000.000	4,1500	10	L	01-06	21.000.000,00		3.000.000,00		18.000.000,00	3.000.000,00	798.875,00	6
	Totaal	286.065.115					241.424.796,62	0,00	11.892.816,14	0,00	229.531.980,48	11.302.481,24	10.654.297,88	

Bijlage 4 Overzicht rechtsgedingen

Periodiek wordt u een overzicht gegeven van de in behandeling zijnde rechtszaken. Hieronder treft u de geactualiseerde stand van zaken aan. Dit overzicht is tot en met 6 februari 2014 bijgewerkt.

1. Aansprakelijkstelling

Het waterschap is aansprakelijk gesteld voor geleden schade door wateroverlast. De rechtbank heeft de vordering afgewezen. Eisers hebben hoger beroep ingesteld bij het gerechtshof tegen het vonnis van de rechtbank. De zaak is nu in behandeling bij het Gerechtshof in Den Haag.

2. Verjaring

Een inwoner heeft in rechte beroep gedaan op verjaring waarbij een in zijn bezit zijnd perceel grond, zijn eigendom zou zijn geworden.

De vordering is door de rechtbank afgewezen. De inwoner is daartegen in beroep gegaan bij het gerechtshof. De zaak is nu in behandeling bij het Gerechtshof in Den Haag.

3. Aansprakelijkstelling

Het waterschap is door een zevental eisers aansprakelijk gesteld voor geleden schade door wateroverlast. De zaak is in behandeling gegeven aan de verzekeraar van het waterschap. Met de verzekeraar vindt overleg plaats. In alle zeven gevallen is hoger beroep ingesteld. Thans worden de mogelijkheden van een minnelijke regeling gezien.

4. Bezwaar tegen verkeersbesluit Klaaswaal

Een ondernemer heeft bezwaar ingediend tegen het besluit tot het instellen van een parkeerverbod. Zijns inziens dient het parkeerverbod te gelden voor de andere kant van de betreffende weg. Bezwaarde heeft een verzoek tot voorlopige voorziening ingediend. De zitting heeft plaatsgevonden op 10 april jl. Bij uitspraak van 24 april 2013 is het verzoek afgewezen. Inmiddels heeft het college het bezwaar ongegrond verklaard. Daartegen is beroep ingesteld bij de rechtbank Rotterdam. De hoorzitting heeft plaats gehad op 31 januari 2014. De uitspraak volgt naar verwachting binnen zes weken.

5. Bezwaar tegen een Wet openbaarheid van bestuur besluit

Per brief van 31 oktober 2013 is er een Wob verzoek ingediend bij het waterschap. Dit is een vervolg op een eerder ingediend Wob verzoek. Het waterschap heeft naar aanleiding van het Wob verzoek van 31 oktober 2013 bepaalde documenten verstrekt en voor het overige het Wob verzoek afgewezen. Op 13 januari 2014 is tegen dit besluit van het waterschap bezwaar ingediend. De stukken worden in behandeling gegeven aan de Awb hoor- en adviescommissie.

6. Aansprakelijkstelling

Een motorrijder is ten val gekomen. Het waterschap is aansprakelijk gesteld, omdat de val het gevolg zou zijn van steenslag. De zaak is in behandeling gegeven aan onze verzekeraar. De verzekeraar heeft de aansprakelijkheid afgewezen. Het waterschap is vervolgens gedagvaard voor de rechtbank. Onze verzekeraar heeft een advocaat ingeschakeld en de advocaat heeft op de zitting bij de rechtbank verweer gevoerd. De zaak staat op 14 februari 2014 voor vonnis.

7. Beroep tegen Aanwijzingsbesluit Natura 2000

Op 3 september 2012 heeft de staatssecretaris van Economische Zaken een aanwijzingsbesluit Natura 2000 genomen voor de gebieden Hollands Diep, Haringvliet, Biesbosch en Grevelingen, waardoor (gedeeltelijk) de waterkering binnen het aangewezen gebied valt. Het waterschap heeft op 16 oktober 2013 beroep ingesteld. Dit beroep wordt op 3 maart 2014 behandeld bij de Raad van State.

8. Ontruiming

Een juridische procedure is gestart voor ontruiming van een perceel grond dat in gebruik is genomen door een derde. Er is sprake van illegaal grondgebruik en betrokkene weigert zijn eigendommen van het betreffende perceel te verwijderen.

9. Aansprakelijkstelling

Een inschrijver voor het uitvoeren van een werk heeft zich, nadat een werk voorlopig aan hem was gegund, alsnog teruggetrokken. Het waterschap heeft zich vervolgens moeten wenden tot de volgende inschrijver, waardoor, in verband met diens hogere inschrijving, het waterschap schade heeft geleden. Inmiddels is er een minnelijke regeling tot stand gekomen.

10. Beroep tegen watervergunning

Tegen het verlenen van een watervergunning voor het plaatsen van een haag en schurveling is door een belanghebbende een bezwaarschrift ingediend en beroep ingesteld bij de rechtbank. Het waterschap heeft inmiddels een akkoord bereikt met beide partijen.

Bijlage 5 Lijst van afkortingen

Arbo	Arbeidsomstandigheden
AWA	Activeren, Waarderen en Afschrijven
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWZI	Afvalwaterzuiveringsinstallatie
BAW	Bestuursakkoord Water
B&W	Burgemeester en wethouders
BBK	Besluit bodemkwaliteit
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHV	Bedrijfshulpverlening
Bor	Besluit omgevingsrecht
BWK	Bestuurlijk Akkoord Waterketen
C2C	cradle to cradle
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CDA	Christen Democratisch Appèl
Ce	Conformité Européenne
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumenten prijsindex
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CU	ChristenUnie
D&H	Dijkgraaf en heemraden
DAM	Dijk Analyse Module
DBFMO	Design (ontwerp), Built (bouw), Finance (financiering), Maintain (onderhoud) en Operate (exploitatie)
DGWP	Deelgemeentelijk Waterplan
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DOB	Duurzaam onkruidbeheer
DR	Directieraad
E&C	Engineering & Construct
e.d.	en dergelijke
EEP	Energie-efficiency plan
EMU	Europese Monetaire Unie/Economische en Monetaire Unie
ERP	Enterprise Resource Planning
EU	Europese Unie
EZ	Economische Zaken
Fe	Ferro
FN	Financiën
GBKN	Grootchalige Basiskaart Nederland
GEO	Geografische (Informatievoorziening)
GET	Goede ecologische toestand
GEP	Goed ecologisch potentieel
GI	Geografische Informatie
GO	Goeree-Overflakkee
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GS	Gedeputeerde Staten
ha.	hectare

HDN	Hollandse Delta Natuurlijk
HIA	Hendrik-Ido-Ambacht
HVC	Huisvuilcentrale Noord Nederland
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
HWH	Het Waterschapshuis
HWN	Hoofdwegennet
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ILG	Inrichting Landelijk Gebied
IMW	Integraal maatregelenpakket wegen
INSPIRE	Infrastructureel for Spatial Information in Europe
IPO	Interprovinciaal Overleg
IRIS	Integratie resultaatgericht informatiesysteem
JZ	Juridische Zaken
KAM	Kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid
km	kilometer
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KRW	Kaderrichtlijn Water
kwh	kilowattuur
Led	Light emitting diode
LNC	Landschap, natuur en cultuur
m	meter
MES	Maatschappelijk efficiënt en solide
Meteo	Medewerkerstevredenheidsonderzoek
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJA	Meerjarenafpraak energie-efficiency
MJBP	Meerjarenbeleidsplan
Mln.	Miljoen
mm	millimeter
MOOP	Meerjaren organisatie ontwikkel programma
Mor	Ministeriële regeling omgevingsrecht
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
n.v.t.	niet van toepassing
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEN	Nederlandse norm
NHI	Nederlands Hydrologisch Instrumentarium
nHWBP	Nieuw Hoogwaterbeschermingsprogramma
NME	Natuur en Milieu Educatie
NORA	Nederlandse Overheid Referentie Architectuur
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma
NVO	Natuurvriendelijke oever
NWP	Nationaal Waterplan
OAS	Optimalisatiestudies
OTO	Opleiden, trainen en oefenen
OV	Openbare verlichting
P&C	Planning en control
PAGO	Periodiek arbeidsgeneeskundig onderzoek
PDCA	Plan Do Check Act
PK	Personeel en organisatie en kwaliteitszorg-, arbeidsomstandigheden- en milieuzorgbeleid

PM	Pro memorie
PRINCE	Projects In Controlled Environments
PvdA	Partij van de Arbeid
PVV	Partij voor de Vrijheid
PWK	Provinciale waterkeringen
RBVW	Regeling Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen
RI&E	Risico-inventarisatie en - evaluatie
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
RZ	Rozenburg
SGBP	Stroomgebiedbeheersplannen
SGP	Staatkundig Gereformeerde Partij
SNIP	Spelregelkader Natte Infrastructuurprojecten
SSC	Shared Service Centre
Stowa	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
SVI	Slibverwerkingsinstallatie
UvW	Unie van Waterschappen
uWBP	Uitwerkingsprogramma Waterbeheerplan
V&W	Verkeer en Waterstaat
VBC's	Visstandbeheercommissies
VCA	Veiligheid, gezondheid en milieu Checklist Aannemers
v.e.	Vervuilingseenheden
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VP	Voorne-Putten
VRI's	Verkeersregelinstallaties
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VV	Verenigde Vergadering
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VZHW	Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WCK	Waterschapsbrede controlekamer
WHD	Waterschapspartij Hollandse Delta
WHW	Wet herverdeling wegenbeheer
WM	Wet milieubeheer
WN	Water Natuurlijk
WP	Waterplan
WS	Watersystemen
WSHD	Waterschap Hollandse Delta
WSRL	Waterschap Rivierenland
Wtw	Waterwet
ZB	Zuiveringsbeheer
ZUIS	Zuiverings Informatiesysteem

